

**ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN
EĞİTİMİNDE
PAYDAŞLAR ARASI
İŞ BİRLİĞİ: MODEL ÖNERİSİ**

Doktora Tezi

Halil ÖZTÜRK

Eskişehir 2024

**ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN EĞİTİMİNDE PAYDAŞLAR ARASI İŞ
BİRLİĞİ: MODEL ÖNERİSİ**

Halil ÖZTÜRK

DOKTORA TEZİ

Zihin Engelliler Öğretmenliği Doktora Programı

Danışman: Prof. Dr. Sezgin VURAN

Eskişehir

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Mayıs 2024

Bu tez çalışması BAP Komisyonunca kabul edilen 2105E143 no.lu proje kapsamında desteklenmiştir

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

ÖZET

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERİN EĞİTİMİNDE PAYDAŞLAR ARASI İŞ BİRLİĞİ: MODEL ÖNERİSİ

Halil ÖZTÜRK

Özel Eğitim Anabilim Dalı, Zihin Engelliler Öğretmenliği Doktora Programı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mayıs, 2024

Danışman: Prof. Dr. Sezgin VURAN

Bu araştırmanın amacı özel gereksinimli öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi, paydaşların görüşleri doğrultusunda paydaşların iş birliğini sağlamak için bir çevrimiçi platformun ihtiyaç analizinin yapılması, çevrimiçi platformun tasarım ilkelerinin belirlenmesi, bu ilkelere göre çevrimiçi platformun tasarlanması, geliştirilmesi ve paydaşlar arasında kullanılabilirliğinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma tasarım tabanlı araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Tasarım tabanlı araştırma sürecinde ihtiyaç analizinin ardından birinci prototipin değerlendirilmesi, ikinci prototipin değerlendirilmesi ve son ürünün değerlendirilmesi aşamalarından oluşan üç döngüsel süreçte araştırma süreci tamamlanmıştır. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında 26 katılımcı, birinci prototipin değerlendirilmesinde 5 katılımcı, ikinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında pilot uygulamaya 12 katılımcı ve değerlendirme aşamasına 11 katılımcı, son ürünün değerlendirilmesi aşamasında uygulama aşamasına 11 katılımcı ve değerlendirme aşamasında 97 katılımcı yer almıştır. Araştırma toplam 151 katılımcıyla tamamlanmıştır. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşmelerle ve Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği ile Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel istatistikler yoluyla çözümlenmiştir. İhtiyaç analizi ve döngüsel değerlendirme süreçlerinin ardından çevrimiçi platformun tasarım ilkeleri belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği için hazırlanan çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılabilir olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: Özel eğitim, İş birliği, Paydaş, Çevrimiçi platform

ABSTRACT

Halil ÖZTÜRK

COLLABORATION BETWEEN STAKEHOLDERS IN THE EDUCATION FOR INDIVIDUALS WITH SPECIAL NEEDS: A MODEL PROPOSAL

Department of Special Education, Doctoral Program in Teaching the Mentally
Handicapped

Anadolu University, Graduate School, May, 2024

Supervisor: Prof. Dr. Sezgin VURAN

The aim of this research is to determine the views of stakeholders responsible for the education of students with disabilities regarding the current collaboration, to conduct a needs analysis of an online platform to ensure the collaboration of stakeholders in line with the views of stakeholders, to determine the design principles of the online platform, to design and develop the online platform according to these principles and to examine its usability among stakeholders. In line with this purpose, the research was conducted with a design-based research approach. In the design-based research process, following the needs analysis, the research process was completed in three cyclical phases: evaluation of the first prototype, evaluation of the second prototype and evaluation of the final product. There were 26 participants in the needs analysis phase of the research, 5 participants in the evaluation of the first prototype, 12 participants in the pilot implementation and 11 participants in the evaluation phase of the second prototype, 11 participants in the implementation phase and 97 participants in the evaluation phase of the final product. The research was completed with a total of 151 participants. Data were collected through semi-structured interviews and the Website Usability Scale and System Usability Scale. The data obtained were analyzed through content analysis and descriptive statistics. Following the needs analysis and cyclical evaluation processes, the design principles of the online platform were determined. The results of the study revealed that the online platform prepared for the collaboration of stakeholders responsible for the education of students with special needs can be used in the collaboration process.

Keywords: Special education, Collaboration, Stakeholder, Online platform

TEŞEKKÜR

Kendisiyle çalışma fırsatı bulduğum günden itibaren bana sağladığı geniş çalışma alanı, verdiği fikri destek, eksik etmediği engin bilgileri, deneyimleri ile öneriden bir teze dönüşme sürecini ve beni destekleyen danışmanım sayın Prof. Dr. Sezgin Vuran’a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Bir öneri olarak sunulmasından tez olarak ortaya çıkma sürecinde bilgi, tecrübe, motivasyon ve katkı sunan değerli hocalarım Doç. Dr. Sunagül Sani Bozkurt ve Doç. Dr. Aras Bozkurt’a sonsuz teşekkürler. Desteğiniz her zaman yolumu aydınlattı. Ayrıca bu sürecin şahitlerinden biri olan Asya’ya teşekkürler.

Tezimi büyük bir özveriyle değerlendiren, değerlendirmeleriyle katkı sunan ve tezin daha iyi bir noktaya gelmesi için Eskişehir’e kadar gelen Doç. Dr. Ahmet Bilal Özbek ve Dr. Öğr. Üy. Rıfat İçyüz’e sonsuz teşekkürler.

Bilgilerini, zamanlarını, sohbetlerini, kahvelerini, görüşlerini, sınırlarını ve her daim desteklerini paylaşan Doç. Dr. Gizem Yıldız, Doç. Dr. Gülden Bozkuş Genç ve Dr. Öğr. Üy. H. Deniz Değirmenci’ye tüm kalbimle teşekkür ederim. Sizleri iyi ki tanıdım ve sizlerle iyi ki çalışma fırsatı buldum.

Tezin her aşamasında zamanlarını, bilgilerini, deneyimlerini aktararak bu tezin ortaya çıkmasını sağlayan ve yeri geldiğinde evlerinde ağırlayan değerli katılımcılara, kapılarını açan kurumlara, okullara ve merkezlere şükranlarımı sunarım.

Hayatımın en güzel kararlarından biri olan ve hayatıma her zaman anlam katan, beni bu tez sürecinde ve her daim destekleyen, gülüşüyle, enerjisiyle, sevgisiyle ve varlığıyla beni her zaman mutlu eden, bu süreçte sağladığı motivasyonla tezin tamamlanmasındaki en büyük destekçim olan, varlığıyla kendimi her zaman güçlü hissettiğim, her şeyi paylaştığım sevgili eşim İmren Öztürk’e tüm kalbimle ve sevgimle teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca uzak olduğum ancak her zaman desteklerini arkamda hissettiğim, her şeyden önce erdemli ve iyi bir insan olmam için çabalayan, maddi ve manevi güçlerini hiçbir gün esirgemeyen, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim, hayatın zorluklarını aşmamda ellerini uzatan ilk insanlar olan babam Eşref ve annem Hikmet Öztürk’e, benden bir adım önde olan ve ufkumu açan, ilk öğretmenim, ilk arkadaşım, ilk sırdaşım ve hayatımda daha birçok ilki barındıran canım ablam Güzay

Öztürk’e bana sundukları hayat için bütün kalbimle teşekkür ederim. Hayatımı değiştiren sevgili eşimin bugünlere gelmesini sağlayan ve süreçte ne zaman desteğe ihtiyaç duysam desteklerini bir saniye bile esirgemeyen canım ailem Davut ve Mukaddes Öztürkmen’e, birlikte geziler yaptığımız ve desteklerini bir saniye bile düşünmeden sunan İbrahim, Canan, Egemen ve Ataberk Öztürkmen’e tüm kalbimle teşekkür ederim.

Eskişehir’e ve Anadolu Üniversitesine ayak uydurmamı sağlayan, her daim yanımda olan, her zaman desteğini hissettiğim, odamı, vaktimi, acımı, sevincimi, yemeğimi, gezilerimi ve daha birçok şeyi paylaştığım, paylaşmaya devam edeceğim Volkan Şahin’e, hayatımıza her daim yemekler katan, evini açan, her halimizle bizi çeken, gülen yüzünü eksik etmeyen Özge Şahin’e, elimizde büyüyen Kerem Cem’e ve elimize doğan Umut Barış’a sonsuz teşekkürler. Ne zaman samimi olduğumuzu tam olarak bilmesek de iyi ki tanıdım dediğim ve hayatımda var olmalarını hep isteyeceğim Mustafa Çakmak ve Zülal Çakmak’a tüm kalbimle teşekkürler.

Tez yolculuğunun bana kazandırmış olduğu güzel insanlardan biri olan ve bu sürecin her aşamasında birlikte hareket ettiğim ve varlığını her zaman hissettiğim Dinçer Saral’a sonsuz teşekkürler. İlk tanıdığım günden beri birlikte vakit geçirmekten keyif aldığım, kahveleri, yemekleri, öğle aralarını, akşamüstlerini paylaştığım güzel insan İlyas Gürses’e teşekkürler. Çalışma arkadaşı olduğumuzdan beri aramıza neşe katan ve desteğe ihtiyaç duyduğumuz anlarda yanımda olan Selin Özer’e teşekkürler. Bu tezin ortaya çıkmasında yazdığı tezle benim için büyük bir yol gösterici olan, akademik bilgisiyle, tecrübeleriyle, kahveleriyle destek veren ve dostluğunu paylaşan Mustafa Doğuş’a tüm kalbimle teşekkürler.

Anadolu Üniversitesi’nin bana kattığı onca güzelliklerin yanında en güzelleri olan ve dağları, kahveleri, bilimsel toplantıları, piknikleri, dürümleri, çayları ve sohbetlerini paylaştığım Abdullah Genç, Göksel Cüre, Feyat Kaya, Halil İbrahim Yıldırım, Hamdi Gönültaş, Ramazan Bekar, Osman Çolakoğlu, Tüncay Tutuk, Ufuk Atmaca, Yunus Yılmaz’a sonsuz teşekkürler.

Akademik hayata başladığım günden beri desteklerini ve dostluklarını her zaman yanımda hissettiğim Filiz Karadağ, Sıla Doğmaz Tunalı ve Sıla Balım’a çok teşekkür ederim. Güzel günler geçirdiğim ve hayatıma kattığı onca güzel şey için Şerif Ali Çakıray’a teşekkür ederim. Tanımaktan ve arkadaşı olmaktan hep keyif aldığım birçok

zamanını bana ayıran ve ne zaman desteğe ihtiyaç duysam yanımda olan Burcu Armağan'a ve Demir Ali'ye teşekkürler.

Yüksek lisans tezimin teşekkür metninde onun için “*Yüksek lisans sürecimde benden bir adım önde olan, bilgileri ve tecrübeleriyle bana desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bu süreçte hayatlarına girdiğim ve hayatlarında hep var olmak istediğim...*” şeklinde yazmışım. Benden hep bir adım belki on adım öndeydi. Ondan çok şey öğrendim, onunla çok şey yaşadım, onunla çok yerler gördüm ve onunla ilgili daha birçok şey yazabilirim. Ama o hep önde olmayı tercih etti ve onunla ilgili cümleleri artık hep geçmiş zamanlı kurmama neden oldu. Her günüm onun bir sözüyle başlayıp onunla ilgili bir anıyla bitiyor. Tanımaktan ve arkadaşı olmaktan gurur duyduğum güzeller güzeli insan Deniz Gökçe Erbil'e sonsuz teşekkürlerimle. İyi ki vardın ve iyi ki tanıdım seni. Bir gün bir yerlerde seninle tekrar kavuşmak dileğiyle...

İTHAF SAYFASI

“Aga senin bu tezi yazman normal mi?”
diye soramayacak olsa da
hep sesi kulaklarımda
varlığı kalbimde olacak güzel insana,
güzel dostum Dr. Deniz Gökçe Erbil’e...

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

04/06/2024

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Halil ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
İTHAF SAYFASI	viii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ.....	xvi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xviii
GÖRSELLER DİZİNİ	xix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xxiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Eğitim.....	1
1.1.2. Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi	2
1.1.3. Türkiye’de Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi ve Paydaşlar	4
1.1.4. Paydaşların İş Birliği	6
1.1.5. Özel Eğitimde İş Birliği	8
1.1.6. Paydaşların İş Birliğinde Teknoloji	12
1.2. Araştırmanın Amacı.....	14
1.3. Araştırmanın Önemi	14
1.4. Sayıtlılar	16
1.5. Sınırlılıklar	16
1.6. Kapsam.....	16
1.7. Tanımlar	17

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	18
2.1. Ulusal Alanyazında Yer Alan İlgili Araştırmalar	18
2.2. Uluslararası Alanyazında Yer Alan İlgili Araştırmalar	22
3. YÖNTEM	27
3.1. Araştırma Yöntemi	27
3.1. Araştırma Deseni.....	29
3.1.1. Araştırmada kullanılan temel TTA Modeli ve ADDIE Modeli adımları	31
3.2. Araştırmanın Katılımcıları	33
3.2.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması katılımcıları	34
3.2.2. Araştırmanın Birinci Prototipinin Değerlendirilmesi Aşaması Katılımcıları	36
3.2.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması katılımcıları	37
3.2.4. Araştırmanın Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşaması Katılımcıları	39
3.3. Verilerin Toplanması	41
3.3.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması verilerinin toplanması	42
3.3.2. Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması	42
3.3.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması	43
3.3.4. Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması	44
3.4. Veri Toplama Araçları.....	46
3.4.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması verilerinin toplanmasında kullanılan veri toplama araçları	46
3.4.2. Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları	47

3.4.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları	47
3.4.4. Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları	48
3.5. Verilerin Analizi	50
3.5.1. Nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilen verilerin analizi ..	51
3.5.2. Nicel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilen verilerin analizi ..	52
3.6. İnandırıcılık	52
3.7. Araştırma Etiği	53
4. BULGULAR	54
4.1. “ÖĞ Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların Mevcut İş Birliğine Yönelik Görüşleri Nelerdir?” Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular	54
4.1.1. Mevcut iş birliği temasına ilişkin elde edilen bulgular	55
4.1.1.1. Nedenlere ilişkin görüşler	55
4.1.1.2. Paydaşlara ilişkin görüşler	56
4.1.1.3. Yararlara ilişkin görüşler	56
4.1.1.4. Problemlere ilişkin görüşler	57
4.1.1.5. Eksikliklere ilişkin görüşler	58
4.1.2. İş birliğini geliştirme temasına ilişkin elde edilen bulgular	58
4.1.2.1. İmkanlara ilişkin görüşler	59
4.1.2.2. Koordinasyona ilişkin görüşler	59
4.1.2.3. Arttırmaya ilişkin görüşler	60
4.1.2.4. Kişisel düzenlemelerle ilgili görüşler	60
4.2. ÖĞ Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların Çevrimiçi Platformların İş Birliği İçin Kullanımına Yönelik Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular	61

4.2.1. İş birliğinde çevrimiçi platformlar temasına ilişkin elde edilen bulgular	62
4.2.1.1. Yararlara ilişkin görüşler	62
4.2.1.2. Sorunlara ilişkin görüşler	64
4.3. ÖG Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliğine Yönelik Olarak Hazırlanacak Bir Çevrimiçi Platformun Tasarımına İlişkin Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular	65
4.3.1. Çevrimiçi iş birliği platformu temasına ilişkin elde edilen bulgular ..	66
4.3.1.1. Tasarım özelliklerine ilişkin görüşler	66
4.3.1.2. Panel başlıkları özelliklerine ilişkin görüşler	67
4.3.1.3. Platformdan beklentilere ilişkin görüşler	68
4.3.1.4. Kullanmaya teşvikle ilgili görüşler	69
4.3.2. Alan adı analizi bulguları.....	71
4.3.3. Geçici tasarım ilkelerine ilişkin bulgular	71
4.3.4. Görsel taslağa ilişkin bulgular	73
4.3.5. İlk prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları	87
4.3.5.1. Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular	88
Ana sayfayla ilgili görüşler	88
Hakkımızda İle İlgili Görüşler	90
Ekibimiz ile ilgili görüşler	91
İletişim İle İlgili Görüşler.....	91
4.3.5.2. Kayıt olma ve öğrenci kaydetme temasına ilişkin elde edilen bulgular	92
Platforma kayıt olma ile ilgili görüşler	92
Öğrenci ekleme ile ilgili görüşler	94
4.3.5.3. Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular	94
Öğrenci profili oluşturmayla ilgili görüşler.....	94

4.3.5.4.	Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular	96
	Eklemelere İlişkin Görüşler	96
4.3.6.	İkinci prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları.....	98
4.3.6.1.	Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular	98
	Ana sayfayla ilgili görüşler	98
	Nasıl kullanırım? İle ilgili görüşler	99
4.3.6.2.	Kayıt olma ve öğrenci kaydetme temasına ilişkin elde edilen bulgular	101
	Platforma kayıt olmayla ilgili görüşler	101
	Öğrenci kaydetmeyle ilgili görüşler	101
4.3.6.3.	Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular.....	102
	Öğrenci profili oluşturmaya ilgili görüşler.....	103
4.3.6.4.	Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular	109
	Eklemelerle ilgili görüşler	109
4.3.7.	Nihai tasarım ilkelerine ilişkin elde edilen bulgular	115
4.4.	ÖG Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliğine Yönelik Olarak Geliştirilen Çevrimiçi Platformun İş Birliği Sürecinde Kullanılabilirliği İle İlgili Paydaşların Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular.....	117
4.4.1.	Uygulama adımı bulguları	117
4.4.1.1.	Çevrimiçi platform temasına ilişkin elde edilen bulgular.....	118
	İş birliğine ilişkin elde edilen görüşler	118
	Gelenlere ilişkin elde edilen görüşler	119
	Gidenlere ilişkin elde edilen görüşler	120
4.4.1.2.	Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular.....	120
	İşlevsel içeriklere ilişkin elde edilen görüşler	121
	İşlevsel olmayan içeriklere ilişkin elde edilen görüşler	121

4.4.1.3. Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular	122
Platforma önerilere ilişkin görüşler.....	122
4.4.2. Çevrimiçi platformun değerlendirilmesi adımı bulguları	123
5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	136
5.1. ÖĞ Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliği Süreci, Çevrimiçi Platformların İş Birliğinde Kullanılması, Çevrimiçi Platformun Tasarım Özellikleri ve Kullanılabilirliği İle İlgili Elde Edilen Sonuçların Tartışılması	136
5.2. Kurumlara, Eğitimcilere ve Ebeveynlere Yönelik Öneriler	149
5.3. Teknoloji Alt Yapısına Yönelik Öneriler	149
5.4. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler	149
KAYNAKÇA	151
EKLER	169
ÖZGEÇMİŞ.....	196

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. İhtiyaç analizi öğretmen katılımcıları	34
Tablo 3.2. İhtiyaç analizi özel eğitim uzmanı katılımcıları	35
Tablo 3.3. İhtiyaç analizi aile katılımcıları	36
Tablo 3.4. İhtiyaç analizi bilişim uzmanı katılımcıları	36
Tablo 3.5. Birinci prototipin değerlendirilmesinde yer alan katılımcılar	37
Tablo 3.6. Pilot uygulamada yer alan katılımcılar	38
Tablo 3.7. Pilot uygulama ve prototipin değerlendirilmesi adımlarında yer alan katılımcılar	39
Tablo 3.8. Uygulama aşamasında yer alan katılımcılar	40
Tablo 3.9. Son ürünü değerlendirme aşamasında yer alan katılımcılar	41
Tablo 3.10. Sistem kullanılabilirlik puanlarının sıfat derecelendirme betimsel istatistikleri.....	50
Tablo 4.1. ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin elde edilen bulgular	54
Tablo 4.2. (Devam) ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların çevrimiçi platformların iş birliği için kullanımına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular	62
Tablo 4.3. ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak hazırlanacak bir çevrimiçi platformun tasarımına ilişkin elde edilen bulgular	65
Tablo 4.4. Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular	87
Tablo 4.5. İkinci prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları	98
Tablo 4.6. Uygulama adımı bulguları.....	118
Tablo 4.7. Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği betimsel istatistikleri	123
Tablo 4.8. SUS-TR ölçeğinden paydaşlara göre elde edilen betimsel istatistikler	125
Tablo 4.9. SUS-TR ölçeğinin cinsiyete göre farklılaşma durumu için bağımsız örneklem t-testi sonuçları	125
Tablo 4.10. SUS-TR ölçeğinin paydaşlara göre farklılaşma durumu için tek yönlü faktörlü analizi (ANOVA) sonuçları	126
Tablo 4.11. SUS-TR ölçeğinin yaşa göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları.....	126
Tablo 4.12. Sınıf öğretmenlerine göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri	127
Tablo 4.13. ÖERM öğretmenlerine göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri.....	128
Tablo 4.14. Ailelere göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri.....	129

Tablo 4.15. WSKÖ ölçeğinin cinsiyete göre farklılaşma durumu için bağımsız örnekler t-testi sonuçları	131
Tablo 4.16. WSKÖ ölçeğinin paydaşlara göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları.....	131
Tablo 4.17. WSKÖ ölçeğinin yaşa göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları.....	132
Tablo 4.18. Paydaşlara göre WSKÖ ile SUS-TR Ölçeği ilişkisinin korelasyon analizi	134

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1.ÖĞ ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim alan bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olan yakın ve uzak paydaşlar	5
Şekil 1.2. ÖĞ bir öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar ve destek uzmanları	7
Şekil 3.1. Reeves, Herrington ve Oliver (2004) ‘in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli (Reeves, Herrington ve Oliver, 2004)	29
Şekil 3.2. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeli	31
Şekil 3.3. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeline Göre Gerçekleştirilen Adımlar	32
Şekil 3.4. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeline Göre Gerçekleştirilen Adımların Döngüsel Süreci	33
Şekil 4.1. Alan Adı Analizi Sonuçları.....	71

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 4.1. Ana sayfanın görünümü	74
Görsel 4.2. Hakkımızda başlığının görünümü	75
Görsel 4.3. Ekibimiz başlığının görünümü	76
Görsel 4.4. İletişim başlığının görünümü	76
Görsel 4.5. Eğitim Portalı başlığının görünümü.....	76
Görsel 4.6. Giriş ekranının görünümü	77
Görsel 4.7. Kayıt ekranının görünümü	77
Görsel 4.8. Aile profili kayıt ekranı.....	78
Görsel 4.9. Gizlilik politikası görünümü	79
Görsel 4.10. Öğrenci ekleme ekranı görünümü	79
Görsel 4.11. Öğrenci profili görünümü	80
Görsel 4.12. Öğrenci seçimi ekranı görünümü	80
Görsel 4.13. Öğrenci profili görünümü	81
Görsel 4.14. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının görünümü	81
Görsel 4.15. Çocukla kimler çalışıyor? başlığı görünümü	82
Görsel 4.16. Neleri kazandırmayı hedefliyorum? başlığı görünümü	82
Görsel 4.17. Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? başlığı görünümü.....	83
Görsel 4.18. Problem davranışlar başlığı görünümü	83
Görsel 4.19. Duyurular başlığı görünümü	84
Görsel 4.20. Kullandığım materyaller/kaynaklar başlığı görünümü	84
Görsel 4.21. Etkinlik havuzumuz başlığı görünümü	85
Görsel 4.22. Ödevlerimiz başlığı görünümü	85
Görsel 4.23. Bu beceriyi nasıl çalışırım? başlığı görünümü	86
Görsel 4.24. Ayarlar başlığı görünümü	86
Görsel 4.25. Hesap ayarları başlığı görünümü	87
Görsel 4.26. Ana sayfa görsel taslak görünümü.....	89
Görsel 4.27. Ana sayfa birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	89
Görsel 4.28. Hakkımızda başlığı görsel taslak görünümü	90
Görsel 4.29. Hakkımızda başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	90
Görsel 4.30. Ekibimiz başlığı görsel taslak görünümü.....	91
Görsel 4.31. Ekibimiz başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	91
Görsel 4.32. Giriş butonu görsel taslak görünümü.....	92

Görsel 4.33. Giriş butonu birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	92
Görsel 4.34. Giriş ekranı görsel taslak görünümü	93
Görsel 4.35. Giriş ekranı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	94
Görsel 4.36. Bu hafta ne çalıştım, ne gördüm başlığı görsel taslak görünümü.....	96
Görsel 4.37. Bu hafta ne çalıştım, ne gördüm başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	96
Görsel 4.38. Ana sayfanın görsel taslak görünümü.....	97
Görsel 4.39. Ana sayfanın birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	97
Görsel 4.40. Birinci değerlendirme sonrasında oluşturulan Nasıl Kullanırım? başlığının görünümü.....	97
Görsel 4.41. Nasıl kullanırım? başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	100
Görsel 4.42. Nasıl kullanırım? başlığı ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	100
Görsel 4.43. Giriş butonu birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	101
Görsel 4.44. Giriş butonu ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	101
Görsel 4.45. Öğrenciyi profile eklemede birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	102
Görsel 4.46. Öğrenciyi profile eklemede ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	102
Görsel 4.47. Panel görünümünün birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	103
Görsel 4.48. Panel görünümünün ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm.....	103
Görsel 4.49. Çocukla kimler çalışıyor başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	104
Görsel 4.50. Çocukla kimler çalışıyor başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	104
Görsel 4.51. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	105
Görsel 4.52. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	105

Görsel 4.53. Neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	106
Görsel 4.54. Neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası	106
Görsel 4.55. Bu hafta ne çalıştım ne gördüm başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	106
Görsel 4.56. Bu hafta ne çalıştım ne gördüm başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	107
Görsel 4.57. Kullandığım materyaller başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	107
Görsel 4.58. Kullandığım materyaller başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	108
Görsel 4.59. Etkinlik havuzumuz başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	108
Görsel 4.60. Etkinlik havuzumuz başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm	109
Görsel 4.61. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan örnek profillerin görünümü	110
Görsel 4.62. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profilinde görünüm 1	110
Görsel 4.63. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profilinde görünüm 2	110
Görsel 4.64. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profilinde görünüm 3	111
Görsel 4.65. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonrasında çevrimiçi platforma eklenmesi önerilen oyunlaştırmanın platform üzerinde görünümü	112
Görsel 4.66. Çevrimiçi platformda yer alan puan listesi ve puan aldıkça ilerleme çlistesi görünümü	112
Görsel 4.67. Başlıklar içerisinde yer alan yorumlar bölümünün görünümü	113
Görsel 4.68. Başlıklar içerisine eklenen yorumların görünümü	113
Görsel 4.69. Çevrimiçi platforma eklenen mesajlar bölümünün görünümü	114
Görsel 4.70. Çevrimiçi platformdan paydaşların mesajlaşmasıyla ilgili görünüm	114

Görsel 4.71. Çevrimiçi platformdan paydaşlar tarafından gönderilen mesajlarla ilgili bilgilendirme mailinin görünümü	115
--	-----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖG: Özel gereksinimli

RAM: Rehberlik Araştırma Merkezi

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

SUS-TR: Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği

WSKÖ: Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumunu oluşturan ilgili alan yazın, araştırmanın amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları, kapsamı ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

1.1.1. Eğitim

Toplumların gelişim ve değişimlerine bakıldığında ilkel toplumlarla başlayan sürecin tarım toplumlarına daha sonra sanayi toplumlarına günümüzde ise sanayi toplumundan bilgi toplumuna doğru bir süreç izlediği görülmektedir (Gültekin, 2020; Puncreobutr, 2016). Toplumların geçtiği her bir süreç kendine özgü özellikleri içerisinde barındırmakta ve etkileri her dönem için farklı olabilmektedir. Bu etkiler toplumsal değişiklikler sağlarken toplumda yer alan her bireyi de çağa ayak uydurmak için kendisini geliştirmesi gerekliliğine yöneltmiştir. Değişim ve dönüşümlerin hızlı bir şekilde yaşandığı günümüze baktığımızda toplumlar ekonomik, sosyal, kültürel vb. alanlarda çokça değişime tanıklık etmekte ve bu durum şüphesiz ki en çok eğitim sistemlerini etkilemektedir (Genç ve Eryaman, 2008).

Eğitim; toplum yaşamına katılacak çocuk ya da gençlerin gerekli bilgi ve becerileri kazanmaları, kişiliklerini geliştirmeleri için okul içinde veya dışında aldıkları doğrudan veya dolaylı yardım olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2020). İçerisinde yaşanan dönemin gereksinimlerine uygun olarak eğitim kişiselleşmekte ve kişinin özelliklerine uygun olarak farklılaşmaktadır (Şenyurt ve Önal, 2019). Bir toplumun gelişmesi ve var olan gelişimini sürdürebilmesinde ihtiyaç duyduğu yetişmiş insan gücünün sağlanması için eğitim önemli bir araçtır. Yetişmiş insan gücü özellikle içinde yaşadığımız bilgi çağında toplum için vazgeçilmezdir. Toplumların değişen ihtiyaçları eğitime bakış açısını da etkilemektedir. Modern toplumlar, çağdaş yaklaşımları eğitim sistemlerine dahil etmeye çalışmakta ve toplumun her kesiminden bireyin eğitim sisteminin içerisinde yer alabilmesi için gayret göstermektedirler (Demirel-Kaya, 2019). Eğitimin şüphesiz en önemli ögesi çocuklardır. Son yıllarda eğitimin, her çocuğun içinde bulunduğu topluma yarar sağlayabilmesi, kendi iyilik halini oluşturabilmesi, fiziksel ve psikolojik sağlığını koruyabilmesi için en önemli gereksinimlerden biri olduğu düşüncesi ön plana çıkmıştır. Bu gereksinim karşılanırken de her çocuk için sahip olduğu özel durumlar göz önünde tutularak eşit ve adil bir düzen sağlanmaya çalışılmalıdır.

1.1.2. Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi

Sahip oldukları özel durumlar nedeniyle eğitim hakları için eşit ve adaletli bir düzen sağlanması gereken gruplardan biri özel gereksinimli (ÖG) bireylerdir. Her çağ ve dönemde gereksinimleri dolayısıyla farklı olarak ele alınan bireyler olmuş ve olmaya da devam edecektir. Bu nedenle her dönemde özel gereksinimleri bulunan bireyler için bakış açılarının gelişmesi de kaçınılmazdır. ÖG bireylere yönelik bakış açılarına incelendiğinde antik çağlarda yük olarak görülme, semavi dinlerle birlikte koruma, 1660'lı yıllarda dışlama, 1800-1900'li yıllarda eğitim için kurumsallaşma, 1900-1950'li yıllarda akranlarından ayırıştırma, 1960'lı yıllarda topluma katılmalarının arttırılması için normalleştirme, 1970'li yıllarda gereksinimleri doğrultusunda en az kısıtlayıcı ortamlara yerleştirme, 1980'li yıllarda akranlarıyla aynı sınıflarda eğitim almalarını sağlayan kaynaştırma, 1990'lı yıllarda destek hizmetlerin arttırılarak eşit eğitim fırsatlarını alabilmelerini sağlayan bütünleştirme, 2000'li yıllarda ise herkes için eğitim kavramıyla birlikte ortaya çıkan kapsayıcı bir yaklaşımın izlendiği görülmektedir (Yücesoy Özkan, Kırkgöz ve Beşdere, 2019). ÖG bireylere yönelik bu bakış açıları incelendiğinde içerisinde yaşadıkları toplumlarda yok edilmeleri gerektiğine yönelik bir düşünceden toplumun her yerinde yer almaları gerektiğine yönelik bir evrimin gerçekleştiği söylenebilir. Bu değişimin temel sebebi ise yıllar içerisinde hak temelli anlayışın gelişmesidir. Haklar çerçevesinde yaklaşılan en önemli olgulardan birisi de şüphesiz ki eğitimidir. Herkesin eğitim hakkı, 1948 yılında yayınlanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 26. maddesinde yer verilen "Herkes eğitim hakkına sahiptir." ifadesiyle güvence altına alınmıştır (Birleşmiş Milletler, 1948).

ÖG bireylerin eğitim sistemlerine nasıl dahil edileceği konusunda yıllar içerisinde farklı yaklaşımlar ve bu yaklaşımlara bağlı olarak farklı modeller ortaya konulmuştur. Çağdaş tartışmalara bakıldığında yetersizliğe bakış açısına göre ortaya çıkan modellerin bireysel veya tıbbi model, sosyal model ve insan haklarını temel alan modeli olduğu ve bu yaklaşımlarla birlikte ortaya çıkan eğitim formları ise ayırıştırılmış eğitim, kaynaştırma ve kapsayıcı eğitimidir (Gordon, 2013). Bu modeller yetersizliğin ne olduğu veya ne olmadığını ortaya koymaya çalışırken yetersizliğin ortaya çıkardığı karmaşık durumlara da çözüm üretmeye çalışırlar. Tıbbi modelde yetersizliğin kaynağında tıbbi bir neden aranır ve bu nedenle yetersizlik tedavi edilmesi gereken bir durum olarak ele alınır (Harris, 2001). Yetersizliğin nedeni sosyal ve çevresel nedenlerde görülmez. Tıbbi modelde yetersizliği olan birey ve toplum yetersizliğin etkilerinden korunmaya çalışıldığı için birey toplumdan uzaklaştırılır (Akçamete vd., 2012). Bu nedenle yetersizliği olan bireylerin eğitimlerinin ayrı okullarda sürdürülmesi gerektiği

yaklaşımı benimsenmektedir. Yetersizliği olan bireylerin en temel haklarından bile ayrı kalmasına neden olan bu yaklaşıma yönelik 70’li yıllarda artan eleştirilerle birlikte sosyal model etkisini arttırmaya başlamıştır (Gökmen, 2007). Sosyal modele göre; özür bir sosyal yapı içerisinde ve bireylerin içerisinde bulundukları çevre ile yaşadıkları sorunlar konusunda tıbbi modelden ayrılarak toplumun engelli vatandaşlarını ihmal ettiğini, sorunlar yaşattığını ve patolojik olarak değerlendirilmediğinde katılım, aidiyet ve övünme duygularının engelli bireylerde yaşanacağını ifade etmiştir (Cinisli, Vuran ve Olçay Gül, 2016). Sosyal modele göre bireyin sahip olduğu yetersizlik değil, toplumun bireye sağlamadıkları nedeniyle bireylerin sahip olduğu yetersizlik engele dönüşür (Oliver, 2013). Bu nedenle devletler yetersizliği olan bireylerin sahip olduğu hakları insan hakları çerçevesinde sağlamakla yükümlüdürler (Levitt, 2017).

Sosyal modelin etkisini arttırmasıyla birlikte yetersizliği olan bireylerin mümkün olduğunca akranlarından ayrıştırılmadan akranlarıyla aynı okullarda eğitim almaları gerekliliği önem kazanmaya başlamış ve bu nedenle kaynaştırma eğitiminin önemi artmıştır (Akçamete vd., 2012). İnsan hakları modelinde ise engelliliğin sadece bireyin tıbbi durumu meselesi olmadığı, sosyal olarak inşa edildiği ve toplumun engeli oluşturduğunu belirterek sosyal model takdir edilir. Ancak insan hakları modelinde yetersizliği olan bireylerin uygulanabilir insan haklarına sahip olduğu ilan edilerek sosyal model yaklaşımın ötesine geçilmektedir (Gordon, 2013). Bu modele göre yoğun desteğe ihtiyacı olan bireyler dahil olmak üzere yetersizliği olan bireylere sağlanacak hizmetler bireyleri herhangi bir ayrımcılığa maruz bırakmadan hak ve adalet çerçevesinde eşit ve adil bir şekilde sağlanmalıdır (Birleşmiş Milletler, 2006). Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen Engelli Kişilerin Hakları Sözleşmesi’nde (Convention on the Rights of Persons with Disabilities [CRPD]) kurumsallaştırılan insan hakları modeline göre fiziksel, sosyal, ekonomik, kültürel çevreye, sağlık ve eğitim hizmetlerine, bilgiye, iletişime erişmede, insan haklarından ve temel özgürlüklerden yetersizliği olan bireylerin tam yararlanmasını sağlamaktan devletler sorumludur. Yetersizliğe bakış açısına paralel olarak yetersizliği olan bireylere sağlanan eğitim hizmetlerinin şeklinde de farklı yaklaşımlar gerçekleşmiş ve tıbbi modelden sosyal modele daha sonra insan hakları modeline doğru evrilen bakış açısından eğitim anlayışı da etkilenmiştir. Buna göre yetersizliği olan bireylerin ayrıştırılmış sınıflarda eğitim almaları gerektiği düşüncesinden kaynaştırmaya daha sonra ise kapsayıcı eğitime doğru bir geçiş olmuştur (Calderón-Almendros, 2018).

1.1.3. Türkiye’de Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimi ve Paydaşlar

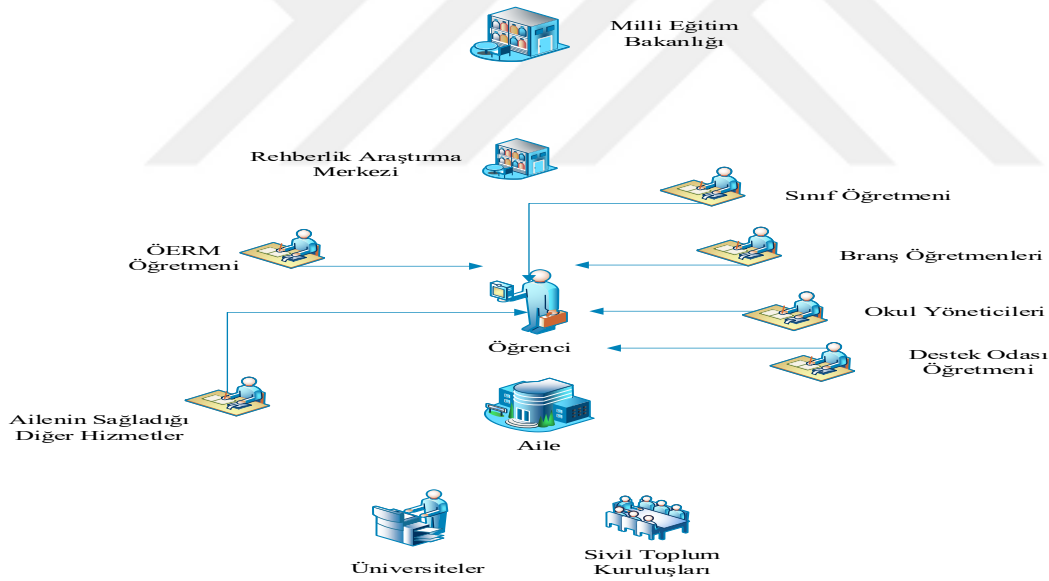
Türkiye’de ÖG bireyler için sağlanan eğitim ortamlarına baktığımızda özel eğitim okulları/kurumları, özel eğitim sınıfları, tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme, evde eğitim ve hastane sınıfında eğitim olanaklarının bulunduğu görülmektedir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde (2018);

“Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları; özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedede diğer bireylerle karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla bu bireylere destek eğitim hizmetleri de sunularak akranlarıyla birlikte tam zamanlı ya da özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak verilen eğitim.” olarak tanımlanmaktadır.

Türkiye’de ÖG öğrencilerin akranlarıyla birlikte eğitimlerine devam ettikleri eğitim ortamlarından biri olan kaynaştırma uygulamaları 1997 yılında çıkartılan 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile başlamış ve 2018 yılında yönetmelikte gerçekleştirilen son değişiklikle birlikte kaynaştırma/bütünleştirme olarak ifade edilmektedir (Gürgür, 2019). Kaynaştırma eğitiminde ÖG bireyin akranlarıyla birlikte en nitelikli eğitimi almaları ve sosyal becerileri başta olmak üzere akademik, bilişsel ve fiziksel becerilerini geliştirmeleri amaçlanır (Orakçı vd., 2016, Sucuoğlu, 2006). Kaynaştırma eğitiminin başarılı olmasını sağlayan etmenlere bakıldığında öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak öğretim hızını, materyalleri, hedefleri, ölçme ve değerlendirme sistemlerinin düzenlenmesi, öğretimin bu etmenlere göre uyarlanması, öğretmenin tutumu, kaynaştırma eğitimi konusunda aldığı eğitimin niteliği karşımıza çıkmaktadır (Sucuoğlu ve Kargın, 2006). Kaynaştırma/bütünleştirme olarak ele aldığımızda ise başarı için materyal ve donanım desteği, fiziksel düzenlemeler ile birlikte öğretmen ve öğrenci için sunulan destek özel eğitim hizmetlerinin varlığı ve iş birliğinin ön plana çıktığını söyleyebiliriz (Deniz ve Çoban, 2019).

ÖG bireyler ve öğretmenleri için verilen destek özel eğitim hizmetleri ise okul içinde sunulan hizmetler ve okul dışında sunulan hizmetler olarak ikiye ayrılmaktadır. Destek eğitim odası, iş birliğiyle öğretim (sınıf içi yardım) ve özel eğitim danışmanlığı okul içinde sunulan destek özel eğitim hizmetleridir (Swanson ve Vaughn, 2010). Okul dışında sağlanan destek özel eğitim hizmetleri ise özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından ÖG öğrencilerin eğitimlerini tamamlayıcı nitelikte verilen eğitimlerdir (Yenigün ve Odluyurt, 2020). Bununla birlikte ÖG çocuğa sahip aileler evde kendi imkanlarıyla çocuklarını destekleyebilmekte ya da destek sağlamak için farklı uzmanlardan kendileri destek alabilmektedir. ÖG bir öğrenci için okul içerisinde ve okul dışında sağlanan hizmetlerin artmasıyla birlikte birçok farklı paydaşın

çocuğun eğitiminden sorumlu olması sonucu ortaya çıkmaktadır. Çocuğun eğitiminden sorumlu olan yakın paydaşlar ÖG öğrencinin devam ettiği sınıfta görev yapan öğretmen, varsa destek eğitim odası öğretmeni, okul yöneticileri, okulda diğer çalışanlar, branş öğretmenleri (Korucuk ve Yeşiltepe, 2020), özel eğitim ve rehabilitasyon öğretmeni/öğretmenleri, kurum yöneticisi, ÖG öğrencinin destek aldığı diğer uzmanlar ve ailedir. Bununla birlikte ÖG öğrencinin eğitimine doğrudan etkisi olmayan ancak yapılan araştırmalarla birlikte dahil olabilen uzak paydaşlar da bulunmaktadır. ÖG öğrencinin eğitiminde etkisi olan uzak paydaşlar ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıdır (STK). ÖG öğrencinin kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında aldığı eğitimin başarılı olabilmesi ve öğrencinin en üst düzeyde eğitimden yararlanabilmesi için öğrencinin ve etkileşimde bulunduğu paydaşların çabaları, iş birliği ve sıkı bir ekip çalışması gerekmektedir (Akay ve Gürgür, 2018, Chiner ve Cardona, 2013; Sibon-Macarro vd., 2014). ÖG ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim alan bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olan yakın ve uzak paydaşlar Şekil-1’de gösterilmiştir.

Şekil 1.1.ÖG ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim alan bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olan yakın ve uzak paydaşlar

ÖG öğrencilerin eğitim aldığı örgün eğitim kurumları değişiklik gösterse bile ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların sayısının değişmediği söylenebilir. ÖG ve kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim alan bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olan yakın ve uzak paydaşlarına ilişkin oluşturulan Şekil 1.1 incelendiğinde bu ortamlarda eğitime devam eden paydaşlar görülebilmektedir. ÖG öğrencilerin eğitim aldığı ayrı özel eğitim

kurumlarında veya ilkokul/ortaokul bünyesinde yer alan özel eğitim sınıflarında da ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu farklı paydaşlar bulunmaktadır. Farklı görev ve sorumluluklarda olsa bile ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu birden çok paydaş bulunmaktadır. ÖĞ öğrencinin aldığı eğitimlerden en iyi şekilde yararlanabilmesi için de paydaşların aralarındaki iş birliği önemlidir.

1.1.4. Paydaşların İş Birliği

İş birliği kelimesinin kökeni *iş* ve *birlik* kelimelerinin birleşimine dayanmaktadır. İş kelimesi

“Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma”, “Bir değer yaratan emek.”, “Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev.” gibi birden fazla anlam için kullanılırken; birlik kelimesi ise *“Tek, bir olma durumu”, “Bir arada olma durumu”, “Konunun bir ana düşünce çevresinde toplanması”* anlamlarında kullanılmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2023).

İş birliği kelimesi ise içerisinde bulunan durumda birlikte çalışmayı ifade etse de derinlemesine tanımlamayı gerektirir. Türk Dil Kurumu (2023) iş birliğini amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, bir işin çeşitli kişilerce yapılması şeklinde tanımlamaktadır. Bir başka tanımda iş birliği; birlikte çalışmak, kaynakları ve ödülleri bir araya getirerek paylaşmayı ve paylaşılan değerler temelinde çalışmayı kabul eden ekip üyeleri arasında pozitif karşılıklı bağımlılığın var olmasıdır (Snell ve Janney, 2005). İş birliği kavramı, ortaklaşan bir karar veya amaç için en az iki kişinin istekli bir şekilde etkileşime geçmesi (Cook ve Friend, 2010) şeklinde de tanımlanmıştır. İş birliği, alanında uzman birden fazla kişinin kapsamlı çözüme ulaşmak, beraber karar almak ve hatayı en aza indirmek için fikir ve mesai paydasında bir araya gelmeleri sürecidir (Dayı ve Töret, 2021). İş birliği kavramı için yapılan tanımlar incelendiğinde birden fazla kişinin bulunması, bu kişilerin ortak bir amaç için bir araya gelmelerinin gerekliliği vurgulandığı söylenebilir. Paydaşlara hem bilgi alışverişi hem de birbirlerinden öğrenme fırsatı sağlayan iş birliği sürecinde paydaşların mevcut ve gelecekteki eylemleri üzerinde tartışmaları, bazı durumlarda da orta düzeyde çatışmaların yaşanması mümkün olabilmektedir (Geijsel vd., 2009; Weddle vd., 2019).

İş birliğiyle ilgili yapılan tanımlar ve ilgili alan yazından yola çıkarak iş birliğinde bulunması gereken özellikler belirlenmeye çalışılmıştır. İş birliğinin başarılı olabilmesi için gerekli olan bu özellikler ele alındığında en önemli özelliğin gönüllülük olduğu söylenebilir (Brown vd., 2011). İş birliğinin kurulabilmesi için süreçte yer alacak kişilerin gönüllülük, karşılıklılık ve etkileşimde bulunma hallerini yerine getirmesi gereklidir (Roberts

ve Bradley, 1991). İş birliği sürecinde gönüllülük esasıyla bir araya gelen kişilerin etkileşimde bulunurken ortak karar ve sorumluluklar çerçevesinde etkili bir iletişimin gerekli olduğu vurgulanmaktadır (Cook ve Friend, 2010). İş birliği sürecinde dikkat edilmesi gereken diğer özellikler ise ölçüt, rol paylaşımı, hesap verilebilirlik ve sürdürülebilirliktir (Friend vd., 2010). Gönüllük esasıyla başlayan iş birliği, ortak karar ve sorumluluklar çerçevesinde etkili iletişim yollarının benimsenerek belirli ölçütlerle kişiler arasında rol paylaşımlarının yapılarak karşılıklı hesap verme süreçlerinin sürdürülebilir olduğu bir süreçtir (Cook ve Friend, 2010). ÖG öğrenciler için verilecek eğitimlerde genel eğitime devam eden öğrencilerin eğitimlerine göre daha yoğun bir şekilde sürdürülmesi nedeniyle iş birliğine yoğun bir şekilde ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü ÖG öğrencinin ihtiyacına göre verilecek eğitimin yoğunluğu, ortamı veya eğitimi verecek personel değişiklik gösterebilmektedir (Demiröz, 2021). ÖG öğrencinin eğitimine devam ettiği öğretim kurumuna ve aldığı desteklere göre eğitiminden sorumlu paydaşlar farklılık gösterebilmektedir. ÖG bir öğrenci için eğitiminden sorumlu paydaşlar ve aldığı desteklere göre var olabilecek profesyoneller Şekil 1.2.'de verilmiştir.

Öğretmenler	Uzmanlar
☐	☐
☐ Özel eğitim öğretmeni	☐ Doktorlar
☐ Okul öncesi öğretmeni	☐ Fizyoterapist
☐ Sınıf öğretmeni	☐ Psikolog
☐ Branş öğretmenleri	☐ Odyolog
☐ Destek eğitim öğretmeni	☐ Dil konuşma terapisti
☐ Okul yöneticileri	☐ Ergoterapist
	☐ Sosyal hizmet uzmanı

Şekil 1.2. ÖG bir öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar ve destek uzmanları

ÖG öğrencinin devam ettiği eğitim kurumu ve ihtiyaç duyduğu desteğe göre paydaşlar sürece dahil olabilmekte ya da süreçten ayrılabilirler. Çocuğun gelişiminde ve eğitim sürecinde değişmeyen tek paydaş ise şüphesiz ki ailedir ve bu yüzden iş birliği aile ile diğer paydaşlar arasında sürdürülmektedir (Lamar Dukes ve Dukes, 2005; Akbaşlı ve Kavak, 2008). Bu yüzden ÖG çocuk hakkında en çok bilginin alınabileceği kaynak her aşamada ÖG öğrencinin yanında olan aile ya da aile üyelerinden biridir. Ailenin iş birliğiyle ilgili deneyimleri bize ne söylüyor diye baktığımızda ise Dayı, Ataman ve Kösteraş (2022) tarafından tanılama süreciyle ilgili yapılan çalışmada eğitsel tanılama sürecini yürüten rehberlik araştırma merkezleri (RAM) ile aile arasında iş birliği için bir standartın oluşturulmadığı, ailelerin

tanılama sürecine dahil edilmediği, yeterli düzeyde bilgilendirilmedikleri, ailelerin haklarını bilmedikleri ve önemli noktalardan biri de ailelerle uzmanlar arasında iş birliğinin yürütülmesindeki eksikliklerin karşımıza çıktığı görülmektedir.

1.1.5. Özel Eğitimde İş Birliği

Eğitimde iş birliği göz ardı edilemeyecek kadar önemli olsa da özel eğitim alanında iş birliği politika ve uygulamaların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir ve bu yüzden ayrı bir ilgiyi hak etmektedir (Friend ve Cook, 2007). ÖG öğrencinin gelişiminden sorumlu olan paydaşların aralarındaki iş birliği, verilen desteğin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için önemlidir. İş birliği ortak hedeflere ulaşabilmek için eşit konumdaki profesyonellerin planlamalarını gönüllü olarak yapmalarıdır (Friend ve Cook, 2006) ve bu durumlarda iletişim kritik önem taşır. Nitelikli açık iletişim, eğitimde başarılı iş birliği deneyimleri için en güçlü temellerden biridir (LeDoux vd., 2012). ÖG öğrencilerle gerçekleştirilecek eğitim süreçlerinin yoğun bir hazırlık gerektirmektedir ve bu öğrencilerin ihtiyaçlarının genel eğitim ve özel eğitim iş birliğine dayalı uygulamalarla ele alınması gerekmektedir (Burton, 2015; Tzivinikou, 2015). Bu iş birliğinin yapıldığı ve paydaşları bir araya getiren uygulamalardan en önemlisi ise bireyselleştirilmiş eğitim programları (BEP) toplantılarıdır ve bu toplantılarda ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar iş birliği yaparak sorunları çözmek için bir araya gelirler (Mofield, 2020).

ÖG öğrencilerin eğitim süreci ve öğrencinin ihtiyacına göre aldığı destek türleri düşünüldüğünde birden çok profesyonelin süreçte birlikte çalışması gerektiği söylenebilir. Profesyoneller açısından kendi çalışma alanlarına göre çocuğun gelişiminden eşit düzeyde sorumludurlar ve bu durum farklı uzmanlık alanlarından gelen profesyonelleri bir araya getirir. ÖG öğrencinin gelişimini açısından ele aldığımızda ise bu durum öğrenciye daha geniş bir çerçeveden destek verilmesini sağlar. Çocuğun eğitiminden sorumlu her paydaş, örneğin özel eğitim öğretmeni, dil konuşma terapisti veya psikolog gibi, kendi alanıyla ilgili hem çocuğa hem de birbirlerinin arasında kurulacak iş birliğiyle birbirlerine destek sağlamaları süreçteki bakış açısını genişletir.

ÖG öğrencinin eğitimi düşünüldüğünde eğitimde gerçekleştirilecek tek taraflı bir çalışmanın istenilen hedefe götürmeyeceği açıktır. ÖG öğrencinin eğitiminde sağlanacak iş birliğiyle birlikte ihtiyaçlara daha iyi cevap verilebilecektir. Ortak hedefler doğrultusunda çalışmalarını sürdüren paydaşlar öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi anlayarak planlarını buna göre oluşturabileceklerdir (Adamson vd., 2014). ÖG öğrencinin eğitiminde sağlanacak iş birliğiyle öğrencinin eğitimindeki kalitenin artacağı açıktır. Öğrencinin

eğitiminden sorumlu paydaşların bir araya gelerek etkili stratejileri paylaşımları ve uygulamaları öğrencinin eğitimden aldığı etkiyi arttırmada yardımcı olacaktır (Da Fonte ve Barton-Arwood, 2017). ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu olan farklı paydaşlar arasında ÖG öğrencilerin özellikleriyle ilgili yeterli düzeyde bilgisi olmayan, daha önce ÖG bir öğrenciyle çalışmamış olan veya özel eğitim alanında herhangi bir eğitimi olmayan uzmanlar bulunabilir. Bu durumlarda iş birliğiyle paydaşlar kendi aralarında ÖG öğrencinin güçlü yönleri hakkında bilgi verebilir, uyarlamalarla ilgili bilgiler paylaşabilir, hedefleri belirleme konusunda rehberlik edilebilir veya özel eğitim hakkında genel bilgilerin paydaşlar arasında paylaşılması sağlanabilir (Klein ve Hollingshead, 2015).

ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlardan en önemlisi ailedir. İş birliği ile birlikte öğrencinin ailesinin eğitim sürecine daha fazla katılma olasılığı artmaktadır. Ailenin katılımının artmasıyla birlikte aile üyelerinin çocuklarının gelişimlerini daha yakından takip etmelerine ve evde de çocuklarına destek sağlamalarını kolaylaştırabilir (Goldman ve Burke, 2017). Paydaşlar arasında sağlanacak iş birliğiyle birlikte ÖG öğrencinin ihtiyaçlarına hızlı bir şekilde yanıt verme fırsatı ortaya çıkar. Farklı uzmanların bir araya gelmesi sorunların daha hızlı tanımlanmasını sağlar ve sorunlara yönelik etkili müdahale stratejilerinin geliştirilmesi sağlanabilir (Frederick vd., 2020). ÖG öğrenciyle çalışan farklı uzmanların bir araya gelmesiyle birlikte öğrencinin topluma uyumunu da kolaylaştırırken hem aile hem de öğrenci için geniş bir sosyal destek ağı geliştirilmesi sağlanabilir.

ÖG öğrencilerin eğitimlerinde paydaşlar arasındaki iş birliği oldukça önemli olmasına ve her paydaşa katkısının olmasına karşın iş birliği kurulmasının önünde bazı engeller bulunmaktadır. ÖG öğrencilerin devam ettiği eğitim ortamlarından biri olan kaynaştırma gibi mevcut uygulamalar, genel ve özel eğitim arasındaki kültürel uçurumun kısmen ortadan kalkmasına yol açmış olsa da profesyonellerin etkili bir şekilde iş birliği yapma becerilerini kısıtlayan bir dizi sorun da göz ardı edilemez (Zagona, Kurth ve MacFarland, 2017). İş birliği sürecinin doğal olarak ortaya çıktığı ve katılması kolay bir süreç olarak görülse de zaman ayırma, iş birliğini uygulama ve sürdürme için büyük bir çaba sergilemek gerekmektedir (Friend, 2000). İş birliği için sergilenecek bu çaba birini sevmek ya da sevilmek gibi duygusal süreçlerden ziyade içerisinde güven, saygı ve ortaya çıkan sonuçlarla ilişkilidir (Hernandez, 2013). İş birliği bir kişinin kendi iyiliği için uyguladığı bir süreçten ziyade eksikliğinde bir hedefe tek başına ulaşamayacak şekilde tasarlanmış bir süreçtir (Bauer vd., 2010). ÖG her öğrencinin bağımsızlığını arttırmak için çıkılan yolda da bu öğrencilerle çalışan paydaşlar arasındaki iş birliği oldukça önemlidir ve iş birliği ile yürütülen çalışmalarla ortaya çıkan

hizmetlerin kaliteli, hızlı ve verimli bir şekilde verilebilir (Dayı ve Töret, 2021). İş birliği hem ÖG öğrenci hem de paydaşlar için yararlı olmasına karşın ÖG öğrencilerle çalışan profesyonellerin iş birliğine dayalı çalışmaları profesyonel davranışlarına aykırı buldukları ve daha çok bağımsız çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir (Troen ve Boles, 2011; Ritzman, Sanger ve Coufal, 2006).

ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların iş birliğiyle ilgili belirttikleri en önemli sorunlardan biri zaman yetersizliğidir ve özel eğitim öğretmenlerinin genel eğitim programı hakkında ek bilgilere ve planlama için daha fazla zamana ihtiyaçlarının olduğu belirtilmektedir (Amr vd., 2016). ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların zamanlarına baktığımızda genel eğitim ve özel eğitim öğretmenlerinin çalışma programları yoğundur ve bu nedenle iş birliği için kısıtlı zamanları kalmaktadır (Shamberger ve Friend, 2013). Paydaşların zamanla ilgili problemleriyle birlikte iş birliğini etkili bir şekilde yürütebilmeleri için paydaşların süreçle ilgili olumlu tutum, açık görüşlere ve etkili danışmanlık becerilerine sahip olmaları gerekmektedir (Park, Lee ve Kim, 2018). Paydaşların iş birliği için gerekli olan bu yetkilere sahip olmaması iş birliğinin etkili bir şekilde yürütülmemesine neden olabilmektedir. ÖG öğrencilerle çalışan paydaşlar arasında gerçekleştirilen iş birliği sürecinin kurulmasında ortaya çıkan zorluklar şu şekilde özetlenebilir:

İletişim sorunları: ÖG öğrenciyle çalışan farklı paydaşların arasında eksik veya etkili olmayan iletişimin bulunması iş birliğinin kurulmasında engel oluşturabilmektedir. İletişimde yaşanan sorunların temel sebeplerinden biri de paydaşlar arasındaki iletişimin kurulmasını sağlayacak iletişim kanallarının belirsizliği veya yetersizliği nedeniyle bilgi paylaşımının yetersiz olmamasına neden olabilmektedir (Snell-Rood vd., 2020).

Farklı eğitim kültürleri: ÖG öğrenciyle çalışan farklı paydaşlar uzmanlık alanlarına göre farklı eğitim kültürlerinden ve çalışma şekillerinden gelebilmektedirler. Bu nedenle her paydaş aynı şekilde davranmalarını engelleyebilmektedir ve ortak bir davranış geliştirebilmeyi zorlaştırabilmektedir (Buli-Holmberg, Nilsen ve Skogen, 2019).

Farklı eğitim kurumları: ÖG öğrenciyle çalışan paydaşlar aynı kurum içerisinde çalışsa da özellikle destek eğitim veren kurumlar farklılaşabilmektedir. Bu durum farklı kurumlarda ve farklı kültürlerde olan paydaşların bir araya gelmesine neden olabilmektedir. ÖG öğrenci gereksinimlerine göre farklı kurumlardan destek alabilmektedir. Ülkemizde devlet kurumlarında örgün eğitime devam eden ÖG öğrenciler aynı zamanda destek eğitim alabilmek için bir özel özel eğitim ve rehabilitasyon kurumuna devam edebilmektedir. Ancak

bu durum devlet kurumları ile özel kurumların iş birliği için bir araya gelmesine neden olabilmektedir.

Farklı eğitim sistemleri: ÖG öğrencilerin eğitime devam ettikleri kuruma göre var olan genel eğitim ve özel eğitim arasındaki farklılıklar iş birliğinde sorunlar yaşanmasına neden olabilmektedir. Farklı eğitim sistemleri içerisinde yer alan paydaşlar ÖG öğrenci için farklı yaklaşımlar içerisinde bulunabilmektedir. Bu durum da iş birliğini engelleyebilmektedir (Da Fonte ve Barton-Arwood, 2017; Al-Natour vd., 2015)

Rollerin belirsizliği: ÖG öğrenciyle çalışan farklı paydaşlar arasındaki rol ve sorumlulukların belirsizliği iş birliği sürecini zorlaştırmaktadır. Paydaşların ayrı ayrı roller belirlemesi ve bireysel plan yapma eğiliminde olması iş birliğini zorlaştırmaktadır (Nilsen, 2017).

Paydaşların iş birliğiyle ilgili yeterli eğitim almaması: ÖG öğrenciyle çalışan farklı paydaşların uzmanlaştıkları alanlarda eğitimlerini alırken iş birliğiyle ilgili yeterli düzeyde eğitim alamamaktadırlar. Bu nedenle iş birliğini nasıl kuracakları ve sürdürecekler konusunda sorunlar yaşanabilmektedir (Hernandez, 2013; Kayhan ve Işıkdogan Uğurlu, 2022).

Aile katılımında zorluklar: İş birliği sürecinin en önemli paydaşlarından birisi de şüphesiz ki ailelerdir. İş birliğinin en doğru şekilde yürütülebilmesi için iş birliği sürecinde aile üyelerinin yer alması gerekir. Ancak aileler arasında var olan/olabilecek iletişim eksikliği ya da paydaşlara yönelik güven sorunları iş birliği sürecini engelleyebilmektedir (Collier, Keefe ve Hirrel, 2015; Elmira ve Negmatzhan, 2022). ÖG öğrenciyle çalışan paydaşlar arasındaki iş birliği sürecini destekleyecek, bu süreçte yaşanan sorunları en aza indirecek uyarlamalara ve desteklere ihtiyaç bulunmaktadır.

ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasındaki iş birliğinin önemli olduğu noktalardan biri de geçiş sürecidir. Geçiş kavramı; hizmet ve bu hizmetleri sağlayan personeldeki değişim noktaları olarak tanımlanmaktadır (O'Brien, 1990). Eğitim ortamlarında gerçekleşen geçişler neredeyse herkesin bireysel olarak kendilerinde ya da ebeveyn olarak çocuklarıyla deneyimledikleri bir süreçtir (Sterling-Turner ve Jordan, 2007). ÖG öğrenci ve ailesi herhangi bir tanı almasıyla birlikte bulunduğu yaşa göre farklı kurumlar arasında geçiş süreçleri yaşayabilmektedir (Rous, Hallam, Harbin, McCormick ve Jung, 2007). ÖG öğrenci ve ailesi için geçiş süreci eğitim ortamlarından çalışma yaşamına doğru devam etmektedir ve geçiş süreçleri kurumlar arasındaki iş birliğini de getirmektedir (Sands ve Meadan, 2022). Kurumlar arası profesyonellerin iş birliği, ÖG öğrenciler için sadece eğitim sürecinde değil okul sonrası başarılı sonuçlarla da ilişkilidir. Okul sonrası başarılı sonuçlar arasında toplumda istihdam, lise sonrası eğitim (iki veya dört yıllık üniversite programlarına katılım gibi) ve

engelli genç yetişkinler için bağımsız yaşam yer almaktadır (Pacheco, Morgan ve McKnight-Lizotte, 2022). Geçiş süreçlerinin başarılı ve yumuşak bir şekilde atlatılabilmesi için de ÖG çocuğa sahip ailenin doğru şekilde bilgilendirilmesi, çocuğu gönderen ve alan kurum öğretmenleri arasında iletişim sağlanarak sürece dahil edilmesi gerekmektedir (Connelly, 2007). ÖG öğrenci ve ailesi için başarılı bir geçiş sürecinin yaşanması için ÖG öğrenciyle çalışan veya çalışacak öğretmenlerin planlamayı yaparak sürece hazırlaması, ailelerle çocuk ve süreç hakkında yeterli düzeyde bilgi paylaşımı yapması, ev/kurum ziyaretleri gerçekleştirmeleri, ailelerin kaynaklara ulaşmasına yardımcı olmaları ve ailelerle iletişimlerini arttırmaları gerekmektedir (Denkyirah ve Agbeke, 2010). Geçiş sürecini kolaylaştırmak için ÖG öğrenciyi gönderen ve alan kurumlar arasında gerçekleştirilecek belge ve bilgi paylaşımı, ailelere bilgi ve destek sağlanması geçiş süreçlerini kolaylaştıracaktır (Curle vd., 2016). Geçişlerin çocuk, aile, alan-gönderen kurum için daha yumuşak ve daha sorunsuz olabilmesi için vurgulanan en temel nokta paydaşlar arasında iletişim, bilgi paylaşımının yapılarak iş birliğinin sağlanmasıdır. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların geçiş sürecinde iş birliğinin önemini bilmelerine rağmen bu konuda sorunlar yaşadıkları belirtilmektedir (Hanson vd. diğ., 2000; Lovett ve Haring, 2003; Podvey, Hinojose ve Koenig, 2010). Paydaşlar arasında iletişim eksikliğinin olması geçiş sürecini zorlaştırmaktadır (Curle vd., 2016). Gönderen ve alan kurumlardaki öğretmenlerin birbiriyle etkili bir iletişim kurarak sağlayacakları iş birliği geçiş sürecinin daha kolay olmasına sebep olacaktır (Starr, Martini ve Kuo, 2016). ÖG öğrenciyle ilgili bilgi ve belgelerinin aktarımı, öğrenciyle ilgili bilgilerin saklanması, kurumlar arasında paylaşılması ve iş birliğinin sağlanması için kullanılacak yöntemlerden birisi çevrimiçi ortamlardır.

1.1.6. Paydaşların İş Birliğinde Teknoloji

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde 21. yüzyılda meydana gelen hızlı değişim ve gelişim alışık olduğumuz paradigmaları biçimlendirerek yeni bir düzen sağlamıştır. Bu değişimle birlikte teknoloji aracılığıyla iletişim için zaman ve mekân engelleri ortadan kaldırılarak bilgiye erişim daha kolay hale gelmiştir (Uysal ve Kuzu, 2011). Yaşanan hızlı gelişim teknolojinin her alanda kendisine yer bulmasını sağlarken bilgiye erişim ve paylaşımdaki bu kolaylıklar nedeniyle eğitimde de hızlıca yaygınlaşmasını sağlamıştır (Cukurova, Luckin ve Clark-Wilson, 2019). Eğitim ortamlarında iş birliğini kolaylaştıran ve iş birliğinin sağlanmasında öğretmenler ve öğrenciler arasında yeni bir etkileşim fırsatı sunan, etkileşimi sınıf dışına taşıyan ve daha aktif bir katılımı paylaşım ve kullanım kolaylığı sağlayan çevrimiçi öğrenme ortamları teknolojiye yaşanan hızlı gelişimle birlikte önemini arttırmıştır (Thongmak, 2013).

Çevrimiçi ortamlar; öğrenmeyi zaman ve mekândan bağımsız bir şekle dönüştürerek kalıcı öğrenmeyi destekleyecek etkinlikleri sağlama, ihtiyaçlar ve beklentilere yönelik istenilene ulaştırabilme ve öğretim/öğrenme süreçlerine destek sağlama gibi özelliklere sahiptir (Başarmak ve Mahiroğlu, 2015). Sürekli etkileşim içerisinde olmayı sağlayarak bireylerin oluşturdukları ortak kavramlara öznel anlamlar katmalarını sağlayan çevrimiçi ortamlar sahip olduğu zengin potansiyelle bireylere eğitsel, sosyal ve yönetsel olarak destek sağlamaktadır (Er ve Saraç, 2017; Pala ve Erdem, 2015). Çevrimiçi ortamlarda bilgi paylaşımı ve başarıyı sağlayan etmenler, sürekli ve kalıcı olmak koşuluyla, katılım, bağlılık ve sosyal etkileşimdir (Ma ve Yuen, 2011). Teknolojide meydana gelen yeniliklerle birlikte bireyler için ortadan kalkan zaman ve mekan farklılıklarıyla birlikte çevrimiçi ortamlar iletişim ve iş birliği içinde bulunmayı sağlayarak öğrenme için önemli fırsatlar oluşturmaktadır (Harasim, 2006). Çevrimiçi ortamların etkili olabilmeleri için nitelikli bir tasarımla birlikte kullanıcılara erişim kolaylığı, kendi aralarında iletişim ve iş birliği olanağı ile birlikte öğrenenin motivasyonuna ilişkin unsurları içermesi gerekmektedir (Ally, 2004).

Çevrimiçi ortamlar mekandan ve zamandan bağımsız olarak sağladığı etkileşim olanağıyla birlikte eğitim ortamlarında iletişim içerisinde bulunması gereken paydaşlar arasında ortaya çıkabilecek etkileşim sorunlarının giderilmesinde katkı sağlayabilmektedir (Özçınar, 2012). Esneklik, kolay ulaşım, daha az maliyetli bir süreç ve erişilebilirlik kolaylığı çevrimiçi ortamlarda sağlanan uzaktan eğitimin bazı temel yararları olarak ortaya konulmaktadır (Dhawan, 2020). Özellikle tüm dünyayı etkisi altına alarak toplumsal yaşam başta olmak üzere her alanda değişikliklere neden olan pandemi süreciyle birlikte eğitim alanında da hızlı bir değişim yaşanmıştır. Okulların kapanmasıyla birlikte milyarlarca öğrencinin yüz yüze eğitim ortamlarında eğitimlerini sürdürememiştir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de dijital teknolojiler kullanılarak uzaktan eğitim süreci yürütülmeye çalışılmıştır. Bu durum eğitim sisteminin içerisinde yer alan her paydaşın hali hazırda kullandıkları teknolojilerle daha da yakından ilgilenmelerine ve öğrenme-öğretme süreçlerinde aktif bir şekilde kullanmalarını zorunlu kılmıştır (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Böylelikle son yıllarda artan gelişmelerle birlikte günlük hayatımızın önemli bir parçası olan teknoloji eğitim sürecinin de sürdürülmesi açısından vazgeçilemez bir araç haline gelmiş ve eğitim sistemi içerisinde yer alan herkes bu süreci deneyimlemiştir. Yaşanan değişim ve gelişmeler eğitim sürecinde yer alan paydaşları birbirleriyle iletişim halinde ve iş birliği içerisinde eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı olmaya yöneltmiştir (Anderson, 2020). Uzaktan eğitim süreciyle birlikte eşitlik ve kapsayıcılığı temel alarak ihtiyaca yönelik olarak iş birliği içerisinde çözümler sunulması

gerekmektedir (Arık, 2020). Yaşanan pandemi süreciyle birlikte eğitim için paydaşların çevrimiçi ortamlarla ilgili artan deneyimleri eğitim sürecinin vazgeçilmez bir parçası olduğunu göstermiştir. Teknolojinin getirdiği imkanlar ve artan deneyimlerle birlikte eğitimde çevrimiçi ortamların kullanılabilirliğinin de artacağı söylenebilir. Çevrimiçi ortamların kullanılacağı ortamlardan birisinin de eğitimde etkileşimin ve iş birliğinin artırılması olduğu söylenebilir (Breen, 2013). Bu nedenle paydaşlar arasında iş birliğinin geliştirilmesinde çevrimiçi ortamlar önemli bir araç olarak kullanılabilir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi, paydaşların görüşleri doğrultusunda paydaşların iş birliğini sağlamak için bir çevrimiçi platformun ihtiyaç analizinin yapılması, çevrimiçi platformun tasarım ilkelerinin belirlenmesi, bu ilkelere göre çevrimiçi platformun tasarlanması, geliştirilmesi ve paydaşlar arasında kullanılabilirliğinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmıştır:

1. ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşleri nelerdir?
2. ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların çevrimiçi platformların iş birliği için kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?
3. ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak hazırlanacak bir çevrimiçi platformun tasarımına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak geliştirilen çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılabilirliği ile ilgili paydaşların görüşleri ve betimsel istatistikler nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Eğitimde başarılı iş birliği sürecinin gerçekleştirilebilmesi için karşılıklı güven ve doğru zamanlamayla birlikte tüm tarafların sürece sahip çıkmasıyla paydaşların yararına olan sonuçlar oluşturulabilir (Smith ve Auger, 1985). İş birliği bir hedef doğrultusunda gönüllü iki tarafın doğrudan etkileşimini içeren bir süreçtir (Cook ve Friend, 2010). ÖĞ bir öğrencinin eğitimi sadece sınıfta yer alan öğretmenle ilgili değil tüm toplumla ilgili bir süreci içerisinde barındırır. Bu nedenle toplumun her kurumunun iş birliği içinde çalışması önemlidir. ÖĞ bir öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar göz önüne alındığında öğrencinin ihtiyaç duyduğu desteğe göre sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi öğretmenleri, dil konuşma terapistleri, fizyoterapistler, ergoterapistler gibi birden çok paydaşın iş birliği

içerisinde çalışmasını gerekmektedir. ÖG öğrencinin eğitiminde daha iyi ilerlemelerin sağlanması ve paydaşların da üzerlerindeki yükün azaltılması açısından iş birliğinin her alan için önemli ve taraflara yararlı olduğu açıktır. Ancak hem eğitim alanı hem de diğer alanlar ele alındığında ülkemizde paydaşlar arasında iş birliği sürecinin yetersiz kaldığı ve 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de iş birliği vurgusunun yapılmasına rağmen özellikle yapılan araştırmalar ele alındığında ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların istenilen düzeyde iş birliği kuramadıkları görülmektedir. ÖG öğrencilerin devam ettiği eğitim ortamlarında artan yükünün karşılanabilmesi için de her paydaşın desteği ve iş birliği vazgeçilmezdir. Günümüz yaşamında vazgeçilmez olanlardan biri de teknolojidir. Günlük yaşamdan eğitime her ortamda hayatlarımızın ortasında yer alan teknolojik gelişmelerin kolaylaştırıcı yönlerinin eğitim süreçlerine dahil edilmesiyle birlikte teknolojinin yararlarının her alana yansması sağlanabilir. Demiröz (2021) erken çocukluk özel eğitiminde aile ve personel iş birliğiyle ilgili gerçekleştirdiği çalışmada iş birliğinin önündeki engellerin kaldırılması için sistematik bir işleyişe ihtiyaç duyulduğunu, iş birliğini denetleyen, uygulayan veya planlayan programlarının geliştirilmesi gerektiğini ve erişim, zaman, sürdürülebilirlik ve izlenebilirlik açısından iş birliği sürecinin dijital tabanlı olarak geliştirilmesini önermiştir. Bu platformun ÖG öğrenciyle çalışan farklı paydaşları bir araya getirebileceği vurgulanmıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkartılması planlanan çevrimiçi platformun paydaşların iş birliği sürecine katkı sağlayacağı, ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşları bir araya getireceği ve aralarındaki iş birliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda ortaya çıkacak çevrimiçi platformla birlikte geliştirileceği düşünülen bir diğer alan da ÖG öğrenciler ve aileleri için geçiş süreçleridir. Geçiş sürecini kolaylaştırmak için ÖG öğrenciyi gönderen ve alan kurumlar arasında gerçekleştirilecek belge ve bilgi paylaşımı, ailelere bilgi ve destek sağlanması geçiş süreçlerini kolaylaştıracaktır (Curle vd., 2016). Geçişlerin çocuk, aile, alan-gönderen kurum için daha yumuşak ve daha sorunsuz olabilmesi için vurgulanan en temel nokta paydaşlar arasında iletişim, bilgi paylaşımının yapılarak iş birliğinin sağlanmasıdır. Araştırma sonucunda ortaya çıkacak çevrimiçi platform ile birlikte platform kullanılarak iş birliği yapan paydaşlar arasında bilgi ve belge paylaşımının sağlanması, sürece dahil olan yeni paydaşların olması durumunda bu paydaşların da aynı ÖG öğrenciyle ilgili kendisinden önce yapılanları görebilmesi, ÖG öğrenci farklı bir kuruma gittiğinde burada sürece dahil olacak paydaşların da önceki kurumlarda öğrenciyle ilgili neler yapıldığının görülmesi planlanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilecek çevrimiçi platform

ile birlikte ÖG öğrencilerin farklı kurumlar arasında geçiş süreçlerinde yaşanan sorunları azaltmaya yönelik hizmet edeceği düşünülmektedir.

ÖG öğrencilerin eğitimlerinde paydaşlar arasındaki iş birliği süreci herhangi bir yetersizlik grubuna indirgenmeden bütün yetersizlik grupları için bir gerekliliktir. Herhangi bir yetersizlik grubuna özgü olmadan farklı yetersizlik gruplarını içerisine dahil ederek ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanacak çevrimiçi platformun farklı yetersizlik gruplarında yer alan ÖG öğrenciler ve bu öğrencilerle çalışan paydaşların iş birliği sürecinde kullanabileceği bir platform olacağı düşünülmektedir. Bu açıdan ele alındığında farklı yetersizlik grupları için ülke genelinde kullanılabilir ve herkesin erişimine açık bir iş birliği platformunun paydaşların kullanımına sunulacağı düşünülmektedir.

1.4.Sayıtlar

Bu başlık altında araştırma süreci sonunda beklenen varsayımlar açıklanmıştır.

- Araştırma sonucunda ortaya çıkartılacak olacak çevrimiçi platform altyapısının iş birliği sağlamaya olanak sağladığı varsayılmaktadır.
- Araştırma sonucunda ortaya çıkartılacak olacak çevrimiçi platformun yetersizlik grubu fark etmeksizin farklı yetersizlik gruplarında yer alan ÖG öğrencilerin paydaşlarına hizmet edeceği varsayılmaktadır.
- Araştırma sonucunda ortaya çıkartılacak olacak çevrimiçi platformun oluşturulması sürecinde takip edilen üç döngü sürecinin yeterli olduğu varsayılmaktadır.
- Çalışmaya katılan paydaşların dijital yeterliliklerinin olduğu varsayılmaktadır.

1.5.Sınırlılıklar

Bu başlık altında araştırma sürecinde karşılaşılan sınırlılıklar açıklanmıştır.

- Araştırmacının uzmanlık alanı özel eğitimidir. Araştırma sürecinde oluşturulan çevrimiçi platformun geliştirilmesi yazılımsal bir süreci de içermiştir. Araştırmacı çevrimiçi platformun geliştirilmesindeki yazılım sürecine dahil olamamıştır. Bu nedenle çevrimiçi platformun iş birliği olanakları hizmet alımı yapılan altyapının sunduğu olanaklarla sınırlıdır.
- Çevrimiçi platformun oluşturulması ve yayına alınması sürecindeki ücretler proje bütçesi ve araştırmacının kendi sağladığı bütçe ile sınırlıdır.

1.6.Kapsam

Bu başlık altında araştırmanın gerçekleştirildiği konuyla ilgili araştırma sürecinin kapsadığı süreç açıklanmıştır.

- Araştırma ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların iş birliği sürecini destekleyecek bir çevrimiçi platformun oluşturulması kapsamında gerçekleştirilmiştir.
- Araştırma sürecinin tamamı kapsayıcı eğitim sınıflarında yer alan ÖG öğrenciler ve öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar tarafından yürütülmesi planlanmıştır. Ancak araştırma kapsamında yürütülen döngü sürecinde ÖG öğrencilerin eğitim aldığı farklı eğitim kurumlarında da görev yapan paydaşlar sürece dahil edilmiştir.
- Araştırma sonucunda ortaya çıkartılacak çevrimiçi platformun gelişen ve değişen bir yapısı olması nedeniyle tasarım tabanlı araştırma süreci takip edilerek gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmada ortaya çıkan çevrimiçi platformun değerlendirilmesi aşamalarında ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu farklı paydaşlar ve teknoloji alanında çalışan uzmanların katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmada ortaya çıkan çevrimiçi platformun değerlendirilmesi aşamalarında elde edilen veriler ÖG öğrencilerin evleri, okulları, özel özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ve üniversiteler gibi farklı ortamlardan gerçekleştirilen veri toplama süreçleri sonucunda toplanmıştır.

1.7.Tanımlar

Bu başlık altında, araştırmada yer verilen önemli tanım ve terimlerin hangi anlamlarda kullanıldığı açıklanmıştır.

İş birliği: Alanında uzman birden fazla kişinin kapsamlı çözüme ulaşmak, beraber karar almak ve hatayı en aza indirmek için fikir ve mesai paydasında bir araya gelmeleri sürecidir (Dayı ve Töret, 2021).

Özel gereksinimli birey: “çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey” (Özel Eğitim Hizmet Yönetmeliği 2012).

Çevrimiçi platform: İnternet üzerinde etkileşimli olarak kullanıcıların bir araya gelip bilgi paylaşabildiği, iletişim kurabildiği ve çeşitli hizmetlerden yararlanabildiği genellikle web siteleri veya mobil uygulamalar şeklinde sunulan dijital ortamlar (Liu, Lomovtseva ve Korobeynikova, 2020).

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmaya temel oluşturan yurt içi ve yurt dışı alan yazında yapılan araştırmalar özetlenmiştir.

2.1. Ulusal Alanyazında Yer Alan İlgili Araştırmalar

Türkiye’de ÖG öğrenciler bağlamında mevcut iş birliği süreciyle ilgili farklı araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Gürgür (2005) yaptığı çalışmada kaynaştırma uygulamasının gerçekleştirildiği iki ÖG öğrenciyle birlikte 35 öğrencinin eğitime devam ettiği bir ilköğretim ikinci sınıfta iş birliğiyle öğretim yaklaşımını incelemiştir. Eylem araştırması deseniyle gerçekleştirilen çalışmada iş birliğiyle öğretim yaklaşımının uygulanmasının sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve ÖG öğrenci açısından gelişimleri değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda iş birliğiyle öğretim yaklaşımının sınıf öğretmeni açısından öğrencileri derse katma, ders araç gereçlerini aktif kullanabilme, ÖG öğrenciyle iletişim kurarak derse katılımlarını sağlayarak dönüt verme, dersi sunma ve değerlendirebilmesi konularında gelişmeler meydana gelirken iş birliği becerilerinde ise önemli düzeyde gelişme gözlenememiştir. Özel eğitim öğretmeni olarak araştırmacı açısından bakıldığında ise genel eğitim programının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi konularında gelişmeler gözlenmiştir. Öğrencilerde akademik ve sosyal gelişmeler görülürken ÖG öğrencilerin akademik başarılarında artış, ders dinleme, etkinliklere katılma ve iletişim becerilerinde ilerlemelerden bahsedilmiştir. Sonuç olarak bakıldığında iş birliğiyle öğretim yaklaşımının kaynaştırma sınıflarında sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve öğrenciler açısından olumlu sonuçlar yarattığı görülmüştür.

Tuna Sırkıntı (2017) tarafından yapılan çalışmada zihinsel yetersizliği olan öğrencilerle çalışan üç özel eğitim öğretmenin bilgi, beceri ve deneyimlerinin gelişmelerini desteklemek üzere iş birliğine dayalı çalışma grubu oluşturulmuştur. Eylem araştırması deseniyle gerçekleştirilen çalışmada özel eğitim okulunda görev yapan 3 özel eğitim öğretmeni ve araştırmacıyla iş birliğine dayalı çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubunda olumlu öğretmen davranışlarını arttırmak için ilgili araştırmaları okuma, kendi uygulamalarını gözden geçirme ve video geri bildirimlerine yer verilmiştir. İş birliğine dayalı grup çalışmalarının ardından sınıf içinde öğretmenlerin olumlu davranışlarında, iş birliği becerileriyle birlikte etkileşim ve iletişim düzeylerinde artış meydana gelirken mesleki güdülenmelerinin de arttığı bulgusuna varılmıştır.

Özsoy (2019) tarafından yapılan çalışmada da özel eğitim öğretmenlerinin görev yaptıkları okullardaki müdür, diğer öğretmen ve velilerle olan iş birliği düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada özel eğitim kurumlarında görev yapan 165 özel eğitim öğretmeni yer

alırken iş birliği düzeylerini belirlemek için kişisel bilgi formu ve iş birliği ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan alınan bilgiler doğrultusunda yapılan istatistiksel analizler incelendiğinde özel eğitim öğretmenlerinin müdür, diğer öğretmen ve ailelerle iş birliği içerisinde çalıştığı belirlenirken iş birliği için öncelikle diğer öğretmenleri daha sonra müdürleri en son olarak da aileleri tercih ettikleri görülmüştür.

Elçi (2019) tarafından özel eğitim okul veya sınıflarında yürütülen branş derslerinde özel eğitim ve branş ders öğretmenleri arasındaki iş birliği sürecinin öğretmenlerin bakış açısından inceleyen bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Temel nitel araştırma deseniyle gerçekleştirilen çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda öğretmenler aralarında iş birliğinin olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada öğretmenlerin aralarında iş birliği olduğunu düşünmelerine rağmen iş birliğine yönelik algılarında farklılık olduğu belirlenmiştir. Özel eğitim ve branş öğretmenleri arasındaki iş birliğinin rol paylaşımı, hesap verilebilirlik, sürdürülebilirlik gibi iş birliğine yönelik kuralları tam olarak sağlayamadığı ortaya konmuştur.

Yener (2019) yaptığı çalışmada zihinsel yetersizliği ya da otizmi olan ve eğitimlerine kaynaştırma uygulamalarında devam eden öğrencilerin sınıfında görev yapan öğretmenler, öğrencilerin destek eğitim kurumlarında görev yapan uzmanlar ve ailelerle bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) sürecindeki iş birliklerini paydaşların görüşlerine göre belirlemeye çalışmıştır. Çalışmaya devlet okullarında görev yapan 20 öğretmen, destek eğitim kurumlarında görev yapan 7 uzman ve 5 ÖG çocuğa sahip aile katılmıştır. Nitel araştırma yöntemine göre yürütülen çalışmada gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonrasında ortaya çıkan bulgular yasal düzenlemelerde yer alan uzmanlar arası iş birliğine ilişkin süreçler ve alan yazında yer alan iş birliğinin özellikleri ile karşılaştırılarak yorumlandığında ÖG öğrencinin devam ettiği sınıfta görev yapan sınıf öğretmeni, destek eğitim aldığı kurumdaki uzmanlar ve öğrencinin ailesi arasında sağlanması gereken iş birliği sürecinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karakoç ve Atbaşı (2020) yaptıkları çalışmada özel eğitim okullarında eğitimlerine devam eden ÖG öğrencilerin göstermiş oldukları problem davranışlara yönelik olarak gerçekleştirilecek müdahalelerde iş birliğinin önemini belirlemeye çalışmışlardır. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmaya özel eğitim okullarında görev yapan 15 özel eğitim öğretmeni katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerle ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin hepsinin okul içerisinde problem davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenler öğrencilerin aileleriyle, okulda görev yapan diğer özel eğitim öğretmenleriyle, okul yönetimiyle, okul rehberlik servisiyle ve öğrencilerin destek eğitim aldıkları rehabilitasyon merkezleriyle iş birliği gerçekleştirdiklerini ifade

etmişlerdir. İş birliğinin kesinlikle çok önemli olduğunu belirten katılımcılar aile üyelerinden daha çok anne ile iş birliği yaptıklarını belirtirken bu durumun nedeni olaraksa annelerin kendilerini daha iyi ifade etmeleri olarak belirtmişlerdir.

Deniz ve Çoban (2019) kaynaştırma eğitimi uygulamalarına yönelik olarak görev yapan öğretmenlerin görüşlerini belirlemeye yönelik olarak daha önce gerçekleştirilmiş olan araştırmaların bulgularına dayalı olarak bir meta-sentez çalışması gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmanın verileri 33 lisansüstü tezden elde edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen tezlerin çalışma gruplarında yer alan öğretmenlerin toplam sayısı 2506'dır. Meta-sentez sonucunda elde edilen sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin kaynaştırma uygulamasıyla ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu, iş birliği ve uyarlama çalışmalarının sınırlı olduğu ve kaynaştırmaya yönelik uygun fiziksel imkanlarının olmadığına yönelik bulguların yer aldığını belirlemişlerdir. Kaynaştırma uygulamasında kilit bir noktaya sahip olan iş birliğine yönelik olaraksa öğretmenlerin rehberlik servisi, okul yönetimi, aile ve RAM hizmetleri arasında iş birliğinin yetersiz kaldığını ve desteklenmediklerini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte materyal ve uzman desteğine yönelik olarak gereksinimlerinin olduğuna ilişkin sorunlarını belirttikleri görülmüştür. Bununla birlikte öğretmenlerin iş birliği noktasında vurguladıkları önemli bir nokta da ÖG öğrencilerin değerlendirilmesinde öğretmenler arasında iş birliğinin sağlanması konusudur. Öğretmenler ÖG öğrencilerin değerlendirilmesi sürecinin başarılı olabilmesi için akranlarından ayrı olarak değerlendirilmeleri, değerlendirmenin iş birliği dahilinde yapılması ve öğrencilerin düzeyine uygun olarak soruların hazırlanması gerektiğini belirttikleri görülmüştür.

Giriş (2023) gerçekleştirdiği çalışmasında ÖG öğrencilerin devam ettiği eğitim kurumlarından biri olan özel eğitim anaokullarında aynı sınıfı paylaşan özel eğitim ve okul öncesi öğretmenleri arasındaki iş birliği sürecini öğretmen ve okuldaki diğer paydaşların görüşlerine dayalı olarak incelemiş ve mevcut durumu betimlemiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Çalışmaya 21 öğretmen, 4 yönetici, 2 rehber öğretmen ve 4 veli olmak üzere toplam 31 paydaş katılım göstermiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde katılımcıların kapsamlı bir hizmeti içi eğitim gereksinimlerinin olduğu, bina yetersizliği, materyal yetersizliği, çalışma programlarındaki ikilik, ailelerin yaşadıkları kabul süreci ve uzman yetersizliği gibi eksikliklerin vurgulandığı görülmüştür. Çalışmada elde edilen bulgular özel eğitim ana okullarında var olan sistemin henüz yeterli düzeyde olmadığı ve okullar arasında işleyiş farklılıklarının olduğunu ve bu süreçte öğretmenler arasındaki iş birliği sürecinin yetersiz olduğunu göstermiştir.

Erten Kekik (2022) gerçekleştirdiği çalışmasında okul öncesinden ilkokula geçiş aşamasında özel eğitim ve okul öncesi öğretmenleri arasındaki iş birliği sürecinde gerçekleştirdikleri araştırmaları öğretmen görüşlerine göre incelemiştir. Nitel araştırma yönteminde yer alan olgubilim desenine göre gerçekleştirilen çalışmada 14 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşmelerle veriler toplanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler okul öncesi öğretmenleri ve özel eğitim öğretmenleri arasında iş birliğini içeren bir çalışmanın yapılmadığı, geçiş süreci için bir veri kaydının yapılmadığı ve veri kaydı yapılmadığı için de veri aktarımının sağlanmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca çalışmada aynı okul bünyesinde çalışan özel eğitim ve okul öncesi öğretmenleri arasında da geçiş sürecinde rahat iletişim kurulabilecek bir ortam olmasına rağmen iş birliğinin bu durumda bile yapılmadığı ortaya konmuştur. Çalışmada elde edilen bulgular iş birliği yapılabilecek bir ortam içerisinde bulunulsa bile iş birliğinin yapılmadığını göstermiştir.

Uçar (2021) kaynaştırma uygulamasının devam ettiği bir ilkokulda paydaşlar arasındaki iş birliği sürecinin incelenmesi ve paydaşlar bu sürece ilişki görüşlerini ortaya koymak amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Betimleyici durum çalışması desenine göre tasarlanan çalışmaya rehber öğretmen, yönetici, destek eğitim öğretmeni ve dört sınıf öğretmeni katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilen verilerin içerik analiziyle çözümlenen verilerinin sonuçları, kaynaştırmanın devam ettiği ilkokulda iş birliği sürecine yönelik olumlu anlamda devam eden sürecin sınırlı olduğunu ve süreçte yer alan her paydaş için farklı sorunların var olduğunu ortaya koymuştur. İş birliği sürecinde yer alan ve farklı sorumlulukları bulunan ailelerin ve kurumların bu sorumluluklarını yerine getirmediği belirtilmiştir. Ayrıca süreçte yer alan her paydaşın bilgi gereksiniminin olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla verimli bir iş birliği süreci bulunmamaktadır.

Diker (2020) gerçekleştirdiği çalışmada kaynaştırma uygulaması olan bir ilkokulda ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine dahil olma süreçlerine ilişkin görüş ve önerilerini ortaya koymuştur. Çalışmanın katılımcılarını 13 öğretmen, 6 ÖG çocuğa sahip aile ve 4 okul yöneticisi oluşturmuştur. Nitel araştırma yönteminde yer alan olgu bilim deseniyle gerçekleştirilen çalışmada elde edilen bulgular paydaşlar arasında iş birliği için görüşmeler yapıldığını göstermiştir. Çalışmada ayrıca kaynaştırma uygulamalarının paydaşlar tarafından yeterli düzeyde anlaşılmadığı, ÖG çocuğun ailesi tarafından yeterli düzeyde kabullenilmediği belirtilmiştir. Çalışmada paydaşların iş birliğinde kendilerinin ihtiyaç duydukları destek türlerini tanımlayamadıkları ya da iş birliği için rehberlik servisini işaret ettikleri görülmüştür. Çalışmada elde edilen bulgular paydaşların aralarındaki iş birliğini arttırmak için nitelikli iletişime ihtiyaç duyduklarını belirttiklerini göstermiştir.

Pürsün, Okutan ve Atbaşı (2022) özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi ile özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin iş birliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. ÖERM’de çalışan 9 ve özel eğitim okullarında görev yapan 8 öğretmenin katıldığı çalışmada veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve elde edilen veriler betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular hem ÖERM hem de özel eğitim okullarında çalışan öğretmenlerin ÖG öğrencilerin eğitiminde iş birliğini önemli bulduklarını göstermiştir. Öğretmenlerin iş birliği için telefon görüşmeleri, okul ziyaretleri ve kısa toplantılar gerçekleştirdikleri çalışmanın bulgularında ortaya konulmuştur. Ayrıca çalışmada iş birliğinin oluşturulamama nedenleri arasında olumsuz tutumlar, öğretmen değişiklikleri, kişiler arasındaki egolar, kişinin iletişime kapalı olması gibi durumlar belirtilmiştir. Çalışmada ortaya çıkan bulgular öğretmenlerin iş birliğini geliştirmek için ÖG öğrencinin eğitimiyle ilgili görev paylaşımlarının yapılması, güven duygusunun oluşturulması, kendi aralarında materyal paylaşımlarının yapılması ve sürekli iletişim halinde olunmasının önemli olduğunun öğretmenler tarafından önerildiğini göstermiştir.

İş birliğiyle ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde iş birliği araştırmalarının sınıf içerisinde öğretmenler arasındaki iş birliği sürecini arttırmaya yönelik olarak uygulamaların yapıldığı görülmüştür. ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlarıyla iş birliği süreciyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmalar ÖG öğrencilerin eğitiminde iş birliğinin önemini farkında oldukları ve bu sürecin yeterli düzeyde yapılamadığını vurgulandığı belirlenmiştir. Ayrıca iş birliğiyle ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliğinin yapılıp yapılmadığıyla ilgili durumu ortaya koymaya yönelik araştırmaların olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde özellikle iş birliği sürecinin geliştirilmesine yönelik olarak teknolojinin sağladığı yararların sürece yeterli düzeyde dahil edilmediği, bu konuda yapılan araştırmaların yeterli olmadığı, ulaşılan araştırmalar incelendiğinde paydaşların bilgi paylaşımını sağlamaya yönelik olarak herhangi bir çalışmanın yapılmadığı söylenebilir.

2.2.Uluslararası Alanyazında Yer Alan İlgili Araştırmalar

ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği sürecine yönelik olarak uluslararası alanyazından gerçekleştirilen araştırmalar da incelenmiştir. Bu araştırmalardan biri olan ve Beaumont-Bates (2017) gerçekleştirilen çalışmada e-portfolyo yazılımının Aotearoa/Yeni Zelanda'daki bir erken çocukluk ortamında öğretmenler, çocuklar, ebeveynler ve aile üyeleri arasındaki iş birliğine dayalı ortaklıkları destekleyip destekleyemeyeceği konusunda öğretmenlerin ve ebeveynlerin bakış açılarını ortaya koymak amacıyla bir nitel araştırma gerçekleştirmiştir. Tematik analiz yoluyla elde edilen bulguların iletişim: iş birliğine

dayalı ortaklıkların temel bir özelliği ve ortaklıkları geliştirmek için bir araç olarak e-portfolyolar olmak üzere iki ana tema altında toplandığı görülmektedir. Araştırmada hem öğretmen hem de aile katılımcılardan ortaya çıkan önemli bir bulgu, e-portfolyo yazılımının bu bağlamda öğretmenler, çocuklar, ebeveynler ve aile üyeleri arasındaki iş birliğine dayalı ortaklıkların gelişimini desteklediği ve geliştirdiği yönündedir. Araştırmada yer alan öğretmenler basılı olarak verilen ürünlerde aileleri sürece dahil etmenin zor olduğunu e-portfolyo yazılımıyla birlikte ebeveynleri ve aile üyelerini de değerlendirme süreçlerine dahil edebildiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcı öğretmenler, iş birliği sürecinin çevrimiçi olmasının ardından ebeveyn iletişimi ve etkileşimlerinde bir artış olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgular öğretmenlerin çevrimiçi paylaşım ile birlikte hızlı geri bildirim yaptıktan sonra genellikle birkaç dakika içinde ebeveynlerden geri bildirim alabildiklerini ortaya koymuştur.

Simon (2017) genel ve özel eğitim öğretmenlerinin başarılı iş birliğini neyin oluşturduğuna ilişkin deneyimlerine odaklandığı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinde yer alan durum çalışması deseniyle ve New York'taki bir kentsel okul bölgesinde başarılı iş birliği uygulayan beş eş öğretmen çiftinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veriler araştırmacı günlüğü, gözlem ve odak grup görüşmeleri yoluyla toplanmıştır. Başarılı iş birliği sürecini neyin oluşturduğuna dair katılımcıların deneyimlerine odaklanan çalışmada veriler tematik olarak analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler, öğretmenler arasındaki başarılı bir iş birliğinin ortak planlama zamanı, öğretmen eğitimi ve öğretmen tutumuna bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca çalışmada yer alan öğretmenler, okul yöneticilerinin iş birliğindeki rolünün daha amaca yönelik olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Çalışmanın bulguları, yardımcı öğretmenlerin sınıfta iş birliğini uygulayabilmeleri için eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermiştir.

Alghazo ve Alkhazaleh, (2021) Abu Dabi'de yer alan okul bölgesinde özel eğitim öğretmenleri ile sınıf öğretmenleri arasındaki iş birliği uygulama düzeylerini belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın örneklemini 75 normal eğitim ve 60 özel eğitim öğretmeni olmak üzere toplam 135 öğretmenden oluşmaktadır. Öğretmenler arasındaki iş birliği sürecini değerlendirmek amacıyla bir anket geliştirilmiş ve katılımcılardan anket yardımıyla veriler toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular, özel eğitim öğretmenleri ile sınıf öğretmenleri arasındaki iş birliği seviyesinin orta düzeyde olduğunu; ayrıca cinsiyete dayalı olarak öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmadığını, ancak eğitim seviyesine dayalı olarak öğretmenler arasında anlamlı bir fark olduğunu ve yüksek eğitilmiş olanlar tarafından iş birliğinin daha iyi yürütüldüğü ortaya konulmuştur.

Paloniemi, Björn ve Kärnä, (2023) gerçekleştirdikleri çalışmada Finlandiya'daki özel eğitim öğretmenlerinin sınıf öğretmenleriyle olan başarılı veya başarısız iş birliği sürecindeki etkileri ile ilgili olarak 238 öğretmen ile anket aracılığıyla görüşme gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada elde edilen görüşme bulguları Kültürel-Tarihsel Etkinlik Teorisi (CHAT) kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular özel eğitim öğretmenlerinin iş birliğine yönelik eylemlerinin ortak sorumluluk anlayışına yönelik ve bununla sınırlı olduğunu göstermektedir. Çalışmada elde edilen bulgular başarılı iş birliği sürecinde amacın, yapıların ve iş birliği araçlarının uygun kullanımına yönelik rehberliğin ve sorumlukların karşılıklı anlayış içinde adil paylaşımının olması gerekliliğini vurgulamıştır. Ayrıca çalışmada özel eğitim öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri arasında öğrenciye yönelik uygulamalar için ortak bir günlük çalışma gerektirdiği vurgulanmıştır.

Lukkari (2021) çalışmasında COVID-19 pandemisi sırasında ev-okul iş birliğine odaklanmıştır. Pandemi dönemiyle birlikte eğitim kurumlarının hızla çevrimiçi öğrenmeye geçtiği dönemde Finlandiya'da ilk okullarda görev yapan özel eğitim öğretmenlerinin çalışmalarındaki ev-okul iş birliği boyutunun nasıl değiştiğine ilişkin görüşmeler gerçekleştirmiştir. Çalışmada elde edilen öğretmen görüşleri uzaktan eğitim uygulamalarıyla hayatımıza giren uzaktan eğitimin ev okul iş birliğini arttırdığını göstermektedir. Ayrıca çevrimiçi eğitim uygulamalarının kullanılmasıyla birlikte ÖG çocuğa sahip aileler ile öğretmenler arasındaki iletişim kurma eşiğini düşürmüştür. Ayrıca öğretmenler ailelerle kurdukları ve artan iş birlikleri ile ilgili olarak refah düzeylerinin arttığı ancak bunla birlikte çocuklarının eğitimiyle ilgili endişelerinin de yükseldiği rapor edilmiştir. Çalışmada çevrimiçi platformlarla ilgili artan deneyimlerle birlikte özellikle ailelerin zaman yönünden bildirdikleri mazeretlerin azaldığı ve pandemi sonrasında da her durumda yapılan toplantılara katılabildikleri belirtilmiştir. Çevrimiçi platformların özellikle COVID-19 öncesi dünyaya göre çok daha büyük bir rol oynaması muhtemeldir ve bu nedenle okul ile ebeveynler arasındaki roller ve beklentilerin değişeceği belirtilmiştir.

Özdamlı ve Yıldız (2017) mobil teknolojilerin okul aile iş birliği sürecindeki önemini belirlemek amacıyla KKTC Lefkoşa'da çocukları ilköğretim okullarına devam eden velilerin mobil teknolojilerden beklentilerini, mobil öğrenme konusundaki görüşlerini almak için bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Tarama modeli çerçevesinde yürütülen bu çalışmada, velilerin mobil araçları kullanma düzeylerini, mobil cihazların eğitim amaçlı kullanımına ve okul-aile iş birliğinin mobil teknolojilerle geliştirilmesine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla çalışma grubunda yer alan 790 veli ile çalışılmıştır. Çalışmada ortaya çıkan bulgular, ebeveynlerin mobil cihazların eğitim amaçlı kullanımına ve okul-aile iş birliği ve mobil

teknolojilerle aile katılımına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Veliler mobil teknolojiler ile çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda okuldaki ilgili kişilerden eğitim ve bilgi alabildiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca okul-aile iş birliğinin daha ileri bir seviyeye taşınması için mobil teknolojilerle iletişim kurmanın gerekliliğini belirtmişlerdir.

Mlakar, Gasparič ve Zuljan (2023) araştırmalarında okul ve ev arasındaki yüksek kaliteli iş birliğinin çocuk ve gelişimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve ebeveynler, öğretmenler ve okul faaliyetlerinin de bundan olumlu etkilendiğini, bu durumun ÖG öğrenciler için daha da önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu amaçla uzaktan eğitim sırasında ebeveynler ile özel eğitim ve rehabilitasyon öğretmenleri arasındaki iş birliği üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmaya Slovenya’da ÖG öğrencilere ek profesyonel destek sağlayan 43 özel ve rehabilitasyon öğretmeni ile ÖG çocuğa sahip 41 ebeveyn katılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, özel eğitim ve rehabilitasyon öğretmeniyle iş birliğinin, erken çocukluk döneminde çocukları olan ebeveynler söz konusu olduğunda daha yaygın olduğunu. Hem özel eğitim ve rehabilitasyon öğretmenleri hem de ebeveynler, uzaktan eğitim ile birlikte artan iletişim sıklığından ve karşılıklı iş birliğinden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Nielsen (2017) çalışmasında ÖG öğrenciler için müfredat planlaması yapılmasında, özel eğitim ve genel eğitim arasındaki koordinasyon ile özel eğitimde BEP ve genel eğitimdeki çalışma planlarının birleştirilmesi ile ilgili bir çalışma ortaya koymuştur. Ayrıca çalışmada özel eğitim ve genel eğitim öğretmenlerinin planlama konusunda nasıl iş birliği yaptıkları ele alınmıştır. Çalışmada iki farklı belediye'deki dört ilkokul ve ortaokuldaki özel eğitim ve genel eğitim öğretmenleriyle nitel araştırma yöntemlerine dayalı yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, özel eğitim ve genel eğitim için müfredat planlamasının çok koordineli olmadığı ve özel eğitim ve genel eğitim öğretmenleri arasındaki iş birliğinin genellikle çok sınırlı olduğu gösterilmiştir. Çalışmada özel eğitim ve genel eğitimde müfredat planlaması koordine edilmekten ziyade birbirinden ayrıldığı, iki öğretmen grubunun geleneksel ve kısmen ayrı rolleri benimsediği ve birlikte plan yapmak yerine bireysel olarak planlama yapma eğiliminde oldukları ifade edilmiştir. ÖG öğrencilerin eğitimi için sorumluluğun paylaşılmaktan çok bölünmüş gibi görüldüğü belirtilmiştir.

Uluslararası alanyazında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde ulusal alanyazıdan farklı olarak ÖG öğrencilerin eğitim sürecinde farklı paydaşları bir araya getirmek için farklı platformların oluşturulduğuna yönelik araştırmalar dikkat çekmektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarda özel eğitim ve genel eğitim öğretmenleri arasındaki iş birliğinin önemin ortaya konulmaya çalışıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar ulusal alanyazından farklı olarak ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği sürecine

teknolojinin dahil edilebileceği ve teknolojiden yararlanılarak farklı araçların paydaşlar arasında iş birliğinin arttırılabileceği ortaya konulmuştur.

3. YÖNTEM

3.1.Araştırma Yöntemi

Bu araştırma; ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik Çevrimiçi İş Birliği Platformunun tasarımı, geliştirilmesi ve kullanılabilirliği amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırma tasarım tabanlı araştırma (TTA) yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. TTA ilgili alan yazında farklı kavramlarla ifade edilebilmektedir. TTA; tasarım deneyi, tasarım araştırması, geliştirme araştırması, gelişimsel araştırma ve biçimlendirici (formative) araştırma gibi kavramlarla tanımlanabilmektedir (Güneş, 2022). TTA; araştırmacı ile uygulamacının sistematik ve etkileşimli değerlendirmelerini analiz, tasarım, geliştirme ve uygulama basamaklarını takip ederek iş birliğine dayalı olarak oluşturduğu araştırma yöntemidir (Wang ve Hannafin, 2005). TTA yönteminin uygulanmasında farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar uygulama adımları, süreçler veya modeller olarak ifade edilebilir.

TTA; gerçek hayatta var olan problemlere çözüm üretmek amacıyla eğitsel araştırmalar arasında güçlü bir ilişki kurarak öğretim programı, süreç ya da ürünlerin tasarım, geliştirme ve değerlendirilmesi sürecinde takip edilen sistematik bir araştırma yöntemidir (Amiel ve Reeves, 2008; Seels, ve Richey, 1994). TTA; uygulamada kullanılacak olan ve karmaşık bir yapıda bulunan müfredat, programlar veya politikalar gibi eğitsel problemlere çözüm önerilerini döngüsel bir biçimde test ederek sunmaktadır (McKenney ve Reeves, 2012). TTA ile var olan bilgilerin gerçek hayatta test edilebilmesine yönelik olarak etkililik ve verimliliğin yapılması sağlanabilmektedir (Güneş, 2022). TTA eğitim uygulamalarının iyileştirilebilmesi için farklı katkılar sunmaktadır. Yenilikçi eğitim-öğretim imkanlarını ortaya çıkartarak eğitimdeki inovasyonu yerel koşullara uyum sağlayabilen kuramlara dönüştürebilmek için tasarımları güçlendirerek katkı sağlamaktadır (Design Based Research Collective, 2003). TTA ile gerçekleştirilecek çalışmalar veya araştırmalar yalnızca araştırmacının tek başına yürütebileceği bir süreç olmayıp alanın içerisinde yer alanların karşılaştıkları problemlere iş birliği içerisinde inebilmeleri için fırsat sağlamaktadır (Reeves, 2006). Bu açıdan ele alındığında TTA araştırmacılar ve uygulayıcıların iş birliği içerisinde tasarım ilkeleri ve teorileri çerçevesinde yinelemeli olarak analiz, tasarım, geliştirme ve uygulama adımlarını izleyerek eğitim uygulamalarını güçlendirmeyi hedefleyen sistematik bir uygulama sürecidir (Wang ve Hannafin; 2005). Tasarım süreci ister “*bir araba*” ister “*bir eğitim uygulaması*” olsun prototipin oluşturulması, test edilmesi, test sonucunda ortaya çıkan iyileştirmelerin yapılması ve gerçek uygulamaya aktarılarak bu uygulamaların test edilmesiyle sürekli gelişimin

sağlanmasıdır (Anderson ve Shattuck, 2012). TTA; nadiren mükemmel bir şekilde tasarlanıp uygulandığı için tasarım ve değerlendirmede her zaman iyileştirmelere açıktır. TTA'lar için müdahaleci, yinelemeli, süreç, işe yararlık ve kuram odaklı olmak üzere beş karakteristik özellik belirtilmiştir. Gerçek hayatta bir problemi çözmeye yönelik bir müdahale içermeli, döngüsel olarak (analiz, tasarım, geliştirme ve uygulama) gerçekleştirmeli, sonuca değil derinlemesine bir şekilde sürece odaklanmalı hem araştırmacıların hem de uygulamacıların işine yarar bir şekilde oluşturulmalı ve elde edilen sonuçlar yeni kuramlara ışık tutmalıdır (van den Akker vd., 2006).

Anderson ve Shattuck (2012) kaliteli bir TTA'nın şu şekilde tanımlanabileceğini belirtmişlerdir:

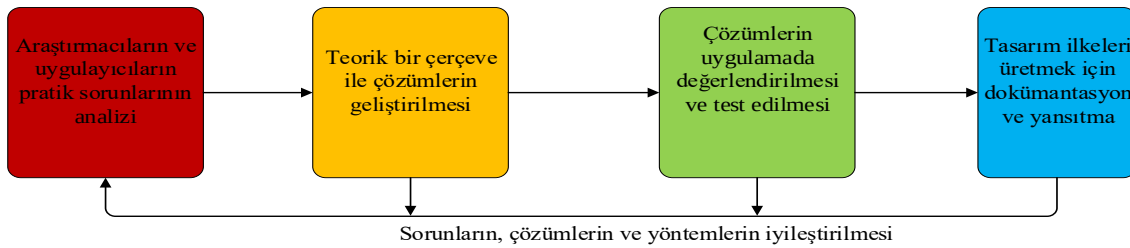
1. Tasarımın sahada görülen gerçek bir eğitim bağlamına yönelik olması: TTA araştırmaları, sınıf içerisinde var olan karmaşık durumların ve gerçeklerin üzerinde kurulur ve soruna dahil olan tüm unsurları ele almaya çalışır.
2. Bir müdahalenin tasarımına ve test edilmesine odaklanma: Prototiplerin oluşturulması ve test edilmesi TTA araştırmalarını geliştirir. Ortaya çıkan tasarım uygulama ortamlarında test edilerek prototiplerin yinelemeli olarak iyileştirilmesi sonucu gelişmesi amaçlanır.
3. Yöntemlerin karma olarak kullanılması: TTA araştırmalarında ele alınan soruna ve çalışmanın amacına göre farklı yöntemler kullanılarak değerlendirme süreci gerçekleştirilir.
4. Çoklu yinelemelerin yapılması: TTA araştırmaları, prototiplerin test edilmesi ve denenmesi sonucunda farklı müdahale ve düzenleme döngülerini barındırır.
5. İş birliği ile yürütülmesi: TTA araştırmaları araştırma ve uygulama arasında olabilecek boşluğun farkında olarak, araştırmacıların ve öğretmenlerin güçlü yönlerini ve avantajlarını bir araya getirmeyi hedefler.
6. Tasarım ilkelerinin geliştirilmesi: TTA araştırmalarında tasarım, uygulama ve değerlendirilmesi sonucunda tasarımların neden işe yaradığını açıklayarak yeni tasarımların nasıl uyarlanabileceğine yönelik ilkeler ortaya koyar.

TTA ile yürütülen araştırmalarda uygulamacılar ile araştırmacılar arasında iş birliğine dayanan bir süreç yürütülürken esnek, sistematik ve döngüsel bir şekilde analiz, tasarım, geliştirme ve uygulama aşamaları takip edilir (Wang ve Hannafin, 2005). TTA ile yürütülen araştırmalar a) yararcı, (b) temellendirilmiş, (c) etkileşimli, yinelemeye dayalı ve esnek, (d) bütünleştirici ve (e) bağlamsal olmak üzere beş temel özelliğe sahiptir (Wang ve Hannafin, 2005). Yararcı olma özelliği TTA'ların teori ve pratiği birlikte geliştirmesi ve teorinin değeri uygulamayı bilgilendirmesiyle ve geliştirmesiyle açıklanmıştır. Tasarım teori odaklıdır ve ilgili araştırma, teori ve uygulamalara dayanır. TTA'larda tasarımın, gerçek dünya ortamlarında

gerçekleştirilmesi ve tasarım sürecinin, tasarım temelli araştırmaların içine yerleştirilmesi ve bunlar aracılığıyla incelenmesi bu araştırmaların temellendirilme özelliğini açıklamaktadır. Etkileşimli, yinelemeye dayalı ve esnek olma özelliği tasarımcıların tasarım süreçlerine dahil olmasını ve katılımcılarla birlikte çalışmalarını ifade etmektedir. TTA'da süreçler analiz, tasarım, uygulama ve değerlendirmeden (yeniden tasarım) oluşan yinelemeli bir döngü içerisinde gerçekleştirilir ve bu nedenle ilk tasarım yeterince ayrıntılı değildir ve süreçte değişiklikler yapılabilir. Bütünleştirici olma özelliği araştırmanın güvenilirliğini en üst düzeye çıkarmak üzere karma araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılmasını ifade etmektedir. Bu kapsamda kullanılacak yöntemler, yeni ihtiyaçlar ve sorunlar ortaya çıktıkça ve araştırmanın odak noktası geliştikçe farklı aşamalarda değişiklik gösterebilmektedir. Bağlamsal olma özelliği ise araştırma süreci, araştırma bulguları ve ortaya çıkan tasarım planındaki değişikliklerin belgelendirilmesini içermektedir. Araştırmanın özelliğine göre oluşturulan tasarım ilkelerinin içeriği ve derinliği değişiklik gösterebilmektedir. TTA ile yürütülen çalışmalar Tip 1 ve Tip 2 araştırmalar olarak yürütülmektedir. Tip 1; ürün ve araçların geliştirilmesine yönelik araştırmaları kapsarken Tip 2 araştırmaları tasarım ve geliştirme modellerinin oluşturulmasına yönelik yürütülen araştırmaları kapsamaktadır (Kuzu, Çankaya ve Mısırlı, 2011; Wang ve Hannafin, 2005).

3.1.Araştırma Deseni

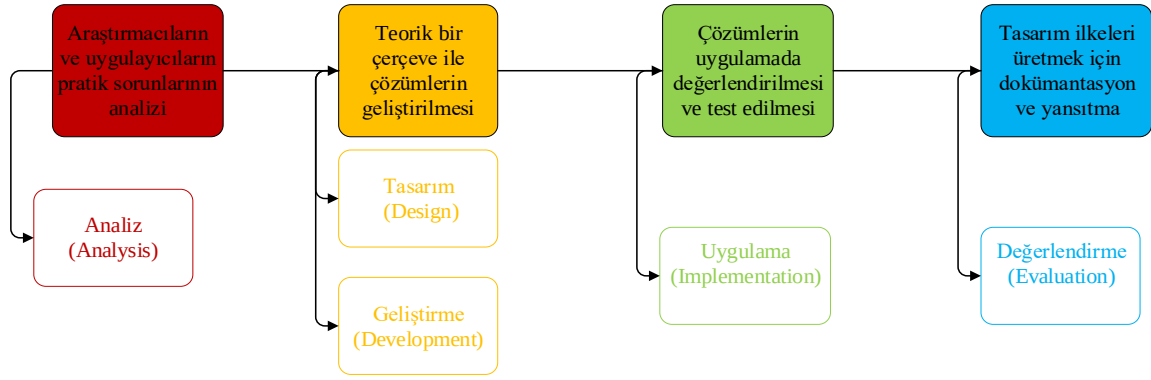
TTA yöntemiyle uygulanan araştırmalarda takip edilmek üzere Collins (1990) ve Brown (1992) tarafından uygulama adımları; Bannan-Ritland (2003), Reeves, Herrington ve Oliver (2004) ile Anderson ve Shattuck (2012) tarafından modeller ortaya konulmuştur. Bu çalışma Reeves, Herrington ve Oliver (2004) 'in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu model Şekil-3.1'de verilmiştir:

Şekil 3.1. Reeves, Herrington ve Oliver (2004) 'in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli (Reeves, Herrington ve Oliver, 2004)

Reeves, Herrington ve Oliver (2004) 'in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli temel alındığı çalışmada bu döngüsel yapıda ortaya çıkartılması planlanan tasarım için, öğretim tasarım modellerinden ADDIE modeli takip edilmiştir. Gustafson ve Branch (1997) tarafından

oluşturulan ve öğretim tasarım modeli olarak ifade edilen ADDIE modeli; analiz (analysis), tasarım (design), geliştirme (development), uygulama (implementation) ve değerlendirme (evaluation) aşamalarından oluşmaktadır. Bu aşamaların her birinden elde edilen çıktılar diğer aşamanın ise girdisini oluşturmaktadır. Öğitmenler ve öğrenciler için bireyselleştirilmiş ve anlamlı öğrenme/öğretme ortamlarının tasarlanmasında ADDIE modeline başvurulmaktadır (Reiser ve Dempsey, 2007). Eğitsel bir model oluşturulurken planlama, geliştirme, uygulama ve değerlendirme adımlarını izleyerek öğreten, öğrenen, ortam, dış etkenler ve değerlendirmeyi içine alan bir tasarım ortaya konulur (Gustafson ve Branch, 2002). Bu tasarım hedef kitlenin gereksinimleriyle uyumlu etkinlik ve materyal tasarlama gibi işlevsel öğrenme sistemlerini oluşturabilmeye yönelik olarak sistemli bir ürün geliştirme sürecini içerir (Şimşek, 2014). Bir model olarak ADDIE, çok yönlü, esnek ve kolay kullanım sunarken basamaklarda değerlendirmeler yaparak oluşabilecek hataları ortaya çıkartarak düzenlemeler yapılır ve böylelikle ürünün kalitesi artar (Çoban, 2017). ADDIE modeli hem çevrimiçi hem de yüz yüze olarak yürütülecek olarak ortamlardaki öğretim tasarımların yapılabilmesi için kullanılan bir modeldir (Aldoobie, 2015). ADDIE modeli, çeşitli teknolojiler kullanarak çevrimiçi eğitim oluşturmak, mevcut yüz yüze eğitimi dönüştürmek (Gavarkovs, Blunt ve Petrella, 2019) ve öğrenme deneyimlerini zenginleştirmeye yönelik olarak hazırlanacak teknolojileri entegre etmek için kullanılabilir (Crompton vd., 2023). ADDIE modeli, birçok araştırmacı tarafından eğitim alanıyla ilgili yazılım veya uygulamalar geliştirmek için bir model tasarım uygulaması olarak da kullanılmaktadır (Stapa ve Mohammad, 2019). ADDIE modeli, tasarım süreçlerinde çekirdek bir model olma özelliği taşımaktadır ve içerisinde bulundurduğu adımlarla birçok tasarım sürecinin temellerini oluşturmaktadır (Özerbaş ve Kaya, 2017). Eğitim ortamlarının sürekli değişen ihtiyaçlarının karşılanması için ADDIE modeli ile birlikte şartlar, tercihler ve zamana göre gerçekleşecek bu değişimlerin belirlenmesi sağlanabilir (Palabıyık ve Oral, 2023). Bir öğretim tasarımı olmasının yanında sağladığı değerlendirmeyle birlikte genel bir yaklaşım sağlaması, öğrenme ürünlerinin geliştirilmesinde sistematiklik getirmesi, etkili ürün geliştirme modelleri içerisinde bulunması, özgün ve yenilikçi özellikler getirmesi, ürün geliştirmede değerlendirmelerle birlikte hataları ortaya çıkartarak düzenlemeler yapılmasını sağlaması ve ortaya çıkan ürünün kalitesinin artmasına yardımcı olması nedeniyle ADDIE öğretim tasarım modeli aşamaları bu çalışmanın deseni olarak kullanılmıştır. Reeves, Herrington ve Oliver (2004) 'in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli temelinde ADDIE modeli takip edilerek oluşturulan araştırma modeli Şekil-4'de verilmiştir.

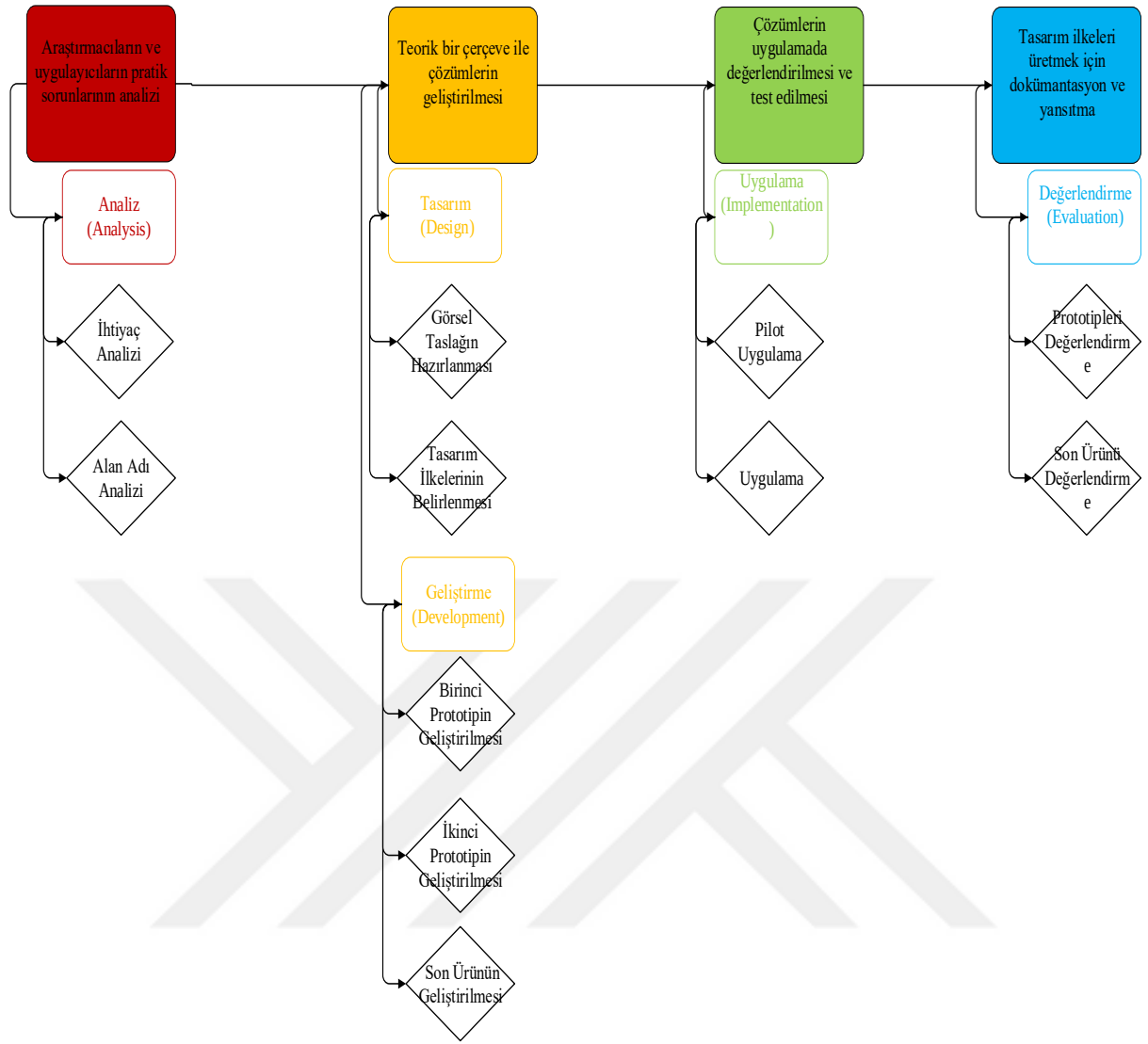

Şekil 3.2. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeli

TTA’da araştırma sürecini güçlü kılmak, nesnelliğini sağlamak, geçerliliğini ve güvenilirliği arttırmak amacıyla nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde yer alan desenler, modeller ve teknikler bir arada kullanılmaktadır (Richey ve Klein, 2007). Bu araştırmada kapsamında ise nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde yer alan desenler ve veri toplama teknikleri bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın nitel araştırma yaklaşımı kapsamında toplanan verileri durum çalışması deseni ile tasarlanmıştır. Olgunun bağlamdan net olarak ayrılmadığı durumlarda olguyu derinlemesine inceleyerek birçok unsur ve unsurlar arasındaki etkileşim ortaya konmak istendiğinde durum çalışmalarına başvurulmaktadır (Yin, 2004). Bu kapsamda elde edilen veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler, içerik/doküman analizi ve uzman görüşü ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel araştırma yaklaşımı kapsamında toplanan verileri ise ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını ya da derecesini birlikte belirlemeyi amaçlayan bir modeldir (Karasar, 2012). Bu kapsamda elde edilen veriler Kılıç Çakmak, Güneş, Çiftçi ve Üstündağ (2016) tarafından geliştirilen “WEB Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği” ve Brooke (1996) tarafından oluşturulan ve Demirkol ve Şenerler (2018) tarafından Türkçe geçerlik-güvenirlilik çalışması yapılan “Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği” ile toplanmıştır. Nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarına dayalı olarak kullanılan veri toplama araçları ilgili başlık altında detaylı olarak ele alınmıştır.

3.1.1. Araştırmada kullanılan temel TTA Modeli ve ADDIE Modeli adımları

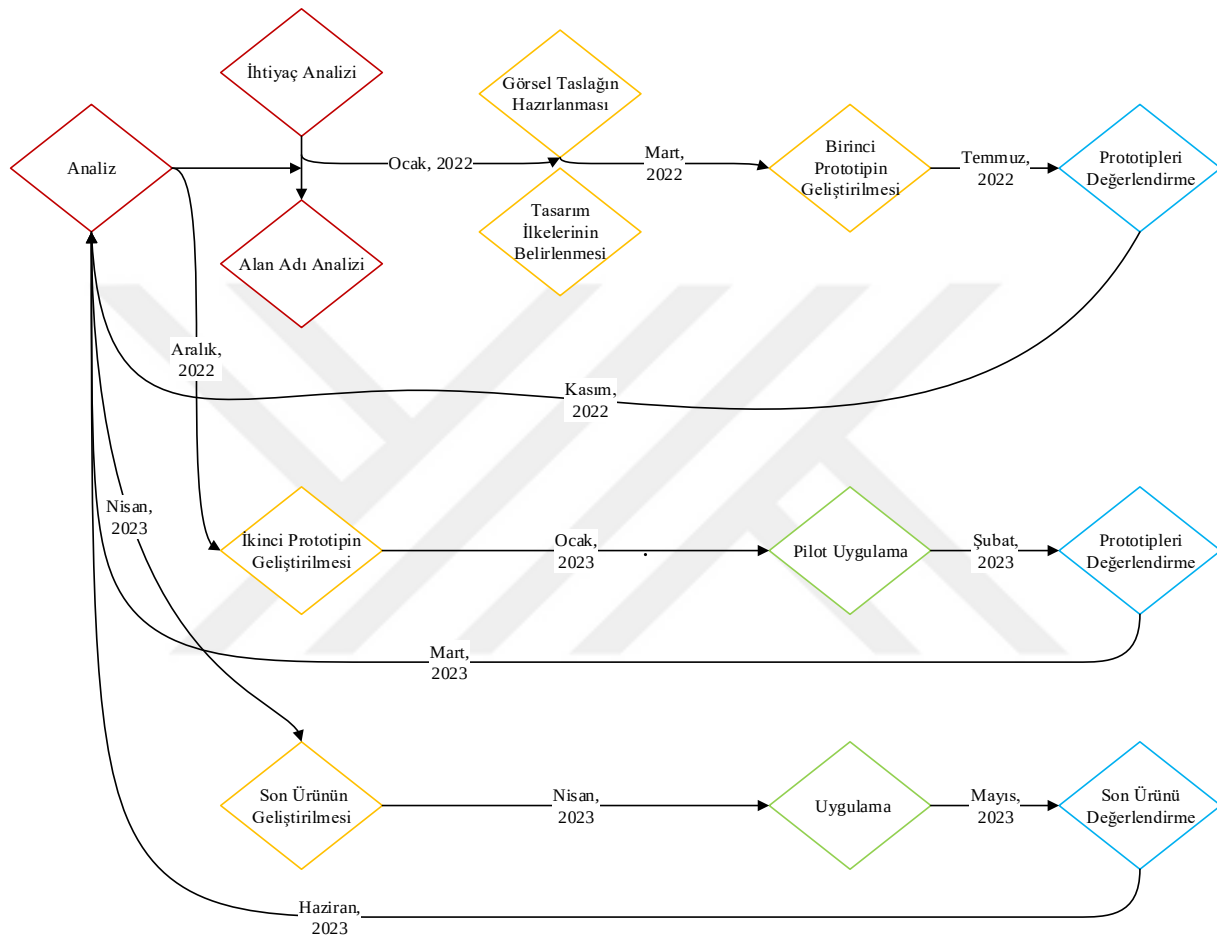
Araştırmada Reeves, Herrington ve Oliver (2004) ‘in dönüşümlü yapıdaki TTA modeli temelinde ortaya çıkartılması planlanan tasarım için, öğretim tasarım modellerinden ADDIE modeli takip edilmiştir. ADDIE modeline göre gerçekleştirilen adımlara Şekil-5’de yer verilmiştir. Daha sonra her bir adım detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Şekil 3.3. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeline Göre Gerçekleştirilen Adımlar

Araştırmada ADDIE modelinde yer alan adımlar takip edilmiştir. Bu çerçevede Analiz adımı öncelikle ÖĞ çocuğa sahip aileler, sınıf öğretmenleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi çalışanları, özel eğitim alanında çalışan akademisyenler ve bilişim uzmanlarının yer aldığı bir katılımcı grubuyla ihtiyaç analizi gerçekleştirilmiştir. İhtiyaç analizi sürecinden sonra çevrimiçi platformun yer alacağı alan adının belirlenmesi için bir anket oluşturulmuş ve farklı paydaşların görüşleri alınmıştır. İhtiyaç analizi aşamasında elde edilen bulgular analiz edildikten sonra çevrimiçi platformla ilgili görsel taslak hazırlanmış ve platformun tasarlanmasında dikkat edilecek tasarım ilkeleri belirlenmiştir. Bu adımların tamamlanmasının ardından platformun birinci prototipi geliştirilmiş ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak değerlendirilme aşaması gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirmenin ardından elde edilen bulgular analiz edilerek prototip üzerinde düzenlemeler yapılmış ve ikinci prototip geliştirilmiştir. Oluşturulan ikinci prototip uzman görüşüne ve daha sonra pilot uygulamaya

dahil edilmiştir. Uzman görüşü ve pilot uygulama sonucunda elde edilen bulgular analiz edilerek ikinci prototip için değerlendirme aşaması tamamlanmıştır. Bulguların analiz edilmesinin ardından son ürün geliştirilmiş ve uygulama aşamasına geçilmiştir. ÖG çocuğa sahip aileler, öğretmenleri ve uzmanlardan elde edilen bulgular analiz edilerek son ürünün değerlendirilmesi tamamlanmıştır. Bu aşamalara ilişkin takip edilen döngüsel süreç ve süreç zamanı Şekil 3.4’te verilmiştir.

Şekil 3.4. Temel TTA Modeli ve ADDIE Modeline Göre Gerçekleştirilen Adımların Döngüsel Süreci

3.2.Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmada temel TTA Modeli ve ADDIE Modeline göre farklı adımlarda farklı katılımcılar yer almıştır. TTA araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmaların döngüsel modelleri çerçevesinde farklı katılımcılarla süreçler geniş kapsamlı bir katılımcı grubuyla gerçekleştirildiği için birden çok örneklem oluşturma tekniği kullanılabilmektedir (Tedlie ve Tashakkori, 2009). Araştırmada ikiden daha fazla farklı gruba analiz süreçleri yürütüldüğünden birden çok örnekleme tekniğine başvurulmuştur. Araştırmanın her adımı için başvuru olan örnekleme teknikleri ayrı ayrı açıklanmıştır.

3.2.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması katılımcıları

Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması nitel araştırma yöntemlerinde yer alan durum çalışması desenine göre yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle veriler toplanmıştır. Bu adımda yer alan katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme ve ölçüte bağlı örnekleme teknikleri kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğiyle çeşitlilik gösteren durumların ortak noktalarının belirlenerek çalışma grubunun farklı özellikleri ile oluşturulması hedeflenirken, ölçüte bağlı örnekleme tekniğiylese amaca yönelik olarak belirli ölçütleri karşılayan ya da belirli özelliklere sahip çalışma grubuyla özel durumları anlamak hedeflenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmanın amacına uygun olarak ihtiyaç analiz aşamasında ÖG öğrencilerle farklı kurumlarda çalışan ve iş birliği sürecine dahil olan paydaşlarda maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmeni, çocuk gelişimi uzmanı, dil konuşma terapisti, okul öncesi öğretmeni olmak üzere toplam dokuz katılımcı dahil edilmiştir. Bu katılımcılar için belirlenen ölçütler ise; a) en az üç yıllık çalışma deneyimine sahip olma, b) ÖG çocuğun eğitimiyle ilgili diğer bir paydaşla iş birliği kurma, c) en az iki farklı teknolojik araçla çevrimiçi araçları kullanma deneyimine sahip olma olarak belirlenmiştir. İhtiyaç analizi aşamasında yer alan öğretmenlere ilişkin özellikler Tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. *İhtiyaç analizi öğretmen katılımcıları*

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Mezun Olduğu Bölüm	Branş	ÖG Öğrenciyle Çalışma Deneyimi	Günlük Akıllı Cihaz Kullanma Süresi
Öğretmen 1	Erkek	30	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmeni	Var	6-9 Saat
Öğretmen 2	Erkek	29	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmeni	Var	3-6 Saat
Öğretmen 3	Erkek	26	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmeni	Var	1-3 Saat
Öğretmen 4	Erkek	32	Sınıf Öğretmenliği	Sınıf Öğretmeni	Var	4-6 Saat
Öğretmen 5	Kadın	35	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Özel Eğitim Öğretmeni	Var	1-3 Saat
Öğretmen 6	Kadın	27	Dil Konuşma Terapistliği	Dil konuşma terapisti	Var	3-6 Saat
Öğretmen 7	Kadın	38	Okul Öncesi Öğretmenliği	Okulöncesi öğretmeni	Var	1-3 Saat
Öğretmen 8	Kadın	46	Çocuk gelişimi	Çocuk gelişimi uzmanı	Var	1-3 Saat
Öğretmen 9	Erkek	25	Özel Eğitim Öğretmenliği	Özel eğitim öğretmeni	Var	3-6 Saat

İhtiyaç analizi aşamasında yer alan özel eğitim alan uzmanları için maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla ÖG öğrencilerin eğitiminde iş birliği sürecinde yer alan paydaşlarla ve iş birliğiyle ilgili çalışmaları olan doçentler, doktor öğretim üyeleri, doktor ve bilim uzmanı düzeyinde toplam dokuz özel eğitim alan uzmanı araştırmaya dahil edilmiştir. Bu katılımcılar içinde belirlenen ölçütler ise a) ÖG öğrencilerin eğitiminde yer alan paydaşlarla iş birliği ya da ÖG öğrencilerin eğitiminde kullanılan teknolojilerle ilgili çalışmalara sahip olma, b) en az bilim uzmanı düzeyinde olma ve c) en az iki farklı teknolojik araçla çevrimiçi araçları kullanma deneyimine sahip olma olarak belirlenmiştir. İhtiyaç analizi aşamasında yer alan özel eğitim uzmanlarına ilişkin özellikler Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.2. İhtiyaç analizi özel eğitim uzmanı katılımcıları

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Mezun Olduğu Bölüm	Çalışma Alanı	ÖG Öğrenciyle Çalışma Deneyim	Günlük Akıllı Cihaz Kullanma Süresi
Akademisyen 1	Erkek	32	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Öğrenme güçlüğü, teknoloji	Var	3-6 Saat
Akademisyen 2	Erkek	35	Zihin Engelliler Öğretmenliği	OSB olan çocukların eğitimi, teknoloji	Var	6-9 Saat
Akademisyen 3	Kadın	33	Matematik Öğretmenliği	OSB olan çocukların eğitimi, teknoloji	Var	6-9 Saat
Akademisyen 4	Kadın	43	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Zihin engellilerin eğitimi, iş birliği	Var	1-3 Saat
Akademisyen 5	Kadın	29	Okulöncesi Öğretmenliği	Erken çocukluk özel eğitimi, iş birliği	Var	1-3 Saat
Akademisyen 6	Kadın	39	Özel Eğitim	OSB olan çocukların eğitimi, teknoloji	Var	1-3 Saat
Akademisyen 7	Erkek	33	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Özel eğitim, iş birliği	Var	6-9 Saat
Akademisyen 8	Kadın	40	Sınıf Öğretmenliği	Özel eğitim, iş birliği	Var	6-9 Saat
Akademisyen 9	Erkek	32	İngilizce öğretmenliği	OSB olan çocukların eğitimi, teknoloji	Var	6-9 Saat

İhtiyaç analizi aşamasında yer alan aileler için maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla ÖG çocuğa sahip anne ve babalar araştırmaya dahil edilmiştir. Bu katılımcılar için belirlenen

ölçütler ise a) ÖG bir çocuğun annesi ya da babası olma, b) Çocuğunun eğitimi için en az iki paydaşla iş birliği sürecinde olma ve c) en az iki farklı teknolojik araçla çevrimiçi araçları kullanma deneyimine sahip olma olarak belirlenmiştir. İhtiyaç analizi aşamasında yer alan ailelere ilişkin özellikler Tablo 3.3 de verilmiştir.

Tablo 3.3. İhtiyaç analizi aile katılımcıları

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Düzeyi	Çocuğun Yaşı	Çocuğunun Tanısı	Çocuğunun Okul Düzeyi	Günlük Akıllı Cihaz Kullanma Süresi
Aile 1	Kadın	36	Lisans	10	Otizm	İlkokul	1-3 Saat
Aile 2	Erkek	40	Lisans	11	Zihin Engelli	İlkokul	1-3 Saat
Aile 3	Kadın	47	Lisans	7	Otizm	Anasınıfı	3-6 Saat
Aile 4	Erkek	42	Lisans	12	Otizm	İlkokul	3-6 Saat

İhtiyaç analizi aşamasında yer alan bilişim alanı uzmanları için maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla uzaktan eğitim, programlama, eğitimde teknoloji kullanımı, çevrimiçi platform hazırlama konularında akademik çalışmaları bulunan doçent, doktor ve bilim uzmanı düzeyinde bilişim alanı uzmanları araştırmaya dahil edilmiştir. Bu katılımcılar için belirlenen ölçütler ise a) uzaktan eğitim, programlama, eğitimde teknoloji kullanımı, çevrimiçi platform hazırlama konularında akademik çalışmaları bulunması, b) en az bilim uzmanı düzeyinde olma, c) en az iki farklı teknolojik araçla çevrimiçi araçları kullanma deneyimine sahip olma olarak belirlenmiştir. İhtiyaç analizi aşamasında yer alan bilişim uzmanı katılımcılarına ilişkin özellikler Tablo 3.4’ de verilmiştir.

Tablo 3.4. İhtiyaç analizi bilişim uzmanı katılımcıları

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Mezun Olduğu Bölüm	Mesleği	ÖG Öğrenciyle Çalışma Deneyimi	Günlük Akıllı Cihaz Kullanma Süresi
Bilişim Uzmanı 1	Erkek	32	Sınıf Öğretmenliği	Akademisyen	Yok	6-9 Saat
Bilişim Uzmanı 2	Erkek	42	İngilizce Öğretmenliği	Akademisyen	Yok	6-9 Saat
Bilişim Uzmanı 3	Erkek	41	BÖTE	Akademisyen	Yok	6-9 Saat
Bilişim Uzmanı 4	Erkek	41	BÖTE	Öğretmen	Var	6-9 Saat

3.2.2. Araştırmanın Birinci Prototipinin Değerlendirilmesi Aşaması Katılımcıları

Araştırmanın ihtiyaç analizi sonrasında belirlenen temel tasarım ilkeleri ve görsel taslağının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen birinci prototipinin değerlendirilmesi

adımında yer alan katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Birinci prototipin değerlendirilmesi adımında özel eğitim alanında bir doçent ve bir doktor, bilişim alanında uzman bir doktor, bir sınıf öğretmeni ve ÖG bir çocuğa sahip anne yer almıştır. Bu aşamada yer alan katılımcılardan çevrimiçi platforma ilişkin olarak hazırlanan tasarım ilkelerini ve ihtiyaç analizi sonrasında oluşturulan görsel taslağı değerlendirmeleri istenmiştir. Birinci prototipinin değerlendirilmesi adımında yer alan katılımcılara ilişkin özellikler Tablo 3.5’de verilmiştir.

Tablo 3.5. Birinci prototipin değerlendirilmesinde yer alan katılımcılar

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Mezun Olduğu Bölüm	Mesleği	ÖG Öğrenciyle Çalışma Deneyimi	Günlük Akıllı Cihaz Kullanma Süresi
Katılımcı 1	Erkek	36	Özel eğitim	Akademisyen	Var	6-9 saat
Katılımcı 2	Erkek	38	Özel eğitim	Akademisyen	Var	3-6 saat
Katılımcı 3	Erkek	35	BÖTE	Akademisyen	Yok	6-9 saat
Katılımcı 4	Kadın	33	Sınıf öğretmenliği	Sınıf öğretmeni	Var	3-6 saat
Katılımcı 5	Kadın	45	İşletme	Memur	Var	3-6 saat

3.2.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması katılımcıları

Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması için gerçekleştirilen pilot uygulama ve prototipleri değerlendirme adımlarında yer alan katılımcıların belirlenmesinde örneklem belirleme yöntemlerinden ölçüte bağlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Pilot uygulama adımında ÖG çocuğa sahip anne ya da babalar; sınıf, özel ders ve ÖERM öğretmenleri katılımcı olarak yer alırken, prototiplerin değerlendirilmesi adımında ise özel eğitim alanında çalışan uzmanlar yer almıştır. Pilot uygulamada yer alacak katılımcıların belirlenmesinde kullanılan ölçütler; a) ÖG bir öğrencinin eğitiminden sorumlu bir paydaş olması, b) internete bağlı bir aracının olması ve aktif bir şekilde bu araçlardan biriyle internette vakit geçirmesi, c) çalışmaya katılmaya gönüllü olması olarak belirlenmiştir. Pilot uygulamada yer alacak katılımcıların belirlenmesi sürecinde öncelikle ÖG çocuğa sahip aileler belirlenmiş ve bu ailelerden ölçütü karşılayan aileler çalışmaya katılmıştır. Daha sonra bu öğrencilerin eğitiminden sorumlu diğer paydaşlara ulaşılarak ölçütü karşılayanlar çalışmaya dahil edilmiştir. Pilot uygulamada yer alan katılımcılara ilişkin özellikler Tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6. Pilot uygulamada yer alan katılımcılar

Çocuğun Tanısı	Katılımcı Kodu	Çocuğun Eğitimindeki Görevi	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mesleği	Çevrimiçi Platformu Kullanma Aracı
Otizm	Aile 1	Baba	42	Erkek	Doktora	Akademisyen	Bilgisayar
	Sınıf Öğretmeni 1	Sınıf Öğretmeni	35	Erkek	Lisans	Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni	Bilgisayar
	ÖERM Öğretmeni 1	ÖERM Öğretmeni	24	Erkek	Lisans	Özel Eğitim Öğretmeni	Telefon
	Özel Ders Öğretmeni 1	Özel Ders Öğretmeni	21	Erkek	Lisans (devam ediyor)	Özel eğitim lisans öğrencisi	Bilgisayar
Otizm	Aile 2	Baba	37	Erkek	Lisans	Polis	Telefon
	Sınıf Öğretmeni 2	Sınıf Öğretmeni	40	Kadın	Lisans	Özel Eğitim Sınıf Öğretmeni	Telefon
	ÖERM Öğretmeni 2	ÖERM Öğretmeni	23	Kadın	Lisans	Özel Eğitim Öğretmeni	Telefon
	Özel Ders Öğretmeni 2	Özel Ders Öğretmeni	21	Kadın	Lisans (devam ediyor)	Özel eğitim lisans öğrencisi	Telefon
DEHB	Aile 3	Anne	39	Kadın	Lisans	Öğretmen	Telefon
	Sınıf Öğretmeni 3	Sınıf Öğretmeni	47	Erkek	Lisans	Okul Öncesi Öğretmeni	Telefon
	ÖERM Öğretmeni 3	ÖERM Öğretmeni	24	Kadın	Lisans	Özel Eğitim Öğretmeni	Telefon
	Özel Ders Öğretmeni 3	Özel Ders Öğretmeni	32	Erkek	Lisans	Özel Eğitim Öğretmeni	Telefon

Prototiplerin değerlendirilmesi aşamasında yer alan katılımcıların belirlenmesinde kullanılan ölçütler ise a) bilişim teknolojileri, uzaktan eğitim veya özel eğitim alanında en az uzmanlık derecesine sahip olma, b) bilişim teknolojileri, uzaktan eğitim, eğitim ve teknoloji, ÖG öğrencilerin eğitiminde iş birliği ya da teknoloji konularında çalışmaları olma, c) çalışmaya katılmaya gönüllü olma olarak belirlenmiştir. Pilot uygulama ve prototipin değerlendirilmesi adımlarında yer alan katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 3.7’de verilmiştir.

Tablo 3.7. Pilot uygulama ve prototipin değerlendirilmesi adımlarında yer alan katılımcılar

Katılımcı Kodu	Cinsiyeti	Yaşı	Çalışma Alanı	Çevrimiçi Platformu Kullanma Aracı
Uzman 1	Kadın	58	Otizm, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 2	Kadın	39	Otizm, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 3	Erkek	45	Uzaktan eğitim	Bilgisayar
Uzman 4	Erkek	33	Öğrenme güçlüğü, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 5	Erkek	33	Tersyüz öğrenme, sosyal bilgiler eğitimi	Bilgisayar
Uzman 6	Kadın	32	Özel eğitim, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 7	Erkek	36	Özel eğitim, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 8	Erkek	35	Özel eğitim, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 9	Erkek	38	Öğretmen yetiştirme, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 10	Erkek	38	Öğrenme güçlüğü, teknoloji	Bilgisayar
Uzman 11	Erkek	34	Özel eğitim, teknoloji	Bilgisayar

3.2.4. Araştırmanın Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşaması Katılımcıları

Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşaması için gerçekleştirilen uygulama ve son ürünün değerlendirilmesi adımları için örneklem belirleme yöntemlerinden ölçüte bağlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Uygulama adımı ÖG çocuğa sahip anne ya da babalar; sınıf, özel ders, branş ve ÖERM öğretmenleri katılımcı olarak yer alırken, son ürünün değerlendirilmesi adımı ÖG çocuğa sahip anne ya da babalar, sınıf, özel ders, branş ve ÖERM öğretmenleri, çocuk gelişimi uzmanları ve psikologlar, yer almıştır. Uygulamada yer alacak katılımcıların belirlenmesinde kullanılan ölçütler; a) ÖG bir öğrencinin eğitiminden sorumlu bir paydaş olması, b) internete bağlı bir aracının olması ve aktif bir şekilde bu araçlardan biriyle internette vakit geçirmesi, c) çalışmaya katılmaya gönüllü olması olarak belirlenmiştir. Uygulamada yer alacak katılımcıların belirlenmesi sürecinde öncelikle ÖG çocuğa sahip aileler belirlenmiş ve bu ailelerden ölçütü karşılayan ailelerle görüşülmüş, süreçte beklenenler (Ek-) kendilerine aktarılmış ve ölçütü karşılayanlar çalışmaya dahil edilmiştir. Daha sonra dahil edilen ailelerin çocuklarıyla çalışan ve bu öğrencinin eğitiminden sorumlu diğer paydaşlara ulaşarak süreçte beklenenler ve yapabilecekleri (Ek-16) kendilerine aktarılmış ve ölçütü karşılayanlar çalışmaya dahil edilmiştir. Uygulama aşamasında yer alan katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 3.8’de verilmiştir.

Tablo 3.8. Uygulama aşamasında yer alan katılımcılar

Çocuğun Tanısı	Katılımcı Kodu	Çocuğun Eğitimindeki Görevi	Yaşı	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mesleği	Daha Önce İş Birliği Kurma Aracı	Çevrimiçi Platformu Kullanma Aracı
Otizm	Anne 1	Anne	36	Kadın	Lisans	Mühendis	Telefon	Telefon
	Sınıf öğretmeni 1	Sınıf öğretmeni	43	Kadın	Lisans	Sınıf öğretmeni	Telefon	Bilgisayar
	Gölge Öğretmen 1	Gölge Öğretmen	22	Erkek	Lisans öğrencisi	Özel eğitim lisans öğrencisi	Telefon	Telefon
Dil Konuşma Bozukluğu	Abla 1	Abla	17	Kadın	Lise	Çalışmıyor	Telefon	Telefon
	Okul öncesi öğretmeni 1	Okul öncesi öğretmeni	34	Kadın	Yüksek Lisans	Okul öncesi öğretmeni	Telefon	Telefon
	Dil konuşma terapisti 1	Dil konuşma terapisti	30	Kadın	Yüksek Lisans	Dil konuşma terapisti	Telefon	Telefon
Otizm	Anne 2	Anne	45	Kadın	Lisans	Çalışmıyor	Telefon, iletişim defteri	Telefon
	ÖERM öğretmeni 1	ÖERM Öğretmeni	42	Kadın		Sınıf öğretmeni	Telefon	Telefon
	Gölge öğretmen 2	Gölge öğretmen	22	Erkek	Lisans öğrencisi	Özel eğitim lisans öğrencisi	Telefon	Telefon
	Özel ders öğretmeni 1	Özel Ders Öğretmeni	41	Kadın	Doktora	Öğretmen	Telefon, iletişim defteri	Bilgisayar

Son ürünü değerlendirme adımında yer alan katılımcılar için belirlenen ölçütler ise a) ÖĞ bir öğrencinin eğitiminden sorumlu bir paydaş olması, b) internete bağlı bir aracının olması ve aktif bir şekilde bu araçlardan biriyle internette vakit geçirmesi, c) çalışmaya katılmaya gönüllü olması olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda okullara ve ÖERM gidilerek paydaşlarla görüşülmüş ve ölçütleri karşılayanlar son değerlendirme aşamasına dahil edilmiştir. Son ürünü değerlendirme aşamasında yer alan katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.9. Son ürünü değerlendirme aşamasında yer alan katılımcılar

	Sınıf Öğretmeni		ÖERM Öğretmeni		Aile	
	N	%	N	%	N	%
Cinsiyet						
Erkek	17	58.6	9	31	12	32.4
Kadın	12	41.4	20	69	25	67.6
Eğitim Durumu						
İlkokul	-	-	-	-	2	5.4
Ortaokul	-	-	-	-	8	21.6
Lise	-	-	-	-	16	43.2
Üniversite	24	82.8	24	82.8	8	21.6
Yüksek Lisans	4	13.8	5	17.2	3	8.1
Doktora	1	3.4	-	-	-	-
Yaş						
25-30	-	-	-	-	-	-
31-35	1	3.4	17	58.6	2	5.4
36-40	17	58.6	4	13.8	11	29.7
41 ve üzeri	11	37.9	6	20.7	15	40.5
İş Birliği Kurma Aracı						
Yüz Yüze	4	13.8	4	13.8	11	29.7
Telefon	1	3.4	7	24.1	-	-
Aile Aracılığıyla	-	-	2	6.9	2	5.4
Yüz yüze + Telefon + Aile	21	72.4	10	34.5	-	-
Yüz yüze + İletişim Defteri + WhatsApp	-	-	1	3.4	-	-
Yüz yüze + Telefon + WhatsApp	3	10.3	5	17.2	24	64.9
Çevrimiçi Platformu Kullanma Aracı						
Telefon	28	96.6	28	96.6	37	100.0
Tablet	1	3.4	1	3.4	-	-
Çevrimiçi Platforma Girişte Kullanılan Tarayıcı						
Chrome	24	82.8	20	69	33	89.2
Safari	5	17.2	9	31	4	9.8
Toplam	29	100	29	100	37	100

3.3.Verilerin Toplanması

Öğretim/öğrenme tasarımı için dört tür biçimlendirici değerlendirme önerilmiştir: (1) uzman incelemesi, (2) bire bir değerlendirme, (3) küçük grup değerlendirmesi ve (4) saha testi değerlendirmesi (Tessmer, 2013). Bu değerlendirme süreçlerinde TTA’da araştırma sürecini güçlü kılmak, nesnelliğini sağlamak, geçerliliğini ve güvenilirliği arttırmak amacıyla nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde yer alan desenler ve teknikler bir arada kullanılmaktadır (Richey ve Klein, 2007). Araştırma sürecinde kullanılan farklı araştırma desenleri ve tekniklerine göre farklı veri toplam tekniklerine başvurulabilmektedir. Bu kapsamda araştırmada takip edilen temel TTA modeli ve ADDIE modeline göre gerçekleştirilen adımlarda farklı veri toplama teknikleri ve araçları kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması sürecine başlamadan önce Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan araştırmanın yapılmasına ilişkin etik onay alınmıştır (Protokol No: 58674) (Ek-1).

3.3.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması verilerinin toplanması

Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında nitel araştırma yöntemlerinde yer alan durum çalışması desenine göre yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle veriler toplanmıştır. TTA'da ihtiyaç analizi aşamasında en çok başvurulan tekniklerden biri görüşmelerdir (Spector, Merrill, Elen ve Bishop, 2014). Bu kapsamda özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, çocuk gelişimi uzmanı, dil konuşma terapisti, okul öncesi öğretmeni, özel eğitim alan uzmanları, ÖG çocuğa sahip anne ve babalar ile bilişim uzmanlarının katılımıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında yer alacak katılımcılara bilgilendirilmiş gönüllü katılım formu (EK-2) iletilerek araştırmaya ilişkin kendilerine bilgiler verilmiş ve araştırmaya gönüllü katılımlarına ilişkin yazılı bir onay alınmıştır. İhtiyaç analizi aşamasında gerçekleştirilen görüşmelerde ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlara iş birliği, çevrim içi platformlar ve iş birliği için hazırlanacak bir çevrimiçi platformda yer alması gereken noktalarla ilgili bilgiler edinilmiştir. İhtiyaç analizi aşamasında yer alan katılımcılardan öğretmen, özel eğitim uzmanı ve aile katılımcılarına benzer görüşme soruları yöneltilirken bilişim uzmanlarıyla gerçekleştirilen görüşmelerde çevrimiçi platformların hazırlanması sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar ve bu platformların iş birliği sürecinde kullanılmasıyla ilgili sorular yöneltilmiştir.

İhtiyaç analizi aşamasında çevrimiçi platformun alan adının belirlenmesi için de veri toplanmıştır. Alan adı analizi adımıyla çevrimiçi platforma verilecek alan adının muhtemel kullanıcıları olabilecek katılımcılara, belirlenen alan adlarından hangisini tercih edeceklerine yönelik bir online anket hazırlanmıştır. Anket içerisinde çalışmanın amacı ile birlikte muhtemel 10 alan adı yer almıştır. Katılımcılar ankete girdiklerinde muhtemel alan adlarından kendilerine göre en uygun olanı seçmişlerdir. Ayrıca katılımcılara önerilerini sunabilecekleri de bir bölüm oluşturulmuştur. Katılımcılar varsa alan adı önerilerini bu bölüme belirtmişlerdir.

3.3.2. Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması

Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinde yer alan durum çalışması desenine göre yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Bu kapsamda ihtiyaç analizi sonrasında belirlenen çevrimiçi platformun temel tasarım ilkeleri ve ihtiyaç analizi sonrasında elde edilen bulgulara göre oluşturulan görsel taslağa ilişkin özel eğitim uzmanları, bilişim uzmanı, sınıf öğretmeni ve ÖG çocuğa sahip bir ailenin katılımıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında yer alacak katılımcılara Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu (Ek-4) iletilerek araştırmaya ilişkin kendilerine bilgiler

verilmiş ve araştırmaya gönüllü katılımlarına ilişkin yazılı bir onay alınmıştır. Birinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında yer alan katılımcılara iş birliğine yönelik hazırlanacak bir çevrimiçi platform için belirlenen temel tasarım ilkelerinin uygunluğu (Ek-5) ve bu tasarım ilkeleri doğrultusunda oluşturulan görsel taslağa ilişkin (Ek-6) görüşleri sorulmuştur. Bu aşamada yer alan katılımcıların farklı uzmanlık alanları olmasına karşın aynı görüşme soruları kendilerine yöneltilmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler uzaktan olacak şekilde çevrimiçi bir platform üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu görüşme katılımcıların izinleri alınarak kaydedilmiştir. Birinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında yer alan katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin süresi toplamda 158 dakika sürmüştür.

3.3.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması

Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında “Özel eğitim alanı ve bilişim uzmanlarıyla odak grup görüşmeleri” ile “Pilot Uygulama” adımları gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. Odak grup görüşmeleri; grup dinamiğinden yararlanma, derinlemesine bilgi ve düşünme üretmek amacıyla bir lider ve küçük bir grup ile gerçekleştirilen yapılandırılmamış görüşme sürecidir (Bowling, 2002). Odak grup görüşmelerinde yapılandırılmamış sorularla katılımcılardan cevaplar alınarak cevapların tartışılması beklenmektedir (Creswell ve Cresswell, 2017). Odak grup görüşmeleri özel eğitim alan uzmanları ve bilişim uzmanları olmak üzere iki farklı grupla gerçekleştirilmiştir.

Özel eğitim alan uzmanları ile odak grup görüşmeleri: Özel eğitim alan uzmanlarıyla gerçekleştirilen odak grup görüşmesinden önce uzmanlara çevrimiçi platform katılımcılara tanıtılarak çalışmanın amacı ve görüşme sırasında kendilerinden beklenenler de açıklanmıştır. Daha sonra kendilerine Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu verilerek yazılı onayları alınmıştır (Ek-7). Üniversitenin bir sınıfında gerçekleştirilen görüşme sırasında çevrimiçi platform sınıfta bulunan akıllı tahtadan açılarak araştırmacı tarafından katılımcılara tanıtılmıştır. Ayrıca her katılımcı bilgisayarıyla birlikte odak grup görüşmesine katılmış ve çevrimiçi platforma kişisel bilgisayarlarından bağlanarak değerlendirmelerini gerçekleştirmişlerdir. Araştırmacı odak grup görüşmesi süreçlerinde moderatör olarak yer alırken görüşmeler sırasında katılımcıların görüşlerinin göz ardı edilmemesi için bir raportör yer almıştır. Raportör görüşmeleri yazılı olarak kayıt altına alırken görüşmeler ayrıca ses kayıt cihazıyla da kaydedilmiştir. Özel eğitim alan uzmanlarıyla gerçekleştirilen odak grup görüşmesi iki oturum şeklinde birinci oturum yaklaşık 76 dakika, ikinci oturum 56 dakika olmak üzere toplam 132 dakika sürmüştür.

Bilişim uzmanları odak grup görüşmeleri: Bilişim uzmanlarından oluşan grupla gerçekleştirilen odak grup görüşmesinden önce katılımcılara çevrimiçi platform hakkında bilgi verilmiş ve platform tanıtılmıştır. Ayrıca odak grup görüşmesi sürecinin amacı katılımcılara açıklanmıştır. Bilişim uzmanlarıyla gerçekleştirilen odak grup görüşmesi uzaktan olacak şekilde çevrimiçi bir platform üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu görüşme katılımcıların izinleri alınarak kaydedilmiştir. İlgili görüşmeler toplam 72 dakika sürmüştür.

Pilot uygulama: Araştırmada çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi ve ikinci prototipin uygulanabilirliğini belirlemek için özel gereksinimli bir öğrencinin eğitiminden sorumlu dört paydaşın (baba, sınıf öğretmeni, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi öğretmeni ve özel ders öğretmeni) katılımıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamada yer alan katılımcılarla yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden önce katılımcılara çevrimiçi platform tanıtılmış ve kendilerinden beklenenler açıklanmış ve Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu (Ek-6) ile araştırmaya katılım onayları alınmıştır. Görüşmelerde katılımcılara öncelikle kendileriyle ilgili bilgilerin alınabileceği bir Demografik Bilgi Formu (Ek-7) ve çevrimiçi platformu kullanmaları için bir “Görev Listesi” oluşturulmuştur (Ek-8). Bu görev listesinde yer alan her adımı takip ederek çevrimiçi platformu kullanmışlar ve görev listesinde yer alan her görev için görüşlerini bildirmişlerdir. Pilot uygulama sürecinde baba ile yapılan görüşme evinde gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 35 dakika sürmüştür. Katılımcı çevrimiçi platforma kişisel bilgisayarları ile bağlanmıştır. Sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirilen görüşme öğrencinin sınıfında yapılmış ve yaklaşık 42 dakika sürmüştür. Öğretmenlerden biri sınıfta bulunan bilgisayarla bağlanırken diğer öğretmen cep telefonu üzerinden çevrimiçi platforma bağlanmıştır. Özel ders öğretmeniyle gerçekleştirilen görüşme 25 dakika sürmüş ve görüşme üniversitede bir sınıfta gerçekleştirilmiştir. Katılımcı çevrimiçi platforma araştırmacının bilgisayarını kullanarak bağlanmıştır. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi öğretmeni ile 19 dakika süren bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme merkezde bulunan boş bir sınıfta yapılmıştır. Katılımcı çevrimiçi platforma cep telefonundan bağlanmıştır. Her görüşme ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmış ve katılımcılara “Görev Listesi” çıktı olarak verilmiştir. Ayrıca araştırmacı uygulama sırasında katılımcıları yönlendirmiştir.

3.3.4. Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşaması verilerinin toplanması

Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşamasında “Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi” ve “Uygulama” adımları gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. *Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi* aşamasında özel gereksinimli bir öğrencinin paydaşı olan 76 (sınıf öğretmeni, özel eğitim öğretmeni, ebeveyn, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi

öğretmenleri vs.) katılımcı yer almıştır. Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi adımımda katılımcılara öncelikle çalışmanın amacı açıklanmış ve çevrimiçi platform tanıtılmıştır. Daha sonra katılımcılara neler yapılacağı açıklanmıştır. Araştırmaya dahil olmak için gönüllü olan katılımcılara Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu verilmiş (Ek-9) ve katılımları için gerekli izinler alınmıştır. Katılımcılardan demografik bilgilerin elde edilebilmesi için de Demografik Bilgi Formu verilmiştir (Ek-10). Bu aşamada yer alan katılımcılara kendilerinden beklenenler “Görev Listesi” verilerek belirtilmiştir (Ek-11). Katılımcılardan Görev Listesinde yer alan görevleri yerine getirirken uygun ya da uygun olmayan şeklinde işaretlemeleri istenmiştir. Ayrıca uygun değil şeklinde işaretledikleri basamak için nasıl uygun olabileceği konusunda gerekli alana yazmaları istenmiştir. Görev Listesinde yer alan görevlerin yerine getirilmesi sırasında katılımcılar küçük gruplar halinde araştırmaya katılmışlardır. Bu süreçte katılımcıların çevrimiçi platform içerisinde uygun görmedikleri ya da değerlendirmeleri sonucunda farklılık olmalarını istedikleri düzenlemeler araştırmacı tarafından araştırmacı günlüğüne not alınmıştır. Ayrıca katılımcılardan izin alınarak ses kaydı alınmış ve daha sonra araştırmacı tarafından bu ses kayıtları dinlenerek analiz edilmiştir. Katılımcılar Görev Listesinde yer alan görevleri tamamladıktan sonra çevrimiçi platformu ve işlevini göz önünde bulundurarak Kılıç Çakmak, Güneş, Çiftçi ve Üstündağ (2016) tarafından oluşturulan “Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği (WSKÖ) (Ek-13)” ve Brooke (1996) tarafından oluşturulan ve Demirkol ve Şenerler (2018) tarafından Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan “Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğini (SUS-TR) (Ek-15)” doldurmuşlardır.

Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşamasında gerçekleştirilen “Uygulama” adımımda 3 özel gereksinimli öğrenciyle aktif bir şekilde çalışmaya devam eden, öğrencilerin eğitiminden sorumlu 12 paydaş yer almıştır. Öğrencinin eğitim durumuna göre ve eğitiminden sorumlu paydaşın katılım isteğine göre katılımcılar belirlenmiştir. Bu katılımcılara öncelikle çevrimiçi platform tanıtılmış ve araştırma sürecinde kendilerinden beklenenler açıklanmıştır. Araştırma sürecinde bu katılımcılardan öğrencileriyle çalışma durumlarına göre çevrimiçi platformu kullanarak diğer paydaşlarla iş birliği kurmaları istenmiştir. Bu kapsamda paydaşlar çevrimiçi platformda yer alan alanlara öğrenciyle çalışma durumlarına göre veri girişi yapmışlar ve platform üzerinden diğer paydaşlarla iş birliği kullanmışlardır. Paydaşlar çevrimiçi platform üzerinden en az dört haftalık bir süreç içerisinde iş birliğini sürdürmüşlerdir. Bu süreç sonrasında her bir katılımcıyla süreçle ilgili yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde katılımcılara iş birliği sürecinde teknoloji kullanımı, platforma kayıt olma süreci, çevrimiçi platformda yer alan panelin kullanımı, platformda görülen eksiklikler ve platformun katkılarıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Her bir görüşme yüz

yüze olacak şekilde gerçekleştirilmiş ve her bir görüşme ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

TTA'da araştırma sürecini güçlü kılmak, nesnelliğini sağlamak, geçerliğini ve güvenilirliği arttırmak amacıyla nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde yer alan desenler ve teknikler bir arada kullanılmaktadır (Richey ve Klein, 2007). Araştırma sürecinde kullanılan farklı araştırma desenleri ve tekniklerine göre veri toplama araçları da farklılık gösterebilmekte ve farklı veri toplam tekniklerine başvurulabilmektedir. Bu nedenle araştırmanın farklı aşamalarında farklı veri toplama tekniklerine ve araçlarından yararlanılmıştır. TTA olarak yürütülen araştırmanın aşamalarında kullanılan veri toplama araçları ayrı ayrı açıklanmıştır.

3.4.1. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşaması verilerinin toplanmasında kullanılan veri toplama araçları

Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında verilerin toplanmasında Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu (Ek-2) ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları (Ek-3) kullanılmıştır. Verilerin toplanmasından önce Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan araştırmanın yapılmasına ilişkin etik onay alınmıştır (Protokol No: 58674) (EK-1). Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında yer alacak olan katılımcılara araştırma süreciyle ilgili bilgi vermek ve araştırmaya katılımlarında yazılı onay alabilmek için araştırmacı tarafından Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu oluşturulmuştur. Form daha önce özel eğitim alanında çalışma yürütmüş üç uzmanla paylaşılarak uzman görüşü alınmıştır. İhtiyaç analizi aşamasında yer alacak katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler yüz yüze veya çevrimiçi olarak gerçekleştirildiği için form online olarak hazırlanmış ve her katılımcıyla formun bağlantı linki paylaşılmıştır. Katılımcılar ilgili bağlantı linkine girerek araştırmaya katılmaya yönelik onaylarını vermişlerdir.

İhtiyaç analizi aşamasında gerçekleştirilecek olan yarı yapılandırılmış görüşmelerde kullanılacak olan görüşme soruları araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Görüşme soruları hedeflenen katılımcı gruplarına özel olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, çocuk gelişimi uzmanı, dil konuşma terapisti, okul öncesi öğretmenleri ve ÖG çocuğa sahip anne ve babalar için görüşme soruları, özel eğitim alan uzmanları için görüşme soruları ve bilişim uzmanları için görüşme soruları oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme soruları bir form haline getirilerek uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşme sorularına yönelik uzman görüşlerinin alınabilmesi için özel eğitim, eğitimde teknoloji kullanımı alanlarında nitel araştırmalar yürütmüş 1 profesör, 2 doçent, 2

doktor ve 1 bilim uzmanı olmak üzere 5 uzman belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme soruları planlanan araştırmayla ilgili verilen kısa bir bilgi notuyla birlikte online olarak uzmanlarla paylaşılmıştır. Uzman görüşü için gönderilen görüşme sorularına yaklaşık 2 hafta içerisinde geri dönüş sağlanmıştır. Uzmanlardan gelen bu görüşler doğrultusunda ihtiyaç analizi aşamasında kullanılacak veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme sorularına son şekli verilmiştir (Ek-2).

İhtiyaç analizi aşamasının veri toplanan bir diğer adımını da alan adının belirlenmesi adımı oluşturmaktadır. Alan adının belirlenmesi adımı veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan online anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Online anket içerisinde araştırmaya yönelik bilgi, belirlenen alan adları ve varsa görüşlerini yazmak için bir alan yer almıştır. Katılımcılar belirlenen alan adlarından birini seçerek ankete katılmışlardır.

3.4.2. Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları

Araştırmanın birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında yer alan özel eğitim alanı uzmanı, bilişim uzmanı, sınıf öğretmeni ve ÖG çocuğa sahip aileden elde edilen veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmelerden önce Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu (Ek-3) ile araştırmada yer alacak katılımcıların onayları alınmıştır. Görüşmelerde ihtiyaç analizi sonrasında çevrimiçi platforma yönelik hazırlanan tasarım ilkeleri öncelikle katılımcılara tanıtılmış ve bu ilkeler ile hazırlanan görsel taslağın uygunluğuna yönelik katılımcıların görüşleri alınmıştır. Birinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında değerlendirilecek olan tasarım ilkeleri ve bu tasarım ilkeleri doğrultusunda hazırlanan görsel taslağa ilişkin katılımcıların takip etmesi amacıyla bir liste oluşturulmuştur (Ek-5 ve Ek-6)). Bu liste takip edilerek katılımcılara uygunluğuna ilişkin görüşleri sorulmuştur.

3.4.3. Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları

Araştırmanın ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında “Özel eğitim alanı ve bilişim uzmanlarıyla odak grup görüşmeleri” ile “Pilot Uygulama” adımları gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. Odak grup görüşmelerinde yapılandırılmamış sorularla katılımcılardan cevaplar alınmıştır. Görüşmelerde öncelikle Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu ile katılımcıların onayı alınmıştır (Ek-6). Daha sonra çevrimiçi platform katılımcılara tanıtılarak platformda yer alan ana sayfa öğeleri ile iş birliği paneli hakkında görüşleri alınmıştır. Pilot Uygulama adımı veriler Görev Listesi aracılığıyla toplanmıştır. Görev Listesi çevrimiçi platformda yer alan ve kullanıcı deneyimine açık olan her bir başlık için araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan bu görev listesi uzaktan eğitim, çevrimiçi platformlar ve teknoloji

alanında çalışmalararaştırmaları olan 3 uzmana gönderilerek uzman görüşü alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda Görev Listesinde (Ek-8) gerekli düzenlemeler yapılarak son hali verilmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerde onayları alındıktan sonra Demografik Bilgi Formunu doldurmaları istenmiş (Ek-7) daha sonra görev listesinde yer alan her adım araştırmacı tarafından okunmuş ve katılımcının bu görevi yerine getirmesi beklenmiştir. Katılımcı görevi yerine getirdikten sonra ise platformda yer alan bu başlık için görüşlerini ifade etmiştir.

3.4.4. Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşaması veri toplama araçları

Araştırmanın son ürünün değerlendirilmesi aşamasında “Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi” ve “Uygulama” adımları gerçekleştirilerek veriler toplanmıştır. Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi adımı verilerin toplanması Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu (Ek-9), Demografik Bilgi Formu (Ek-10), Görev Listesi (Ek-11), Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği (WSKÖ) (Ek-13) ve Sistem Kullanılabilir Ölçeği (SUS-TR) (Ek-15) ile toplanmıştır. Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu araştırmacı tarafından, katılımcılara çalışmanın amacını ve bu süreç içerisinde sahip oldukları hakları belirtmek amacıyla hazırlanmıştır. Demografik Bilgi Formu araştırmacı tarafından katılımcılarla ilgili demografik bilgilerin elde edilmesi için hazırlanmıştır. Formda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ÖĞ öğrencinin eğitimindeki görevi, iş birliği ihtiyacı, iş birliği kurarken kullandığı araçlar, çevrimiçi platformu kullanırken kullandığı araç ve tarayıcıyla ilgili bilgiler yer almıştır. Bu aşamada kullanılan veri toplama araçlarından biri olan Görev Listesi aracı araştırmacı tarafından çevrimiçi platformda yer alan her bir adımın değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Görev Listesi çevrimiçi platform hazırlama konusunda çalışmaları olan 3 uzmana gönderilmiştir. Uzmanlardan gelen geri dönüşler sonucunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve son hali verilmiştir. Görev Listesi dört başlıkta oluşturulmuştur. Görev Listesinde yer alan bu başlıklar; Görev 1: Çevrimiçi Platformda Gezinme, Görev 2: Kayıt Olma ve Hesap Oluşturma, Görev 3: Öğrenci Kaydetme ve Görev 4: Öğrenci Takip Panelini Kullanma olarak belirlenmiştir. Çevrimiçi platformda gezinme görevinde internet tarayıcısını açma, çevrimiçi platformda yer alan hakkımızda, ekibimiz, iletişim ve nasıl kullanırım başlıklarını incelenmesi istenmiştir. Kayıt Olma ve Hesap Oluşturma görev adımı ise adımları takip ederek sisteme kayıt olmaları istenmiştir. Öğrenci Kaydetme adımı ise profile belirlenen öğrenciyi eklemek için gerekli olan adımlar belirlenmiştir. Son görev adımı olan Öğrenci Takip Panelini Kullanma ise panelde yer alan başlıklara girerek dosya eklemeleri, mesaj atmaları, bilgi girmeleri gibi görevleri yerine getirmeleri istenmiştir. Katılımcılar her bir göre adımı görevi yerine getirdikten sonra ilgili adımı uygun olup olmamasına göre değerlendirmiştir. Katılımcıdan görev başlıkları altında yer

alan her bir adım için uygun olarak görmediğinde yorum başlığında yer alan bölüme nasıl bir düzenleme yapılmasını istediğini yazması istenmiştir.

Araştırmanın Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi adımımda Kılıç Çakmak, Güneş, Çiftçi ve Üstündağ (2016) tarafından oluşturulan Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği kullanım izninin alınmasının ardından (Ek-12) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek dört alt boyut (gezinme kolaylığı, tasarım, erişim kolaylığı ve kullanım kolaylığı) ve 25 maddeden 5'li likert tipinde oluşturulmuştur. Ölçekte bulunan 25 maddenin 4'ü olumsuz maddeden oluşurken 21'i olumlu maddeden oluşmaktadır. Ölçekte toplam korelasyon katsayıları .52 ile .86 arasında değişiklik göstermektedir. Ölçeğe ilişkin olarak gerçekleştirilen güvenirlik analizi sonucuna göre tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa değeri .93'tür. Alt boyutlara ilişkin elde edilen güvenirlik analizi sonuçlarında ise Geminme Kolaylığı alt boyutunda .94, Tasarım alt boyutunda .95, Erişim Kolaylığı alt boyutunda .89, Kullanım Kolaylığı alt boyutunda .79 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik sonucunda elde edilen veriler ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmanın Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi adımımda Brooke (1996) tarafından oluşturulan ve Demirkol ve Şenerler (2018) tarafından Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışması yapılan Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği kullanım izninin alınmasının ardından (Ek-14) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek iki alt boyuttan (Pozitif boyut ve negatif boyut) ve 10 maddeden 5'li likert tipinde oluşturulmuştur. Ölçekten elde edilecek puanı hesaplamak için her maddenin puanları toplanır ve toplanan puan 2.5 ile çarpılır ve 0-100 puan arasında bir sonuç elde edilir. Ölçeğin güvenirliğini ortaya koymak için gerçekleştirilen Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonuçlarına göre ölçeğin güvenirlik düzeyi 0.8 olarak bulunmuştur. Ayrıca verilerin faktör analizi için uygunluğunu gösteren Bartlett testi sonucu da anlamlı bulunmuştur ($\chi^2 = 1072.8$, $p = 0.000$). Yapı geçerliliğini değerlendirmek için, ölçeğin maddeleri için hem EFA hem de DFA sonuçları elde edilmiştir. Faktör analizi sonucunda özdeğeri 1'den büyük olan ve toplam varyansın %56,7'sini açıklayan iki faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör toplam varyansın %29,5'ini, ikinci faktör ise toplam varyansın %27,3'ünü açıklamaktadır. Varimax rotasyon yöntemi sonrasında maddelerin faktörlere göre dağılımı incelendiğinde, tüm maddelerin faktör yapıları açısından mantıksal bütünlük sağladığı görülmüştür.

Sistem kullanılabilirliği için ölçekten 0-100 arası ham puanlar elde edilir. Ortaya çıkan bu puanların yorumlanması için farklı görüşler ortaya konulmuştur. Sauro (2011), bir sistemin kullanılabilir olduğunu göstermek için ortalama kabul edilebilir sistem kullanılabilirlik puanının, 68 olması olduğunu belirtmiş ve bu nedenle 68 veya daha yüksek bir sistem

kullanılabilirlik puanı, etkilenen sistemin kullanılabilir olduğunu göstermektedir. Sistem kullanılabilirlik puanlarının değerlendirilmesi için farklı bir çalışmada ise kullanılabilirlik puanının değerlendirilmesinde göreceli bir karar verebilmek için derecelendirme tablosu ortaya konulmuştur. Bangor, Kortum ve Miller (2009) tarafından ortaya konulan derecelendirme tablosu Tablo 3.10’da verilmiştir

Tablo 3.10. *Sistem kullanılabilirlik puanlarının sıfat derecelendirme betimsel istatistikleri*

Derecelendirme	Puan
En iyi	90.9
Mükemmel	85.5
İyi	71.4
Geçer	50.9
Kötü	35.7
Berbat	20.3
En kötü	12.5

Araştırmanın Son Ürünün Değerlendirilmesi aşamasında gerçekleştirilen Uygulama adımı ise verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme soruları (Ek-17) kullanılmıştır. Uygulama sürecine dahil olan katılımcıların çevrimiçi platformu kullanırken yaşadıkları deneyimleri ve uzun süreli kullanımları sonrasında katılımcıların deneyimlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan yarı yapılandırılmış görüşme soruları araştırmacı tarafından ilgili literatür ve çevrimiçi platform göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. İlgili görüşme soruları daha sonra nitel araştırma, teknoloji kullanımı ve özel eğitim alanlarında çalışmaları olan 3 uzmana gönderilmiştir. Uzmanlardan gelen geri bildirimler sonrasında görüşme soruları üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve görüşme sorularına son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları katılımcıların çevrimiçi platforma kayıt olma sürecinden başlayarak uzun kullanım süresinde platformda karşılaştıkları deneyimleri ortaya çıkartmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

TTA’da araştırma sürecini güçlü kılmak, nesnelliğini sağlamak, geçerliğini ve güvenilirliği arttırmak amacıyla nitel ve nicel araştırma yöntemlerinde yer alan desenler ve teknikler bir arada kullanılmaktadır (Richey ve Klein, 2007). Araştırma sürecinde kullanılan farklı araştırma desenleri ve tekniklerine göre veri toplama araçları da farklılık gösterebilmekte ve farklı veri toplam tekniklerine başvurulabilmektedir. Bu nedenle araştırma sürecinde elde

edilen verilerin analizi sürecinde de araştırma yöntemine ve veri toplama araçlarına göre verilerin analizi değişiklik göstermiştir.

3.5.1. Nitel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilen verilerin analizi

Araştırmanın nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı aşamalarda elde edilen veriler,olguyu derinlemesine inceleyerek birçok unsur ve unsurlar arasındaki etkileşim ortaya konmak istendiği için durum çalışması desenine uygun olarak içerik analizi ile analiz edilmiştir. Analiz aşamasında yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin dökümleri gerçekleştirilmesinin ardından NVivo-12 programına yüklenmiştir. Nitel veriler bu program üzerinden analiz edilmiştir. İçerik analizi yapılırken Yıldırım ve Şimşek (2018) tarafından önerilen içerik analizi aşamasında izlenmesi gereken basamaklar takip edilmiştir. Bu basamaklarda gerçekleştirilen işlemler kısaca açıklanmıştır.

- a. Verilerin kodlanması; araştırmacı tarafından süreçte elde edilen veriler incelenerek veriler anlamlı bölümlere ayrılır ve bölümlerin anlamları bulunmaya çalışılır. Anlamlı bütünler oluşturulanlar adlandırılarak kodlanır. Böylelikle bir kod listesi oluşturularak bir anahtar listesi çıkartılmış olur.
- b. Temaların belirlenmesi; kodlardan hareketle kodları sınıflandıran temalar elde edilir. Öncelikle kodlar incelenir, ortak yönler belirlenir, kodlar aracılığıyla kategorize edilir, kodlardaki benzerlik ve farklılıklar belirlenerek ilişkili kodlar bir araya getirilerek temalar belirlenir.
- c. Verilerin temalara ve kodlara göre düzenlenmesi; elde edilen veriler düzenlenir ve görüş ve yorumlama olmadan bilgiler işlenerek sunulur.
- d. Bulguların yorumlanması; elde edilen verilere anlam kazandırılarak bulgular arasındaki ilişkiler açıklanır. Bu aşamada neden sonuç ilişkileri kurularak elde edilen bulgulardan sonuçlar çıkartılarak önemine ilişkin açıklamalar yapılır. (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmada elde edilen verilerin analizi aşamasında verilerin kavramsallaştırılmasına veolguyu tam anlamıyla tanımlayabilecek temalar elde edilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak verilerin toplandığı araştırma aşamalarında elde edilen verilerin içerik analizine aşamalarına göre elde edilmesinde öncelikle verilerin kodlanması gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı elde edilen verileri inceleyerek veriler anlamlı bölümlere ayırmış ve anlamlı bütünler oluşturarak kodlamıştır. Araştırmanın her aşamasında elde edilen tüm veriler kodlanarak bir kod listesi çıkartılmıştır. Bu aşamada görüşme sorularına sürekli olarak geri dönmüştür. Araştırmanın her aşamasında elde edilen verilerden temaların oluşturulabilmesi için kodlar bir araya getirilerek incelenmiştir. Kodlardaki ortak yönler belirlenerek kategorize edilmiştir. Kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenerek ilişkili kodlar bir araya

getirilerek temalar belirlenmiştir. Bu aşamanın ardından temalar ve kodlar tekrar gözden geçirilerek belirli olgular çerçevesinde tanımlanarak sunulmuştur. Sunulan veriler yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın her aşamasında elde edilen veriler açıklanmasına ve anlamlandırılmasına destek sağlayabilecek yorumlamalar yapılmıştır. Böylelikle araştırmanın her aşamasında elde edilen verilere anlam kazandırılmış, bulgular arasındaki ilişkiler açıklanmış, sonuçlar çıkartılmış ve sonuçların önemi açıklanmıştır. Araştırmanın her aşamasında elde edilen veriler betimsel bir anlatımla doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmuştur.

3.5.2. Nicel araştırma teknikleri kullanılarak elde edilen verilerin analizi

Demografik Bilgi Formu, Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği ve Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 25.0 programına girilmiştir. Demografik Bilgi Formuyla elde edilen veriler betimsel istatistikler çapraz tablolar ile frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılarak incelenmiştir.

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği ve alt boyutları ile Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğinin çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılım gösterdiğinden verilerin analizinde parametrik testler kullanılmış ve anlamlı farklılık .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmada elde edilen demografik bilgiler ile ölçekler arasındaki farklılaşmayı belirlemek için iki kategorili değişkenlerin analizinde bağımsız örneklem t-testi, üç veya daha fazla değişkenin analizinde ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Farkın kaynağını belirlemek için post-hoc testi için Benferoni varyansların homojen olduğu durumlarda kullanılmıştır. Web sitesi kullanılabilirliğinin ve sistem kullanılabilirliğinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Web sitesi kullanılabilirliğinin ve sistem kullanılabilirliğinin paydaş ve yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Web sitesi kullanılabilirliği ile sistem kullanılabilirliği arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ise Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

3.6. İnandırıcılık

Araştırma sürecinde verilerin elde edilmesinde başvuru veri toplama yöntemlerinden nitel araştırma süresince inandırıcılığı sağlamak ve elde edilen verilerin geçerli ve güvenilir olması amacıyla veri çeşitliliği, uzman görüşü ve katılımcı teyidi kullanılması gerekmektedir (Odom vd., 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu amaçla araştırma süresince inandırıcılığı sağlamak amacıyla aşağıdaki adımlar takip edilmiştir:

- Araştırma süresince elde edilen veriler görüşme, araştırmacı günlüğü ve ölçek kullanılarak veri çeşitlemesi sağlanarak toplanmıştır.

- Araştırma süresince elde edilen veriler araştırmacı dışında nitel araştırma yöntemleri alanında çalışmaları bulunan bir başka uzmana ulaştırılarak kontrolleri sağlanmıştır. Bu amaçla araştırmanın her aşamasında gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında elde edilen nitel verilerin araştırmacı tarafından analiz edilmesinin ardından ortaya çıkan tema ve alt temaların teyidi için her aşamada gerçekleştirilen görüşmelerin %30'u için kodlayıcılar arası güvenilirlik verileri hesaplanmıştır. Bu veri özel eğitim, teknoloji ve öğretmen eğitimi konularında nitel çalışmaları bulunan doktora tamamlamış bir akademisyen tarafından gerçekleştirilmiştir. Kodların atanması, kod ve tema isimlerinin belirlenmesi konusunda görüşmeler yapılmıştır. Görüş birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X100 (Miles, Huberman ve Saldana, 2014) formülü kullanılarak hesaplanan güvenilirlik verileri; %87,4 olarak hesaplanmıştır.
- Araştırma sürecinin her aşamasında elde edilen veriler aşama aşama dosyalanarak saklanmıştır.
- Araştırma süresince, her aşamada, gerçekleştirilen görüşmelerin dökümü ve analizi ayrıntılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.
- Araştırma sürecinde her altı aylık dönemde Tez İzleme Kurulu üyeleriyle toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte bir önceki dönemde yapılanlar üyelere aktarılmış, elde edilen bulgular sunulmuş ve bulgulara yönelik görüşleri alınmıştır. Bu toplantılarda elde edilen veriler araştırmacı günlüğüne kaydedilmiştir.
- Araştırmacı doktora ders döneminde nitel araştırma yöntemleriyle ilgili ders almış ve bu süreçte nitel araştırma yöntemiyle yürütülen bir çalışma gerçekleştirmiştir.

3.7.Araştırma Etiği

Araştırma sürecinde takip edilen her aşamada izlenmesi gereken etik kurallardan gizlilik, dürüstlük, sorumluluk ve adil paylaşıma en üst düzeyde uyulmuştur (Ekiz, 2015). Araştırma sürecinin her aşamasında yer alan katılımcılar için ayrı ayrı oluşturulan onam formlarıyla yazılı izinleri alınmış ve her aşamada katılımcılara istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları açıklanmıştır. Araştırmanın katılımcılarının gerçek kimliklerini ortaya çıkartacak gerçek isimleri açıklanmamış ve katılımcıların kişisel hakları korunmaya çalışılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması sürecine başlamadan önce Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan araştırmanın yapılmasına ilişkin etik onay alınmıştır (Protokol No: 58674) (Ek-1).

4. BULGULAR

4.1. “ÖĞ Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların Mevcut İş Birliğine Yönelik Görüşleri Nelerdir?” Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşleri nelerdir? araştırma sorusuna ilişkin ortaya çıkan bulgular araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında toplanan verilerin analiz edilmesiyle elde edilmiştir. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında yer alan katılımcılar olan özel gereksinimli çocuğa sahip aileler, özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, özel eğitim alanında çalışan akademisyenler ve bilişim uzmanlarıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 4.1’de yer verilmiştir.

Tablo 4.1. ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	Kategori
Mevcut İş Birliği Süreci	Nedenler	-Bilgi ihtiyacı -Çocuğun iyilik hali -Kader birliği -Paylaşım
	Paydaşlar	-Aile -Belediye -Doktorlar -Okul öğretmenleri -Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi -Özel ders öğretmenleri -Psikolog- Psikiyatrist -Sivil toplum kuruluşları (STK) -Terapist -Tercüman -Üniversiteler
	Yararlar	-Ortak dil oluşturabilme -Öğrenilenleri pekiştirme -Paylaşım -Her paydaşa katkı sağlama
	Problemler	-Diğerinden kaynaklı problemler -Disiplinler arası farklılıklar -İş birliğini tanımlamada sorunlar -Kurum kaynaklı sorunlar -Rollerin bilinmemesi -Öğretmen değişiklikleri -Ailenin yıpranması
	Eksiklikler	-Bilgi -Motivasyon -Ortak amaçlar -Ortak bir platform
İş Birliğini Geliştirme	İmkanlar	- Destekleri belirleme - Uzmanla danışma/ulaşabilme - Sorumlulukları tanımlama - İş yükünü azaltma
	Koordinasyon	- Ortak hedeflerde birleştirme - Ortak platform veya nokta - Koordinasyonu sağlayacak biri

Tablo 4.1. (Devam) ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların mevcut iş birliğine yönelik görüşlerine ilişkin elde edilen bulgular

İş Birliğini Geliştirme	Arttırma	- Bilgi düzeyini arttırma - Denetimi arttırma - Teşvikleri arttırma
	Kişisel Düzenlemeler	- Çocuğun öncelikli yararını düşünme - Etkili iletişim becerileri - İstekli olma - Paylaşımına açık olma - Tutum değişikliği - Hedefleri parçalara ayırma

Katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgular iki ana tema altında toplanmıştır. Elde edilen bu temalar; *mevcut iş birliği süreci* ve *iş birliğini geliştirme* olarak belirlenmiştir.

4.1.1. Mevcut iş birliği temasına ilişkin elde edilen bulgular

ÖG çocuğun paydaşları arasındaki iş birliği süreciyle ilgili yöneltilen sorulardan elde edilen yanıtların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Mevcut İş Birliği* teması altında *nedenler*, *paydaşlar*, *yararlar*, *problemler* ve *eksikler* olmak üzere beş alt tema yer almıştır.

4.1.1.1. Nedenlere ilişkin görüşler

Nedenler alt temasında katılımcıların ÖG çocuğun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasındaki iş birliği kurulmasındaki nedenlerin bilgi ihtiyacı çocuğun iyilik hali, kader birliği ve paylaşım olduğu görülmüştür. Katılımcılardan Akademisyen 6 **bilgi ihtiyacını** “ÖG olan öğrenciler ile çalışan tüm öğretmenler özel eğitim mezunu da olmuyorlar. Dolayısıyla birçok (...) bilgiye açlar ve ihtiyaç duyuyorlar.” şeklinde nitelendirmiştir. İş birliği kurulmasındaki nedenlerden **çocuğun iyilik hali için** Öğretmen 2 görüşlerini “Öğrencinin (...) aldığı eğitim niteliği açısından tabii (...) veli çok önemli. Çünkü sen okulda çocuğa bir şey çalıştırırsın, öğretirsin ama bu evde bir pekişmezse. Yani bu arada bir öğretmen- aile, öğretmen- veli iş birliği yoksa haliyle çocuk bundan olumlu etkilenmez (...). Çünkü bizim çocuklar genellikle çabuk unutabiliyor. Bundan dolayı da bu iş birliği çok önemli.” şeklinde ifade etmiştir. ÖG çocuğun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasındaki mevcut iş birliği sürecinin tanımlanmasında katılımcılar **kader birliğinin** bulunduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen 1 bu konudaki görüşlerini “Özel eğitim uygulama okullarında bu durum farklıdır. Çünkü bir kader birliği söz konusudur. Orada her öğretmen ÖG öğrencilerle çalışır, mecbur hisseder kendini paydaşı ile öğretmen arkadaşlarıyla bir şeyler paylaşmaya, problemleri konuşmaya. Çünkü bütün öğretmenlerin ortak konusu özel eğitim öğrencileridir. Tabii idarecilerin de tek işi özel eğitim öğrencilerinin problemlerini çözmek, onların iyi eğitim almasını sağlamaktır. Bu noktada daha

*fazla sınırlandırılmış ortam alan özel eğitim uygulama okulları veya meslek okullarında öğretmenler öğretmen paydaşlarıyla daha fazla şey paylaşırlar.” cümleleriyle ifade etmiştir. Mevcut iş birliğinde paydaşlar arasındaki **paylaşımı** Öğretmen 2 “(...) Down sendromlu, 5 yaşında bir çocuk geldiği zaman ona uygun bir materyal yoksa eğer elinde ya da ona bir beceri öğreteceği zaman bununla ilgili elinde o an bir şey yoksa hani bunun için diğer paydaşlarla iş birliği yapması tabii onun yarana öğrencinin de yarana.” şeklinde nitelendirmiştir.*

4.1.1.2. Paydaşlara ilişkin görüşler

*Paydaşlar alt temasında katılımcıların ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar aile, belediye, doktorlar, okul öğretmenleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, psikolog/psikiyatrist, sivil toplum kuruluşları (STK), terapist, tercüman ve üniversiteler olarak ifade edilmiştir. Katılımcılardan Akademisyen 2 ÖG öğrencinin eğitiminde yer alması gereken **paydaşlarla** ilgili görüşlerini “Yani bunun dışında pek çok şey var o çocuğun öğrencinin hayatında. Kim varsa onun eğitiminden, gelişiminden sorumlu bu süreç birlikte götürülmeli.” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan Öğretmen 9 ise konuyla ilgili görüşlerini “Dışarıda çocukla daha çok aile ilgileniyor. Aile ile iş birliği içinde olunması gerekiyor. Çocuk okula gidiyorsa sınıf öğretmeni ile iş birliği içinde olunması gerekiyor.” sözleriyle belirtmiştir. Katılımcılardan Aile 2 konuyla ilgili görüşlerini “Mutlaka çocuğun hayatında olan bireylerin işte ailesi, eş, dost, akrabası ya da diğer öğretmeni ve ÖERM’deki öğretmeni olabilir başka okulda destek eğitimi aldığı bir öğretmeni olabilir. Evine özel derse gelen bir öğretmen olabilir. Yani gerekirse aile hekimine bile bildirmek gerekebilir.” ifadesiyle ÖG öğrencinin eğitim sürecinde yer alması gereken paydaşları belirtmiştir.*

4.1.1.3. Yararlara ilişkin görüşler

*Yararlar alt temasında katılımcıların ÖG öğrencinin eğitiminde iş birliğinin yararları; ortak dil oluşturabilme, öğrenilenleri pekiştirme, paylaşım ve her paydaşa katkı sağlama olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan Aile 1 iş birliğinin yararlarından biri olarak **ortak dil oluşturabilme** olarak belirtirken konuyla ilgili görüşlerini “Keşke (...) hep birlikte herkesin ortak bir dil konuştuğu bir süreç izleyebilseydik. Bence bu çocuklar için çok daha yararlı olurdu diye düşünüyorum.” sözleriyle ifade etmiştir. Katılımcılardan Öğretmen 2 **öğrenilenleri pekiştirmeye** ilgili görüşlerini ise “(...) Ben hani öğrencinin adına konuşuyorum. Öğrencinin aldığı eğitim niteliği açısından veli çok önemli. Çünkü sen okulda çocuğa bir şey çalıştırırsın, öğretirsin ama bu evde pekişmezse. Yani bir öğretmen- aile, öğretmen- veli iş birliği yoksa haliyle çocuk bundan olumlu etkilenmez. Çocuk için iyi olmaz.” şeklinde belirtmiştir. Bilişim uzmanı 4 ise iş birliğinin **paylaşım** konusunda yararlarıyla ilgili görüşlerini “Eğitimin planlanması ve uygulanması süreçlerini, hatta belki buna değerlendirmeyi de katabiliriz. Bu*

süreçlerin tamamı ortak vurgulamaları, ortak tavırları, gerektiren süreçler. Özel eğitim için uzmanlığım olmasa bile hani bir eğitim bilimci olarak söyleyeceğim şey bu paydaşların hani öncelikle öğretmeni, özel eğitim öğretmeni ve işte aile olduğunu düşünürsek, bunlar arasındaki iletişim, bu sürecin sağlıklı işletilebilmesi açısından oldukça önemli. Çünkü farklı uygulamalarla farklı tavırlarına farklı yaklaşımlarla. Farklı amaçlarla hatta karşılaşması öğrencinin bu süreci sekteye uğratacak noktalardan biri. Bunu engellemenin en önemli yolu da bu paydaşlar arasındaki iletişimi sağlamak.” sözleriyle ifade etmiştir. Katılımcılardan Öğretmen 9 iş birliği kurmanın yararı olarak **her paydaşa katkı sağlamasıyla** ilgili “Sınıf öğretmenleri ile iş birliği güzel olarak yapılıyor. Çünkü sınıf öğretmeni de eğer eksik gördüğü yanları olursa vs aile ile bize bildirebiliyor bunu o şekilde yönlendirebiliyor. Böylelikle iş birliği her paydaşa katkı sağlıyor.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

4.1.1.4. Problemlere ilişkin görüşler

Problemler alt temasına ilişkin katılımcıların görüşleri incelendiğinde iş birliği sürecinde diğerinden kaynaklı problemler, disiplinler arası farklılıklar, iş birliğini tanımlamada sorunlar, kurum kaynaklı sorunlar, rollerin bilinmemesi, öğretmen değişiklikleri ve ailenin yıpranması yaşanan sorunlar olarak ifade edilmiştir. Katılımcılardan Öğretmen 6 iş birliği sürecinde **diğerinden kaynaklı problemleri** “Hani birbirimize telefon numaralarımızı veriyoruz. Bir sıkıntı olursa haberleşelim diye çoğunlukla ve dönüş alabildiğim 1-2 tane öğretmenim var. Onun haricinde dönüt alabildiğim çok fazla öğretmen olmadı açıkçası. Bir de çocukların yapabildiklerinden daha çok yapamadıklarına çok fazla odaklandıkları için durumu çözemiyoruz bir türlü.” sözleriyle ifade etmiştir. Akademisyen 4 ise **disiplinler arası farklılıklarla** ilgili olarak “Eğitim evet var ama tedavi boyutunda alacak mıyız dediğimizde işte işin içerisinde fizyoterapistler, diyetisyenler, odyologlar giriyor vesaire hani onların öğretmenlikle gerçekten tamamen farklı disiplinler olduğu için çok kopuk olduğunu gözlemledim açıkçası.” sözleriyle görüşlerini belirtmiştir. **İş birliğini tanımlamada sorunlar** ile ilgili Akademisyen 5 görüşlerini “Bizim aramızda iş birliği var diyorlar. Ama iş birliğinin ölçütlerine biz bunu vurduğumuzda maalesef onların işte birbirleri ile sadece konuşuyor olmaları, işte müzik dersinde müzik öğretmenin diğer çocuklarla çalışırken diğer öğretmenin bir başka çocuğun yanına oturması iş birliği olarak görülüyor. Yani hani iş birliği nasıl onların bakış açısıyla böyle ama biz bunu iş birliği diyebiliyor muyuz?” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan Öğretmen 2 ÖĞ öğrencinin eğitiminde iş birliğinde **kurum kaynaklı sorunlarla** ilgili görüşlerini “(...) Mesela öğretmen değişiyor. Yeni öğretmen doğru düzgün kaba değerlendirme almıyor bile. Yani çocuk ne yapmış, en son ne yapmış bunu yapmış ya düz devam ediyorlar etkili bir eğitim niteliği olmuyor (...).” sözleriyle belirtmiştir. Katılımcılardan

Akademisyen 9 iş birliği sürecinde **rollerin bilinmemesiyle** ilgili olarak “İş birliği konusunda bence en temel sınırlılıklar roller konusunun hiç tanımlanmaması, sorumluluklar kısmında da yasal hesap verilebilirliğinin olmaması. Hep öğretime odaklı gidiyoruz.” sözleriyle görüşlerini belirtmiştir. Katılımcılardan Aile 2 ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu **öğretmen değişiklikleriyle** ilgili görüşlerini “Yaklaşık 1-2 ay çocuğun öğretmenine alışması, öğretmenin çocuğu tanıması işte böyle çok daha sancılı geçiyor (...). Şu anda bu sessizliği kolay sağlamadı ki bu bir ay böyle geçti yani havadan ve her seferinde bu bir ay boşuna gidiyor işte bu 2 ay boşuna gidiyor belki. O süreci yoluna sokmak çok zor oluyor.” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan Aile 3 ise iş birliği sürecinde **ailelerin yıpranması** konusunda görüşlerini “Bu süreçte hep ben böyle arada kalan oldum maalesef. Her yeri böyle ortak noktada buluşturmaya çalışan kişi hep ebeveyn oluyor bence. En büyük sıkıntı da burada başlıyor. Bu aileyi çok yoruyor.” şeklinde ifade etmiştir.

4.1.1.5. Eksikliklere ilişkin görüşler

Eksiklikler alt temasına ilişkin katılımcıların görüşleri incelendiğinde iş birliği sürecinde bilgi, motivasyon, ortak amaçlar ve ortak bir platform eksiklikleri ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılardan Akademisyen 7 iş birliği sürecindeki eksikliklerden **bilgi eksikliği** ile ilgili görüşlerini “Ailenin de bu süreçte önemli bir rol oynadığını düşünmesine rağmen ailenin çocuğuna nasıl destekleyebileceğini ilişkin öğretmenin de bilgi ve becerisi yok.” sözleriyle ifade etmiştir. İş birliği sürecinde yaşanan **motivasyon eksikliği** ile ilgili Akademisyen 2 görüşlerini “Onların motivasyonlarının arttırılarak bu rollerini gerçekleştirmeleri için teşvik edilmelerinde eksiklik olduğunu düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Katılımcılardan Aile 1 iş birliğinde **ortak amaç** eksikliği konusunda “(...) Hep birlikte herkesin ortak bir dil konuştuğu, ortak amaçlarda birleştiği bir süreç izleyebilseydik bence bu çocuklar için çok daha yararlı olurdu diye düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Katılımcılardan Akademisyen 9 iş birliği kurmada **ortak bir platform eksikliğiyle** ilgili görüşlerini “En temel duyduğum şey her yıl her gün neredeyse çocuğa hizmet verenler birbirinden uygulamalarından haberdar değil. Bunu herkes, hepimiz bunu duyuyoruz ama o zaman haberdar olabilecekleri bir kanal var mı? Öyle bir şey yok.” sözleriyle belirtmiştir.

4.1.2. İş birliğini geliştirme temasına ilişkin elde edilen bulgular

ÖĞ çocuğun paydaşları arasındaki iş birliği süreciyle ilgili yöneltilen sorulardan elde edilen yanıtların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *İş Birliğini Geliştirme* teması altında imkanlar, koordinasyon, arttırma ve kişisel düzenlemeler olmak üzere dört alt tema yer almıştır.

4.1.2.1. *İmkanlara ilişkin görüşler*

İmkanlar alt temasına ilişkin katılımcıların görüşleri incelendiğinde iş birliğini geliştirmek için destekleri belirleme, uzmana danışma/ulaşabilme, sorumlulukları tanımlama ve iş yükünü azaltma önerilerin ortaya çıktığı görülmektedir. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğini geliştirmede paydaşların ihtiyaç duydukları **destekleri belirleme** ile ilgili Akademisyen 3 görüşlerini “*Öğretmeni de bir dinlemek lazım. Nerede desteğe ihtiyacı var? Yani bence gereksinim belirlemek gerekiyor. Öğretmenlerle belki geniş çaplı boylamasal araştırmalar yapılabilir nicel boyutta.*” şeklinde ifade etmiştir. İş birliğini geliştirmek için **uzmana danışma/ulaşabilmeyle** ilgili olarak katılımcılardan Öğretmen 2 “*Veliler şunu çok arıyor: Aile danışmanlığı. Yani bir öğretmen bana bir aile danışmanlığı yapsın. Bilen bir adamdan ben çocuğumun işte evde şöyle bir problemi var, ben bunu nasıl çözebilirim? Bu konuda velilerin çok mesela arayışı var. Öğretmenlerden ya da işte öğrenciyle iletişim kuran profesyonellerden.*” ifadeleriyle görüşlerini belirtmiştir. İş birliğini geliştirmek için **sorumlulukları tanımlama** konusunda katılımcılardan Akademisyen 7 “*Öğretmen ve aile, birbirleri için çocuğun eğitimlerini nasıl destekleyebileceği konusunda rollerini iyi tanımalı. Hem kendi rolünü iyi tanımalı hem karşısındaki paydaşın rolünü iyi tanımalı.*” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Paydaşlar arasındaki iş birliğini geliştirmek için **iş yükünü azaltma** konusunda katılımcılardan Öğretmen 7 “*İş yükümüz çok fazla hani çokta böyle detaylı bir şekilde çocuklar hakkında konuşacak vakti bulamıyoruz, iş birliğini yapmak için.*” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

4.1.2.2. *Koordinasyona ilişkin görüşler*

Koordinasyon alt temasına ilişkin katılımcıların görüşleri ele alındığında paydaşlar arasındaki iş birliğini geliştirmede gerekli olan koordinasyon için ortak hedeflerde birleştirme, ortak platform veya nokta ve koordinasyonu sağlayacak biri önerilerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılardan Akademisyen 1 **ortak hedeflerde birleştirme** konusunda görüşlerini “*Öncelikle aslında paydaşların, çocuğun ihtiyaçları noktasında uzlaştırılması gerekiyor belki. Çünkü öğretmenlerin önem verdikleri ve önemli hedef olarak belirleyip çalışmaya başladıkları beceriler farklılık gösterebiliyor. Eğitsel performansı üzerinde bir uzlaş sağlayıp ailenin de görüşleri ile beraber ortak hedefler belirlemek gerekli belki.*” sözleriyle ifade etmiştir. İş birliğini geliştirmede koordinasyon için ihtiyaç duyulan ve görüşlerde belirtilen **ortak platform veya nokta** konusunda katılımcılardan Öğretmen 1 görüşlerini “*İşte öğrencinin durumunu mevcut ön değerlendirmesinin alınıp yapılan çalışmalar sonrasında çocuğun geliştiğini somut bir şekilde gösterebileceğim ondan sonra ve sürekli olarak danışabileceğim ve sürekli olarak gelişimini paylaşabileceğim bir mekanizma olmalı.*”

şeklinde ifade etmiştir. **Koordinasyonu sağlayacak biri** ile ilgili olarak katılımcılardan Aile 2 “İş birliği veli ile hem rehabilitasyon olsun hem okul olsun beraber gitmesini bunun bir rehberlik hocası tarafından koordine edilmesini nasıl bir aile hekimi varsa aile öğretmeni mi diyeyim veya böyle bir koordine eden bir rehberlik uzmanı tarafından koordinasyonun sağlanmasını isterdim.” sözleriyle görüşlerini belirtmiştir.

4.1.2.3. **Arttırmaya ilişkin görüşler**

Arttırma alt temasına ilişkin görüşler incelendiğinde paydaşlar arasındaki iş birliğini geliştirmek için bilgi düzeyini arttırma, denetimi arttırma ve teşvikleri arttırma önerileri ortaya çıkmıştır. Paydaşlar arasındaki iş birliğini geliştirmede **bilgi düzeyini arttırma** konusunda katılımcılardan Akademisyen 5 görüşlerini “Özel eğitim alanı olarak o kadar çok paydaşımız var ki bu paydaşları kullanmayı öğretmemiz gerekiyor hizmet öncesi eğitimde.” şeklinde belirtmiştir. İş birliğini geliştirmede **denetimi arttırma** konusunda ise katılımcılardan Aile 3 “Hepsinin böyle işte birlikte olduğu bir yöntem ve onların en başında onları yöneten bir yönetici (...). Daha sonra bu paydaşları yöneten kişinin o olmalı ve bu nasıl desem böyle bir denetimle süreçte aksamayı bence en aza indirecek diye düşünüyorum.” görüşlerini aktarmıştır. Paydaşlar arasındaki iş birliğini geliştirmede **teşvikleri arttırma** ile ilgili katılımcılardan Akademisyen 3 görüşlerini “Yani iş birliği yapıp (...) işleyen sistemin ödüllendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” sözleriyle ifade etmiştir.

4.1.2.4. **Kişisel düzenlemelerle ilgili görüşler**

Kişisel düzenlemeler alt temasına ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde iş birliğini geliştirmek için gerçekleştirilebilecek düzenlemeler çocuğun öncelikli yararını düşünme, etkili iletişim becerileri, istekli olma, paylaşıma açık olma, tutum değişikliği ve hedefleri parçalara ayırma olarak ortaya çıkmıştır. **Çocuğun öncelikli yararını düşünme** konusunda katılımcılardan Akademisyen 2 görüşlerini “Burada öncelikli herkes çocuğun yararını düşünmelidir (...). Tabii ki bir şeyleri paylaştığımız zaman mutlaka öğrencide bir gelişme olacaktır. O yüzden yapılan bu isteği arttırma da vurgulanması gereken en önemli şey bence çocuğun öncelikli yararını düşünmek ve bu iş birliği sürecinde çocuğun yararlanacağı daha fazla gelişeceğini vurgulamaktır. Bu iş birliği için isteği artırabilir.” şeklinde aktarmıştır. Kişisel düzenlemelerde yer alan **etkili iletişim becerileriyle** ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 3 görüşlerini “Bir etkili iletişim kurulması, kişilerin gruplarla ayrı ayrı ve etkili iletişimi belirlenmeli, her grubun kendi gereksinim ve özellikleri dahilinde bir iletişim kılavuzu oluşturulması gerektiğini düşünüyorum. Yani ben iş birliği yapacaksam öğretmenle nasıl konuşacağım, hangi yolu izleyeceğim? Okul yönetimini bu sürece nasıl dahil edebilirim onlar için ilkeler.” şeklinde ifade etmiştir. İş birliğini geliştirmek için gerçekleştirilecek kişisel

düzenlemelerden **istekli olma** ile ilgili olarak katılımcılardan Aile 1 görüşlerini “*Öğretmenin iş birliğine açık olup olmaması da çok önemli.*” sözleriyle aktarmıştır. **Paylaşma açık olma** ile ilgili olarak Akademisyen 2 görüşlerini “*Bir kere kesinlikle herkes bir kere öncelikle iletişime açık olmalı, paylaşmaya açık olmalı ve bu bir anlamda da hani bir denetlenme olacağı için buna da açık olmalı.*” şeklinde ifade etmiştir. **Kişisel düzenlemeler** içerisinde belirtilen tutum değişikliğiyle ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 8 görüşlerini “*Tutum değişirse öğretmenin konuya verdiği önem de artacağı için (...) bireysel bir çaba içerisine girebiliyor.*” sözleriyle aktarmıştır. Kişisel düzenlemeler içerisinde ortaya konulan **hedefleri parçalara ayırma** konusunda Akademisyen 1 “*İş birliğini yalnızca ortak hedefler, aynı şeyleri beraber çalışmak anlamında değil ya da parçalara ayırmak da olabilir. Biz bu alana daha çok ağırlık verelim sizde şu alana daha çok ağırlık vererseniz, çünkü rehabilitasyonda haftada 2 saat ders alabiliyor. Okuldaki süresi daha uzun. Belki böyle bir iş birliğinde paylaşma, görev paylaşımı, görev dağılımı (...).*” ifadeleriyle görüşlerini aktarmıştır.

4.2. ÖG Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların Çevrimiçi Platformların İş Birliği İçin Kullanımına Yönelik Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların çevrimiçi platformların iş birliği için kullanımına yönelik görüşleri nelerdir? araştırma sorusuna ilişkin ortaya çıkan bulgular araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında toplanan verilerin analiz edilmesiyle elde edilmiştir. Araştırmanın ihtiyaç analizi aşamasında yer alan katılımcılar olan özel gereksinimli çocuğa sahip aileler, özel eğitim öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, özel eğitim alanında çalışan akademisyenler ve bilişim uzmanlarıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 4.2.’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2. (Devam) ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların çevrimiçi platformların iş birliği için kullanımına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

İş Birliğinde Çevrimiçi Platformlar	Yararlar	- Bilgiye hızlı erişim - Çerçeve sağlama - Çocuğu takip - Hızlı dönüt verebilme - Erişilebilirlik - Herkese ulaşabilme - İş birliği kapasitesini arttırma - Kalıcılık - Karşılıklı yarar sağlama - Pratiklik sağlama - Veri deposu - Verilere ulaşma- Düzenleme - Zaman sınırı olmaması
	Sorunlar	- Bilgi girmeme - Deneyimlerin tamamının aktarılamaması - Erişim sorunları - İletişimin etkileşim boyutunu azaltması - Zaman ayırmada sorunlar - Teknoloji bilgisi gerektirmesi - Veri güvenliği

Elde edilen bulguların analiz edilmesinin ardından iş birliğinde çevrimiçi platformlar teması altında yararlar ve sorunlar alt temaları yer almıştır.

4.2.1. İş birliğinde çevrimiçi platformlar temasına ilişkin elde edilen bulgular

ÖĞ öğrencinin paydaşları arasındaki iş birliği için kullanılabilecek çevrimiçi platformlarla ilgili yöneltilen sorulardan elde edilen görüşler doğrultusunda *yararlar* ve *sorunlar* alt temaları ortaya çıkmıştır.

4.2.1.1. Yararlara ilişkin görüşler

Yararlar alt temasına ilişkin elde edilen görüşler doğrultusunda çevrimiçi platformların iş birliği sürecindeki yararları bilgiye hızlı erişim, çerçeve sağlama, çocuğu takip, hızlı dönüt verebilme, erişilebilirlik, herkese ulaşabilme, iş birliği kapasitesini arttırma, kalıcılık, karşılıklı yarar sağlama, pratiklik sağlama, veri deposu, verilere ulaşma- düzenleme ve zaman sınırı olmaması şeklinde ortaya çıkmıştır. Katılımcılardan Bilişim uzmanı 2 **bilgiye hızlı erişim** konusunda “*Bu tarz bir platform hazırlandığını veya bu tarz bir yapı hazırlandığında herkesin istediği şekilde veriye erişimi en hızlı duruma getirilebilir. Bu yönden bakıldığında uygun bir yapı olduğunu düşünüyorum.*” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformun yararları olarak ortaya konulan **çerçeve sağlama** konusunda katılımcılardan Akademisyen 1 “*Daha profesyonel bir zemine taşıyabilir. Çünkü öğretmenlerin velilerle olan sınırını koruyamama sıkıntısı var. Bu bir yardımcı olabilir, bir çerçeve sunabilir öğretmenlere. Özellikle iş birliği anlamında.*” sözleriyle görüşlerini belirtmiştir. **Çocuğu takip** ile ilgili olarak ise katılımcılardan Aile 1 görüşlerini “*(...) Kazanımlar belli olur. Çocuğun yapması gerekenler*

ve yapabildikleri ve yapamadıkları orada platformdan belli olur. O anlamda çocuğumu görebilirim.” şeklinde aktarmıştır. Çevrimiçi platformların yararları olarak belirtilen **hızlı dönüt verebilme** ile ilgili Bilişim Uzmanı 1 “Önemli olan en önemli diyebileceğim nokta birbirlerine dönüt verebilmeleri eş zamanlı olarak olabilir. Ya da farklı zamanlarda da olabilir ama bunları karşılayabilecek. Yani her öğretmenin ya da çocuğun işte hayatındaki işte öğretmen ya da uzmanların bir araya gelebileceği hani çevrim içi bir ortam tasarlanması.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. **Erişilebilirlik** ile ilgili olarak ise Akademisyen 2 görüşlerini “Bir platforma ihtiyaç var. Yapılmalı çünkü yani Anadolu’nun çeşitli yerlerinde ÖG bireyler var. Yeterli destek hizmetine de ulaşamıyorlar. Yani ailenin bütçesi de olsa parası da olsa buna ulaşamıyor. Ama Türkiye’nin herhangi bir yerindeki bir aile bu platform sayesinde kendi memleketinde olmayan bir uzman desteğine de sahip olabilir diye düşünüyorum. Fırsat eşitliğini de sağlayacaktır. “şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. **Herkese ulaşabilme** konusunda ise Akademisyen 7 görüşlerini “Bir paydaşın diğer paydaşa ulaşma imkanı tanımasından dolayı çevrimiçi platformlarda işbirliğinin sağlanabileceğini düşünüyorum.” sözleriyle aktarmıştır. Çevrimiçi platformun yararları olarak ortaya çıkan **iş birliği kapasitesini arttırma** ile ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 2 “Esneklik sağlıyorsunuz sürece. Esneklik sağlayan iletişim kanalını zaten genişlettiğinde erişilebilir kıldığında iş birliğinin de (...) kapasitesini artırıyorsunuz. Bu açıdan anlamlı. Yani mevcut bir sürecin kapasitesini arttırabilmek çok anlamlı (...).” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. **Kalıcılık** ile ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 2 görüşlerini “Yeni gelenler yani sisteme dahil olan mesela çocuk kaynaştırmaya devam ediyor. (...) Gölge öğretmen ihtiyacı olduğu zaman gölge öğretmeni devreye girdi. Biz onu da hemen sisteme dahil edebiliriz. Geçmiş o da rahatlıkla görebilir. O da kaldığı yerden görüşlerini, düşüncelerini paylaşmaya başlayabilir.” şeklinde aktarmıştır. **Karşılıklı yarar sağlama** ile ilgili olarak ise katılımcılardan Bilişim Uzmanı 2 “Yani insanlar bu platformu kullanacaklar. Başkalarının tecrübelerinden yararlanacaklar. Kendi eğitimlerini de görecekler, yararlarını gördükçe gelip buraya destek olacaklar. Bu açıdan baktığımızda eğer bir şeyler alıp bir şeyler paylaşabiliyorlarsa herhangi bir sıkıntı çıkmayacaktır.” sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformun yararları olarak ortaya çıkan **pratiklik sağlama** konusunda katılımcılardan Akademisyen 6 görüşlerini “Yani yer ve zaman mekandan bağımsız olması çok güzel bir şey. Bir kere ben arabada giderken bile katılabilirim. Öğrencim ile ilgili herhangi bir sorunda arabada giderken bile katılabilirim (...).” sözleriyle aktarmıştır. **Veri deposu** konusunda ise katılımcılardan Bilişim Uzmanı 4 görüşlerini “Aynı zamanda böyle bir sistemin yaygın kullanılması halinde önemli bir veri deposu haline gelebilir. Yani bu işin hatta büyük data diyebileceğimiz veri setleri oluşturmaya kadar yolu olduğunu söyleyebiliriz. Hem

nitel anlamda hem nicel anlamda önemli bir veri seti doğurur.” ifadeleriyle belirtmiştir. Çevrimiçi platformun yararları olarak ifade edilen **verilere ulaşma-düzenleme** ile ilgili olarak Öğretmen 2 “*Hani mesela öğrencinin orada bilgileri varsa, çocuğun bütün yaptığı şeyler oraya dijital olarak aktarılabilir. Paydaşlar onları görebilir. Oradan daha profesyonel ve daha nitelikli bir eğitim çıkabilir yani*” görüşlerini aktarmıştır. **Zaman sınırı olmamasıyla** ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 3 “*(...) Zaman ve mekan bağlamında bir esneklik sağlıyorsun.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

4.2.1.2. Sorunlara ilişkin görüşler

Sorunlar alt temasına ilişkin elde edilen görüşler doğrultusunda iş birliğinde çevrimiçi platformların kullanılmasında yaşanabilecek sorunlar bilgi girmeme, deneyimlerin tamamının aktarılamaması, erişim sorunları, iletişimin etkileşim boyutunu azaltması, süre ayırmada sorunlar, teknoloji bilgisi gerektirmesi ve veri güvenliği olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan Bilişim Uzmanı 4 **bilgi girmemeyle** ilgili olarak görüşlerini “*Birde şu an günümüzde özellikle dijital teknolojilerin kullanımı ile ilgili olarak bir tembellik söz konusu ayrı bir siteye ayrı bir platformun adresi yazmak bile insanlara zor geliyor. İşte bu siteye kaydolmak, bu siteye düzenli olarak girmek. Bunun bir süreç raporlama aracı olarak kullanmak insanlara zor gelebilir. O anlamda sürdürülebilirliği sağlama noktasında da birtakım sıkıntılar yaşanabilir.*” şeklinde ifade etmiştir. **Deneyimlerin tamamının aktarılamaması** konusunda ise katılımcılardan Bilişim Uzmanı 1 görüşlerini “*Çocukla ilgili belki de öğretmen aslında çocuğun hayatında daha fazla şeye hakim. Daha büyük bir yaşantıya sahip. Bunun internet ortamında paylaşılabilmesi yüzde yüz olarak belki gerçekleştirilemeyebilir.*” sözleriyle ortaya koymuştur. İş birliğinde çevrimiçi platformların kullanılmasında yaşanabilecek sorunlardan biri olarak ortaya çıkan **erişim sorunlarıyla** ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 7 “*Sosyo-ekonomik durumu da önemli tabii. Bu platforma ulaşabilecek gerekli teçhizatlara sahip mi? Sahip olsa bile platformun gerektirdiği internet hızına sahip mi? Bunlar belki potansiyel problemler olabilir.*” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. İş birliğinde çevrimiçi platformların kullanılmasında sorunlardan biri olarak ortaya çıkabilecek **iletişimin etkileşim boyutunu azaltması** konusunda katılımcılardan Akademisyen 3 görüşlerini “*Birde buraya girse bile yüz yüzedeki gibi ifade edemeyebilir kendini anne baba (...).*” sözleriyle ifade etmiştir. **Süre ayırmada sorunlar** ile ilgili olarak katılımcılardan Öğretmen 6 “*İnsanların evet bunun için zaman ayırması gerekiyor. Sınıf öğretmenin, rehber öğretmenin bu durumda bütün paydaşların zaman ayırmasını gerektiriyor mu? Evet zaman ayırması gerekiyor. Ama herkesin bu kadar zamanı var mı?*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. **Teknoloji bilgisi gerektirmesiyle** ilgili olarak ise katılımcılardan Bilişim Uzmanı 3 görüşlerini “*Dijital yeterlik dediğimiz bir konu yani sıklıkla*

başıma gelen bir durum. Çevrimiçi eğitim alanındaki uzmanlar bile işte zoom ekranı kullanırken sıkıntı yaşıyabiliyor veya bilgisayar kullanırken sıkıntı yaşıyabiliyor. Velilerle olan kısımda belki böyle bir sınırlılık yaşıyabilirsiniz.” olarak aktarmıştır. Çevrimiçi platformların iş birliğinde kullanılmasında yaşanabilecek sorunlarla ilgili olarak ortaya çıkan görüşlerden biri olan **veri güvenliği**yle ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 4 “*Diğer taraftan küçük de olsa bir veri güvenliği sıkıntısı olabilir. Sonuçta en az 3 paydaşın mesela paylaştığı veriler, bilgilerden, süreçlerden bahsediyoruz. Kişisel bilgilerin tutulması söz konusu. Bu noktada da aslında göz önünde bulundurulması gereken baya özel bilgi var. Yani öğrencinin özellikle birçok kişisel bilgisinin tutulacağı bir veri tabanından bir sistemden söz ediyoruz.*” sözleriyle ifade etmiştir.

4.3. ÖG Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliğine Yönelik Olarak Hazırlanacak Bir Çevrimiçi Platformun Tasarımına İlişkin Görüşleri Nelerdir?

Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak hazırlanacak bir çevrimiçi platformun tasarımına ilişkin görüşleri nelerdir? araştırma sorusuna ilişkin ortaya çıkan bulgular araştırmanın ihtiyaç analizi, birinci ve ikinci prototiplerinin değerlendirilmesi aşamalarında toplanan verilerin analiz edilmesiyle elde edilmiştir. Araştırmanın belirtilen aşamalarında yer alan katılımcılarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 4.3’de yer verilmiştir.

Tablo 4.3.ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak hazırlanacak bir çevrimiçi platformun tasarımına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi İş Birliği Platformu	Tasarım Özellikleri	-Erişilebilirlik -Kolay kullanım -Kolay üyelik -Pratik kullanım -Görsel tasarım -Profiller
	Panel Başlıkları	-Amaçlar -Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) -Duyuru panosu -Ödevler -Paydaşlar başlığı -Problem davranışlar -Etkinlikler- Kaynaklar -Haftalık görüşler -Paydaş paylaşımları

Tablo 4.3. (Devam) ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak hazırlanacak bir çevrimiçi platformun tasarımına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi İş Birliği Platformu	Platformdan Beklentiler	-Canlı görüşme -Çocuğun ilerleyişini takip etme -Danışman -Gizlilik sözleşmeleri -Ön bilgi düzeyi -Çocuk hakkında bilgi
	Kullanmaya Teşvik	- Kolay kullanım - Gelişim ve değişimi takip - Kullanıcı güvenliği - İşleri kolaylaştırma - Yarar sağlama - İdarecilerin yönlendirmesi - Kontrol mekanizması - Motivasyon sağlama - Öğrencinin yararı - Düzenli kullanım

4.3.1. Çevrimiçi iş birliği platformu temasına ilişkin elde edilen bulgular

ÖG öğrencinin paydaşlarını bir araya getirmeyi hedefleyen bir çevrimiçi platformun oluşturulmasında çevrimiçi platformda var olması gereken özelliklerle ilgili olarak katılımcılara yöneltilen sorulardan elde edilen görüşler doğrultusunda *tasarım özellikleri, panel başlıkları, platformdan beklentiler ve kullanmaya teşvik* alt temaları ortaya çıkmıştır.

4.3.1.1. *Tasarım özelliklerine ilişkin görüşler*

Tasarım alt temasına ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde iş birliği için hazırlanacak bir çevrimiçi platform için önerilen tasarım özellikleri erişilebilirlik, kolay kullanım, kolay üyelik, pratik kullanım, görsel tasarım ve profiller olarak belirlenmiştir. Çevrimiçi platformun **erişilebilirlik** özelliği için katılımcılardan Akademisyen 2 görüşlerini “*Cep telefonundan da tablet üzerinden de kullanılabilmeli. (...) Ben bir otobüs yolculuğu yaparken de bir yerde otururken birini beklerken platformu kullanabilmeliyim. Her istediğim zamanda girip bakabilmeliyim ve kullanabilmeliyim elimdeki verilere oradan paylaşa bilmeliyim. Bu motivasyonu arttıracaktır.*” şeklinde ifade etmiştir. **Kolay kullanım** için katılımcılardan Bilişim Uzmanı 2 görüşlerini “*Şimdi en basitinden yapı itibarıyla baktığımızda anlaşılabilir kolay ulaşılabilir olmalı. Yani içerisine giren insanların ne istediğini bilmesi ve istediğinin hızlı bir şekilde bulabilmesi lazım.*” ifadeleriyle aktarmıştır. İş birliği için kullanılacak çevrimiçi platformun tasarım özelliklerinden **kolay üyelik** için katılımcılardan Akademisyen 6 görüşlerini “*Ama mesela kolay bir şekilde giriş yapabileceksem girmek benim için daha kolay geliyor ve bunu birçok kişide de görüyoruz. (...) Böyle uğraştırmadan giriş yapılabilecek bir tasarım olmasını dilerdim.*” sözleriyle aktarmıştır. **Pratik kullanım** tasarım özelliği için katılımcılardan Öğretmen 4 “*Öncelikle çok kolay ulaşılabilir kullanımı çok kolay*

olmalı. Çünkü veliler bundan geri durmamalı. Yani zor yapamam işte uğraşamam gibi düşünmemeli. Basit bir tasarım herkesin kolayca ilgilendiğinde çözebileceği bir tasarım olabilir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformun **görsel tasarımı** ile ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 4 görüşlerini “Karşılama ekranında olabildiğince az bilişsel yük olması lazım. İçerisinde bulunacak öğelerinde aslında rafine tutulması lazım. Yani bu noktada yanlış bir yaklaşım olabilen şu da olsun, bu da olsundan ziyade (...). Mümkün olduğunca rafine ihtiyaç duyulacak araç gereçlere sahip. Bunlarında iyi yerleştirildiği bir platform olması lazım.” aktarmıştır. Çevrimiçi platformda yer alması gereken **profillere** ilişkin olarak katılımcılardan Öğretmen 2 görüşlerini “Aslında bütün bağdaşım kurduğu dil konuşma terapisinden ergo terapistine. İşte sonrasında çocuk psikiyatristine sonra psikoloğuna. Yani bunların hepsinin içinde olduğu özel eğitimcilerin de içinde olduğu yani bu bunların hepsi veya çocuğun doğduktan sonraki o, yani o tanıyı aldıktan sonraki iletişim kurduğu her mecradan birer temsilci olabilir artık ya da hepsi mi olabilir ya da kategorilere mi ayrılır bilmiyorum. Hani özel eğitimciler ayrı bir grupta mı olur bilmiyorum.” sözleriyle ifade etmiştir.

4.3.1.2. **Panel başlıkları özelliklerine ilişkin görüşler**

Panel başlıkları alt temasına ilişkin görüşler incelendiğinde iş birliği için hazırlanacak çevrimiçi platformun öğrenci panelinde yer alacak başlıklar ilgili amaçlar, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP), duyuru panosu, ödevler, paydaşlar başlığı, problem davranışlar, etkinlikler- kaynaklar, haftalık görüşler ve paydaş paylaşımları önerilmiştir. Çevrimiçi platformun iş birliği için kullanılacak panelinde bulunması önerilen başlıklardan biri olan **amaçlarla** ilgili olarak katılımcılardan Aile 1 görüşlerini “Bence kesinlikle çocuğun alması gereken kazanımları olmalı. İşte akademik becerileri, sosyal becerileri, iletişim becerileri. Daha sonra işte kaba motor becerileri yani yaptığı ve yapması gereken her şey olmalı.” sözleriyle ifade etmiştir. **Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP)** başlığı için katılımcılardan Akademisyen 5 “Platformda orada zaten öğrencinin BEP’i olacak. Birlikte tek bir BEP olacak. Her paydaş ona ulaşabilecek.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. İş birliği için kullanılacak panelde yer alması önerilen başlıklardan biri olan **duyuru panosu** ile ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 1 görüşlerini “Yazılı mesajların da bir ara yüzde mesela panoda ortak herkesin görebildiği pano, duyuru panosu gibi. Kullanıcıların tümünün tüm öğretmenlerin mesajlarını bırakabileceği bir başlık olabilir.” şeklinde aktarmıştır. **Ödevler** başlığı için katılımcılardan Öğretmen 9 görüşlerini “Her hafta yapılan dersler onların işte ödevlendirilmesi nasıl olur bunlarla ilgili açıklamaların falan mutlaka eklendiği bir yer olurdu yani.” şeklinde aktarmıştır. Panelde yer alması önerilen **paydaşlar başlığı** için katılımcılardan Akademisyen 8 görüşlerini “Destek eğitimi öğretmeni de bence mutlaka eklemelisiniz. Sınıf

öğretmeni destek eğitim öğretmeni rehber öğretmeni de burada aslında diğerlerinin dahil etmek. Okul yönetimi de buna dahil olmalılar. Hepsi bunu görebilir ve dahil olursa sürecin bir parçası olduğu hissi sürekli devam etmeli. Çocukla kimlerin çalıştığını hepsi birbirini görebilmeli.” sözleriyle aktarmıştır. Çevrimiçi platformda yer alacak iş birliği paneli için önerilen başlıklardan biri olan **problem davranışlar** için katılımcılardan Öğretmen 8 görüşlerini “Varsa problemlili davranışlar olabilir işin aslı. Neler, söndürölmesi gerekenler neler işte okulda mesela diyelim ki hani otizmlili bir çocuğumuzla anaokulu öğretmeni de bu arada devreye girebilir okul öncesi çocuğu olursa yani hani akranlarıyla iletişimdeyken, hani bir grupta ne rahatsız ediyor onu ya da ne iletişim kurmasını engelliyor, vurması mı, tükürmesi mi, ne var, orada bizim söndürmemiz gereken? Hani bunlara yönelik olabilir.” ifadeleriyle aktarmıştır. **Etkinlikler-kaynaklar** başlığı için katılımcılardan Öğretmen 3 görüşlerini “Bir etkinlik sayfasını taratsam oraya yüklesem veli oradan alsa yapsa sonra aynı şekilde yapılmışını yüklese oradan bir geri dönüt ona sağlayabilsek işte ben çalışmalarımı eklesem. Rehabilitasyon merkezindeki öğretmenin çalışmalarını eklese. Çok akıcı bir süreç olacağını düşünüyorum.” sözleriyle ifade etmiştir. Çevrimiçi platformun iş birliği panelinde yer alabilecek başlıklardan biri olarak ortaya çıkan **haftalık görüşlerle** ilgili olarak Aile 1 “Bu haftanın içerisinde neler öğrendi. İşte uzun kısa mı, büyük küçük mü? Bu haftaki kazanımı neydi, ne çalışıldı, neyi yüzde 50 başardı, neyi yüzde yüz başardı.” ifadeleriyle düşüncelerini aktarmıştır. Panel için önerilen başlıklardan biri olan **paydaş paylaşımlarıyla** ilgili olarak Akademisyen 2 “Herkes kendi uzmanlık alanı ile ilgili görüşlerini düşüncelerini elindeki verileri sisteme yüklerse bir diğer uzman ya da aile oraya girdiği zaman bizim görüşümüzü, düşüncemizi görebilir.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır.

4.3.1.3. Platformdan beklentilere ilişkin görüşler

Platformdan beklentiler alt temasına ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde iş birliği için oluşturulacak bir çevrimiçi platformda canlı görüşme, çocuğun ilerleyişini takip etme, danışman, gizlilik sözleşmeleri, ön bilgi düzeyi ve çocuk hakkında bilgi özellikleri ön plana çıkmıştır. İş birliği için oluşturulacak bir çevrimiçi platformdan beklentilerden **canlı görüşme** ile ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 1 görüşlerini “Çevrimiçi olarak, eş zamanlı olarak paydaşların bir araya gelmesi, fikir alışverişinde bulunması bu iş birliği platformunda da etkili ve önemli noktalardan biri olabilir.” sözleriyle aktarmıştır. **Çocuğun ilerleyişini takip etme** ile ilgili olarak katılımcılardan Aile 4 görüşlerini aktarırken “Yani şöyle öğretmenleri ortak ilerliyorlar mı? Bütün öğretmenleri işte aynı kazanımları çalışmış mı? Daha sonra işte aynı yolda mı ilerliyorlar? Oradaki işte öğretmenlerin yaptıklarını da görmek iyi olur.” ifadelerini kullanmıştır. İş birliği için oluşturulacak çevrimiçi platformdan beklentilerden biri

olarak ortaya çıkan **danışman** özelliği için katılımcılardan Öğretmen 5 “*Şu andaki mesela öğretmenlik yaşantımda da ben buna çok ihtiyaç duydum. Mesela bir işaret diliyle cümle kurduramıyorum çocuğu hani total doğuştan yani dilsiz hani işaret dilini de bilmiyorum bunu mesela danışmak istiyorum ben. Bu nedenle bir danışmanlık bölümü olabilir.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. **Gizlilik sözleşmeleri** için katılımcılardan Akademisyen 7 “*Katılımcıların güvenilirliği belki orada paylaşımların gizliliği konusunda mutlaka sözleşmeler, teyitler, bilgilendirmeler öncesinde yer almalı.*” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformdan beklentilerden biri olarak ortaya çıkan **ön bilgi düzeyi** ile ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 1 görüşlerini “*Konuyla ilgili var olan bilgi düzeylerini değerlendirebilecek kısa bir ölçme olabilir belki. Küçük sorularla iki şıktan oluşan evet-hayır, doğru-yanlış gibi sorularla belki karşınızdaki insanların bir ön bilgisini küçük değerlendirmeden sonra temel düzeydeki bilgilerin varlığı ve yokluğuna dayanarak uzman nereden başlayacağına karar verir.*” sözleriyle ifade etmiştir. **Çocuk hakkında bilgi** ile ilgili olarak ise katılımcılardan Öğretmen 2 görüşlerini “*Tabi ki özel bilgiler, özel kalmak koşuluyla öğrencinin bütün bu zamana kadarki hastalıkları olur. Bu zamana kadar eğitim gördüğü yerler olur. Eğitim gördüğü öğretmenler olur (...).*” sözleriyle ortaya koymuştur.

4.3.1.4. Kullanmaya teşvikle ilgili görüşler

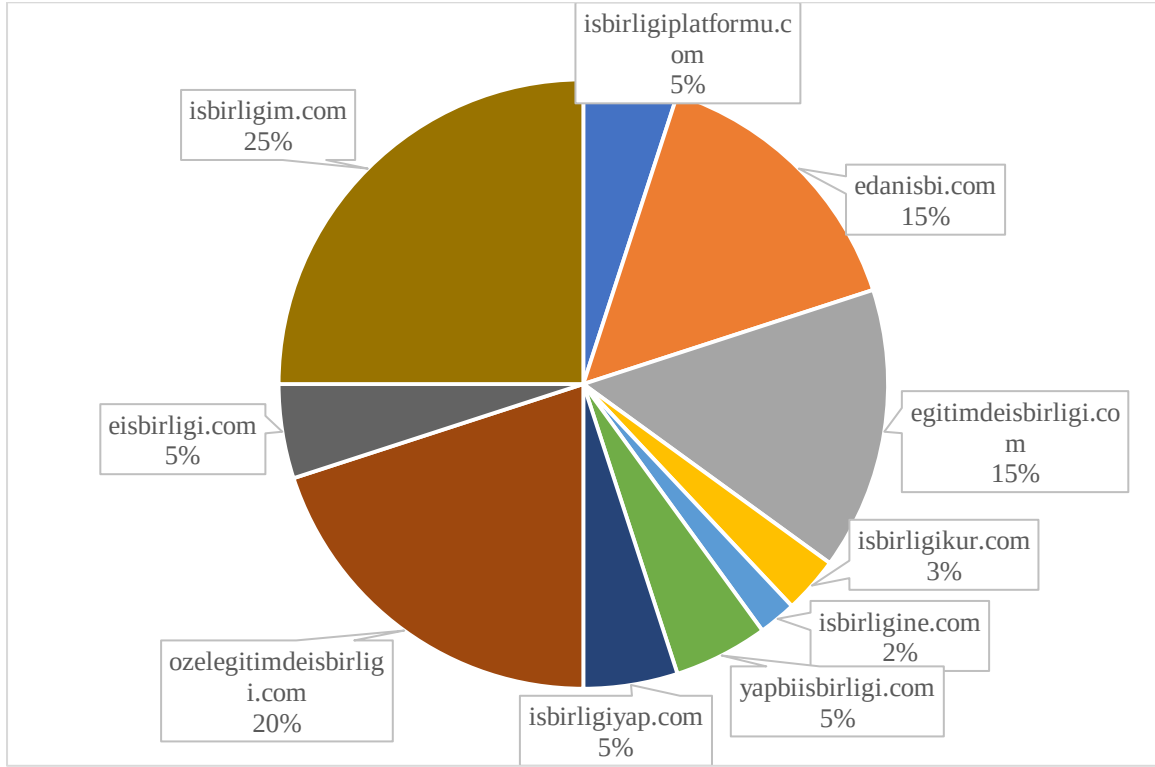
Kullanmaya teşvik alt temasına ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde iş birliği için oluşturulacak bir çevrimiçi platformun kullanımın sağlanması için platformda kolay kullanım, gelişim ve değişimi takip, kullanıcı güvenliği, işleri kolaylaştırma, yarar sağlama, idarecilerin yönlendirmesi, kontrol mekanizması, motivasyon sağlama, öğrencinin yararı ve düzenli kullanım özelliklerinin bulunması gerektiği ön plana çıkmıştır. İş birliği için oluşturulacak bir çevrimiçi platformun **kolay kullanımı** için katılımcılardan Bilişim Uzmanı 1 görüşlerini “*Öncelikle tasarım açısından kullanım kolaylığı olması gerekiyor. Yani tasarımın göze hitap etmesi gerekiyor. Görsel anlamda göze hitap etmesi gerekiyor. Çok karmaşık olmaması gerekiyor. Yalın ve net bir şekilde içeriğin ve planlamanın ya da yapılacak görevlerin öğretmene uzmana aktarılması gerekiyor.*” sözleriyle aktarmıştır. **Gelişimi ve değişimi takip** ile ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 1 görüşlerini “*Öğrencideki meydana gelen gelişimin ve değişimin net bir şekilde görülebilmesi gerekiyor. Platformun bunu sağlaması gerekiyor. Çünkü veli ve öğrenci bir sisteme ya da bir platforma düzenli olarak giriş yapıyorsa bunda edindiği katkıları görmeli.*” sözleriyle aktarmıştır. Çevrimiçi platformun paydaşlar tarafından kullanılmasını teşvik için **kullanıcı güvenliği** ile ilgili görüşlerini ifade eden katılımcılardan Akademisyen 7 “*Bir kere son zamanlarda özellikle dolandırıcılık olayları arttığı için belki de aile en başta bir çekimser davranacaktır. Kendi sonuçta üye olacak*

muhtemelen kendi özelinde bir sayfa olacağı için dolayısıyla kendi bilgilerini verecek orada. Burada aileden, çocuğundan istenen bilgiler belki iyi seçilebilir ki aile korkmasın.” ifadelerini kullanmıştır. **İşleri kolaylaştırma** ile ilgili olarak ise katılımcılardan Akademisyen 4 görüşlerini “Zaten yapmamız gereken işleri web tabanlı bir siteye koyarsak öğretmenler açısından ve diğer paydaşlar açısından ki -ailelerin eminim çok fazladır kuruma giderek halletmeye çalıştığı işler.- Aileler açısından da o zaman mutlaka teşvik edici olur. Yani kolaylaştırıcı bir şeymiş gibi görürler, iş yükünü artırıcı bir şey değil de daha kolay hızlandırıyor gibi görürler.” ifadeleriyle aktarmıştır. Çevrimiçi platformun kullanılmasını teşvik etmek için **yarar sağlamasıyla** ilgili olarak katılımcılardan Öğretmen 3 görüşlerini “Benim orayı kullanmamı aslında orada çeşitli etkinlikler olsa, benim kullanabileceğim buradan yararlanabilirsem bu beni teşvik eder. Ve benim yaptığının devamı getirilirse ben çok teşvik olurum.” sözleriyle aktarmıştır. **İdarecilerin yönlendirmesiyle** ilgili olarak katılımcılardan Akademisyen 4 görüşlerini “Ve idarecilerin rolü de büyük olur. Yani idarecilerin çalışanları teşvik etmesi kullanıma daha etkili olur bence. Yani bir reklam da görseler bunu bir reklamla sunsak çalışanlara belki o kadar ilgilerini çekip ya da anlamlandırmaya bilirler. Ama idareciler bunu bir toplantıda sunup artık kurumumuzda ki işleyişler diğer kurumlarla da olan iş birliği sürecimiz bu platform aracılığı ile sağlanacaktır diye bir hani resmi bir yazı olabilir resmi bir toplantı olabilir.” şeklinde ifade etmiştir. **Kontrol mekanizması** ile ilgili olarak ise katılımcılardan Aile 1 görüşlerini “Birde tabi ki bütün paydaşları kontrol eden bir mekanizma var yani çünkü bir özel eğitimci rehabilitasyonu görüyor, rehabilitasyonu anne görüyor işte. Annenin girdiği bilgiyi başkası görüyor. Haliyle de tabi objektif bilgilerse, doğru bilgilerse bu bence herkes için bir kontrol mekanizması olur diye düşünüyorum.” sözleriyle aktarmıştır. İş birliği için oluşturulacak çevrimiçi platformun kullanım kolaylığı için **motivasyon sağlamasıyla** ilgili olarak katılımcılardan Öğretmen 3 görüşlerini “Yani benim başlattığım (...) bir konunun evde ve rehabilitasyon merkezinde çalışıldığını görürsem motive olurum. Çünkü ben okulda yapıyorum, eve gidiyor, yapmıyor, rehabilitasyonda yapmıyor, gene okula geliyor. Hani bu doyum açısından bizim işimize gelmiyor. Yani rahatsız ediyor.” sözleriyle ifade etmiştir. **Öğrencinin yararıyla** ilgili olarak ise katılımcılardan Öğretmen 7 “Burayı kullanmamı benim için çocuklarım sağlar. Zaten çocuklarımın çıkarları söz konusuysa (...) bir çocuğun hayatına dokunmaksa mevzu bahis ise zaten kesinlikle dahil olmak isteyebileceğim bir platform olur.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformda kullanım kolaylığı için **düzenli kullanım** ile ilgili olarak katılımcılardan Bilişim Uzmanı 1 “Çocuklarda ya da veliler de düzenli bir şekilde katkı sağladığını, düzenli bir yarar gördüğünü burada görmeleri gerekiyor (...). Yani hem kullanan

tarafıta hem de hizmeti sağlayan tarafıta karşılıklı bir yarar iklimi ve yarar zemini üzerinden kurulabilirse sistem herhalde uzun vadeli ve yararlı bir platform olabilir.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır.

4.3.2. Alan adı analizi bulguları

İhtiyaç analizi aşamasında çevrimiçi platformun alan adının belirlenmesi için gerçekleştirilen ankete ilişkin elde edilen bulgular Şekil 4.1’de verilmiştir.

Şekil 4.1. Alan Adı Analizi Sonuçları

Alan adı analizinde elde edilen bulgular incelendiğinde isbirligiplatformu.com için %5, edanisbi.com için %15, egitimdeisbirligi.com için %15, isbirligikur.com için %3, isbirligine.com için %2, yapbiisbirligi.com için %5, isbirligiya.com için %5, ozelegitimdeisbirligi.com için %20; eisbirligi.com için %5 ve isbirligim.com için %25 katılımın olduğu görülmektedir. Alan adı analizi için yapılan anket sonucunda elde edilen bulgularla birlikte isbirligim.com alan adı olarak belirlenmiştir. Çevrimiçi platform bu alan adı üzerine tasarlanarak yayına alınmıştır.

4.3.3. Geçici tasarım ilkelerine ilişkin bulgular

İhtiyaç analizi ve alan adı analizi aşamalarında yer alan katılımcılardan elde edilen görüşler doğrultusunda ÖG öğrencilerin paydaşlarının iş birliği kurmaları için oluşturulacak çevrimiçi platformun geçici tasarım ilkeleri aşağıda sıralanmıştır:

- Çevrimiçi platformun alan adı www.isbirligim.com olmalı,
- Çevrimiçi platform telefon, tablet ve bilgisayar gibi farklı araçlar tarafından erişilebilir olmalı ve bu araçların herhangi biriyle aktif bir şekilde kullanılabilmesi,
- Kullanıcılara kullanım açısından kolay bir ara yüz sunmalı ve çevrimiçi platforma erişen kullanıcılar istediği alanlara kolayca ulaşabilmeli,
- Çevrimiçi platforma üye olarak dahil olacak kullanıcılar üyelik için basit bir şekilde üye olabilmeli ve kolay bir şekilde platforma giriş yapabilmeli,
- Her kullanıcının ne yapacağını anlayabildiği basit bir tasarım ile birlikte pratik bir kullanım sunulmalı,
- Katılımcıların ihtiyacı olan başlıklar yer almalı ve bilişsel yükü arttırmadan kullanıcıların ihtiyaçlarının yer aldığı bir platform oluşturulmalı,
- Çevrimiçi platforma ÖĞ bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olabilecek her paydaşın düşünülerek her bir paydaşın kendisini tanımlayabileceği profil seçimlerine yer verilmeli,
- ÖĞ öğrencinin paydaşlarının öğrenciyi takip edebilmesi için profilde her paydaşın öğrenciyle çalışılmayı hedeflediği amaçları girilebildiği bir başlık yer almalı,
- ÖĞ öğrenciyle bir dönem boyunca çalışılacak ve üzerinde karar verilen bireyselleştirilmiş eğitim programının (BEP) yüklendiği bir başlık bulunmalı ve bu başlıkta yüklenen BEP her paydaş tarafından görüntülenebilmelidir.
- ÖĞ öğrencinin paydaşlarının kendi aralarında eğitim sürecinde yer alacak gelişmeleri birbirlerine aktarabilmeleri için bir duyuru başlığı yer almalı,
- ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların ÖĞ öğrenciye verdikleri ödevleri paylaşabilecekleri bir ödev başlığı yer almalı,
- ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu olan paydaşlarla ilgili bilgilerin yer aldığı ve her paydaşın birbirleriyle ilgili bilgileri görebildiği bir paydaşlar başlığı bulunmalı,
- ÖĞ öğrenciyle çalışan paydaşların gözlemlediği öğrencide görülen problem davranışların girilebildiği bir başlık platform üzerinde yer almalı,
- ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların kendi aralarından paylaşım yaparak yararlanabilecekleri etkinlik ya da kaynakları yükleyebildikleri bir başlık yer almalı,
- ÖĞ öğrenciyle ilgili paydaşların düzenli olarak bilgi girebilecekleri ve paydaşların yaşanan gelişmeleri takip edebilecekleri bir haftalık görüşler başlığı bulunmalı,
- ÖĞ öğrenciyle ilgili her bir paydaşın görüşlerini aktarabileceği ve birbirlerine danışabilecekleri bir paydaş paylaşımları başlığı yer almalı,

- Çevrimiçi platformda paydaşların eş zamanlı olarak bir araya gelmesini sağlayacak bir canlı görüşme ortamı bulunmalı,
- Çevrimiçi platformda paydaşların zorlandıkları noktalarda ulaşabilecekleri bir danışman bulunmalı,
- Çevrimiçi platforma dahil olan kullanıcıların kişisel bilgilerini korumaya yönelik olarak bir gizlilik sözleşmesi yer almalı ve kullanıcılar bu sözleşmeyi onayladıktan sonra kullanıcı olabilmeli,
- Çevrimiçi platformun ÖG öğrencinin gelişimi ve paydaşların yararına olduğunun platform üzerinde vurgulanması gerekmektedir.

ÖG öğrencilerin paydaşlarını bir araya getirerek iş birliği yapmalarını sağlayacak çevrimiçi platformun oluşturulmasında yukarıda belirtilen tasarım ilkeleri göz önünde tutulmuştur. İhtiyaç analizi ve alan adı analizi aşamalarında elde edilen bulguların analiz edilmesiyle elde edilen tasarım ilkeleri 1 özel eğitim alanında profesör, 1 açık ve uzaktan öğrenme alanında doçent ve 1 özel eğitim alanında doçent olmak üzere 3 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda tasarım ilkelerine son hali verilmiştir. Çevrimiçi platform için belirlenen tasarım ilkeleriyle birlikte araştırmacı tarafından çevrimiçi platformda yer alması gereken başlıklar ve bu başlıklardaki olası senaryolar belirlenmiştir. Tasarım ilkeleri ve olası senaryolar çevrimiçi platformu oluşturacak yazılımcılarla paylaşılmış ve daha sonra bu bulgularla birlikte çevrimiçi platformun görsel taslağı hazırlanmıştır.

4.3.4. Görsel taslağa ilişkin bulgular

Çevrimiçi platformun görsel taslağının oluşturulması aşamasında ihtiyaç analizi aşamasında elde edilen bulgular ve bu doğrultuda oluşturulan tasarım ilkeleri göz önünde tutulmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan olası senaryolar ve tasarım ilkeleri doğrultusunda araştırmacı ve yazılım ekibi tarafından görsel taslak oluşturulmuştur. Görsel taslağa ilişkin elde edilen bulgular ve ilgili alanın çevrimiçi platform üzerindeki senaryoları açıklanmıştır. Çevrimiçi platforma ait olan Ana Sayfanın görünümü Görsel 4.2.'de verilmiştir.

İyi bir #eğitim her zaman temeldir

İş Bi

Yetersizliği olan çocuğunuz ya da öğrencinizin eğitiminden sorumlu paydaşlarını bir araya getirin, farklı uzmanlardan ihtiyacınıza göre farklı danışmanlıklar alın, eğitimlere katılın.

[Eğitim Portalı >](#)[Hemen Katıl Ücretsiz!](#)

Daha iyi öğrenme. Daha iyi sonuçlar

Biz Ne Yapıyoruz?

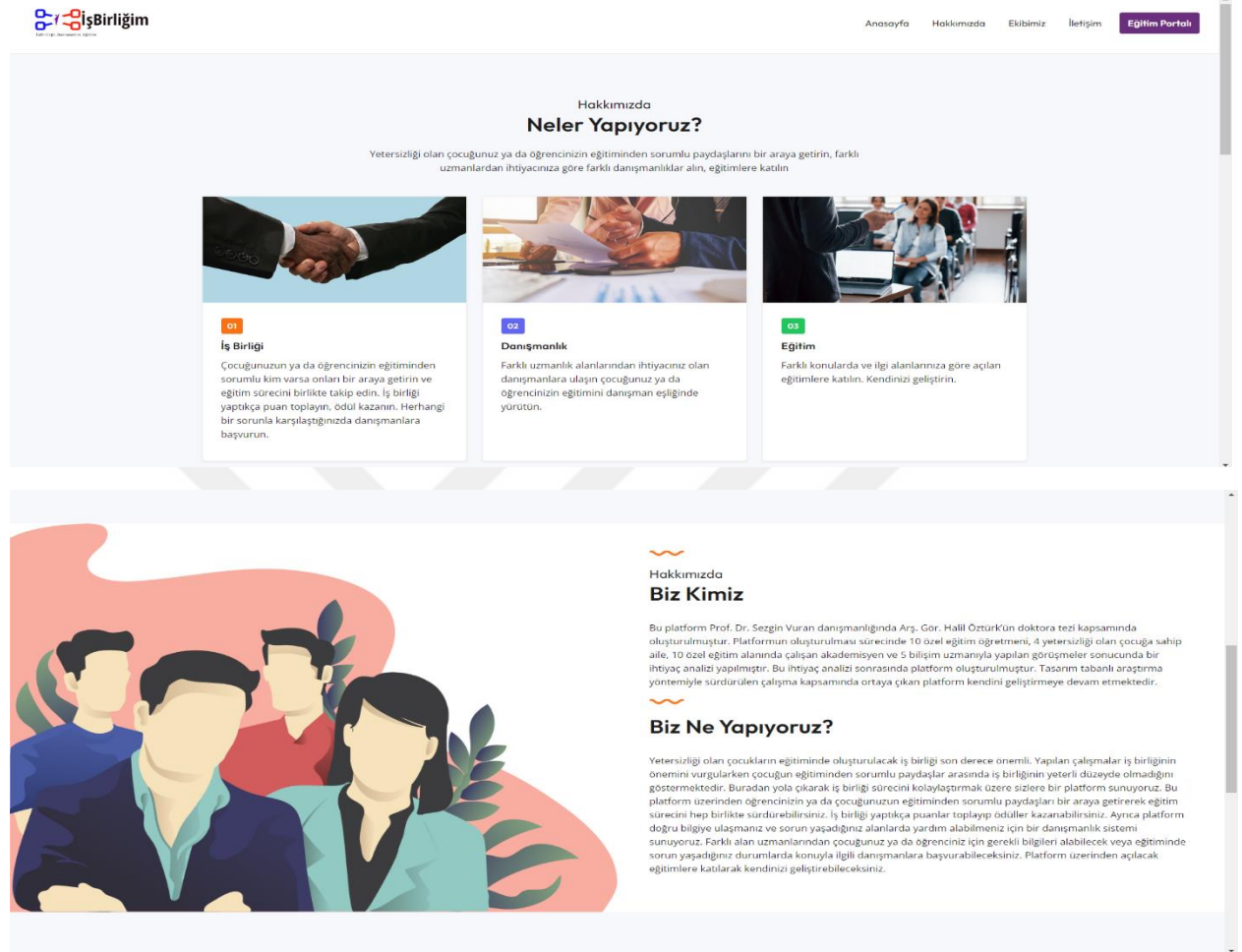
Yetersizliği olan çocukların eğitiminde oluşturulacak iş birliği son derece önemli. Yapılan çalışmalar iş birliğinin önemini vurgularken çocuğun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliğinin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Buradan yola çıkarak iş birliği sürecini kolaylaştırmak üzere sizlere bir platform sunuyoruz.

[Hakkımızda Daha Fazlasını >](#)

Görsel 4.1. Ana sayfanın görünümü

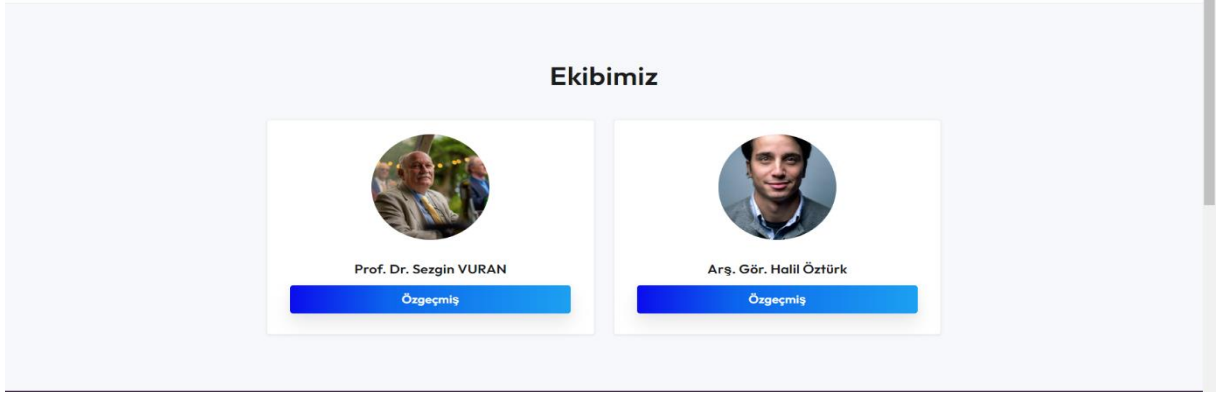
Görsel taslağa göre kullanıcılar “Ana Sayfaya” girdiklerinde *Hakkımızda*, *Ekibimiz*, *İletişim* ve *Eğitim Portalı* başlıklarıyla karşılaşmaktadırlar. Ana Sayfa içerisinde aşağıya doğru inildikçe çevrimiçi platformun kurulma amacını ve bu platformda kullanıcıların neler

yapabileceği açıklanmaktadır. En alt bölümde ise çevrimiçi platformla ilgili görüşlerin iletebileceği bir iletişim bilgileri bölümü yer almaktadır. Kullanıcılar *Ana Sayfa* içerisinde alta doğru indikçe sırasıyla bu ekranları görmektedirler. Hakkımızda başlığının görünümü Görsel 4.2.'de verilmiştir.

Görsel 4.2. Hakkımızda başlığının görünümü

Kullanıcılar *Hakkımızda* başlığına girdiğinde çevrimiçi platform üzerinde neler yapıldığına dair bilgilere ulaşılabilirler. Bu bölümde yer alan başlıklar çevrimiçi platform üzerinde yapılması planlanan başlıklar açıklanmıştır. İş Birliği, Danışmanlık ve Eğitim ile ilgili 3 başlık yer almıştır. Burada yer alan her bir başlık kısaca kullanıcılara açıklanmıştır. Kullanıcılar aşağıya doğru indiğinde ise *Biz Kimiz?* Ve *Biz Ne Yapıyoruz?* başlıklarına ulaşabilmektedir. Burada çevrimiçi platformun oluşturulma amacı, nasıl oluşturulduğu ve iş birliği sürecine sağlayacağı katkılar ile ilgili kullanıcılara bilgiler verilmiştir. Ekibimiz başlığının görünümü Görsel 4.3.'te verilmiştir.

Görsel 4.3.Ekibimiz başlığının görünümü

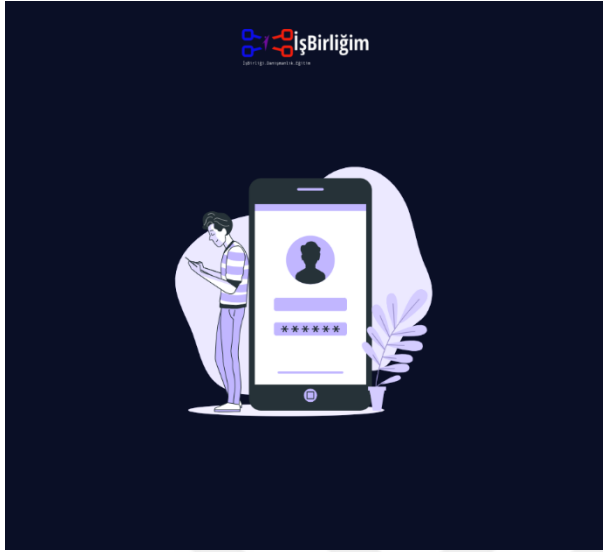
Görsel taslak içerisinde yer alan *Ekibimiz* başlığı altında çevrimiçi platformun oluşturulmasında yer alan araştırma sürecinin tez danışmanı ve araştırmacı bilgileri yer almıştır. Özgeçmiş bölümüne girildiğinde araştırmacıların özgeçmişleri ulaşılabilir. İletişim başlığının görünümü Görsel 4.4.’te verilmiştir.

Görsel 4.4. İletişim başlığının görünümü

İletişim başlığı altında kullanıcılara platformla ilgili soru, görüş ve önerileri yöneltebilecekleri bir iletişim alanı yer almıştır. Ayrıca platformla ilgili iletişim bilgileri bulunmaktadır. Kullanıcıların bu form üzerinden araştırmacılara ulaşmaları beklenmektedir. Eğitim Portalı başlığının görünümü Görsel 4.5’ te verilmiştir.

Görsel 4.5. Eğitim Portalı başlığının görünümü

Eğitim Portalı başlığında kullanıcılar öğrenci profiline ulaşabilmektedir. *Eğitim Portalı* başlığına girdiklerinde kullanıcılar iş birliği için kullanılacak giriş ekranına ulaşmaktadırlar. Giriş ekranının görünümü Şekil 4.6.'da verilmiştir.

Görsel 4.6. Giriş ekranının görünümü

Kullanıcılar *Eğitim Portalı* başlığına girdiklerinde giriş ekranına ulaşmaktadırlar. Giriş ekranında kullanıcıların bilgilerini kullanarak platforma giriş yapacağı bir ekran karşılamaktadır. Sisteme kaydolmuş katılımcılar için eposta adreslerini ve şifrelerini ilgili alanlara girerek sisteme giriş yapabilmektedirler. Platforma ilk defa kaydolacak kullanıcılar için ekranda *Hemen Katıl* butonu bulunmaktadır. Ayrıca daha önce sisteme kaydolmuş ancak sisteme giriş için şifresini unutan kullanıcılar için güncelleme yapabilmeleri için *Şifremi Unuttum* başlığı bulunmaktadır. *Hemen Katıl* butonuna giriş yapan kullanıcılar ise sisteme kaydolmak için yeni bir ekrana ulaşmaktadırlar. Kayıt ekranının görünümü Görsel 4.7.'de verilmiştir.

Hoşgeldin!
Sizi Görmek Gerçekten Çok Güzel

Adınız

Soyadınız

E-Posta Adresiniz

Şifreniz

Şifreniz Tekrar

Profil Seçiniz

☐ Tüm şartlar ve koşulları okudum ve kabul ediyorum

Şimdi Katıl →

Veya

Giriş Yap [Şifremi Unuttum?](#)

Hoşgeldin!
Sizi Görmek Gerçekten Çok Güzel

Adınız

Soyadınız

E-Posta Adresiniz

Şifreniz

Şifreniz Tekrar

Profil Seçiniz

Sınıf Öğretmeni

Rehabilitasyon Merkezi Öğretmeni

Özel Ders Öğretmeni

Dil Konuşma Terapisti

Doktor

Psikolog/Psikiyatrist

Görsel 4.7. Kayıt ekranının görünümü

Hemen Katıl butonuyla giriş yapan kullanıcılar kayıt ekranına ulaşmaktadırlar. Kayıt ekranında kullanıcılar için adı, soyadı, e posta adresi, şifre ve profil seçimi yapılmaktadır. Ayrıca kullanıcıların güvenliğini korumak için şartlar ve kuralların yer aldığı bir güvenlik sözleşmesi onayı bulunmaktadır. Profil seçiniz bölümünde ise ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu olabilecek paydaşlardan sınıf öğretmeni, rehabilitasyon merkezi öğretmeni, özel ders öğretmeni, dil konuşma terapisti, doktor, psikolog/psikiyatrist, gölge öğretmen ve aile profilleri yer almaktadır. Çevrimiçi platforma kaydolacak kullanıcılar kendilerine uygun profili seçerek kayıt işlemlerini tamamlamaktadırlar. Aile profili kayıt ekranının görünümü Görsel 4.8.'de verilmiştir.

Aile

Çocuğunuz hangi okullardan ve kurumlardan eğitim aldı?

Çocuğunuzun gittiği kurslar veya eğitimler var mı?

Çocuğunuzun geçmişte veya şu anda kullandığı ilaçlar var mı?

Çocuğunuzun aldığı terapiler var mı?

Çocuğunuzun herhangi bir hastalığı nedeniyle aldığı tedaviler var mı?

Çocuğunuzun takip eden doktorlar var mı?

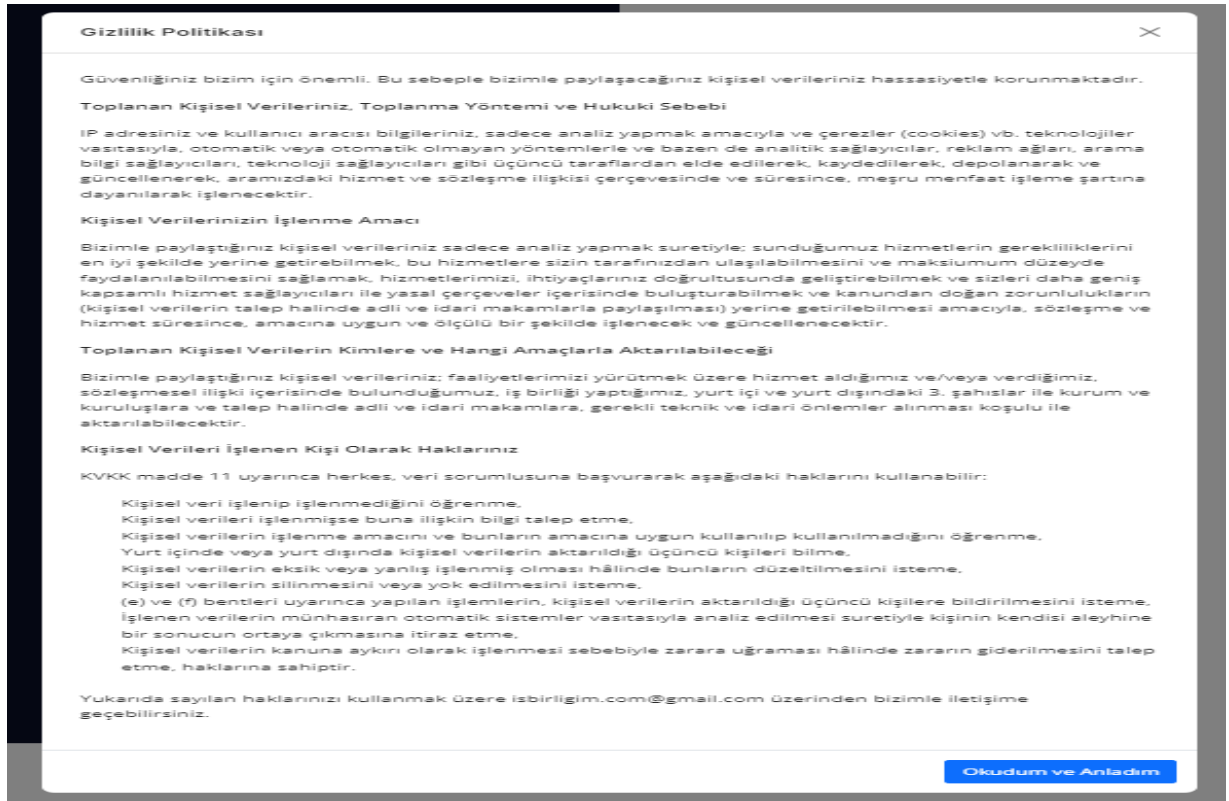
Performans Düzeyi (Çocuğunuzun yapabildiği ve yapamadığı becerileri yazınız)

☐ Tüm şartlar ve koşulları okudum ve kabul ediyorum

Şimdi Katıl →

Görsel 4.8. Aile profili kayıt ekranı

Kullanıcı profilleri içerisinde yer alan aile profilinde ÖĞ öğrenciyi tanımlayabilmek için farklı sorular yer almaktadır. ÖĞ öğrencinin ailesi tarafından doldurulması gereken sorular ise; *Çocuğunuz hangi okullardan ve kurumlardan eğitim aldı?*, *Çocuğunuzun gittiği kurslar veya eğitimler var mı?*, *Çocuğunuzun geçmişte veya şu anda kullandığı ilaçlar var mı?*, *Çocuğunuzun aldığı terapiler var mı?*, *Çocuğunuzun herhangi bir hastalığı nedeniyle aldığı tedaviler var mı?*, *Çocuğunuzun takip eden doktorlar var mı?* soruları ve *Performans Düzeyi (Çocuğunuzun yapabildiği ve yapamadığı becerileri yazınız)* açıklama alanı yer almaktadır. Gizlilik politikası görünümü Görsel 4.9.'da verilmiştir.

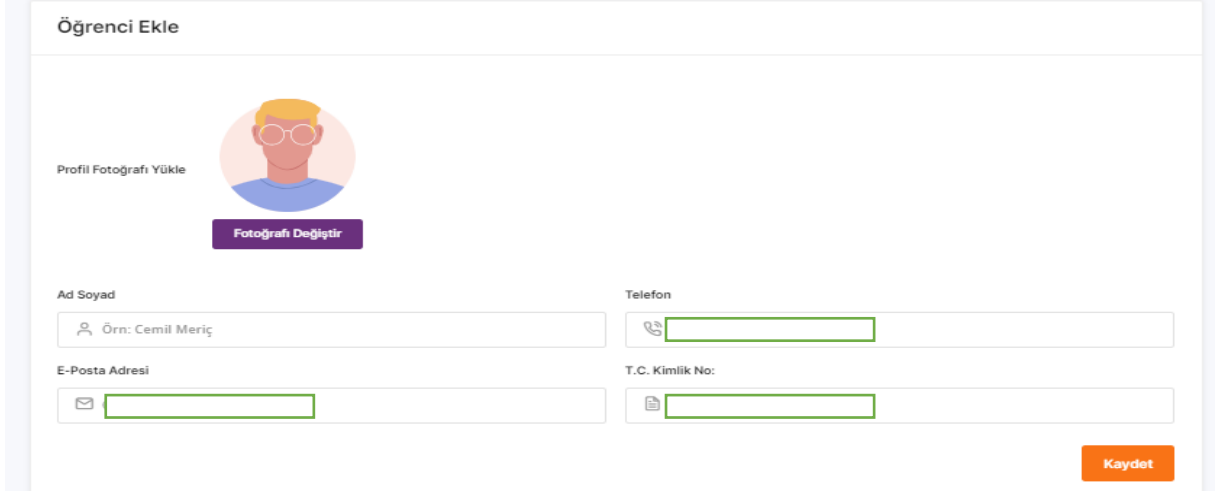
Görsel 4.9. Gizlilik politikası görünümü

Kullanıcılardan kayıt onayı vermeden önce ise *Tüm şartları ve koşulları okudum* bölümünü işaretlemeleri beklenmektedir. Gizlilik politikasını onaylamadan kullanıcıların çevrimiçi platforma kaydolmaları mümkün değildir. Öğrenci ekleme ekranı görünümü Görsel 4.10' da verilmiştir.

Görsel 4.10. Öğrenci ekleme ekranı görünümü

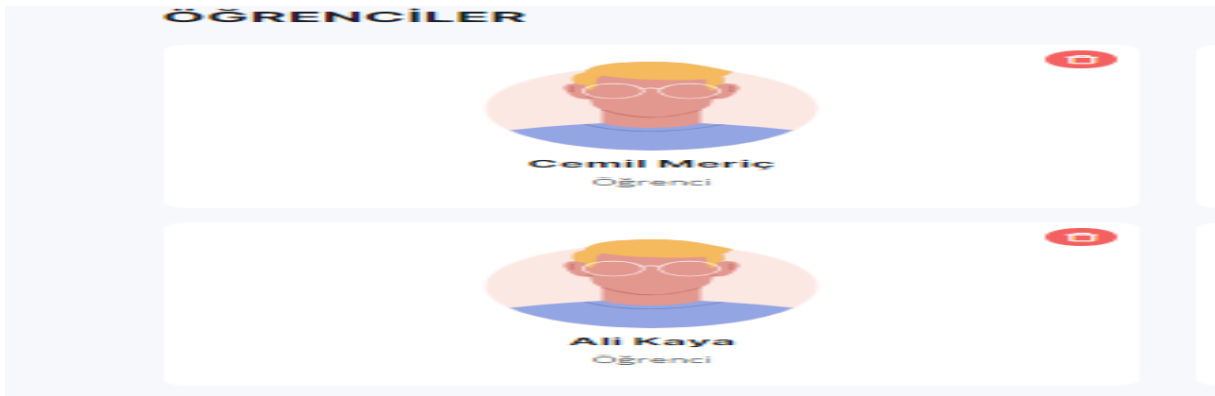
Kullanıcılar bilgilerini girerek profillerine giriş yaptıktan sonra öğrenci ekleme ekranına gelmektedirler. Burada eğitiminden sorumlu oldukları öğrenciye ait T.C. kimlik numarasını ya da ortak olarak belirlenecek 13 haneli bir numarayı girerek profillerine öğrenciyi eklemektedirler. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğini sağlamak amacıyla öğrenciyle ilgili ilk giriş yapan kullanıcı ÖG öğrencinin profilini oluşturabilmektedir. Her paydaş T.C. kimlik numarasını ya da belirlenen 13 haneli numarayı girerek oluşturulan

öğrenci profilini kendi kullanıcı paneline ekleyebilmekte ve ÖG öğrencinin profiline ulaşabilmektedir. İlk kez çevrimiçi platforma kaydedilerek profili oluşturulacak öğrenci için Yeni Kayıt butonuna giriş yapılarak ÖG öğrenciye ait bir profil oluşturulabilmektedir. Öğrenci profili görünümü Görsel 4.11’de verilmiştir.

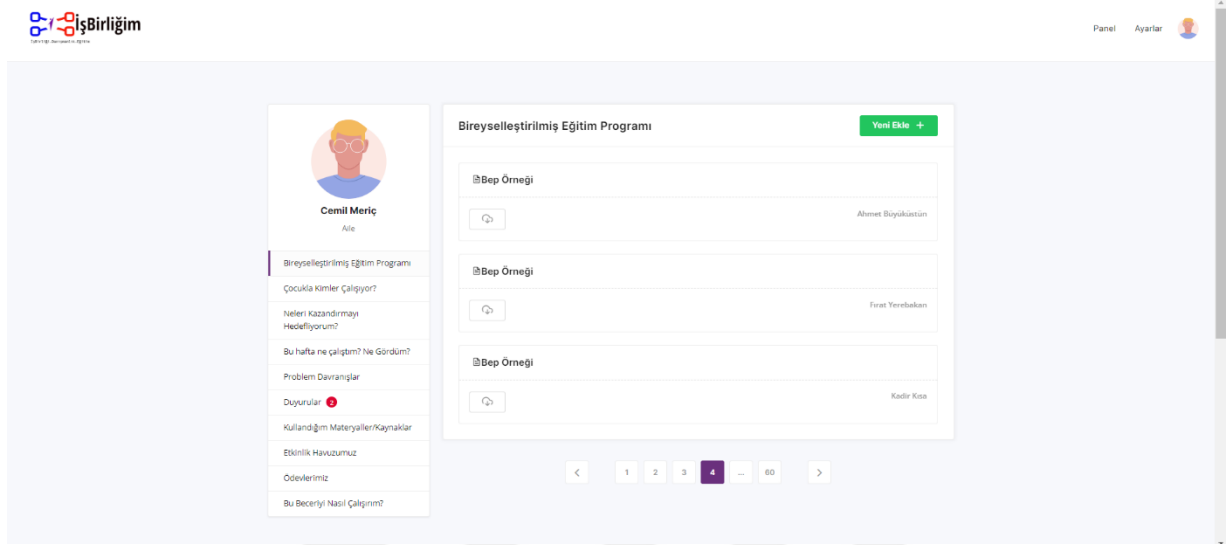
Görsel 4.11. Öğrenci profili görünümü

Kullanıcılar ilk kez platforma kaydedilecek bir ÖG öğrenci için Yeni Kayıt butonuna giriş yaptıktan sonra *Öğrenci Ekle* başlığı ulaşmaktadırlar. Burada ilk kez çevrimiçi platforma kaydedilecek öğrenciye ait bir profil oluşturulabilmektedir. Öğrenci Ekle başlığında öğrencinin profil resmi, adı soyadı, telefonu, e posta adresi ve T.C. kimlik numarası ya da 13 haneli bir numara yazılır ve Kaydet butonuna girilerek öğrenciye ait bir profil oluşturulabilmektedir. Öğrencinin eğitiminden sorumlu her paydaş kendi profilini oluşturduktan sonra T.C. kimlik numarası ya da kayıt sırasında belirlenen 13 haneli numara ile ÖG öğrencinin profilini kendi profillerine ekleyebilmektedirler. ÖG eğitiminden sorumlu paydaşlar öğrencinin profilinde bir araya gelebilmektedirler. Öğrenci seçimi ekranı görünümü Görsel 4.12.’de verilmiştir.

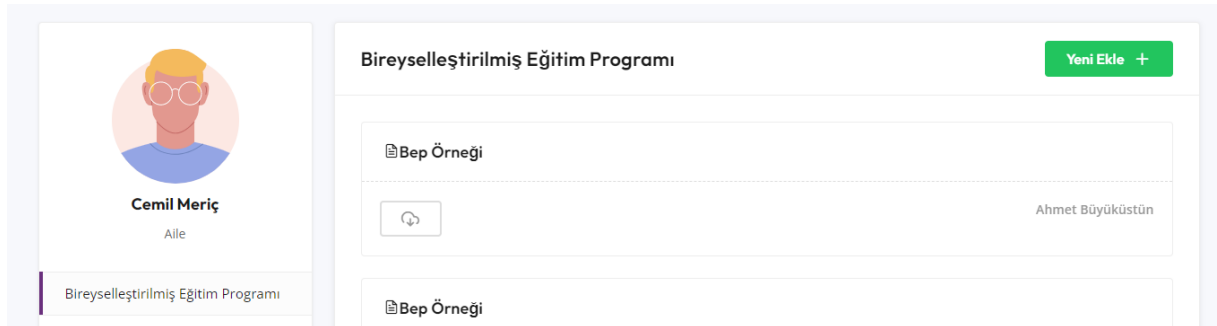
Görsel 4.12. Öğrenci seçimi ekranı görünümü

Kullanıcılar kendi profil bilgilerini kullanarak çevrimiçi platforma giriş yaptıktan sonra eğitiminden sorumlu oldukları öğrenci ya da öğrencileri görebilecekleri *Öğrenci Seçimi* ekranına ulaşabilmektedirler. Profillerindeki öğrencilerden bilgi girmeyi istedikleri öğrenciyi seçerek o öğrencinin profiline ulaşabilmektedirler. Öğrenci profili görünümü Görsel 4.13’ te verilmiştir.

Görsel 4.13. Öğrenci profili görünümü

Kullanıcılar profillerinde sorumlu oldukları öğrencilerinin profiliyle giriş yaptıklarında öğrenciyle ilgili paydaşların bilgi girişi yaptığı profil ekranına ulaşmaktadırlar. Bu profil içerisinde kullanıcının öğrencisiyle ilgili bilgilere ulaşabilmekte ve bu alanlardaki alanlara bilgi girişi yapabilmektedir. Öğrencinin paydaşları tarafından daha önce girilmiş verileri de görüntüleyebilmektedir. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının görünümü Görsel 4.14’te verilmiştir.

Görsel 4.14. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının görünümü

Öğrenci profilinde yer alan *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı* başlığında paydaşlar tarafından yüklenen öğrenciye ait bireyselleştirilmiş eğitim programı örnekleri

görüntülenebilmektedir. Paydaşlar Yeni Ekle butonuyla öğrenciye ait profile buradan dosya yükleyebilmektedirler. Çocukla kimler çalışıyor? başlığı görünümü Görsel 4.15'te verilmiştir.

Görsel 4.15. Çocukla kimler çalışıyor? başlığı görünümü

Öğrenci profilinde yer alan *Çocukla Kimler Çalışıyor?* Başlığında ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlara ait bilgiler yer almaktadır. Paydaşın kayıt sırasında kendisiyle ilgili verdiği bilgiler bu alanda diğer paydaşlarla paylaşılmaktadır. Paydaşlar ÖĞ öğrencinin eğitimindeki birbirlerinin sorumluluklarını bu alanda görebilmektedirler. Neleri kazandırmayı hedefliyorum? başlığı görünümü Görsel 4.16'da verilmiştir.

Görsel 4.16. Neleri kazandırmayı hedefliyorum? başlığı görünümü

Öğrenci profilinde bulunan *Neleri Kazandırmayı Hedefliyorum?* başlığı içerisinde paydaşların ÖĞ öğrenci için belirledikleri hedefler görüntülenebilmektedir. Her paydaş ÖĞ öğrenci için kendi belirlediği hedefleri Yeni Ekle butonuna giriş yaparak ekleyebilmektedir. Paydaşlar birbirlerinin eklediği hedefleri de görüntüleyebilmektedirler. Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? başlığı görünümü Görsel 4.17'de verilmiştir.

Cemil Meriç
Aile

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Neleri Kazandırmayı Hedefliyorum?

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Yeni Ekle +

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Görsel 4.17. *Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? başlığı görünümü*

Öğrenci profilinde yer alan *Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?* başlığında paydaşlar haftalık olarak öğrenciyle ilgili bilgileri girebilmekte ve diğer paydaşlar tarafından girilen bilgileri görüntüleyebilmektedirler. Her paydaş ilgili hafta içerisinde ÖĞ öğrenciyle yaşadığı deneyimleri Yeni Ekle butonunu kullanarak diğer paydaşlarla paylaşabilmektedir. Problem davranışlar başlığı görünümü Görsel 4.18’de verilmiştir.

Cemil Meriç
Aile

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Neleri Kazandırmayı Hedefliyorum?

Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?

Problem Davranışlar

Problem Davranışlar

Yeni Ekle +

Dikkat Çekme

Cemile Yılmaz

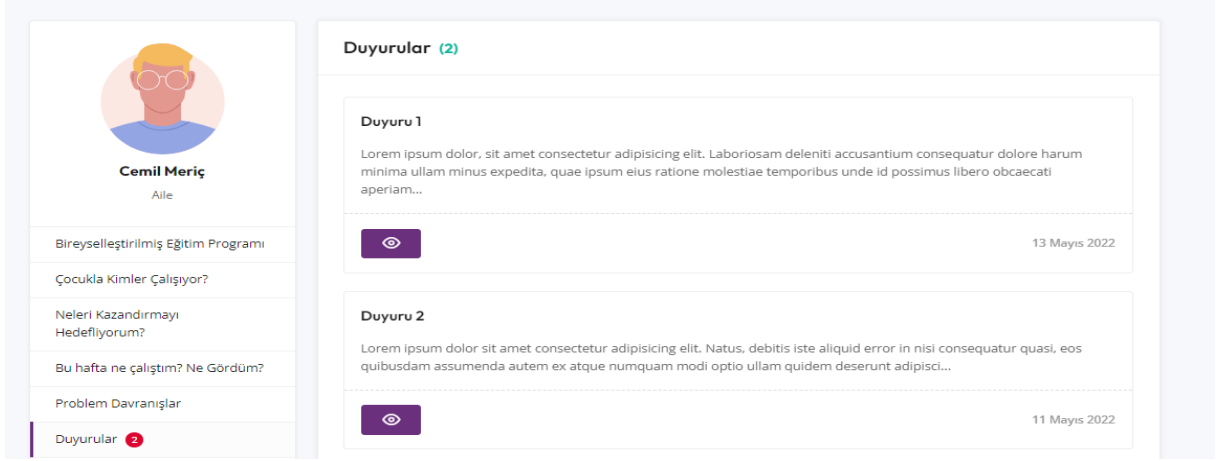
Maddi Sonuçlara Ulaşma

Ahmet Yürek

Hoşa Gitmeyen Durumlardan Kaçma

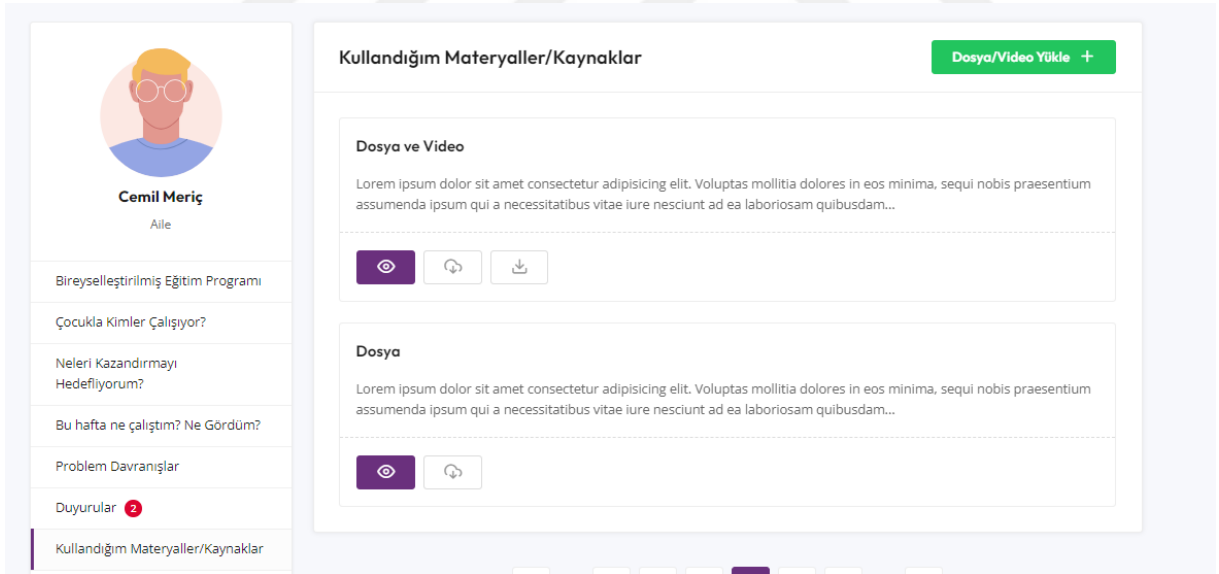
Görsel 4.18. *Problem davranışlar başlığı görünümü*

Öğrenci profilinde yer alan *Problem Davranışlar* başlığı altında ÖĞ öğrencide paydaşlar tarafından görülen problem davranışlarla ilgili bilgiler görüntülenebilmektedir. Paydaşlardan her biri ÖĞ öğrencide kendisinin gördüğü problem davranışı Yeni Ekle butonunu kullanarak ekleyebilmekte ve diğer paydaşlar tarafından eklenen problem davranışları görüntüleyebilmektedir. Duyurular başlığı görünümü Görsel 4.19’da verilmiştir.

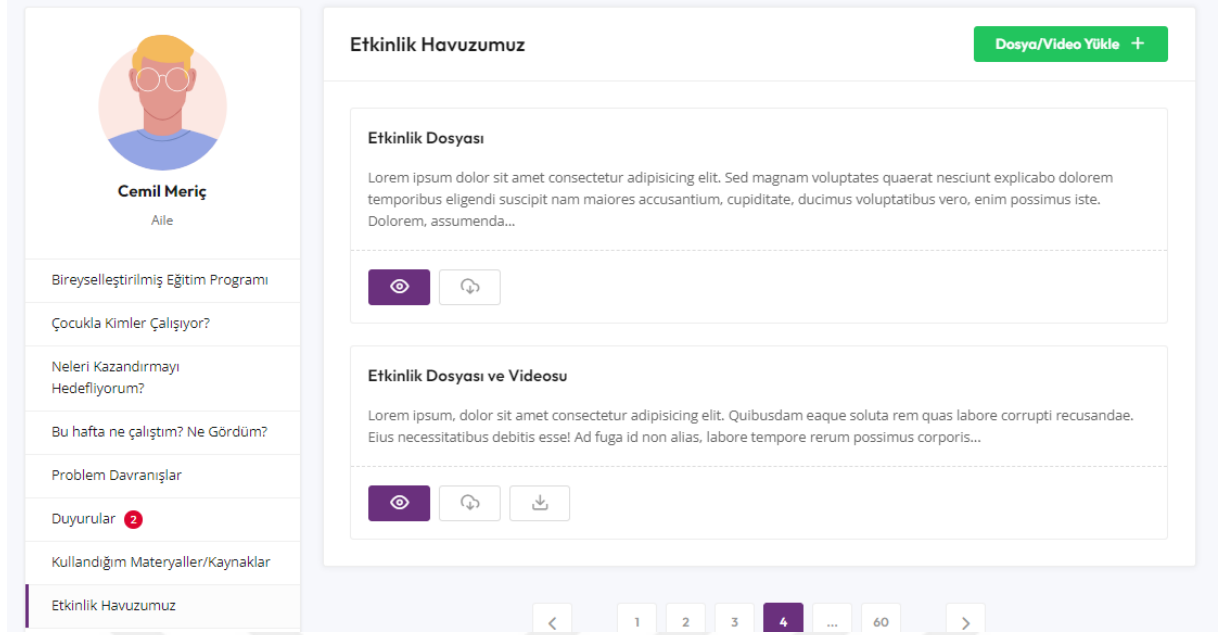
Görsel 4.19. *Duyurular başlığı görünümü*

Öğrenci profilinde yer alan Duyurular başlığı altında öğrenciyle ilgili paydaşlara yapılacak yer almaktadır. Bu bölümde yer alan duyurular sadece sistem yöneticileri tarafından diğer paydaşlara iletelebilmektedir. Paydaşlar Duyurular başlığı altında diğer paydaşların görüntüleyebileceği bir duyuru metni açamamaktadır. Kullandığım materyaller/kaynaklar başlığı görünümü Görsel 4.20’de verilmiştir.

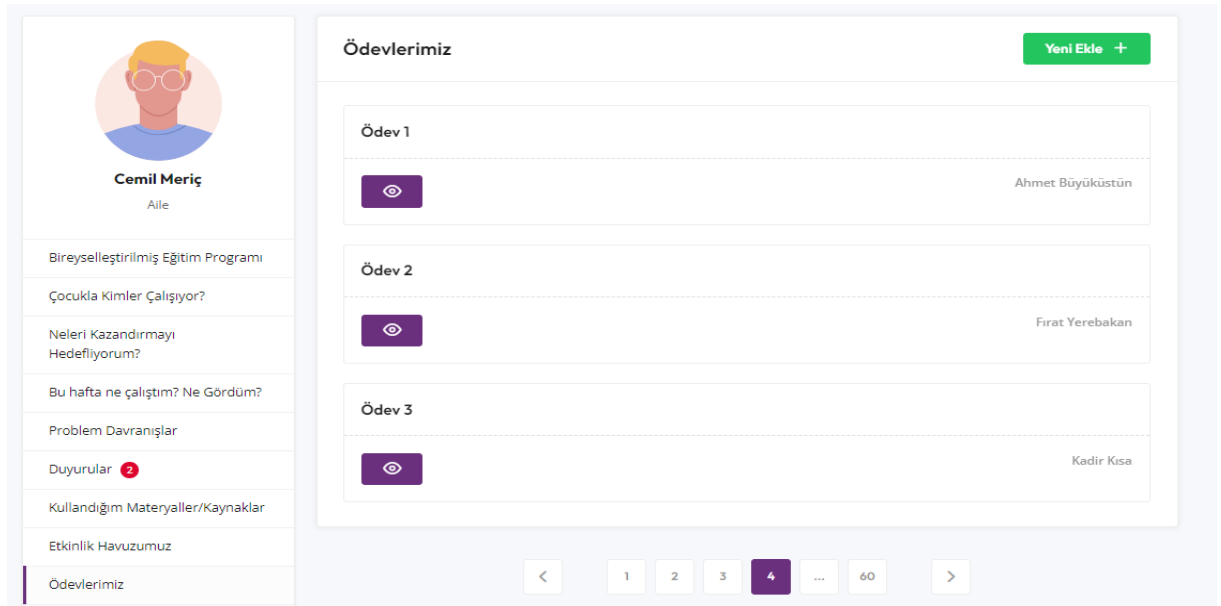
Görsel 4.20. *Kullandığım materyaller/kaynaklar başlığı görünümü*

Öğrenci profilinde yer alan *Kullandığım Materyaller/Kaynaklar* başlığı altında paydaşların ÖĞ öğrencinin eğitim sürecinde kullandıkları materyaller paylaşılabilmektedir. Paydaşlar tarafından PDF belgesi, Word belgesi ya da video formatlarında belgeler yüklenebilmektedir. Yüklenen her belge diğer paydaşlar tarafından indirilebilmektedir. Etkinlik havuzumuz başlığı görünümü Görsel 4.21’de verilmiştir.

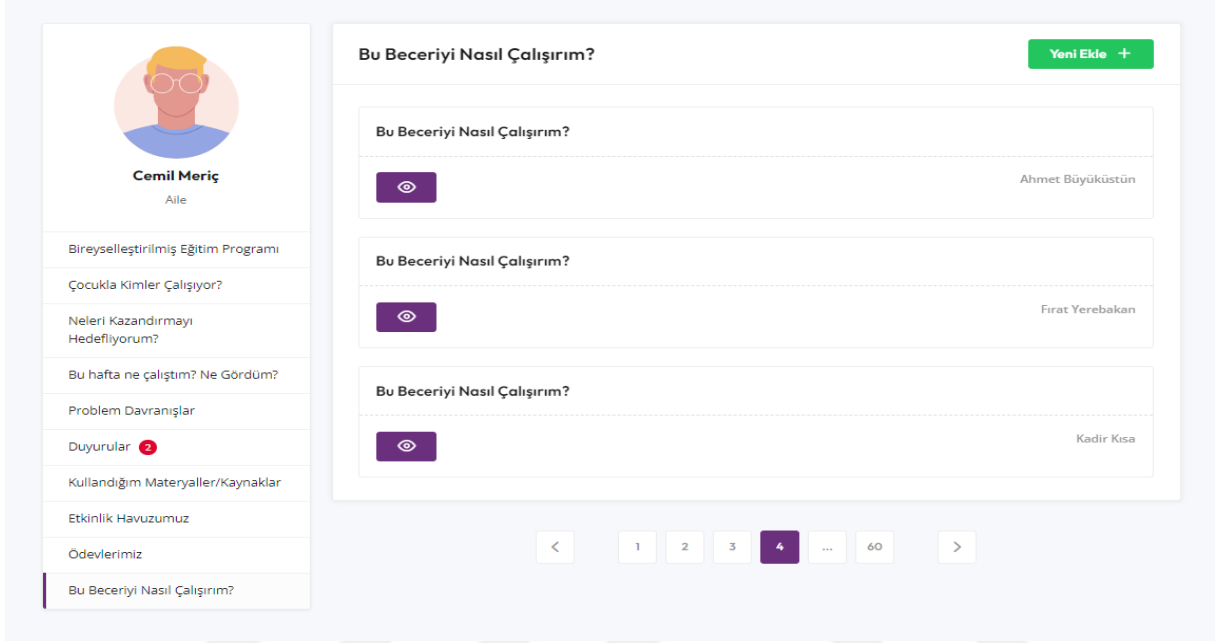
Görsel 4.21. Etkinlik havuzumuz başlığı görünümü

Öğrenci profilinde yer alan *Etkinlik Havuzumuz* başlığı altında paydaşlar kendi aralarında kullandıkları farklı etkinlik türlerini paylaşabilmektedirler. Bu başlık altında paydaşların kendi aralarında etkileşimi arttırmak amacıyla sadece ÖG öğrenciyle ilgili değil farklı etkinliklerin de paylaşılabilmesi amaçlanmaktadır. Paydaşlar tarafından PDF belgesi, Word belgesi ya da video formatlarında belgeler yüklenebilmektedir. Yüklenen her belge diğer paydaşlar tarafından indirilebilmektedir. Ödevlerimiz başlığı görünümü Görsel 4.22’de verilmiştir.

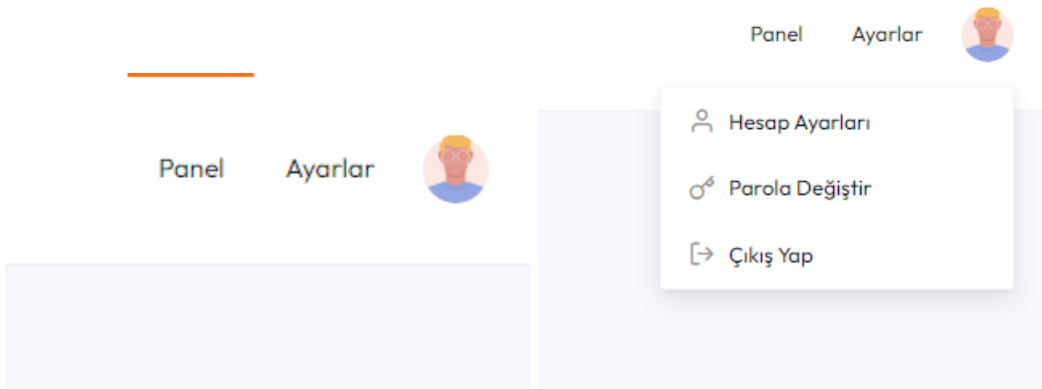
Görsel 4.22. Ödevlerimiz başlığı görünümü

Öğrenci profilinde yer alan *Ödevlerimiz* başlığı altında paydaşlar tarafından ÖG öğrenciye verilen ödevler paylaşılmaktadır. Paydaşlar ÖG öğrenciye verdikleri ödevleri Yeni Ekle butonunu kullanarak bilgi olarak ekleyebilmektedirler. Paydaşlar tarafından eklenen ödevler herkes tarafından görüntülenebilmektedir. Bu beceriyi nasıl çalışırım? başlığı görünümü Görsel 4.23'te verilmiştir.

Görsel 4.23. *Bu beceriyi nasıl çalışırım?* başlığı görünümü

Öğrenci profilinde yer alan *Bu Beceriye Nasıl Çalışırım?* başlığı altında ÖG öğrencinin paydaşları diğer paydaşlarla zorlandıkları konularla ilgili sorular sorabilmektedir. ÖG eğitiminde karşılaştıkları zorluklarla ilgili birbirleriyle etkileşime girebilmektedirler. Ayarlar başlığı görünümü Görsel 4.24'te verilmiştir.

Görsel 4.24. *Ayarlar* başlığı görünümü

Kullanıcılar öğrenci profiline girdiklerinde sağ üst köşede *Panel*, *Ayarlar* ve *Profil* bölümü bulunmaktadır. Kullanıcılar Panel başlığına girdiklerinde kendilerine ait öğrenci ekleme bölümüne ulaşırken, Ayarlar başlığına girdiklerinde Genel Ayarlar bölümüne ulaşmaktadırlar. Profil resmine girdiklerinde Hesap Ayarları, Parola Değiştir ve Çıkış Yap başlıklarına ulaşmaktadırlar. Hesap ayarları başlığı görünümü Görsel 4.25’de verilmiştir.

Görsel 4.25. Hesap ayarları başlığı görünümü

Kullanıcılar profillerinde *Hesap Ayarları* bölümüne girdiklerinde kendilerine ait kullanıcı bilgilerini değiştirebilmektedirler. Kullanıcı profilinde yer alan ve kayıt sırasında girdikleri bilgileri buradan istedikleri yeni bilgilerle değiştirebilmektedirler.

4.3.5. İlk prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları

İhtiyaç analizi aşamasında elde edilen bulgular doğrultusunda iş birliği için kullanılacak çevrimiçi platform için belirlenen tasarım ilkeleri ve görsel taslağa göre çevrimiçi platformun ilk prototipi geliştirilmiştir. Geliştirilen birinci prototipe ilişkin olarak 3 akademisyen, 1 sınıf öğretmeni ve 1 ailenin görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara ortaya çıkan Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.4. Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular

Tema	Alt Tema	Kategori
Gezinme	Ana sayfa	-Görseller -Yazılar -Aşağı kaydırma
	Hakkımızda	-Görseller -Bilgiler
	Ekibimiz	-Görseller -Bilgiler
	İletişim	-Görseller -Bilgi girişi

Tablo 4.4. (Devam) *Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular*

Kayıt Olma ve Öğrenci Kaydetme	Platforma Kayıt Olma	-Giriş ekranı -İstenilen bilgiler -Kayıt ekranı -Gizlilik
	Öğrenci Ekleme	-Öğrenci profili oluşturma -Öğrenciyi ekleme
Öğrenci Takip Paneli	Öğrenci Profili Oluşturma	-Bireyselleştirilmiş eğitim programı -Çocukla kimler çalışıyor? -Neleri kazandırmayı hedefliyorum? -Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? -Problem davranışlar -Duyurular -Kullandığım materyaller -Etkinlik havuzumuz -Ödevlerimiz -Bu beceriyi nasıl çalışırım? -Ayarlar
	Öneriler	-Nasıl kullanırım?

4.3.5.1. *Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular*

Çevrimiçi platformun birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Gezinme* teması altında *ana sayfa, hakkımızda, ekibimiz ve iletişim* alt temaları yer almıştır.

Ana sayfaya ilgili görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda oluşturulan ana sayfaya ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde çevrimiçi platformun ana sayfasının görseller, yazılar ve aşağı kaydırma açısından ele alındığı görülmektedir. Ana sayfada yer alan **görsellere** ilişkin Katılımcı 2 görüşlerini “*Siyah beyaz görsel kullanılması güzel ama ilk karşılayan görsel olması açısından etkili değil. Daha farklı iş birliğini anlatan bir görsel bulunabilir diye düşünüyorum. Aşağıya indiğimizde de sadece baba çocuk var bir aile fotoğrafı olabilir.*” cümleleriyle aktarmıştır. Ana sayfa üzerinde yer alan **yazılarla** ilgili olarak Katılımcı 1 düşüncelerini aktarırken “*Yazı etkisiz ilk girişte, ilk çıkan yazı siteye girişlerinde ne olduğunu aktarmalı, o yüzden bu platformda ne yaptığınızı kullanıcılara anlatmalısınız.*” ifadelerini kullanmıştır. Katılımcı 1 ana sayfada **aşağı kaydırmayla** ilgili olarak düşüncelerini “*Ana sayfadan aşağıya doğru indiğimizde sorun görünmüyor bence. İyi çalışıyor.*” sözleriyle aktarmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden ana sayfaya ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde ana sayfanın görünümü Görsel 4.26’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.27’de verilmiştir.

İyi bir #eğitim her zaman temeldir

İş Bi

Yetersizliği olan çocuğunuz ya da öğrencinizin eğitiminden sorumlu paydaşlarını bir araya getirin, farklı uzmanlardan ihtiyacınıza göre farklı danışmanlıklar alın, eğitimlere katılın.

[Eğitim Portalı >](#)

[Hemen Katil Ücretsiz!](#)

Daha iyi öğrenme. Daha iyi sonuçlar Biz Ne Yapıyoruz?

Yetersizliği olan çocukların eğitiminde oluşturulacak iş birliği son derece önemli. Yapılan çalışmalar iş birliğinin önemini vurgularken çocuğun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliğinin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Buradan yola çıkarak iş birliği sürecini kolaylaştırmak üzere sizlere bir platform sunuyoruz.

[Hakkımızda Daha Fazlasını >](#)

Görsel 4.26. Ana sayfa görsel taslak görünümü

Yetersizliği olan çocuğunuz ya da öğrencinizin **eğitiminden** sorumlu paydaşlarını bir araya getirin, farklı uzmanlardan ihtiyacınıza göre farklı danışmanlıklar alın, eğitimlere katılın.

İş Birliği

[Hemen Başla](#)

[İşbirliğine Giriş >](#)

[Hemen Katil Ücretsiz!](#)

☐ Ebeveyn olarak katılabilirsiniz.

Daha fazla işbirliği. Daha iyi sonuçlar Biz Ne Yapıyoruz?

Yetersizliği olan çocukların eğitiminde oluşturulacak iş birliği son derece önemli. Yapılan çalışmalar iş birliğinin önemini vurgularken çocuğun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliğinin yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Buradan yola çıkarak iş birliği sürecini kolaylaştırmak üzere sizlere bir platform sunuyoruz.

[Hakkımızda Daha Fazlasını >](#)

Görsel 4.27. Ana sayfa birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Hakkımızda İle İlgili Görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda oluşturulan Hakkımızda başlığıyla ilgili görüşler incelendiğinde bu bölümün görseller ve bilgiler açısından ele alındığını göstermektedir. Hakkımızda başlığında yer alan **görsellere** ilişkin olarak Katılımcı 3 görüşlerini aktarırken “Her sayfada kullanılan görseller çizim şeklinde burada gerçek resimler kullanılmış. Hepsinin uyumu açısından burada da çizim şeklinde görsellere yer verilebilir.” ifadelerini kullanmıştır. Hakkımızda başlığındaki **bilgiler** açısından değerlendirildiğinde Katılımcı 4 görüşlerini “Buradaki bilgilerin yeterli olduğunu düşünüyorum. Kullanıcıyı yormuyor. Ne olduğu açıklanmış.” sözleriyle ifade etmiştir. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden hakkımızda başlığıyla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde hakkımızda başlığının görünümü Görsel 4.28’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.29’da verilmiştir.

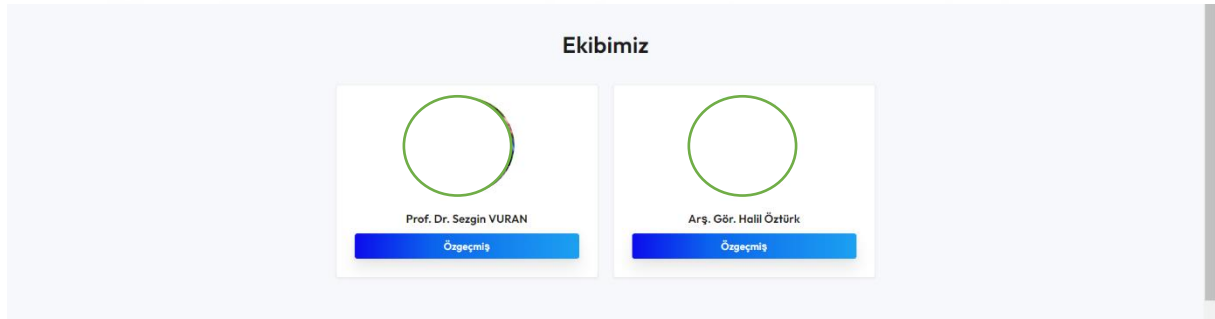
Görsel 4.28. Hakkımızda başlığı görsel taslak görünümü

Görsel 4.29. Hakkımızda başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Ekibimiz ile ilgili görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda oluşturulan Ekibimiz başlığıyla ilgili görüşler incelendiğinde bu bölümünün görseller ve bilgiler açısından ele alındığı görülmektedir. Ekibimiz başlığında yer alan **görsellerle** ilgili olarak Katılımcı 2 görüşlerini aktarırken “Buradaki görseller şu an herhalde kişilere ait olmayan görseller ekibin gerçek görselleri kullanılınca daha iyi olacaktır.” ifadelerini kullanmıştır. Ekibimiz başlığında yer alan **bilgilerle** ilgili olarak “Bilgileri incelendiğimde hatalı bir bilgi yok gibi zaten ekibi siz biliyorsunuz.” ifadelerini kullanmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden hakkımızda başlığıyla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde ekibimiz başlığının görünümü Görsel 4.30’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.31’de verilmiştir.

Görsel 4.30. Ekibimiz başlığı görsel taslak görünümü

Görsel 4.31. Ekibimiz başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

İletişim İle İlgili Görüşler

İletişim başlığıyla ilgili olarak elde edilen görüşler incelendiğinde bu bölümün görseller ve bilgi girişi açısından değerlendirildiği görülmektedir. İletişim başlığında yer alan **görsellerle** ilgili olarak Katılımcı 5 görüşlerini ifade ederken “Farklı bir görsel kullanılmamış ama iletişimle ilgili yer alan görseller küçük ama kullanıcılara yönlendirmesi açısından kullanılan görseller ne yapılması gerektiğini gösteriyor gibi.” sözlerini kullanmıştır. Katılımcı 5 **bilgi**

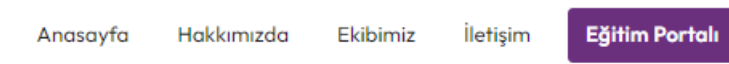
girişi açısından ele alındığında görüşlerini “Çevrimiçi platformla ilgili olarak iletişime geçmek istediğinizde yeterli alan var gibi. Bu bölümler için sitelerde genel olarak bu bilgiler kullanılıyor sanki düzenlemeye gerek yok gibi geldi.” sözleriyle ifade etmiştir. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden hakkımızda başlığıyla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme sonrasında bu başlıkla ilgili herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

4.3.5.2. **Kayıt olma ve öğrenci kaydetme temasına ilişkin elde edilen bulgular**

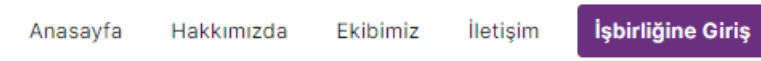
Çevrimiçi platformun birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Kayıt Olma Ve Öğrenci Kaydetme* teması altında *platforma kayıt olma* ve *öğrenci ekleme* alt temaları yer almıştır.

Platforma kayıt olma ile ilgili görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda oluşan platforma kayıt olma süreciyle ilgili elde edilen bulgular incelendiğinde bu sürecin giriş ekranı, istenilen bilgiler, kayıt ekranı ve gizlilik açısından değerlendirildiği görülmektedir. Kayıt olma sürecindeki **giriş ekranıyla** ilgili Katılımcı 2 görüşlerini “*Giriş butonundaki Eğitim Portalı ifadesi sanki hatalı gibi bana iş birliğini çağrıştırmadı o butonda iş birliği yer alabilir, ifade değiştirebilir sanki.*” sözleriyle aktarmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden platforma giriş butonuyla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde giriş butonunun görünümü Görsel 4.32’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.33’te verilmiştir.

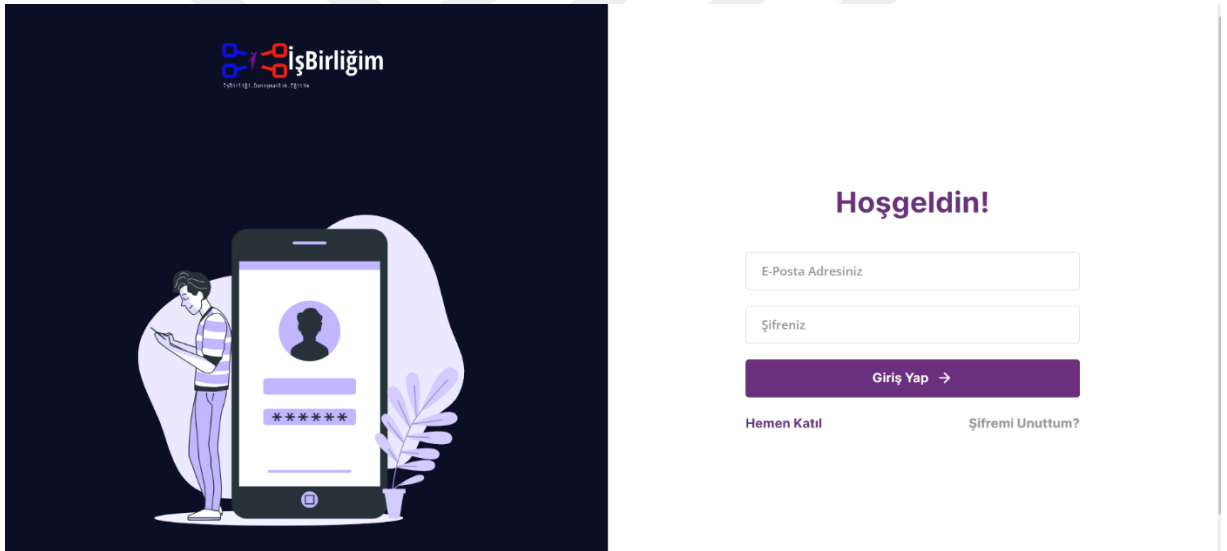
Görsel 4.32. *Giriş butonu görsel taslak görünümü*

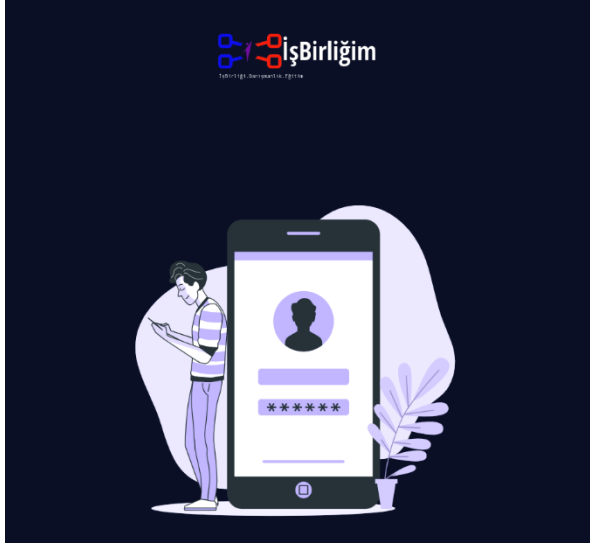
Görsel 4.33. *Giriş butonu birinci prototip değerlendirilmesi sonrası görünüm*

İstenilen bilgiler ile ilgili olarak Katılımcı 4 görüşlerini aktarırken “*İş birliği için kullanılacak bir site için bilgiler yeterli ancak belki profiller artırılabilir. ÖG çocukla çalışan farklı paydaşlar da sisteme dahil olabilir. Onları eklemek zor olabilir. Herkes kendine uygun profil seçebilmeli.*” ifadelerini kullanmıştır. Katılımcı 5 ise görüşlerini aktarırken “*Aileden alınan bilgiler diğer paydaşlar tarafından görülebilir. Her paydaşa bir daha bir daha*

aktarmayız. *Güzel olur.*” sözlerini kullanmıştır. **Kayıt ekranı** ile ilgili olarak Katılımcı 2 görüşlerini “*Kayıt ekranı görselleri yeterli ve kayıt olmak isteyen kullanıcıyı yormuyor. Ne istenildiği açık ve anlaşılır.*” sözleriyle ifade etmiştir. Katılımcı 5 ise **kayıt ekranıyla** ilgili olarak görüşlerini aktarırken “*Hoş geldin yazıyor ya yukarıda belki o değiştirilebilir. Hoş geldiniz gibi bir ifadeyle herkese yaklaşabilir, daha resmi olabilir. Bir de ama genel olarak basit ve anlaşılır görünüyor.*” ifadelerini kullanmıştır. Çevrimiçi platforma kayıt sırasında yer verilen **gizlilik** şartlarıyla ilgili olarak Katılımcı 3 görüşlerini “*Kayıt sırasında bunlar okunmuyor genelde ama bir gizlilik sözleşmesinin olması önemli ve gerekli. Belki geliştirilebilir platforma özgü olarak güncellenebilir veya yenilenebilir. Ama bu haliyle de yeterli gibi.*” sözleriyle aktarmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden giriş ekranıyla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde giriş ekranının görünümü Görsel 4.34’te verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.35’de verilmiştir.

Görsel 4.34. Giriş ekranı görsel taslak görünümü

Hoşgeldiniz!

E-Posta Adresiniz

Şifreniz

Giriş Yap →

Hemen Katıl [Şifremi Unuttum?](#)

Görsel 4.35. Giriş ekranı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Öğrenci ekleme ile ilgili görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda oluşan platformda öğrenciyi eklemeye ilgili olarak elde edilen bulgular incelendiğinde bu sürecin öğrenci profili oluşturma ve öğrenci ekleme adımları açısından değerlendirildiği görülmektedir. Profil oluşturulduktan sonra iş birliği kurulacak bir paydaşın **öğrencinin profilini oluşturma**sı için Katılımcı 3 görüşlerini “Öğrenci profilini ilk kez oluşturmak için bilgiler yeterli. Zaten sonrasında her paydaş detay girebilecek. T.C. kimlik numarasını girmek her paydaşta ortak olacağı için kolay bir yöntem olmuş. Güvenlik sorunu yaratabilir mi düşünmek lazım.” sözleriyle ifade etmiştir. Çevrimiçi platformda var olan bir **öğrenciyi eklemeye** ilgili olarak Katılımcı 2 görüşlerini ifade etmek için “T.C. kimlik numarasını bildikten sonra herkes ekleyebilir profiline. Kolay bir yöntem seçilmiş.” sözlerini kullanmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden öğrenci eklemeye ilgili gerçekleştirilen değerlendirme sonrasında bu başlıkla ilgili herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

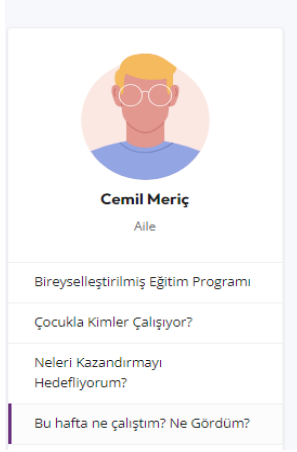
4.3.5.3. Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan öğrenci takip paneli teması altında öğrenci profili oluşturma alt teması yer almıştır.

Öğrenci profili oluşturmaya ilgili görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda ortaya çıkan platformda öğrenci profili oluşturmaya ilgili olarak elde bulgular incelendiğinde bu sürecin bireyselleştirilmiş eğitim programı, çocukla kimler çalışıyor, neleri kazandırmayı hedefliyorum, bu hafta ne çalıştım, ne gördüm, problem davranışlar, duyurular, kullandığım materyaller, etkinlik havuzumuz,

ödevlerimiz, bu beceriyi nasıl çalışırım ve ayarlar açısından değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcı 1 **bireyselleştirilmiş eğitim programıyla** ilgili olarak *“BEP kimin tarafından eklendiği görünüyor, indirme seçeneği var. Görüntüleme de eklenebilir. Sadece görelim.”* sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir. **Çocukla kimler çalışıyor** başlığıyla ilgili olarak Katılımcı 4 görüşlerini *“Başlık ile içerik uyumlu, burada yer alan bütün paydaşları görebildim, bilgileri de var.”* aktarmıştır. Profilde yer alan **neleri kazandırmayı hedefliyorum** başlığıyla ilgili olarak Katılımcı 5 görüşlerini *“Her paydaşın ne çalıştığı görünüyor ve yeni eklenebiliyor. Kolay bir kullanımı var.”* ifadeleriyle aktarmıştır. **Bu hafta ne çalıştım ne gördüm** başlığıyla ilgili olarak ise Katılımcı 2 görüşlerini ifade ederken *“Başlığın yazımında hata var o düzeltilebilir. Bir harf küçük bir harf büyük yazılmış şekilde duruyor.”* şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Öğrenci profilinde yer alan **problem davranışlar** başlığıyla ilgili olarak Katılımcı 4 görüşlerini *“Yazılanları kolaylıkla gördüm ve takip edebilirim. Bir paydaş olarak yeni bir problem davranış ekleyebilirim.”* sözleriyle aktarmıştır. **Duyurular** ile ilgili olarak Katılımcı 5 *“Şu anda sadece yazılan duyuruları görebiliyorum. Duyuru da ekleyebilmeliyim diye düşünüyorum.”* sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. **Kullandığım materyaller** başlığıyla ilgili olarak katılımcılardan Katılımcı 3 görüşlerini *“Dosya yükleme ve görüntülemeye sorun yok gibi görünüyor.”* şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. **Etkinlik havuzumuzla** ilgili olarak yine Katılımcı 3 görüşlerini *“Bu başlıkta herhangi bir sorun göremedim.”* sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. Öğrenci profilinde yer alan **ödevlerimiz** başlığıyla ilgili olarak Katılımcı 2 görüşlerini *“Hangi paydaşın ödev verdiğini görüntüleyebiliyorum. Burayı daha çok aileler kullanır gibi geliyor.”* şeklinde aktarmıştır. **Bu beceriyi nasıl çalışırım** başlığıyla ilgili olarak Katılımcı 5 *“Paydaşların birbirilerini desteklemesi açısından yararlı ve herhangi bir sorun görünmüyor. İş birliği açısından yararlı olacaktır.”* sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir. Öğrenci profilinde yer alan **ayarlarla** ilgili olarak Katılımcı 3 görüşlerini *“Zaten kayıt sırasında çok bilgi vermemiştik. Bu bilgileri değiştirebilmek de gerekebilir. Böyle bir alan olması iyi olmuş. Zaten çok bilgi yoktu onlarda da güncelleme yapabiliyoruz.”* şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden öğrenci profilinde yer alan başlıklarla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde öğrenci profil ekranının görünümü Görsel 4.36’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.37’de verilmiştir.

Görsel 4.36. *Bu hafta ne çalıştım, ne gördüm başlığı görsel taslak görünümü*

Görsel 4.37. *Bu hafta ne çalıştım, ne gördüm başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünümü*

4.3.5.4. Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun birinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan öneriler teması altında öğrenci eklemeler alt teması yer almıştır.

Eklemelere İlişkin Görüşler

Tasarım ilkeleri ve görsel taslak sonucunda ortaya çıkan platform incelendiğinde katılımcıların çevrimiçi platformda **eklenmesi** gereken önerilerinin nasıl kullanırım başlığı olduğu görülmektedir. Katılımcı 3 bu konuyla ilgili görüşlerini "Site için bir kullanma kılavuzu, ne bileyim sıkça sorulan sorular gibi mi olur böyle bir bölüm olabilir diye düşündüm. İlk defa girenler ne yapacaklarını görebilirler. Fazla zor bir site değil ama kullanıcılara yardımcı olur." sözleriyle ifade etmiştir. Katılımcı 5 ise görüşlerini "Bazen siteler karmaşık ve ne yapılacağı belli olmuyor. Benim önerim videolu mu olur, sorulu mu olur artık siz karar verin ama nasıl kullanılacağına dair bir şeyler olmalı diye düşündüm." şeklinde görüşlerini

aktarmıştır. Tasarım ilkeleri ve görsel taslak üzerinden öğrenci profilinde yer alan başlıklarla ilgili gerçekleştirilen değerlendirme öncesinde ana sayfanın görünümü Görsel 4.38’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.39’da verilmiştir.

Anasayfa Hakkımızda Ekibimiz İletişim

Görsel 4.38. Ana sayfanın görsel taslak görünümü

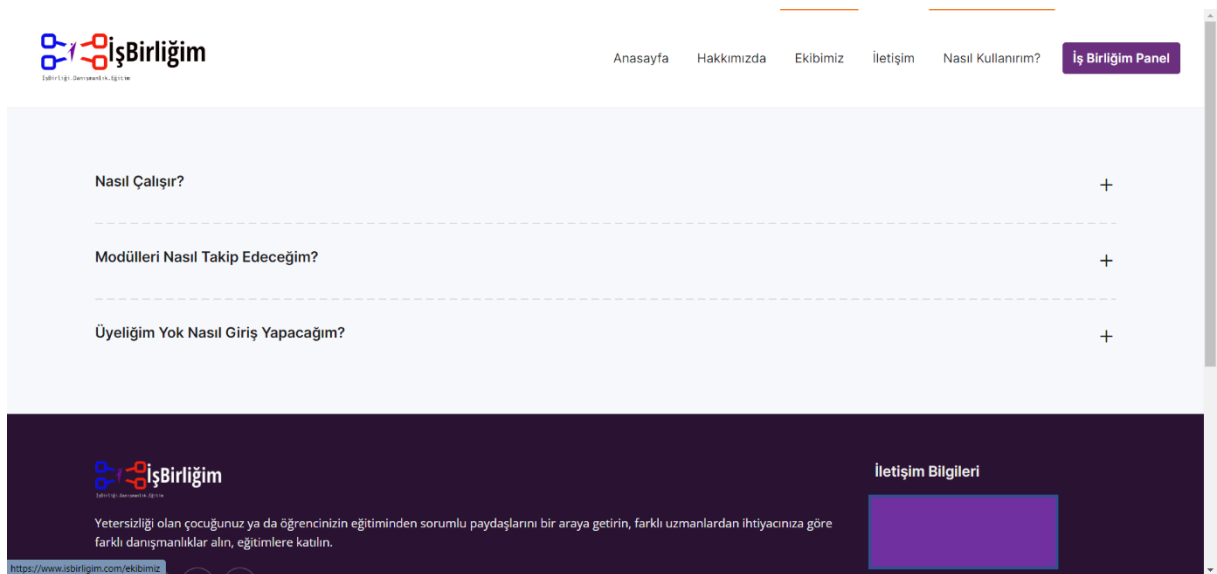
Anasayfa Hakkımızda Ekibimiz İletişim Nasıl Kullanırım?

Görsel 4.39. Ana sayfanın birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Birinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular sonucunda tasarım ilkelerine yönelik eklemeler yapılmıştır. Çevrimiçi platforma ilişkin belirlenen tasarım ilkelerine ek olarak aşağıda yer alan madde tasarım ilkelerine eklenmiştir.

- Çevrimiçi platforma katılacak yeni üyelerin platformu nasıl kullanacağına yönelik olarak kullanıcılara yol gösterici bir site haritasının yer aldığı nasıl kullanırım başlığı bulunmalıdır.

Birinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda çevrimiçi platforma Nasıl Kullanırım? başlığının eklenmesi gerektiği belirlenmiştir. Çevrimiçi platforma eklenen Nasıl Kullanırım? başlığının görünümü Görsel 4.40’da verilmiştir.

Görsel 4.40. Birinci değerlendirme sonrasında oluşturulan Nasıl Kullanırım? başlığının görünümü

4.3.6. İkinci prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları

Birinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında elde edilen bulgular doğrultusunda çevrimiçi platform üzerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Geliştirilen ikinci prototipe ilişkin olarak ÖG çocuğa sahip 3 aile üyesi ve bu öğrencilerin eğitiminde sorumlu 3 sınıf öğretmeni, 3 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi öğretmeni ve 3 özel ders öğretmeni olmak üzere 12 katılımcı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bilişim teknolojileri, uzaktan eğitim veya özel eğitim alanda çalışan 11 uzman ile odak grup görüşmeleri gerçekleştirilerek görüşleri alınmıştır. Katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 4.5’de yer verilmiştir.

Tablo 4.5. İkinci prototipin değerlendirilmesi aşaması bulguları

Tema	Alt Tema	Kategori
Gezinme	Ana sayfa	-Görseller -Hakkımızda -Ekibimiz -İletişim
	Nasıl Kullanırım?	-Sorular -İçerik
Kayıt Olma ve Öğrenci Kaydetme	Platforma Kayıt Olma	-Giriş ekranı -Görseller
	Öğrenci Ekleme	-Öğrenci profili oluşturma -Öğrenciyi ekleme
Öğrenci Takip Paneli	Öğrenci Profili Oluşturma	-Panel görünümü -Çocukla kimler çalışıyor? -Bireyselleştirilmiş eğitim programı -Neleri kazandırmayı hedefliyorum? -Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? -Kullandığım materyaller -Etkinlik havuzumuz
Öneriler	Eklemler	-Örnek profiller -Oyunlaştırma -Yorum yapma -Mesajlaşma

4.3.6.1. Gezinme temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Gezinme* teması altında *ana sayfa* ve *nasıl kullanırım* alt temaları yer almıştır.

Ana sayfa ile ilgili görüşler

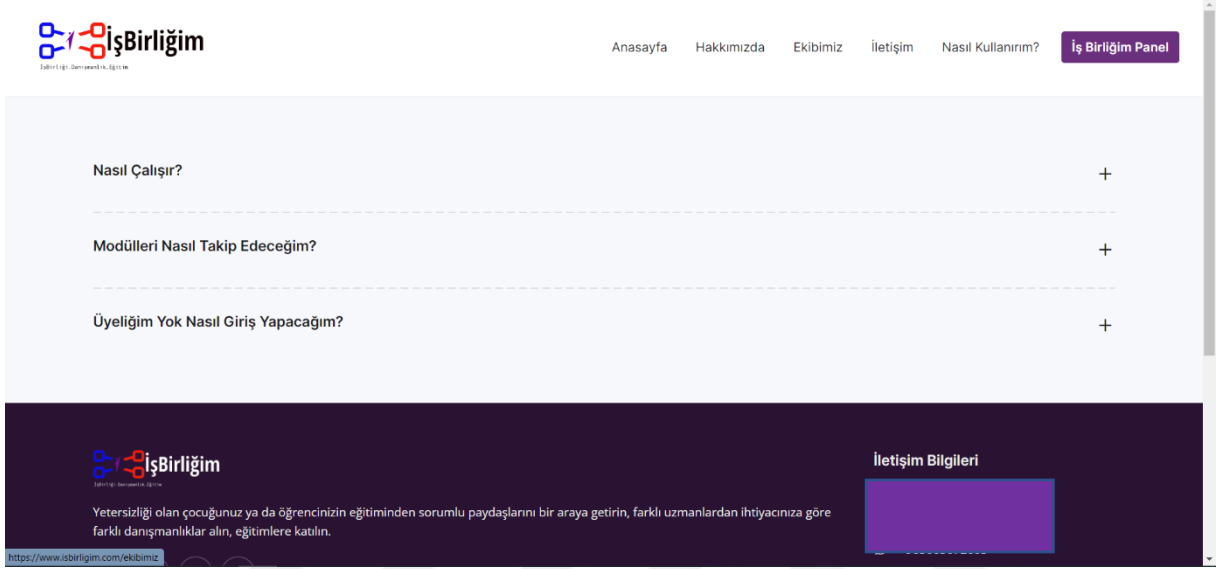
İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda oluşturulan ana sayfaya ilişkin elde edilen görüşler incelendiğinde çevrimiçi platformun ana sayfanın görseller, hakkımızda, ekibimiz ve iletişim açısından ele alındığı görülmektedir. Ana sayfada yer alan **görsellerle** ilgili olarak Özel Ders Öğretmeni 1 görüşlerini aktarırken “(...) *Dikkat çekici temalar kullanılmış. Şöyle görsel*

ve içerik anlamda uyumluluk görüyorum ilk başta hani bu aslında şey işareti oluyor. Her yaş grubuna her düzeye uygun bir site olduğunu görüyorum. Hem bu siteyi okumak için sadece belli akademik yeterlilik gerekmiyor.” ifadelerini kullanmıştır. **Hakkımızda** başlığıyla ilgili olarak Uzman 5 görüşlerini “*Şu anda burada yazarların hepsi yapılmıyor ama insanlar iş birliğine giriş yapıp, hesap oluşturduktan sonra hangi özellikleri kullanabileceklerini görecekler. Aktif olanları görecekler. Yani ileride nelerin de aktif olabileceğinden haberdar olmaları açısından iyi olur. Sadece iş birliği bölümünden ile sınırlı olmadığını gösterir.*” sözleriyle aktarmıştır. Ana sayfada yer alan **ekibimiz** ile ilgili olarak katılımcılardan Sınıf Öğretmeni 1 görüşlerini aktarırken “*Bu bölüme baktım şimdi olmuş. Hocaların özgeçmişi ve yani özgeçmiş belki hani tasarım olarak değiştirilebilir filan ama bilgi olarak yeterli. Ekibi görebiliyorsunuz.*” ifadelerini kullanmıştır. **İletişim** başlığıyla ilgili olarak Uzman 6 görüşlerini “*Gönderdim ben şimdi başarılı mesajınız başarıyla gönderildi dedi. Deneme bir şey gönderdim. İyi çalışıyor burası. Yurt dışında çoğu resmi hükümet sitesinde de işte bu şekilde iletişime geçiliyor. Hani şahıslara direkt iletişime geçmek yerine zaten modern kullanılan bir şey iyi olmuş.*” ifadeleriyle aktarmıştır.

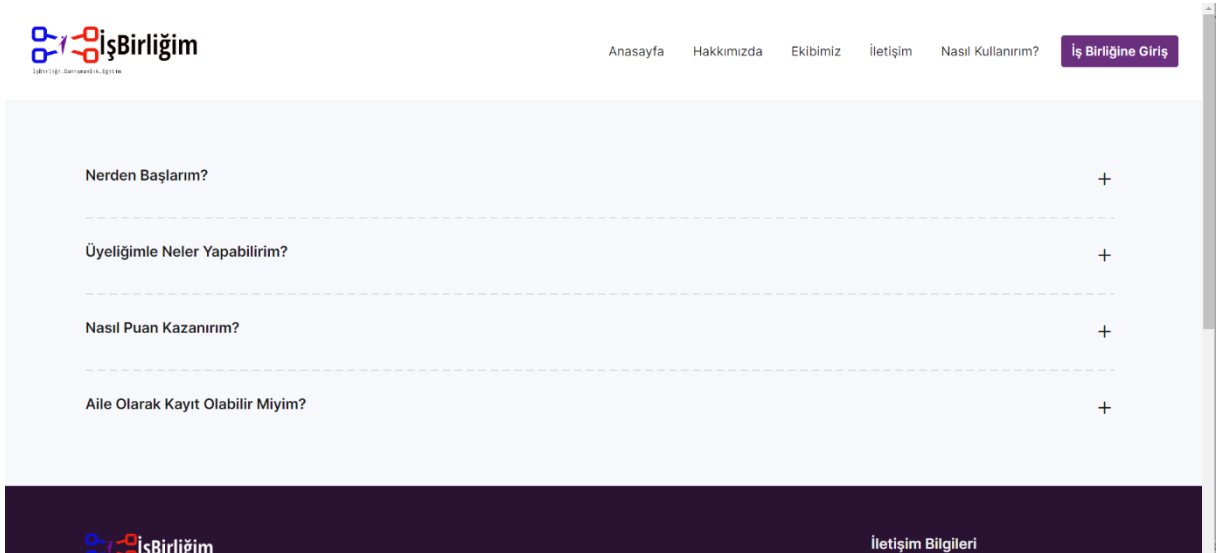
Nasıl kullanırım? İle ilgili görüşler

Çevrimiçi platformun birinci prototipinin değerlendirilmesi sonucunda platforma eklenmesi önerilen nasıl kullanırım başlığıyla ilgili olarak çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Nasıl kullanırım başlığıyla ilgili elde edilen görüşler incelendiğinde başlığın sorular ve içerik açısından ele alındığı görülmektedir. Nasıl kullanırım başlığı içerisinde yer alan sorularla ilgili olarak katılımcılardan Sınıf Öğretmeni 1 görüşlerini aktarırken “*Soru sayısı artırılabilir bence. Çünkü insanların şey hoşuna gidiyor, bir yere giriyorlar, yardım almak için sormak istedikleri sorunun olduğunu görünce bu hoşlarına gidiyor. Çünkü daha önce böyle bir sorunla, soruyla karşılaşmış ve çözülmüş düşüncesine giriyor insanlar hemen. O açıdan soru sayısı artırılabilir bence tabi bunu biraz deneyimler sonucu siz elde edeceksiniz.*” ifadelerini kullanmıştır. ÖERM Öğretmeni 2 görüşlerini aktarırken ise “*Şimdi ilk önce bunun hakkında bilgim olacak ve ben siteye gireceğim. Daha sonra siteye başlamak isteyeceğim. İçeriklerde merak ettiğim şey bunun takibi nasıl olacak? Sizinle iletişime de geçeceğim ama burada evet çok basit şekilde özetlenmiş. Aslında modülleri nasıl takip edeceğim diye bir net bir soru var. Ama ilk defa giren biri için modül ne bilmiyor. Kafa karıştırıcı olabilir. Daha açıklayıcı siteyi ilk defa kullanana göre sorular düzenlenmeli diye düşünüyorum.*” sözlerini kullanmıştır. Katılımcılardan Aile 3 “*Aileler için direkt bir soru eklenebilir. Aile olarak sanki biz yokmuşuz gibi algılanabilir. Sadece uzmanlarmış gibi.*” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. **İçerik** ile ilgili olarak ise

katılımcılardan ÖERM Öğretmeni 3 görüşlerini “Yani şu çağda eğer bunları okuyup, yönergeleri okuyup anlamayan, çok nadir insan vardır. Siteye eklenen her video slayt bir yük bu kasmalara neden olabilir. Erişmeye çalıştığı bilgisayarındaki format onu desteklemiyor olabilir, açamıyor olabilir (...). Okumak yeterli bence.” sözleriyle aktarmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde nasıl kullanırım? başlığıyla ilgili görünüm Görsel 4.41’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.42’de verilmiştir.

Görsel 4.41. *Nasıl kullanırım? başlığı birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

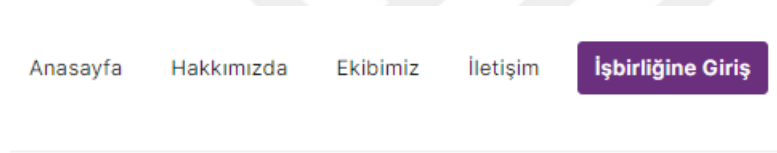
Görsel 4.42. *Nasıl kullanırım? başlığı ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

4.3.6.2. Kayıt olma ve öğrenci kaydetme temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Kayıt Olma ve Öğrenci Kaydetme* teması altında *platforma kayıt olma* ve *öğrenci ekleme* alt temaları yer almıştır.

Platforma kayıt olmayla ilgili görüşler

İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan kayıt olmayla ilgili görüşler incelendiğinde giriş ekranı ve görseller açısından ele alındığı görülmektedir. Giriş ekranıyla ilgili olarak Özel Ders Öğretmeni 2 görüşlerini açıklarken “*İş birliğine giriş şeklinde yönlendirme olması iyi olmuş ama iş birliği ayrı yazılarak buton oluşturulmalı*” ifadelerini kullanmıştır. Uzman 7 giriş ekranı görselleriyle ilgili olarak görüşlerini aktarırken “*Görsel olarak yeterli ve gözü yormayan bir tasarımla sunulmuş. Kullanıcıyı çok yormayan ve ne istediği belli bir tasarım görüyorum.*” ifadelerini kullanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde giriş butonuyla ilgili görünüm Görsel 4.43’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.44’te verilmiştir.

Görsel 4.43. Giriş butonu birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.44. Giriş butonu ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Öğrenci kaydetmeyle ilgili görüşler

İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan görüşler incelendiğinde öğrenci profili oluşturma ve öğrenci ekleme süreçlerinin ele alındığı görülmektedir. **Öğrenci profili oluşturmaya** ilgili olarak katılımcılardan Aile 3 görüşlerini aktarırken “*Öğrenci profili oluştururken çok kolay oluşturuluyor. O kısımda bir sorun yok yani çok bir bilgi göstermiyor, istemiyor yani. Güzel.*” ifadelerini kullanmıştır. **Öğrenciyi profile eklemeye** ilgili olarak görüşlerini aktarırken Aile 1 “*Biraz yadırgadım görünce ne gerek var? T.C. kimliğe gibi geldi hani ismiyle gireyim işte gibi biraz hani gereksiz bir özel bilgi gibi geldi bana ama düşünce çok da önemli değil ortak bir sayı olacak sonuçta.*” görüşlerini ifade etmiştir. Katılımcılardan Uzman 9 ise görüşlerini aktarırken “*T.C. kimlik numarasının böyle çıkması sorun yaratabilir.*

Tüm numarayı girdikten sonra çıkabilir profil eklemeye, ya da ilk üç hanesi görülür gibi bir düzenleme yapılabilir.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Uzman 2 ise görüşlerini ifade ederken “T.C. kimlik numarasının ilk üç hanesi ve son üç hanesi gözükabilir. Ortasında yıldız ya da başka bir şekilde kapatıldığı bir sistem oluşturulabilir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde öğrenciyi profile eklemeye ilgili görünüm Şekil 4.46’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.45’te verilmiştir.

Görsel 4.45. Öğrenciyi profile eklemede birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.46. Öğrenciyi profile eklemede ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

4.3.6.3. Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular

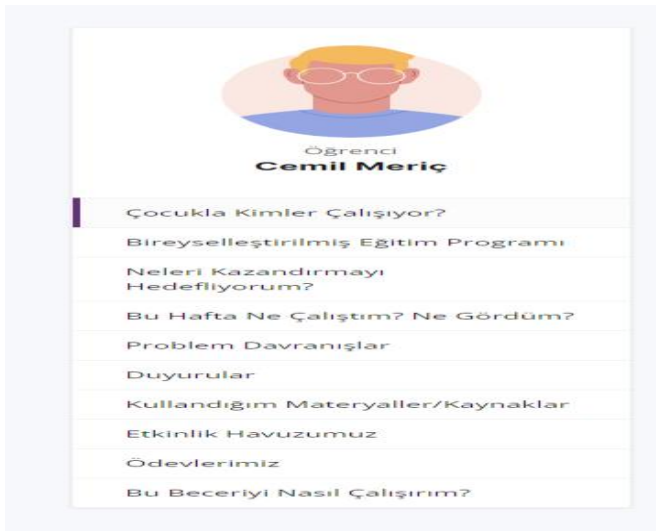
Çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Öğrenci Takip Paneli* teması altında *öğrenci profili oluşturma* alt teması yer almıştır.

Öğrenci profili oluşturmaya ilgili görüşler

İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan çevrimiçi platformda öğrenci profili oluşturma sürecinin panel görünümü, çocukla kimler çalışıyor?, bireyselleştirilmiş eğitim programı, neleri kazandırmayı hedefliyorum?, bu hafta ne çalıştım? ne gördüm?, kullandığım materyaller ve etkinlik havuzumuz açısından ele alındığı görülmektedir. **Panel görünümü** ile ilgili olarak katılımcılardan Uzman 5 görüşlerini ifade ederken “*Panelde yer alan başlıkları yerleri değiştirilebilir. Burada en önemli nokta iş birliği o nedenle çocukla kimlerin çalıştığı en başta olmalı.*” ifadelerini kullanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde panel görünümüyle ilgili görünüm Görsel 4.47’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.48’de verilmiştir.

Görsel 4.47. Panel görünümünün birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.48. Panel görünümünün ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Çocukla kimler çalışıyor? başlığı için yapılan değerlendirmede katılımcılardan Uzman 7 görüşlerini “*Paydaşlar iletişimlerini mail üzerinden de sağlayabilir. Paydaşların mail adresleri de burada görünmeli. Böylelikle paydaşlar birbirine mail de atabilir.*” sözleriyle ifade etmiştir. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde çocukla kimler çalışıyor? ile ilgili görünüm Görsel 4.49’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.50’de verilmiştir.

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Cemil Meriç
Aile

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Cemile Yılmaz
Öğretmen

Telefon:

Whatsapp:

Cemile Yılmaz
Öğretmen

Telefon:

Whatsapp:

Cemile Yılmaz
Öğretmen

Telefon:

Whatsapp:

Görsel 4.49. *Çocukla kimler çalışıyor başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Cemil Meriç
Öğrenci

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Çocukla Kimler Çalışıyor?

Bircan Uslu
Sınıf Öğretmeni

Telefon:

Whatsapp:

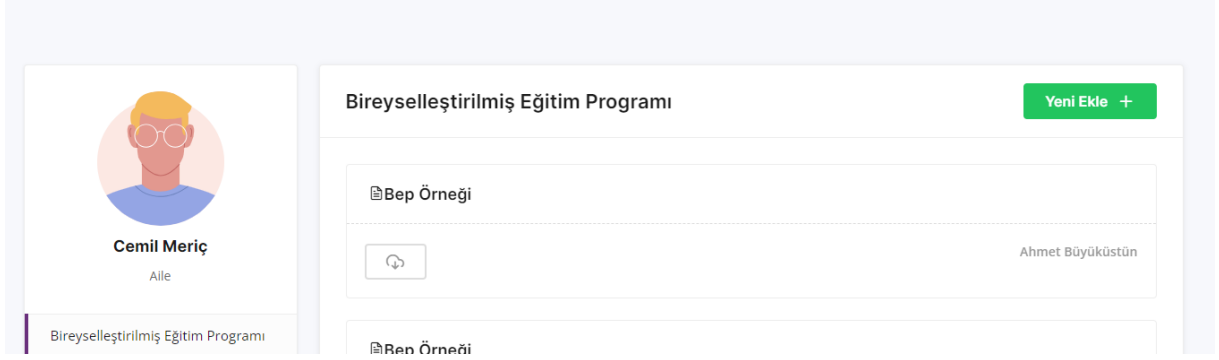
Hülya Doğan
Sınıf Öğretmeni

Telefon:

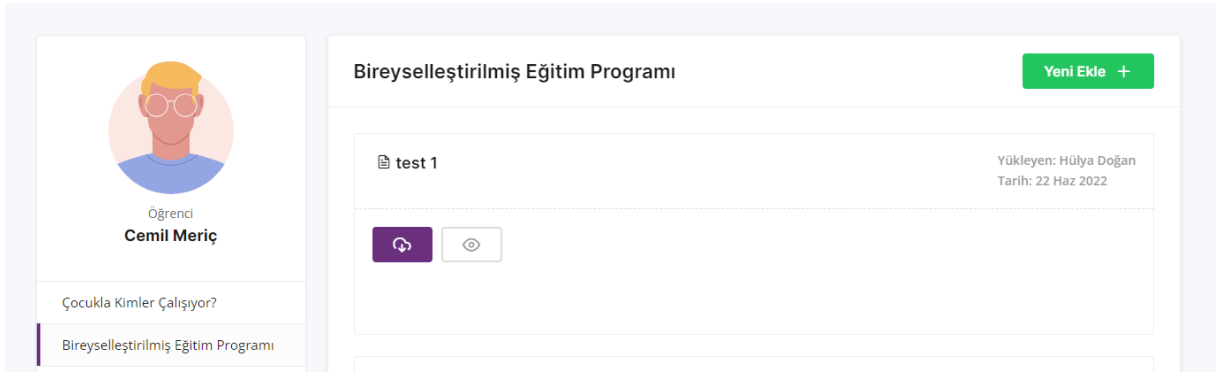
Whatsapp:

Görsel 4.50. *Çocukla kimler çalışıyor başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığı için yapılan değerlendirmede katılımcılardan Sınıf Öğretmeni 2 görüşlerini ifade ederken “*Çocukla ilgili bir BEP hazırlandıysa bu zaten görüşler alınarak ailenin fikirleri ve planları, çocukla çalışanların fikirleri alınarak oluşturulduğu için. Yani bir toplantı sonucunda oluşuyor. İş birliğinin önemli bir çıktısı BEP. Ama burada direk indirme var. Önce görevim bu belgeyi sonra indireyim isterim bilgisayarıma.*” sözlerini kullanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığı ile ilgili görünüm Görsel 4.51’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.52’de verilmiştir.

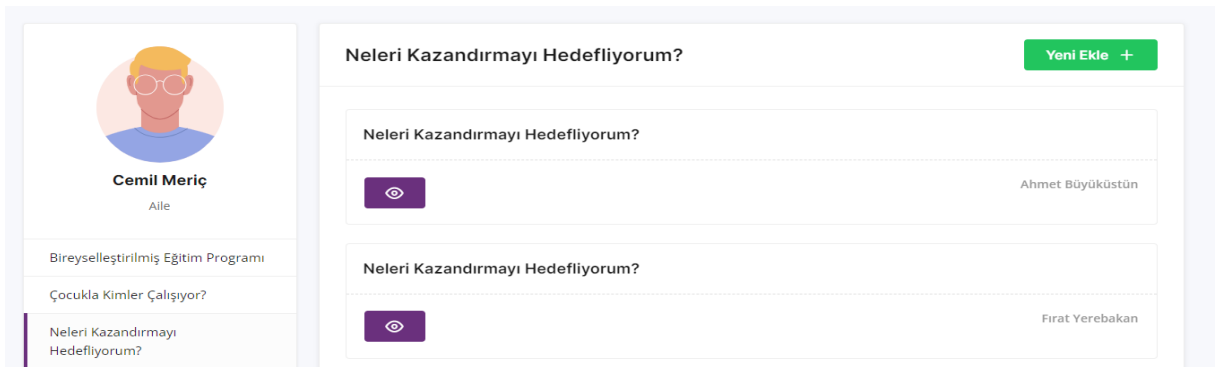

Görsel 4.51. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.52. Bireyselleştirilmiş eğitim programı başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığıyla ilgili olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcılardan Uzman 6 görüşlerini ifade ederken “*Hedefleri görmek önemli paydaşlar kimin ne çalıştığını görür ancak bu hedefler artarsa ve her paydaş veri girmeye başladığında ve ilerlediğinde nasıl bulunacak? Örneğin bir1 yıl önce neler çalışılmış bakmak istediğimizde ne olacak? Sürekli aşağıya doğru incek miyiz sayfada? Tarihe göre arayabilsek burada daha kullanışlı olur.*” sözlerini kullanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığı ile ilgili görünüm Görsel 4.53’te verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.55’de verilmiştir.

Görsel 4.53. Neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.54. Neleri kazandırmayı hedefliyorum başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası

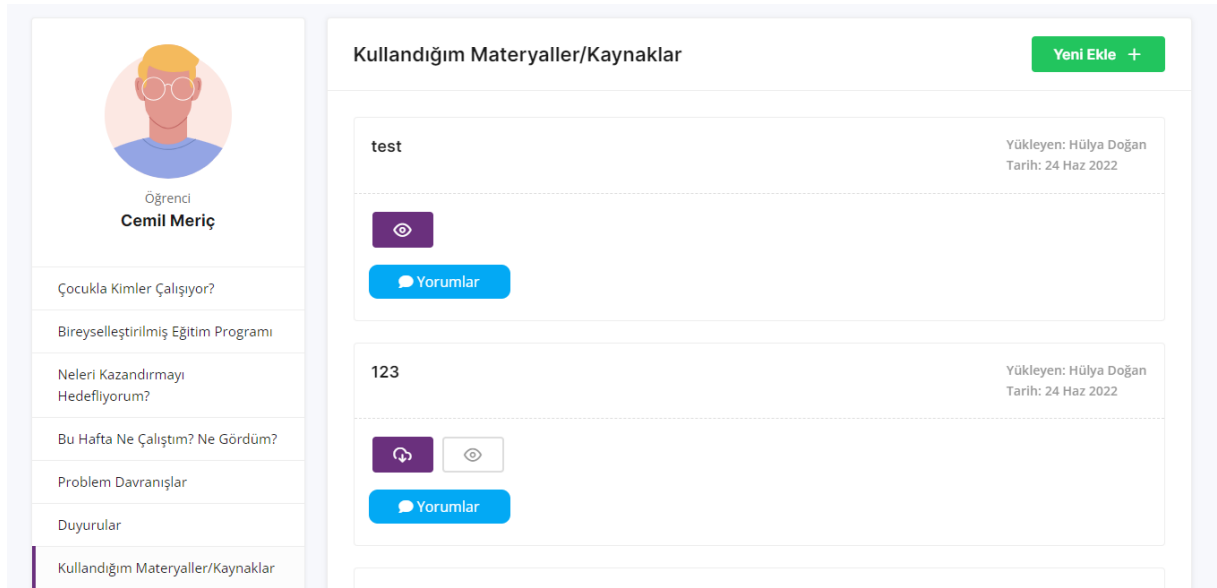
Öğrenci profilinde yer alan başlıklardan biri olan **bu hafta ne çalıştım ne gördüm** başlığı ile ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcılardan Uzman 8 görüşlerini aktarırken “Haftalık olarak veri girileceğini düşündüğümüzde burası çok kalabalık bir bilgi ile dolar. Bir şekilde tarih aralığında seçim yapıla bilinirse daha işlevsel olur. Aksi durumda liste uzar gider diye düşünüyorum.” ifadelerini kullanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde bu hafta ne çalıştım ne gördüm başlığı ile ilgili görünüm Görsel 4.55’te verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Görsel 4.56’da verilmiştir.

Görsel 4.55. Bu hafta ne çalıştım ne gördüm başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Görsel 4.56. *Bu hafta ne çalıştım ne gördüm başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

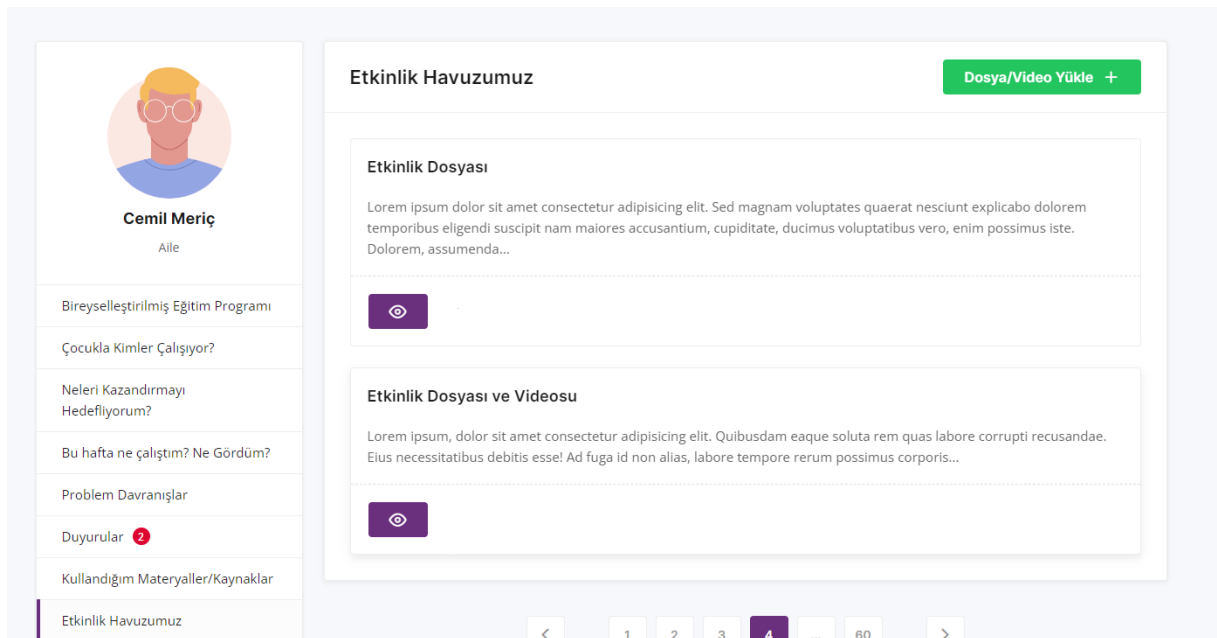
Kullandığım materyaller başlığı için yapılan değerlendirmeler sonucunda katılımcılardan ÖDÖ 1 görüşlerini *“Bakmaya çalıştım ama direkt olarak cihaza indi. Ne olduğunu göremedim bile. Bu değiştirilmeli.”* sözleriyle aktarmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde kullandığım materyaller başlığı ile ilgili görünüm Görsel 4.57’de verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Şekil 4.58’de verilmiştir.

Görsel 4.57. *Kullandığım materyaller başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm*

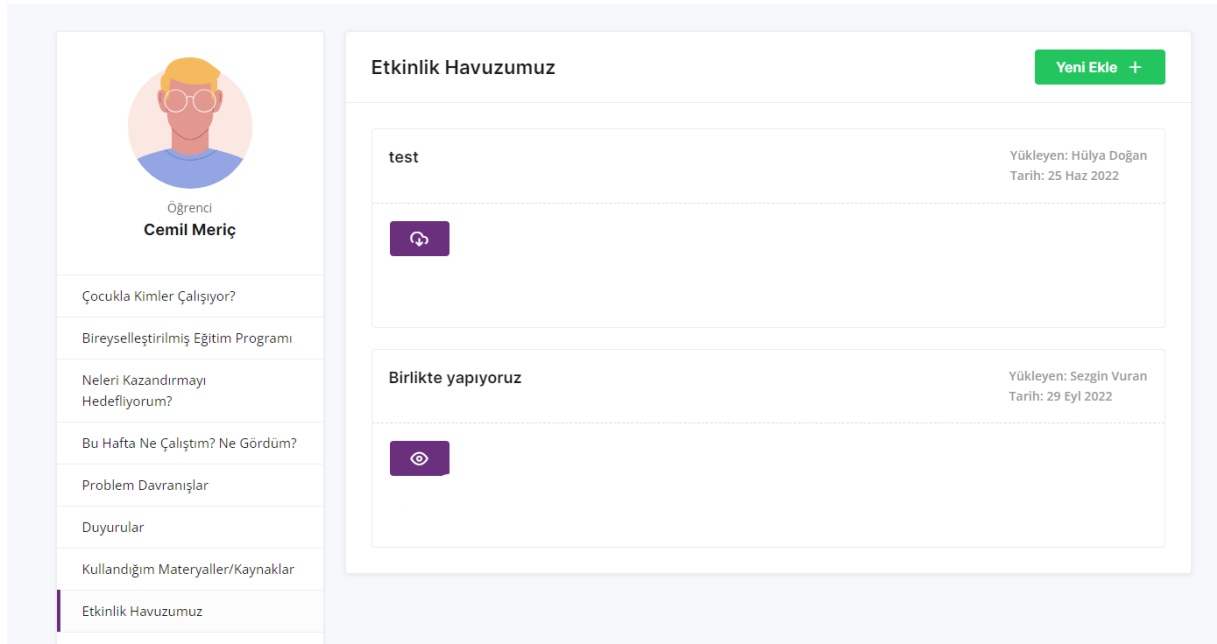

Görsel 4.58. Kullandığım materyaller başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

Etkinlik havuzumuz başlığıyla ilgili olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda Katılımcılardan Aile 2 “Yüklenen etkinlikler hemen indiriliyor. Önce görebilsek aslında.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. İkinci prototipin değerlendirilmesi öncesinde kullandığım etkinlik havuzumuz ile ilgili görünüm Görsel 4.59’da verilirken, değerlendirme sonrasında ortaya çıkan görünüm Şekil 4.60’da verilmiştir.

Görsel 4.59. Etkinlik havuzumuz başlığının birinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

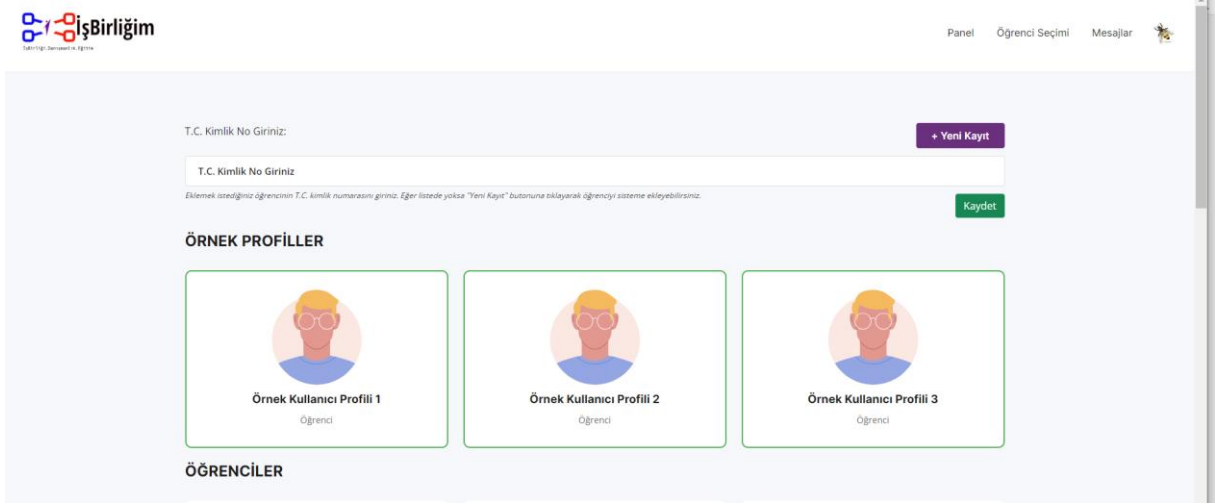
Görsel 4.60. Etkinlik havuzumuz başlığının ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrası görünüm

4.3.6.4. Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun ikinci prototipinin değerlendirilmesi aşamasında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan **Öneriler** teması altında **eklemeler** alt teması yer almıştır.

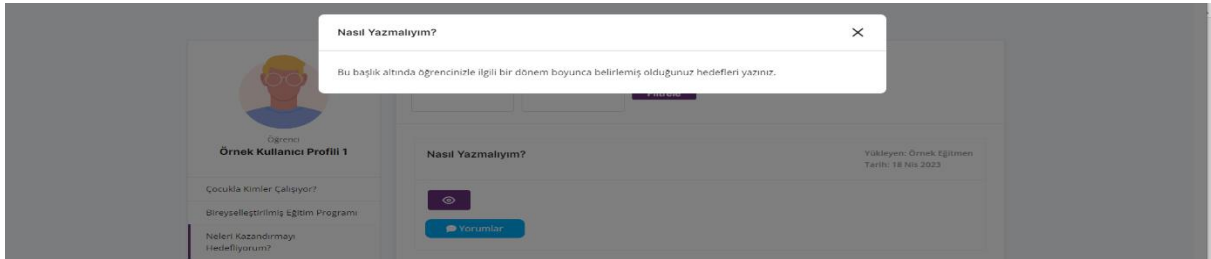
Eklemelerle ilgili görüşler

İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda çevrimiçi platformda yapılacak düzenlemeler için önerilen eklemeler örnek profiller, oyunlaştırma, yorum yapma ve mesajlaşma olarak ortaya çıkmıştır. Çevrimiçi platformda paydaşların kullanımı için **örnek profillerin** oluşturulması ve bu profillerin eklenmesi konusunda katılımcılardan Uzman 1 görüşlerini “*Platforma girdiklerinde nereleri nasıl dolduracakları konusunda örneklerin olması gerekir. Herkesin ortak bir oluşturabilmesi için. Bu profiller inceleyen paydaşlar kendi öğrencileri için de nasıl dolduracakları konusunda bilgi edinirler. Kullanıcılara kolaylık sağlar.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Uzman 10 ise görüşlerini “*Katılımcılar veri girmekte zorlanabilir. Yol gösterici bir destek sistemi oluşturulabilir. Platformda ortak bir dil oluşabilir.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. İkinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında ortaya çıkan bu öneri doğrultusunda çevrimiçi platformda eklenmek üzere örnek profiller oluşturulmuştur. Bu profiller çevrimiçi platformda kayıt oluşturan her kullanıcı tarafından görülebilmektedir. İkinci prototipin değerlendirilmesinin ardından çevrimiçi platforma eklenmesi önerilen Örnek Profillerin görünümü Görsel 4.61’de verilmiştir.

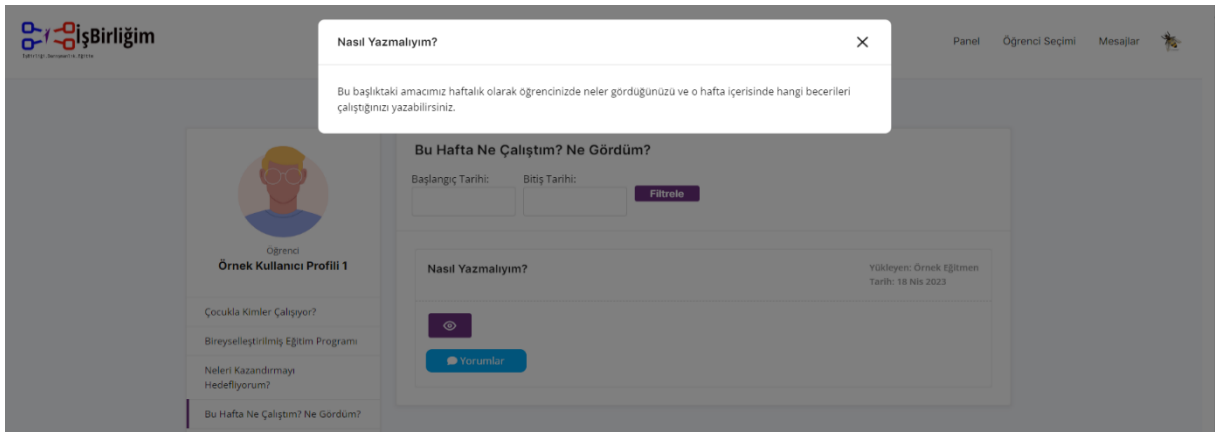

Görsel 4.61. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan örnek profillerin görünümü

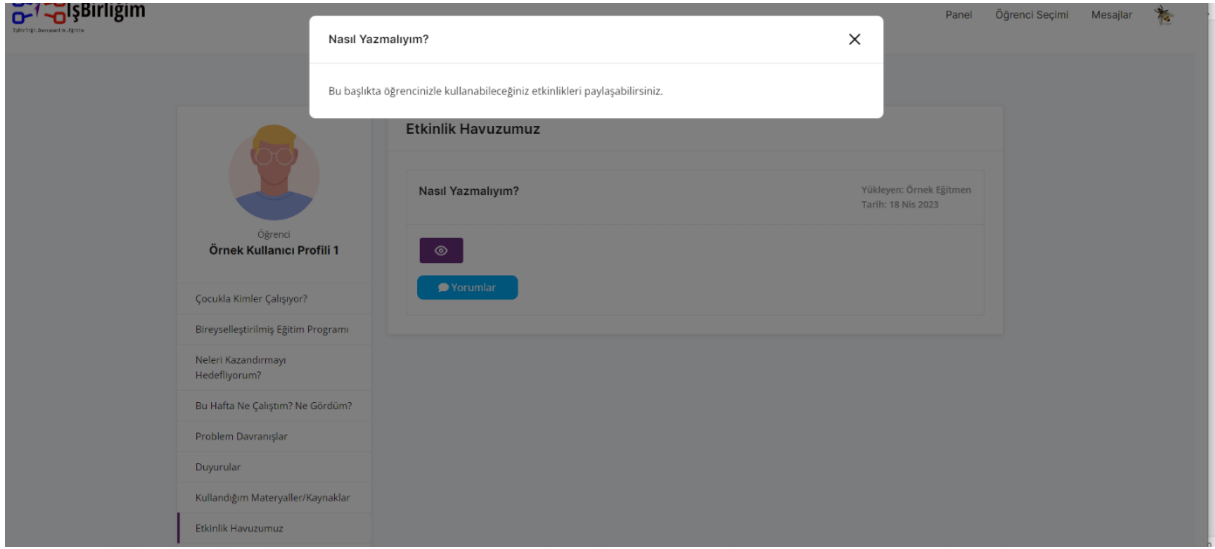
Araştırmacı tarafından hazırlanan Örnek Kullanıcı Profilleri çevrimiçi platforma yüklenmiştir. Örnek profiller içerisinde her başlığın nasıl yazılabileceğine dair kullanıcılara yol gösterici bilgiler sunulmuştur. Paydaşlar bu bilgileri inceleyerek kendi öğrenci profilleri içerisinde bu alanları doldurabilmektedir. İkinci prototipin değerlendirilmesinin ardından çevrimiçi platforma eklenmesi önerilen Örnek Profillerdeki başlıkları görünümü Görsel 4.62, Görsel 4.63 ve Görsel 4.64'te verilmiştir.

Görsel 4.62. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profiline görünüm 1

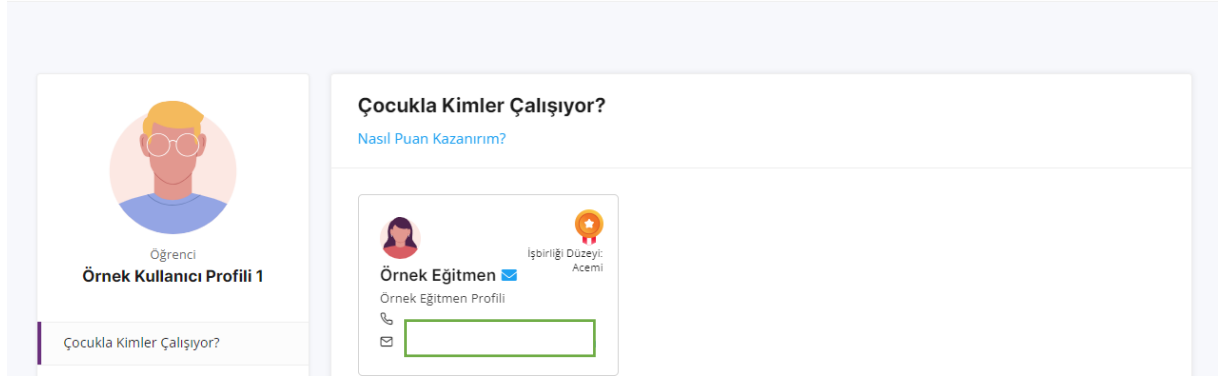

Görsel 4.63. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profiline görünüm 2

Görsel 4.64. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan Örnek Kullanıcı Profiliinde görünüm 3

Çevrimiçi platformda paydaşların kullanım motivasyonlarını ve öğrenci profillerine bilgi girmelerini arttırmak amacıyla **oyunlaştırmaya** dayalı bir düzenleme önerilmiştir. Çevrimiçi platforma önerilen eklemeler içerisinde yer alan oyunlaştırmayla ilgili olarak Uzman 2 görüşlerini “*Oyunlaştırmamanın önemini vurgulamak istiyorum. Öneri olarak oyunlaştırmaya dayalı bir teşvik sistemi sürece dahil edilebilir.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Katılımcılardan Uzman 9 görüşlerini ifade ederken “*Oyunlaştırma ile ilgili uygulamalar araştırılıp süreçlere dahil edilirse eğer ve yetişkinler arası bir platform olduğu için pedagojik anlamda oyunlaştırmamanın getirdiği birtakım sıkıntılar olmayacak. Bir sıralama listesi olabilir, bir ödül sistemi kullanılabilir. Bu noktada platforma katılımı teşvik etmek adına oyunlaştırma öğeleri yerleştirilebilir ya da bu platformun yaptığı işin önemi çeşitli şekillerde ufak belki tiklerle hani site üzerine yerleştirilerek önemi biraz daha vurgulanabilir.*” sözlerini kullanmıştır. İhtiyaç analizi aşaması ve ikinci prototipin değerlendirilmesi sonrasında çıkan bu öneri doğrultusunda çevrimiçi platform üzerinde bir oyunlaştırma sistemi oluşturulmuştur. Öğrenci profilinde yer alan ve platforma kayıtlı olan paydaşları gösteren Çocukla Kimler Çalışıyor? başlığı içerisinde her paydaşın profili üzerinde ilerleme sağladığı bir oyunlaştırma tasarlanmıştır. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonrasında çevrimiçi platforma eklenmesi önerilen oyunlaştırmamanın platform üzerinde görünümü Görsel 4.65’te verilmiştir.

Görsel 4.65. İkinci prototipin değerlendirilmesi sonrasında çevrimiçi platforma eklenmesi önerilen oyunlaştırmanın platform üzerinde görünümü

Çevrimiçi platforma kayıt olarak öğrenci profilinde yer alan her paydaşın öğrenci profilindeki başlıklara veri girdikçe puan kazandığı bir oyunlaştırma planlanmıştır. Öğrencinin eğitiminden sorumlu her paydaş veri girdikçe puan kazanmakta ve puan kazandıkça iş birliği düzeyleri ilerlemektedir. Paydaşlar iş birliği düzeyleri ilerledikçe platform üzerinde yeni bir etikete ulaşmaktadırlar. Çevrimiçi platform üzerinden oluşturulan oyunlaştırma için puanlama sistemi ve seviyelere ilişkin platform üzerindeki görünüm Görsel 4.66’da verilmiştir.

Bilgi Alanı	Puanı
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı	BEP Paylaş 5 puan kazan
Neleri kazandırmayı hedefliyorum?	Hedeflerini paylaş 5 puan kazan
Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?	Haftalık bilgileri paylaş 2 puan kazan
Problem davranışlar	Problem davranışları paylaş 3 puan kazan
Duyurular	Duyuru paylaş 1 puan kazan
Kullandığım materyaller/Kaynaklar	Materyallerini diğerleriyle paylaş 3 puan kazan
Etkinlik havuzumuz	Etkinliklerini diğerleriyle paylaş 2 puan kazan
Ödevlerimiz	Ödevleri paylaş 2 puan kazan
Bu beceriyi nasıl çalışırım?	Paydaşlara soru sor

İş Birliği Düzeyi	Hedef Puan
Acemi	25 Puan
Deneyimli	50 Puan
Uzman	75 Puan
Lider	100 Puan

Görsel 4.66. Çevrimiçi platformda yer alan puan listesi ve puan aldıkça ilerleme listesi görünümü

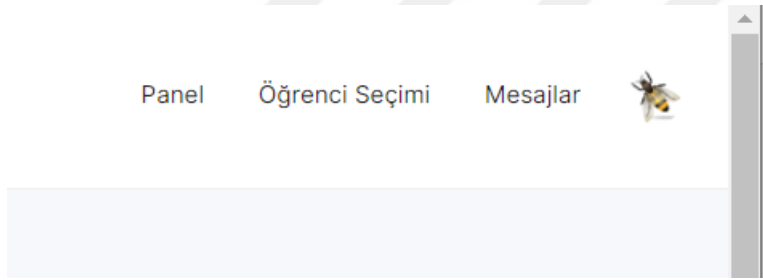
İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda çevrimiçi platformda yapılacak düzenlemeler için önerilen eklemelerden biri olan **yorumlarla** ilgili olarak Katılımcılardan

Uzman 8 görüşlerini ifade ederken “Burada şu anda öğrenciyle neler yapıldığının takip edilmesi açısından olumlu bir platform var ancak iş birliği için paydaşların kendi aralarındaki iletişimlerinin sağlanması da önemli. Örneğin paydaş bir hedef paylaşmış burada ama ben bununla ilgili bir şey yapamıyorum, sadece görüyorum, okuyorum. Ama paydaşın hedefine ya da paylaşımına yorum yapabilirsem. O da bana oradan hedefle ilgili bir şeyler söylese etkileşimimiz artacaktır.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Katılımcılardan Aile 2 ise görüşlerini ifade ederken” Mesela burada çocuğumla ilgili bir problem davranış yazıldı. Ama ben çocuğumda onu görmüyorum ya da ben görüyorum öğretmenleri görmüyor. Bununla ilgili bir şey olmalı. Böyle paylaşımlara yorum yapabilmeliyim. Görüşümü belirtebilmeliyim.” sözleriyle aktarmıştır. Öneriler doğrultusunda çevrimiçi platform başlıkları içerisinde yer alan yorumlar bölümünün görünümü Görsel 4.67’de verilirken eklenen yorumlar ile ilgili çevrimiçi platformdaki görünümü Görsel 4.68’ de verilmiştir.

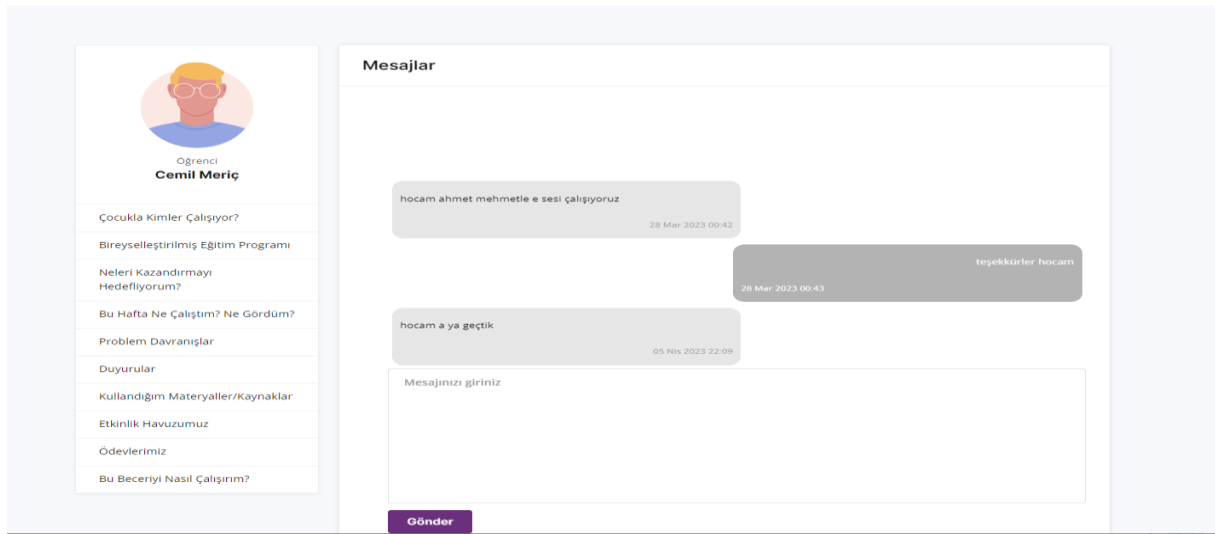
Görsel 4.67. Başlıklar içerisinde yer alan yorumlar bölümünün görünümü

Görsel 4.68. Başlıklar içerisine eklenen yorumların görünümü

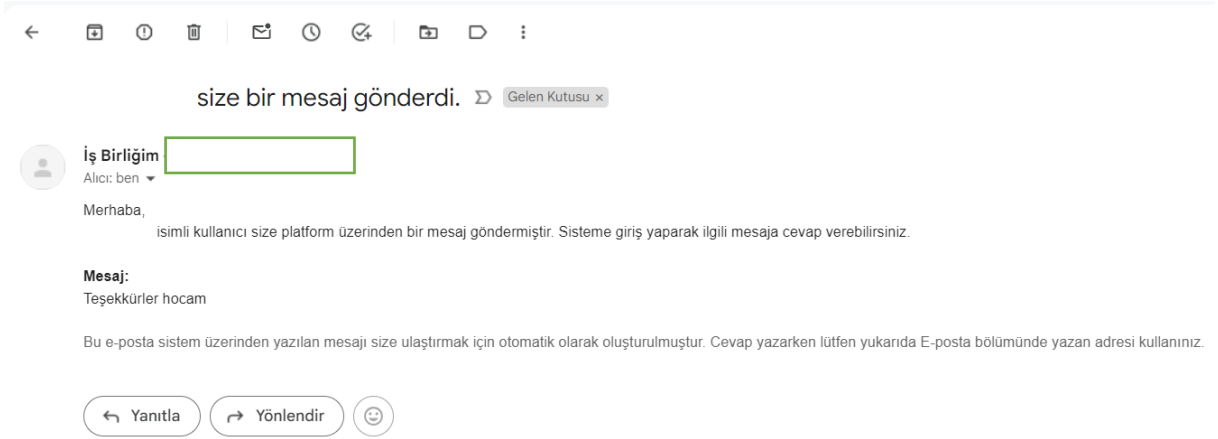
İkinci prototipin değerlendirilmesi sonucunda çevrimiçi platformda yapılacak düzenlemeler için önerilen eklemelerden biri **mesajlaşma** olmuştur. Mesajlaşma önerisi için katılımcılardan Uzman 5 “Platformda paydaşların kendi aralarında iletişim kurabileceği bir mesajlaşmanın olması gerekir. Eğer bu paydaşlar iş birliği yapacaksa birbirleriyle etkileşime girmeleri gerekir. Bu etkileşimlerden biri olarak mesajlaşma uygulamalarının eklenmesi gerekecektir. Paydaşların kendi aralarında görüş alışverişi yaptıkları bir noktanın olması gerekir.” sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir. Mesajlaşma önerisi için katılımcılardan Sınıf Öğretmeni 2 görüşlerini ifade ederken “Benim gerektiğinde ÖERM öğretmeniyle iletişime geçebilmem daha iyi olacaktır. Buradan direk öğretmene ulaşabilsem mesela ona mesaj atabilsem. Her şeyi yorumlarla ya da yorumlardan yapamayız. Ayı bir iletişim ağımızın olması daha iyi olur.” sözlerini kullanmıştır. Öneriler doğrultusunda çevrimiçi platforma eklenen mesajlar bölümünün görünümü Görsel 4.69’da verilirken paydaşların kendi aralarındaki mesajlaşmayla ilgili çevrimiçi platformdaki görünümü Görsel 4.70’ te verilmiştir. Ayrıca sistem üzerinden gönderilen mesajların mail üzerinden gönderilen bildirim maili de Görsel 4.71’de verilmiştir.

Görsel 4.69. Çevrimiçi platforma eklenen mesajlar bölümünün görünümü

Görsel 4.70. Çevrimiçi platformdan paydaşların mesajlaşmasıyla ilgili görünüm

Görsel 4.71. Çevrimiçi platformdan paydaşlar tarafından gönderilen mesajlarla ilgili bilgilendirme mailinin görünümü

4.3.7. Nihai tasarım ilkelerine ilişkin elde edilen bulgular

İhtiyaç analizi, alan adı analizi, birinci ve ikinci prototipin değerlendirilmesi aşamalarında yer alan katılımcılardan elde edilen görüşler doğrultusunda ÖG öğrencilerin paydaşlarının iş birliği kurmaları için oluşturulacak çevrimiçi platformun nihai tasarım ilkeleri aşağıda sıralanmıştır:

- Çevrimiçi platform telefon, tablet ve bilgisayar gibi farklı araçlar tarafından erişilebilir olmalı ve bu araçların herhangi biriyle aktif bir şekilde kullanılabilmelidir.
- Kullanıcılara kullanım açısından kolay bir ara yüz sunulmalı ve çevrimiçi platforma erişen kullanıcılar istediği alanlara kolayca ulaşabilmelidir.
- Çevrimiçi platforma üye olarak dahil olacak kullanıcılar üyelik için basit bir şekilde üye olabilmeli ve kolay bir şekilde platforma giriş yapabilmelidir.
- Her kullanıcının ne yapacağını anlayabildiği basit bir tasarım ile birlikte pratik bir kullanım sunulmalıdır.
- Katılımcıların ihtiyacı olan başlıklar yer almalı ve bilişsel yükü arttırmadan kullanıcıların ihtiyaçlarının yer aldığı bir platform oluşturulmalıdır.
- Çevrimiçi platforma ÖG bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olabilecek her paydaşın düşünülerek her bir paydaşın kendisini tanımlayabileceği profil seçimlerine yer verilmelidir.
- ÖG öğrenci paydaşlarının öğrenciyi takip edebilmesi için profilde her paydaşın öğrenciyle çalışılmayı hedeflediği amaçları girilebildiği bir başlık yer almalıdır.
- ÖG öğrenciyle bir dönem boyunca çalışılacak ve üzerinde karar verilen

bireyselleştirilmiş eğitim programının (BEP) yüklendiği bir başlık bulunmalıdır. Bu başlıkta yüklenen BEP her paydaş tarafından görüntülenebilmelidir.

- ÖG öğrencinin paydaşlarının kendi aralarında eğitim sürecinde yer alacak gelişmeleri birbirlerine aktarabilmeleri için bir duyuru başlığı yer almalıdır.
- ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların ÖG öğrenciye verdikleri ödevleri paylaşabilecekleri bir ödev başlığı yer almalıdır.
- ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu olan paydaşlarla ilgili bilgilerin yer aldığı ve her paydaşın birbirleriyle ilgili bilgileri görebildiği bir paydaşlar başlığı bulunmalıdır.
- ÖG öğrenciyle çalışan paydaşların gözlemlediği öğrencide görülen problem davranışların girilebildiği bir başlık platform üzerinde ayrıca yer almalıdır.
- ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların kendi aralarından paylaşım yaparak yararlanabilecekleri etkinlik ya da kaynakları yükleyebildikleri bir başlık yer almalıdır.
- ÖG öğrenciyle ilgili paydaşların düzenli olarak bilgi girebilecekleri ve paydaşların yaşanan gelişmeleri takip edebilecekleri bir haftalık görüşler başlığı bulunmalıdır.
- ÖG öğrenciyle ilgili her bir paydaşın görüşlerini aktarabileceği ve birbirlerine danışabilecekleri bir paydaş paylaşımları başlığı yer almalıdır.
- Çevrimiçi platform üzerinde paydaşların birbirlerinin paylaşımlarına yorum yapabildikleri ve görüşlerini aktardıkları yorum yapma özelliği bulunmalıdır.
- Çevrimiçi platformda paydaşların birbirleriyle doğrudan iletişime geçebilmesini sağlamak amacıyla doğrudan mesaj imkanı bulunmalıdır. Ayrıca paydaşlar kendi aralarında sohbet edebilmelidir.
- Çevrimiçi platforma dahil olan kullanıcıların kişisel bilgilerini korumaya yönelik olarak bir gizlilik sözleşmesi yer almalı ve kullanıcılar bu sözleşmeyi onayladıktan sonra kullanıcı olabilmelidir.
- Çevrimiçi platforma katılacak yeni kullanıcıların platformu nasıl kullanacağına yönelik olarak kullanıcılara yol gösterici bir site haritasının yer aldığı nasıl kullanırım başlığı bulunmalıdır.
- Çevrimiçi platform üzerinde paydaşların öğrenci profilinde yer alan başlıklara veri girmelerinde yol gösterici olacak örnek profiller platform üzerinde bulunmalıdır.
- Çevrimiçi platformun paydaşlar tarafından aktif bir şekilde kullanılmasını sağlayabilmek için platform içerisinde bir oyunlaştırmanı bulunması gerekmektedir.
- Çevrimiçi platformun ÖG öğrencinin gelişimi ve paydaşların yararına olduğunun platform üzerinde vurgulanması gerekmektedir.

4.4. ÖG Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliğine Yönelik Olarak Geliştirilen Çevrimiçi Platformun İş Birliği Sürecinde Kullanılabilirliği İle İlgili Paydaşların Görüşleri Nelerdir? Araştırma Sorusuna İlişkin Elde Edilen Bulgular

ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliğine yönelik olarak geliştirilen çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılabilirliği ile ilgili paydaşların görüşleri nelerdir? araştırma sorusuna ilişkin elde edilen bulgular araştırmada Son Ürünün Değerlendirilmesi aşamasında, “Çevrimiçi Platformun Değerlendirilmesi” ve “Uygulama” olmak üzere iki adımda toplanmıştır. Araştırmanın bu aşamasından gerçekleştirilen adımlarda elde edilen bulgular ayrı ayrı verilmiştir.

4.4.1. Uygulama adımı bulguları

İkinci prototipin değerlendirilmesi aşamasında elde edilen bulgular doğrultusunda çevrimiçi platform üzerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Geliştirilen son ürüne ilişkin olarak ÖG 3 farklı öğrencinin eğitimin sorumlu sınıf öğretmeni, okul öncesi öğretmeni, gölge öğretmenler, dil konuşma terapisti, özel ders öğretmeni ve aile bireylerden oluşan katılımcılarla çevrimiçi platformu uzun süreli kullanımları sonrası yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek iş birliği süreci ve çevrimiçi platformla ilgili görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgular analiz edildiğinde ortaya çıkan temalar Çevrimiçi Platform, Öğrenci Takip Paneli ve Öneriler temaları olmuştur. Katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 4.6’da yer verilmiştir.

Tablo 4.6. Uygulama adımı bulguları

Tema	Alt Tema	Kategori
Çevrimiçi Platform	İş Birliği	-Süreci düzenleme -Ortak dil kullanımı -Her paydaşa kazanç sağlama -Öğrenciyi destekleme -Düzenli bilgi -Sonrasında kullanma
	Gelenler	-Tek bir kanal -Daha fazla paylaşım -Kalıcılık -Birbirini takip etme -Kullanıcı dostu -Zaman kolaylığı -Tüm bilgilere ulaşma
	Gidenler	-Etkileşimi kısıtlama -Web sitesine bağlı olma
Öğrenci Takip Paneli	İşlevsel İçerikler	-Tasarım -Kayıt olma -BEP -Problem davranışlar -Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm? -Bu beceriyi nasıl çalışırım?
	İşlevsel Olmayan İçerikler	-Ödevler başlığı -Etkinlik havuzumuz başlığı -T.C. kimlik numarası girme
Öneriler	Platforma Öneriler	-Anlık sohbet -Beceri alanları -Bildirim sistemi -İlerlemeyi gösterme -Mobil uygulamaya dönüşmesi -Paydaşı onaylama -İçerik yazarken düzeltme

4.4.1.1. Çevrimiçi platform temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun uygulama adımı katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Çevrimiçi Platform* teması altında *iş birliği*, *gelenler* ve *gidenler* alt temaları yer almıştır.

İş birliğine ilişkin elde edilen görüşler

Uygulama adımı yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların çevrimiçi platformun iş birliğine yönelik etkilerini süreci düzenleme, ortak dil kullanımı, her paydaşa kazanç sağlama, öğrenciyi destekleme, düzenli bilgi ve sonrasında kullanma olarak ifade edildiğini göstermektedir. Çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde **süreci düzenlediğini** ifade eden Özel Ders Öğretmeni 1 “*Platformla birlikte ne yapacağımız belli oldu. Neyi nasıl yapacağız burada belli bir şey. Bizim sürecimizi düzenler. Konuşacak mıyız toplantı mı yapacağız aileyle mi bilgi göndereceğiz filan kafa karışıklığı kaldırabilir buradan paylaşımlarımızı yaparız.*” sözlerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformla birlikte **ortak bir dil oluştuğunu** ifade eden Sınıf Öğretmeni 1 “*Buradan herkesin ne yaptığını bildiği ve*

*gördüğü ortak bir dil çıkar ve herkes birbirini takip edebilir.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformun **her paydaşa kazanç sağladığını** ifade eden ÖERM Öğretmeni 1 “Bu platform sayesinde öğretmen zamandan kazanıyor, aile bilgileniyor, öğrenci üzerinde ortak bir şeyler çalışılıyor. Herkes kazanç sağlayabiliyor.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformun her paydaş tarafından kullanılmasıyla birlikte **öğrenciyi desteklemesinin** arttığını ifade eden Özel Ders Öğretmeni 1 “Öğrenciyle bire bir çalışan bir öğretmen olarak okulda neler yapıldığını görürüm, bende ona göre öğrenciyi derslerimde desteklerim. Süreçte öğrenciye daha fazla katkı sağlayabilirim.” sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformun kullanılmasıyla birlikte **düzenli bilgiye** ulaşılması konusunda Dil Konuşma Terapisti 1 görüşlerini “Haftalık olarak öğrenciyle ilgili neler yapıldığını görebildim. Ben ne yaptığımı öğretmenine aktarabildim. Nasıl desteklediğimize baktık. Öğrenciyi de daha fazla destek sağladığımızı düşünüyorum.” şeklinde aktarmıştır. Çevrimiçi platformu uygulama sonrasında da kullanacağını ifade eden Gölge Öğretmen 2 görüşlerini “Öğretmenlik hayatıma başladığımda bu platformu öğrencilerimde de kullanabileceğimi düşünüyorum. Benim açımdan çok yararlı olacaktır. Mesleğimin başında bana çok destek sağlayacağını düşünüyorum.” sözleriyle ifade etmiştir.*

Gelenlere ilişkin elde edilen görüşler

Uygulama adımımda yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kendilerine getirdiklerini tek bir kanal, daha fazla paylaşım, kalıcılık, birbirini takip etme, kullanıcı dostu, zaman kolaylığı ve tüm bilgilere ulaşma olarak ifade etmişlerdir. Çevrimiçi platformu kullanarak paydaşlarla iş birliği kurmak için **tek bir kanallarının** olduğunu ifade eden Özel Ders Öğretmeni 1 “Platform bize tek bir kanal getirdi. Farklı farklı şekillerde, farklı yerlerden ulaşmamıza gerek kalmadı. Hepimiz ortak bir yerden öğrencimizi takip ederek iletişime geçebildik.” sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformla birlikte **daha fazla paylaşım** olduğunu ifade eden ÖERM Öğretmeni 1 konuyla ilgili “Platform üzerinden daha fazla paylaşım yapabildik. Süre uzamadı belki 6 ayda belki yılda bir görüşürken burası üzerinden her hafta etkileşime girmiş olduk. Neler yaptığımızı görmüş olduk.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Çevrimiçi platformun kendileri için **kalıcılık** sağladığını ifade eden Aile 1 “Çocuğumla ilgili yapılanların burada kalıcı olduğunu bilmek güzel bir şey. Daha paylaşım yapmışız işte WhatsApp grupları kurmuşuz konuşmuşuz oradan ama bunu ne zaman fark ediyorum işte telefonda bir temizlik yaparken. Biz bunları konuşmuşuz bunları yapıyormuş çocuğum diyorum. Ama işte yeni bir öğretmen katılsa bunları gösteremiyorum. Ama burada kalıcı artık kaç yıl sonrada girip değerlendirebiliriz.” sözlerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformla birlikte **birbirlerini takip edebildiklerini** ifade

eden Özel Ders Öğretmeni 1 “Buradan birbirimizi sürekli görebildiğimiz için ne yaptı ne yapıldı gibi. Kendimizi motive ediyoruz. Öğretmeni şunu çalışmış ben de onu çalışayım. Ben de onu yapmalıyım gibi. Birbirimizi görerek neler yapacağımız konusunda ittirebiliyoruz ya da çok ilerlemişim biraz durayım diyebiliyoruz.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi platformun **kullanıcı dostu** olduğunu ifade eden Dil Konuşma Terapisti 1 ise görüşlerini aktarırken “Kullanımı kolay. Her şeye rahatlıkla ve kolaylıkla erişebiliyorum. Kafamı karıştıracak bir şey yok. Beni zorlamadı o nedenle rahatlıkla kullandım.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformun kendilerine **zaman kolaylığı** sağladığını ifade eden ÖERM Öğretmeni 1 “Günün her saati buradan girip bilgileri girebildiğim için kolaylık oluyor. Gece buradan girip o gün ne yaptığımı yazabildim. Dersten çıktım telefonla uğraşırken buradan girdim yazdım. O açıdan zamandan bağımsız bir ortam yarattı bana. Ayrıca herkese uygun bir zaman oluşturmak zorunda kalmadan günün her saati ulaşarak iş birliği kurabilirim.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Çevrimiçi platformun kendilerine **tüm bilgilere ulaşma** kolaylığı sağladığını ifade eden Aile 2 “Buradan bütün bilgilere ulaştım. Çocuğumla neler yapılmış görebildim. Diğerleri de ulaşabilir bizim için de tekrar etme gereği olmaz. Neler yapılmış herkes görebilir.” sözlerini kullanmıştır.

Gidenlere ilişkin elde edilen görüşler

Uygulama adımıında yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kendilerinden götördüklerini etkileşimi kısıtlama ve web sitesine bağlı olma olarak belirtmişlerdir. Paydaşlarla iş birliği sürecinde çevrimiçi platformun kendilerine getirdiği eksiklerden biri olarak **etkileşimin kısıtlandığını** ifade eden Gölge Öğretmen 1 konuyla ilgili “Şimdi ben buraya bir şey yazdığımda telefonla konuşmakla, WhatsApp ile konuşmakla sizin burada yazdığım şeyi görüp cevap yazmanız biraz farklı iletişimde. Burası daha nitelikli bir kanal ama iletişim açısından daha yapay, daha dar. Daha çok birbirimize mail atıyormuşuz gibi. Hem zaman aralığı olarak daha geniş zaman aralıkları. Ben bugün yazıyorum ama siz yarın cevap veriyorsunuz gibi. Daha dar bir iletişim kanalı. (...) Sadece bu platform için değil diğer uygulamalar için de böyle.” ifadelerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformun şu an için bir web sitesi platformu olması nedeniyle **web sitesine bağlı** olduklarını ifade eden Okul Öncesi Öğretmeni 1 “Her zaman web sitesine girmelisiniz. Oradan takip etmelisiniz. Bu oraya bizi bağlayan bir şey. Yani oraya girip kontrol etmem lazım, ne yazılmış diye.” sözleriyle görüşlerini ifade etmiştir.

4.4.1.2. Öğrenci takip paneli temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun uygulama adımıında katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan *Öğrenci Takip Paneli* teması altında işlevsel içerikler ve

işlevsel olmayan içerikler alt temaları yer almıştır.

İşlevsel içeriklere ilişkin elde edilen görüşler

Uygulama adımımda yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların platformda yer alan işlevsel içerikleri tasarım, kayıt olma, BEP, problem davranışlar, bu hafta ne çalıştım? ne gördüm? ve bu beceriyi nasıl çalışırım? olarak belirttikleri ortaya koydukları görülmüştür. Çevrimiçi platformun **tasarımı** için Gölge Öğretmen 2 görüşlerini *“Bence çok başarılı, ben ilk girdiğimde beklentimin üzerindeydi. (...) Renk tercihleri, görseller, yazı tipleri gayet güzel. Ben kullandığım zaman bakmaktan hoşlandığım bir ekran.”* sözleriyle ifade etmiştir. Çevrimiçi platforma **kayıt olma** süreciyle ilgili olarak Aile 1 görüşlerini ifade ederken *“Platforma kayıt olurken zorlanmadım. Hızlıca kaydımı oluşturdum. Basit bilgilerle kayıt oluşturuluyor.”* sözlerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformda yer **BEP** başlığı için ÖERM Öğretmeni 1 *“Ortak amaçların yer aldığı ve iş birliğinin önemli bir göstergesi olan BEP paylaşılması önemli. BEP belki tam belirtildiği gibi uygulanmayabiliyor şartlara göre değişiyor ama BEP protokolü iş birliğinin en önemli parçası bence. O nedenle bulunması güzel olmuş.”* sözleriyle görüşlerini aktarmıştır. **Problem davranışlar** başlığı için Özel Ders Öğretmeni 1 *“Burada problem davranışlar olmalı. Herkes bilmeli ama ne yapıldığı daha önemli burada. Problem davranış tamam var ama kim ne yapıyor bunun için mutlaka yazılmalı oraya. Problem davranışta önemli olan ne yapıldığı. Çünkü problem davranış bir anlamda iş birliği kurulan en önemli nokta.”* ifadelerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformda yer alan bu hafta **ne çalıştım? ne gördüm?** başlığı için Aile 2 görüşlerini aktarırken *“Haftalık olarak nerede ne yapılmış görebiliyorum. Takip edebiliyorum.”* sözlerini kullanmıştır. **Bu beceriyi nasıl çalışırım** başlığı için Aile 1 görüşlerini aktarırken *“Öğretmenlere evde çocuğumla nasıl çalışacağım konusunda buradan soru sorabilir. Herkes de cevaplayabilir. Bizim için çok işlevsel olabilir mesela.”* sözleriyle görüşlerini aktarmıştır.

İşlevsel olmayan içeriklere ilişkin elde edilen görüşler

Uygulama adımımda yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların platformun işlevsel olmayan noktalarını ödevler, etkinlik havuzumuz ve T.C. kimlik numarası girme olarak belirttikleri görülmüştür. Ödevlerle ilgili olarak Özel Ders Öğretmeni 1 görüşlerini *“Ödevler olması paydaş olarak bana bir sorumluk yükler. Ödevlerin paylaşılmasının iş birliği açısından bir işlevselliği yok. Benim bir sorumluluğum olmamalı ödevlerden.”* sözleriyle ifade etmiştir. Çevrimiçi platformda bulunan etkinlik havuzumuz başlığıyla ilgili olarak Sınıf Öğretmeni 1 görüşlerini aktarırken *“Bu başlık bana biraz gereksizmiş gibi geldi. Sanki kullandığım materyaller/kaynaklar ile aynı başlık gibi. Orası işlevsel olmayabilir. Ödev miydi, materyal miydi etkinlik miydi karıştırabilirim. Ben bir başlığa*

yüklerim aile başka yere yükleyebilir. Görmeyebilir.” sözlerini kullanmıştır. Çevrimiçi platforma öğrenci kaydederken kullanılan T.C. kimlik numarası girme ile ilgili olarak Gölge Öğretmen 1 görüşlerini “Öğrenciyi kaydederken T.C. kimlik numarası girmek istediğimizde örneğin 1 yazınca bütün kayıtlı T.C. kimlik numaraları çıkıyor. Böyle olunca ben bunlardan birini seçip tanımadığım bilmediğim bir öğrenciyi profilime ekleyebilirim. (...) T.C. kimlik numarasının tamamı yazılıp çıksa daha iyi olur.” şeklinde aktarmıştır.

4.4.1.3. Öneriler temasına ilişkin elde edilen bulgular

Çevrimiçi platformun uygulama adımıyla katılımcılardan elde edilen bulguların analiz edilmesi sonucunda ortaya çıkan Öneriler teması altında Platforma Öneriler alt teması yer almıştır.

Platforma önerilere ilişkin görüşler

Uygulama adımıyla yer alan katılımcılardan elde edilen bulgular analiz edildiğinde katılımcıların platforma yönelik anlık sohbet, beceri alanları, bildirim sistemi, ilerlemeyi gösterme, mobil uygulamaya dönüşmesi, paydaşı onaylama ve içerik yazarken düzeltme önerileri ortaya çıkmıştır. Platforma eklenilmesi önerilen başlıklardan **anlık sohbet** özelliği için Özel ders öğretmeni 1 görüşlerini “Paydaşlarla anlık olarak sohbet edebileceğimiz tüm paydaşlarında gördüğü bir mesajlaşma şekli eklenebilir. Oradan paylaştığım şeylerle ilgili diğer paydaşlara bilgi verebilirim.” şeklinde ifade etmiştir. Platforma eklenmesi önerilen özelliklerden biri olan **beceri alanları** için katılımcılardan Dil Konuşma Terapisti 1 görüşlerini ifade ederken “Çalıştığımız becerileri ya da hedefleri girerken beceri alanlarının altına ya da ders başlıklarının altına girebiliriz. Böylelikle hangi alanda neler çalışılmış görebiliriz. Matematikteki ilerlemesini, iletişimdeki ilerlemesini rahatlıkla görebiliriz.” ifadelerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformda olması için önerilen özelliklerden biri olan **bildirim sistemi** için Okul Öncesi Öğretmeni 1 görüşlerini “Veri girildiğinde ya da yorum yapıldığında bir bilgilendirme gitse iyi olur. Ya da panelde oraya veri girildiğini gösteren bir işaret ya da bildirim sayısı gibi bir şey olabilir. Oraya veri girildiğini bilelim biz.” şeklinde aktarmıştır. **İlerlemeyi gösterme** önerisi için Özel ders öğretmeni 1 “Hedef beceriler için ilerlemeyi gösteren ya da ilerlemeyi girebildiğimiz bir bölüm eklenebilir. O beceride neredeyiz gibi. Belki ölçütler şeklinde olmaz ama bir ilerleme şekli eklenebilir. Her paydaşa o beceri için nerede olduğunu. Öğrenciyi nasıl gördüğünü ekleyebilir. Bende o beceriyi yapıyor bende yapmıyor gibi durumlar ortaya net olarak çıkar.” ifadelerini kullanmıştır. Çevrimiçi platformun **mobil uygulamaya dönüşmesini** öneren Gölge Öğretmen 1 ise bu konuyla ilgili “Bu bence bir mobil uygulama olmalı ve telefonuma indirip buradan daha hızlı giriş sağlayabilmeliyim. Hemen bildirim gelmeli ve onu görebilmeliyim gibi.” ifadeleriyle görüşlerini aktarmıştır. Çevrimiçi

platforma dahil olacak bir **paydaşı onaylamayla** ilgili olarak Sınıf Öğretmeni 1 görüşlerini “Paydaşlar eklendiğinde ya da öğrenciyi profile eklediğinde bir onay süreci olmalı. Yani aile mi onaylar çocuğu ilk kaydeden mi onaylar. Bir onay süreci eklenebilir. Böylelikle sistemde rastgele eklemeler engellenebilir (...). Ya da sonrasında ayrıldığında paydaş çıkartılabilir gibi.” sözleriyle aktarmıştır. Çevrimiçi platformda yer alan başlıklara **içerik yazarken düzeltmeyle** ilgili olarak Gölge Öğretmen 1 görüşlerini “Başlıklara veri girerken doğru yazım için bir düzeltme verebilir. Yanlış yazdığım yerleri görebilirim.” sözleriyle aktarmıştır.

4.4.2. Çevrimiçi platformun değerlendirilmesi adımı bulguları

Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği betimsel istatistikleri

	No	Maddeler	N	$\bar{x}$	SS	1	2	3	4	5
Sınıf Öğretmeni	Pozitif Boyut									
	1	Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	3	Bu sistemin kullanımının kolay olduğunu düşündüm.	29	4.86	.351	-	-	-	4	25
	5	Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	7	Birçok insanın bu sistemi kullanmayı çok çabuk öğreneceğini sanıyorum.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	9	Bu sistemi kullanırken kendimden çok emin hissettim.	29	5.00	.000	-	-	-	-	29
	Negatif Boyut									
	2	Bu sistemi gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.	29	1.14	.351	25	4	-	-	-
	4	Bu sistemi kullanabilmek için daha teknik bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağımı düşünüyorum.	29	1.10	.310	26	3	-	-	-
	6	Bu sistemde çok fazla tutarsızlık olduğunu düşündüm.	29	1.03	.186	28	1	-	-	-
ÖERM Öğretmeni	8	Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.	29	1.00	.000	29	-	-	-	-
	10	Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.	29	1.00	.000	29	-	-	-	-
	Pozitif Boyut									
	1	Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.	29	4.55	.572	-	-	1	11	17
	3	Bu sistemin kullanımının kolay olduğunu düşündüm.	29	4.59	.568	-	-	1	10	18
	5	Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.	29	4.66	.553	-	-	1	8	20
	7	Birçok insanın bu sistemi kullanmayı çok çabuk öğreneceğini sanıyorum.	29	4.59	.867	1	-	1	6	21
	9	Bu sistemi kullanırken kendimden çok emin hissettim.	29	4.59	.825	1	-	-	8	20
	Negatif Boyut									
	2	Bu sistemi gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.	29	1.21	.412	23	6	-	-	-

Tablo 4.7. (Devam) Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği betimsel istatistikleri

4	Bu sistemi kullanabilmek için daha teknik bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağımı düşünüyorum.	29	1.24	.511	23	5	1	-	-
4	Bu sistemi kullanabilmek için daha teknik bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağımı düşünüyorum.	29	1.24	.511	23	5	1	-	-
6	Bu sistemde çok fazla tutarsızlık olduğunu düşündüm.	29	1.07	.258	27	2	-	-	-
8	Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.	29	1.24	.786	25	3	-	-	1
10	Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.	29	1.48	.634	17	10	2	-	-
Pozitif Boyut									
1	Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.	37	4.86	.347	-	-	-	5	32
3	Bu sistemin kullanımının kolay olduğunu düşündüm.	37	4.73	.769	1	-	1	4	31
5	Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.	37	4.70	.777	1	-	1	5	30
7	Birçok insanın bu sistemi kullanmayı çok çabuk öğreneceğini sanıyorum.	37	4.84	.442	-	-	1	4	32
9	Bu sistemi kullanırken kendimden çok emin hissettim.	37	4.78	.479	-	-	1	6	30
Negatif Boyut									
2	Bu sistemi gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.	37	1.30	.520	27	9	1	-	-
4	Bu sistemi kullanabilmek için daha teknik bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağımı düşünüyorum.	37	1.57	.728	20	14	2	1	-
6	Bu sistemde çok fazla tutarsızlık olduğunu düşündüm.	37	1.35	.857	29	6	-	1	1
8	Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.	37	1.19	.518	32	3	2	-	-
10	Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.	37	1.65	1.03	23	8	3	2	1

Paydaşların Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğine verdikleri yanıtlar incelendiğinde katılımcıların pozitif alt boyutta madde ortalama puanlarının yüksek; negatif alt boyutta ise düşük olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin pozitif boyutta en yüksek puanı “*Bu sistemi kullanırken kendimden çok emin hissettim.*” maddesine ($\bar{x}$ = 5.00; ss=.000) verilirken; en düşük puanı ise “*Bu sistemin kullanımının kolay olduğunu düşündüm.*” maddesi almıştır ($\bar{x}$ = 4.86; ss=.351). Negatif boyutta ise en yüksek puanı “*Bu sistemi gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.*” maddesi ($\bar{x}$ = 1.14; ss=.351) alırken; en düşük puanı ise “*Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.*” ve “*Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.*” maddeleri ($\bar{x}$ = 1.00; ss=.000) almıştır. ÖERM de ise pozitif boyutta en yüksek puanı “*Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.*” maddesine ($\bar{x}$ = 4.66; ss=.553)

verilirken; en düşük puanı “*Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.55; ss=.572) almıştır. Negatif boyutta ise en yüksek puan “*Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.*” maddesine ($\bar{x}$ = 1.48; ss=.634) verilirken; en düşük puan “*Bu sistemde çok fazla tutarsızlık olduğunu düşündüm.*” maddesine ($\bar{x}$ = 1.07; ss=.258) verilmiştir. Ailelerin pozitif boyutta en yüksek puanı “*Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.*” maddesine ($\bar{x}$ = 4.86; ss=.387) verilirken; en düşük puanı ise “*Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.*” maddesi almıştır ($\bar{x}$ = 4.70; ss=.777). Negatif boyutta ise en yüksek puan “*Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle birçok şey öğrenmem gerekti.*” maddesine ($\bar{x}$ = 1.65; ss=1.03) verilirken; en düşük puan “*Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.*” maddesine ($\bar{x}$ = 1.19; ss=.518) verilmiştir.

Paydaşlardan sistem kullanılabilirliğiyle ilgili yaptıkları değerlendirmelerde Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğinden alınan puanlara ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. SUS-TR ölçeğinden paydaşlara göre elde edilen betimsel istatistikler

	N	$\bar{x}$	ss	Maksimum	Minimum
Sınıf Öğretmeni	29	74.91	1.70	70.00	80.00
ÖERM Öğretmeni	29	73.01	6.59	57.50	87.50
Aile	37	77.43	6.85	55.00	92.50
Toplam	95	75.31	5.93	55.00	92.50

Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğinden elde edilen sonuçlar Bangor vd. (2009) tarafından ortaya konulan derecelendirme tablosuna göre incelenmiştir. Paydaşlardan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları ele alındığında ($\bar{x}$ = 74.91; ss=1.70) sistemin kullanılabilirliği iyi, ÖERM öğretmenlerinin ortalama puanları ele alındığında ($\bar{x}$ = 73.01; ss=6.59) sistemin kullanılabilirliği iyi, ailelerin ortalama puanları ele alındığında ($\bar{x}$ = 77.43; ss=6.85) sistemin iyi ve toplam puan ele alındığında ($\bar{x}$ = 75.31; ss=5.93) iyi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Sistem Kullanılabilirlik Ölçeğinden elde edilen sonuçların cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örnekler t-testi sonuçları Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. SUS-TR ölçeğinin cinsiyete göre farklılaşma durumu için bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	P
Erkek	38	76.97	5.57	2.27	.026
Kadın	57	74.21	5.96		

Sistem kullanılabilirliğiyle ilgili cinsiyete göre bir farklılaşma olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örnekler t testi sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$). Buna göre erkek katılımcıların sistem kullanılabilirlik puanları ($\bar{x} = 76.97$) kadın katılımcıların sistem kullanılabilirlik puanlarından ($\bar{x} = 74.21$) daha yüksektir. Sistem kullanılabilirliğinin paydaşlara göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10. SUS-TR ölçeğinin paydaşlara göre farklılaşma durumu için tek yönlü faktörlü analizi (ANOVA) sonuçları

Paydaş	n	$\bar{x}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Fark
Sınıf Öğretmeni (1)	29	74.91	1.70	Grup Arası	323.66	2	161.835	4.97	.009	
ÖERM Öğretmeni (2)	29	73.01	6.59	Grup İçi	2991.85	92	32.520			2-3
Aile (3)	37	77.43	6.85	Toplam	3315,52	94				
Toplam	95	75.31	5.93							

Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde sistem kullanılabilirliğiyle ilgili olarak paydaşlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Paydaşlara göre farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Benforoni testinin sonuçlarına göre ailelerin sistem kullanılabilirlik puanları ($\bar{x} = 77.43$) ÖERM öğretmenlerinden ($\bar{x} = 73.01$) daha yüksektir. Sistem kullanılabilirliğinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. SUS-TR ölçeğinin yaşa göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları

Yaş Aralığı	n	$\bar{x}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Fark
25-30	19	71.18	6.78	Grup Arası	487,792	3	162,597	5.23	.002	1-3 1-4
31-35	16	74.53	7.59	Grup İçi	2827,73	91	31,074			
36-40	38	76.44	3.65	Toplam	3315,52	94				
41 ve üzeri	22	77.50	5.50							
Toplam	95	75.31	5.93							

Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde sistem kullanılabilirliğiyle ilgili olarak yaşa göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Yaşa göre farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Benforoni testinin sonuçlarına göre yaş aralığı 35-40 arasında olanlar ($\bar{x} = 76.44$) ile 41 ve üzeri olanların ($\bar{x} = 77.50$) sistem kullanılabilirlik puanları yaş aralığı 25-30 arasında olanlara ($\bar{x} = 71.18$) göre yüksektir.

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği maddelerine ilişkin paydaşlardan betimsel istatistikler elde edilmiştir. WSKÖ maddelerine ilişkin paydaşlardan sınıf öğretmenlerinden elde edilen betimsel istatistikler Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Sınıf öğretmenlerine göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri

	No	Maddeler	n	$\bar{x}$	ss	1	2	3	4	5
Gezinme Kolaylığı	1	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar bulunmaktadır.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	2	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar uygun yerleştirilmiştir.	29	5.00	.000	-	-	-	-	29
	3	Site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinme araçlarının yerleşimi sayfalar arasında tutarlılık gösteriyor.	29	4.83	.468	-	-	1	3	25
	4	Sitede rahatlıkla geziniyorum.	29	4.90	.409	-	-	1	1	27
	5	Sitede yenilikler hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılıyor.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	6	Menülerdeki başlıklar ile içerik tutarlı.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	7	Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.	29	4.76	.636	-	1	-	4	24
	8	Sitenin adresini kolaylıkla hatırlıyorum.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	9	İlişkili bilgiler gruplandırılmış.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	10	Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiş.	29	4.79	.491	-	-	1	4	24
Tasarım	11	Metinlerin hizalamaları tutarlı.	29	4.86	.351	-	-	-	4	25
	12	Kullanılan yazı tipleri tutarlı.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	13	Yazı tipi ve büyüklüğü okumayı kolaylaştırıyor.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	14	Arkaplan rengi okumayı kolaylaştırıyor.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	15	Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	16	Sayfanın ekrandaki yerleşimi uygun.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	17	Sayfaların yerleşimi tutarlı.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
Erişim Kolaylığı	18	Site hızlı yükleniyor.	29	4.86	.441	-	-	1	2	26
	19	Bağlantılar sorunsuz çalışıyor.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	20	Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	29	4.90	.409	-	-	1	1	27
	21	Site, farklı ekran çözünürlüklerinde aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
Kullanım Kolaylığı	22	Siteyi karmaşık buluyorum.	29	1.17	.384	24	5	-	-	-
	23	Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.	29	1.31	.660	23	3	3	-	-
	24	İçeriği henüz tamamlanmamış sayfa veya sayfalar var.	29	1.14	.351	25	4	-	-	-
	25	Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.	29	1.03	.186	28	1	-	-	-

Sınıf öğretmenlerinden WSKÖ maddelerine ilişkin elde edilen sonuçlar incelendiğinde ölçeğin gezinme kolaylığı alt boyutunda en yüksek puanı “Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar uygun yerleştirilmiştir.” maddesi ($\bar{x}$ = 5.00; ss=.000) alırken en düşük puanı ise “Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.76; ss=.636) almıştır. Tasarım alt boyutunda ise “Arka plan-metin

renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.97; ss=.186) en yüksek puanı alırken; “Metinlerin hizalamaları tutarlı.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.86; ss=.351) en düşük puanı almıştır. Erişim kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “Site, farklı ekran çözünürlüklerinde aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.97; ss=.186) alırken; en düşük puanı ise “Site hızlı yükleniyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.86; ss=.441) almıştır. Kullanım kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 1.31; ss=.660) alırken en düşük puanı “Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.” maddesi ($\bar{x}$ = 1.03; ss=.186) almıştır. WSKÖ maddelerine ilişkin paydaşlardan ÖERM öğretmenlerinden elde edilen betimsel istatistikler Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13. ÖERM öğretmenlerine göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri

	No	Maddeler	n	$\bar{x}$	ss	1	2	3	4	5
Gezinme Kolaylığı	1	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar bulunmaktadır.	29	4.83	.539	-	-	2	1	26
	2	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar uygun yerleştirilmiş.	29	4.83	.539	-	-	2	1	26
	3	Site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinme araçlarının yerleşimi sayfalar arasında tutarlılık gösteriyor.	29	4.83	.539	-	-	2	1	26
	4	Sitede rahatlıkla geziniyorum.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	5	Sitede yenilikler hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılıyor.	29	4.59	.733	-	-	4	4	21
	6	Menülerdeki başlıklar ile içerik tutarlı.	29	4.86	.351	-	-	-	4	25
	7	Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.	29	4.90	.310	-	-	-	3	26
	8	Sitenin adresini kolaylıkla hatırlıyorum.	29	4.90	.409	-	-	1	1	27
	9	İlişkili bilgiler gruplandırılmış.	29	4.83	.468	-	-	1	3	25
	10	Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiş.	29	4.58	.628	-	-	2	8	19
Tasarım	11	Metinlerin hizalamaları tutarlı.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	12	Kullanılan yazı tipleri tutarlı.	29	4.83	.658	-	-	1	1	27
	13	Yazı tipi ve büyüklüğü okumayı kolaylaştırıyor.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	14	Arkaplan rengi okumayı kolaylaştırıyor.	29	4.97	.186	-	-	-	1	28
	15	Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.	29	5.00	.186	-	-	-	-	29
	16	Sayfanın ekrandaki yerleşimi uygun.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
	17	Sayfaların yerleşimi tutarlı.	29	4.93	.258	-	-	-	2	27
Erişim Kolaylığı	18	Site hızlı yükleniyor.	29	4.76	.636	-	1	-	4	24
	19	Bağlantılar sorunsuz çalışıyor.	29	4.69	.891	1	-	2	1	25
	20	Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	29	4.59	.867	-	1	4	1	23
	21	Site, farklı ekran çözünürlüklerinde aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	29	4.69	.712	-	-	4	1	24

Tablo 4.13. (Devam) ÖERM öğretmenlerine göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri

Kullanım Kolaylığı	22	Siteyi karmaşık buluyorum.	29	1.14	.351	25	4	-	-	-
	23	Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.	29	1.03	.186	28	1	-	-	-
	24	İçeriği henüz tamamlanmamış sayfa veya sayfalar var.	29	1.86	1.274	18	3	3	4	1
	25	Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.	29	1.31	.806	24	3	2	-	-

ÖERM öğretmenlerinden WSKÖ maddelerine ilişkin elde edilen sonuçlar incelendiğinde ölçeğin gezinme kolaylığı alt boyutunda en yüksek puanı “*Sitede rahatlıkla geziniyorum.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.97; ss=.186) alırken en düşük puanı ise “*Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiştir.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.58; ss=.628) almıştır. Tasarım alt boyutunda ise “*Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.*” maddesi ($\bar{x}$ = 5.00; ss=.000) en yüksek puanı alırken; “*Kullanılan yazı tipleri tutarlı.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.83; ss=.658) en düşük puanı almıştır. Erişim kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “*Site hızlı yükleniyor.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.76; ss=.636) alırken; en düşük puanı ise “*Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.*” maddesi ($\bar{x}$ = 4.59; ss=.867) almıştır. Kullanım kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “*İçeriği henüz tamamlanmamış sayfa veya sayfalar var.*” maddesi ($\bar{x}$ = 1.86; ss=1.274) alırken en düşük puanı “*Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.*” maddesi ($\bar{x}$ = 1.03; ss=.186) almıştır. WSKÖ maddelerine ilişkin paydaşlardan ailelerden elde edilen betimsel istatistikler Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Ailelere göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri

Gezinme Kolaylığı	No	Maddeler	n	$\bar{x}$	ss	1	2	3	4	5
	1	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar bulunmaktadır.	37	4.81	.701	1	-	-	3	33
	2	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar uygun yerleştirilmiştir.	37	4.89	.393	-	-	1	2	34
	3	Site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinme araçlarının yerleşimi sayfalar arasında tutarlılık gösteriyor.	37	4.95	.229	-	-	-	2	35
	4	Sitede rahatlıkla geziniyorum.	37	4.95	.229	-	-	-	2	35
	5	Sitede yenilikler hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılıyor.	37	4.89	.315	-	-	-	4	33
	6	Menülerdeki başlıklar ile içerik tutarlı.	37	4.92	.277	-	-	-	3	34
	7	Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.	37	4.95	.229	-	-	-	1	37
	8	Sitenin adresini kolaylıkla hatırlıyorum.	37	4.95	.229	-	-	-	2	35
	9	İlişkili bilgiler gruplandırılmış.	37	4.86	.347	-	-	-	5	32
	10	Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiştir.	37	4.78	.534	-	-	2	4	31

Tablo 4.14. (Devam) Ailelere göre WSKÖ maddeleri betimsel istatistikleri

Tasarım	11	Metinlerin hizalamaları tutarlı.	37	4.86	.347	-	-	-	5	32
	12	Kullanılan yazı tipleri tutarlı.	37	4.84	.602	-	1	1	1	34
	13	Yazı tipi ve büyüklüğü okumayı kolaylaştırıyor.	37	4.84	.501	-	-	2	2	33
	14	Arkaplan rengi okumayı kolaylaştırıyor.	37	4.92	.277	-	-	-	3	34
	15	Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.	37	4.95	.229	-	-	-	2	35
	16	Sayfanın ekrandaki yerleşimi uygun.	37	4.78	.534	-	-	2	4	31
	17	Sayfaların yerleşimi tutarlı.	37	4.92	.277	-	-	-	3	34
Erişim Kolaylığı	18	Site hızlı yükleniyor.	37	4.84	.553	-	1	-	3	33
	19	Bağlantılar sorunsuz çalışıyor.	37	4.78	.534	-	-	2	4	31
	20	Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	37	4.76	.597	-	-	3	3	31
	21	Site, farklı ekran çözünürlüklerinde aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.	37	4.81	.569	-	-	3	1	33
Kullanım Kolaylığı	22	Siteyi karmaşık buluyorum.	37	1.16	.374	31	6	-	-	-
	23	Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.	37	1.27	.508	28	8	1	-	-
	24	İçeriği henüz tamamlanmamış sayfa veya sayfalar var.	37	1.30	.812	31	3	2	1	-
	25	Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.	37	1.41	.865	27	8	-	1	1

Ailelerden WSKÖ maddelerine ilişkin elde edilen sonuçlar incelendiğinde ölçeğin gezinme kolaylığı alt boyutunda en yüksek puanı “Site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinme araçlarının yerleşimi sayfalar arasında tutarlılık gösteriyor.”, “Sitede rahatlıkla geziniyorum.”, “Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.” ve “Sitenin adresini kolaylıkla hatırlıyorum.” maddeleri ($\bar{x}$ = 4.95; ss=.22) alırken en düşük puanı ise “Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiş.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.78; ss=.534) almıştır. Tasarım alt boyutunda ise “Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.95; ss=.229) en yüksek puanı alırken; “Sayfanın ekrandaki yerleşimi uygun.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.78; ss=.534) en düşük puanı almıştır. Erişim kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “Site hızlı yükleniyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.84; ss=.553) alırken; en düşük puanı ise “Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 4.76; ss=.597) almıştır. Kullanım kolaylığı alt boyutunda ise en yüksek puanı “Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.” maddesi ($\bar{x}$ = 1.41; ss=.865) alırken en düşük puanı “Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.” maddesi ($\bar{x}$ = 1.27; ss=.508) almıştır.

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeğinden elde edilen sonuçların cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örnekler t-testi sonuçları Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15. WSKÖ ölçeğinin cinsiyete göre farklılaşma durumu için bağımsız örnekler t-testi sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	P
Gezinme Kolaylığı	Erkek	38	49.31	1.31	2.04	.044
	Kadın	57	48.19	3.20		
Tasarım	Erkek	38	34.39	1.60	.35	.727
	Kadın	57	34.26	1.91		
Erişim Kolaylığı	Erkek	38	19.81	.60	2.52	.013
	Kadın	57	18.77	2.50		
Kullanım Kolaylığı	Erkek	38	4.92	1.65	-.642	.523
	Kadın	57	5.14	1.61		
Toplam	Erkek	38	108.44	3.15	1.93	.055
	Kadın	57	106.36	6.07		

Web sitesi kullanılabilirliğiyle ilgili cinsiyete göre bir farklılaşma olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örnekler t testi sonuçları incelendiğinde ölçeğin toplam puanında cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı ($p>.05$), bununla birlikte ölçeğin gezinme kolaylığı ve erişim kolaylığı alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<.05$). Buna göre ölçeğin gezinme kolaylığı alt boyutunda erkek katılımcıların puanları ($\bar{x}= 49.31$) kadın katılımcılara göre ($\bar{x}= 48.19$) daha yüksektir. Ölçeğin bir diğer alt boyutu olan erişim kolaylığında ($\bar{x}= 19.81$) da erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre ($\bar{x}= 18.77$) puanları daha yüksektir. Web sitesi kullanılabilirliğinin paydaşlara göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. WSKÖ ölçeğinin paydaşlara göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları

	Paydaş	n	$\bar{x}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Fark
Gezinme Kolaylığı	Sınıf Öğretmeni (1)	29	48.79	1.95	Grup Arası	12.491	2	6.24	.874	.421	
	ÖERM Öğretmeni (2)	29	48.10	3.41	Grup İçi	657.34	92	7.14			
	Aile (3)	37	48.94	2.49	Toplam	669.83	94				
	Toplam	95	48,64	2.66							
Tasarım	Sınıf Öğretmeni (1)	29	34.41	1.05	Grup Arası	3.494	2	1.74	.541	.584	
	ÖERM Öğretmeni (2)	29	34.51	1.63	Grup İçi	297.03	92	3.22			
	Aile (3)	37	34.08	2.30	Toplam	300.52	94				
	Toplam	95	34.31	1.78							

Tablo 4.16. (Devam) WSKÖ ölçeğinin paydaşlara göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları

Erişim Kolaylığı	Sınıf Öğretmeni (1)	29	19.65	.897	Grup Arası	12.569	2	6.28	1.538	.220
	ÖERM Öğretmeni (2)	29	18.72	2.68	Grup İçi	376.021	92	4.08		
	Aile (3)	37	19.18	2.05	Toplam	388.58	94			
	Toplam	95	19.18	2.03						
Kullanım Kolaylığı	Sınıf Öğretmeni (1)	29	4.65	1.07	Grup Arası	7.309	2	3.65	1.393	.254
	ÖERM Öğretmeni (2)	29	5.34	1.67	Grup İçi	241.42	92	2.62		
	Aile (3)	37	5.13	1.90	Toplam	248.73	94			
	Toplam	95	5.05	1.62						
Toplam	Sınıf Öğretmeni (1)	29	107.51	2.87	Grup Arası	11.319	2	5.66	.206	.814
	ÖERM Öğretmeni (2)	29	106.68	6.18	Grup İçi	2523.81	92	27.43		
	Aile (3)	37	107.3	5.82	Toplam	2535.2	94			
	Toplam	95	107.2	5.19						

Web sitesi kullanılabilirliğinin paydaşlara göre farklılaşma durumunu ortaya koymak için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde web sitesi kullanılabilirliğinde paydaşlara göre ölçeğin toplam puanında ve alt boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>.05$). Web sitesi kullanılabilirliğinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. WSKÖ ölçeğinin yaşa göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları

	Paydaş	n	$\bar{x}$	ss	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	Fark
Gezinme Kolaylığı	25-30 (1)	19	47.31	3.98	Grup Arası	45.583	3	15.194	2.21	.092	
	31-35 (2)	16	49.00	2.70	Grup İçi	624.24	91	6.860			
	36-40 (3)	38	49.15	1.46	Toplam	669.83	94				
	41 ve üzeri (4)	22	48.63	2.66							
	Toplam	95	48.64	2.66							
Tasarım	25-30 (1)	19	34.26	1.99	Grup Arası	14.816	3	4.939	1.57	.201	
	31-35 (2)	16	34.31	1.95	Grup İçi	285.71	91	3.140			
	36-40 (3)	38	34.71	.83	Toplam	300.52	94				
	41 ve üzeri (4)	22	33.68	2.49							
	Toplam	95	34.31	1.78							

Tablo 4.17. (Devam) WSKÖ ölçeğinin yaşa göre farklılaşma durumu için One-Way ANOVA sonuçları

Erişim Kolaylığı	25-30 (1)	19	18.05	3.13	Grup Arası	36.697	3	12.232	3.16	.028	1 ile 3 arasında 3 lehine
	31-35 (2)	16	18.93	2.51	Grup İçi	351.89	91	3.867			
	36-40 (3)	38	19.65	1.19	Toplam	388.58	94				
	41 ve üzeri (4)	22	19.54	1.14							
	Toplam	95	19.18	2.03							
Kullanım Kolaylığı	25-30 (1)	19	5.89	1.69	Grup Arası	21.633	3	7.211	2.88	.040	1 ile 2 arasında 2 lehine
	31-35 (2)	16	4.37	1.08	Grup İçi	227.10	91	2.496			
	36-40 (3)	38	5.02	1.61	Toplam	248.73	94				
	41 ve üzeri (4)	22	4.86	1.69							
	Toplam	95	5.05	1.62							
Toplam	25-30 (1)	19	105.5	7.39	Grup Arası	132.95	3	44.318	1.67	.177	
	31-35 (2)	16	106.6	6.53	Grup İçi	2402.2	91	26.398			
	36-40 (3)	38	108.5	3.04	Toplam	2535.2	94				
	41 ve üzeri (4)	22	106.7	4.54							
	Toplam	95	107.2	5.19							

Web sitesi kullanılabilirliğinin yaşa göre değişkenlik gösterip göstermediğine ilişkin elde edilen sonuçlar; ölçeğin toplam puanına göre herhangi bir anlamlı fark olmadığı ($p>.05$), ölçeğin alt boyutlarından olan erişim kolaylığı ve kullanım kolaylığı alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p<.05$). Erişim kolaylığı alt boyutunda yaşa göre farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Benforoni testinin sonuçlarında 36-40 yaş arasında olanların ortalamaları ($\bar{x}=19.65$), 25-30 yaş arasında olanlardan ($\bar{x}=18.05$) yüksektir. Kullanım kolaylığı alt boyutunda yaşa göre farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan Benforoni testinin sonuçlarına bakıldığında 31-35 yaş arasında olanların ortalamaları ($\bar{x}= 4.37$), 25-30 yaş arasında olanlardan ($\bar{x}= 5.89$) yüksektir.

Paydaşlara göre sistem kullanılabilirliği ile web sitesi kullanılabilirliği arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı analizi sonuçları Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. Paydaşlara göre WSKÖ ile SUS-TR Ölçeği ilişkisinin korelasyon analizi

		SUS-TR	Gezinme Kolaylığı	Tasarım	Erişim Kolaylığı	Kullanım Kolaylığı	WSKÖ Toplam
Sınıf Öğretmeni	SUS-TR	1	.290	-.029	.097	-.114	.174
			.127	.880	.617	.555	.367
	Gezinme Kolaylığı		1	.165	.039	.016	.758**
	Tasarım			1	.270	.130	.611**
					.157	.501	.000
	Erişim Kolaylığı				1	-.164	.376*
	Kullanım Kolaylığı					1	.382*
	WSKÖ Toplam						1
ÖERM Öğretmeni	SUS-TR	1	.303	.445*	.271	-.405*	.293
			.110	.016	.156	.029	.123
	Gezinme Kolaylığı		1	.245	.794**	-.200	.908**
	Tasarım			1	.000	.298	.000
					.374*	-.340	.471**
	Erişim Kolaylığı				.045	.071	.010
	Kullanım Kolaylığı				1	-.288	.894**
	WSKÖ Toplam					.130	.000
						1	-.055
							.778
							1
Aile	SUS-TR	1	.118	.044	.267	.379*	.286
			.488	.794	.110	.021	.087
	Gezinme Kolaylığı		1	.877**	.675**	-.268	.925**
	Tasarım			1	.000	.109	.000
					.579**	-.383*	.849**
	Erişim Kolaylığı				.000	.019	.000
	Kullanım Kolaylığı				1	-.249	.789**
	WSKÖ Toplam					.138	.000
						1	-.027
							.874
							1

Paydaşlara göre web sitesi kullanılabilirliği ile sistem kullanılabilirliği arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Çarpım Momentler Korelasyon analizi yapılmıştır. Sınıf öğretmenleri için WSKÖ toplam puanları ile ölçeğin alt boyutlarından gezinme kolaylığı ($r=.758$), tasarım($r=.611$), erişim kolaylığı ($r=.376$) ve kullanım kolaylığı ($r=.382$) arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Ancak WSKÖ toplam puanları ve alt boyutları ile SUS-TR ölçeği arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

ÖERM öğretmenleri için bakıldığında SUS-TR ile tasarım ($r=.445$) ve kullanım kolaylığı ($r=-.405$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. WSKÖ'nün toplam puanı ile gezinme kolaylığı ($r=.908$), tasarım ($r=.471$) ve erişim kolaylığı ($r=.894$) alt boyutları

arasında anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. WSKÖ'nün alt boyutlarında gezinme kolaylığı ve erişim kolaylığı arasında ($r=.794$), tasarım ile erişim kolaylığı arasında ($r=.374$) anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Ancak WSKÖ toplam puanı ile SUS-TR arasında, SUS-TR ile WSKÖ'nün alt boyutları olan gezinme kolaylığı ve erişim kolaylığı alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Aileler için bakıldığından SUS-TR ile WSKÖ'nün alt boyutlarından kullanım kolaylığı arasında ($r=.379$) anlamlı bir ilişki görülmüştür. WSKÖ'nün toplam puanı ile gezinme kolaylığı ($r=.925$), tasarım ($r=.849$) ve erişim kolaylığı ($r=.789$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. WSKÖ'nün gezinme kolaylığı alt boyutu ile tasarım ($r=.877$) ve erişim kolaylığı ($r=.675$) arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. WSKÖ'nün tasarım alt boyutu ile erişim ($r=.579$) ve kullanım kolaylığı ($r=-.383$) alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Ancak WSKÖ toplam puanı ile SUS-TR arasında, SUS-TR ile WSKÖ'nün alt boyutları olan gezinme, tasarım ve erişim kolaylığı alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde öncelikle araştırma sorularına ilişkin elde edilen bulgular ilgili alan yazın altında tartışılmış ve ortaya çıkan sonuçlar aktarılmıştır. Devam eden süreçte araştırmada elde edilen sonuçlar ile alan yazın ışığında uygulamaya ve ileride yapılabilecek araştırmalara yönelik öneriler verilmiştir.

5.1. ÖĞ Öğrencilerin Eğitiminden Sorumlu Paydaşların İş Birliği Süreci, Çevrimiçi Platformların İş Birliğinde Kullanılması, Çevrimiçi Platformun Tasarım Özellikleri ve Kullanılabilirliği İle İlgili Elde Edilen Sonuçların Tartışılması

ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar neden iş birliğine ihtiyaç duyarlar? Araştırmada elde edilen bulgular; bilgi ihtiyacı, çocuğun iyilik hali, kader birliği ve paylaşım şeklinde ortaya çıkmıştır. Paydaşların iş birliği için ortaya koydukları bu nedenlerin her birinin sağlanacak bilgiyle mümkün olabilmesi nedeniyle “*bilgi*” şemsiyesi altında toplanabileceği söylenebilir. Bu nedenle ÖĞ öğrenciyle çalışan paydaş değişse bile bilgiye olan sürekli ihtiyacının değişmeyecektir. İnsanın bilme isteği yeni bilgiye olan ihtiyacı özel eğitim gibi sürekli değişen ve güncellenen bir alan için her zaman devam edecektir. Paydaşlardan biri olan ÖĞ çocuğa sahip ebeveynlerin gereksinimleri arasında da bilgi ihtiyacının olduğu (Brown vd. 2012; Cavkaytar, Ardıç ve Aksoy, 2014; Girgin Akın, 2023; Sahay vd., 2013), ÖĞ öğrencilerle çalışan farklı disiplinlerden paydaşların da iş birliği kurma nedenleri arasında bilgi ihtiyacı desteğinin bulunduğu ifade edilmektedir (Akalin, 2014; Giriş, 2023; Tunalı Erkan, 2018; Yazıcıoğlu 2020). ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlara destek sağlamak için en önemli araçlardan birisi ise şüphesiz ki iş birliği kurmaktır (Ritzman, Sanger ve Coufal, 2006). ÖĞ öğrencinin sahip olduğu yetersizlik türü veya bulunduğu sınıf kademesi fark etmeksizin çeşitli disiplinlerden profesyonellerin birlikte çalışması ve iş birliği kurmaları ÖĞ öğrencinin uzun vadede başarısını etkilerken; paydaşların iş birliği yapmaması ise ÖĞ öğrencilere sağlanan hizmetlerin kapsamını ve kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir (Conderman ve Johnson-Rodriguez, 2009; Murawski ve Hughes, 2009; O'Toole ve Kirpatrick, 2007; Whitten ve Zebehazy, 2003; Wallace, Anderson ve Bartolomay, 2009). ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu öğretmenler, uzmanlar ve destek personelinin iş birliğiyle; ÖĞ öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların, zorlukları belirleyerek çözüme ulaştırmak için etkili yenilikçi çözümler oluşturabilirler (Griffin, Jones ve Kilgore, 2006), ÖĞ öğrencinin eğitiminde uzmanlıklarını ve var olan kaynaklarını bir araya getirerek öğrenme ve katılımda ortaya çıkan engelleri birlikte aşabilirler (Mulholland ve O'Connor, 2016) ve ÖĞ öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanması için daha bütünsel bir yaklaşım oluşturulabilirler (Winter ve O'Raw, 2010). Ayrıca bulgularda iş birliğinde koordinasyonu sağlamak için paydaşların bilgi

düzeylerinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlarla yapılan farklı araştırmalar incelendiğinde paydaşların bilgi eksikliklerinin olduğunu ortaya konmuştur (Türkoğlu, 2007; Harvey vd., 2010; Akalın, 2014; Balo, 2015; Çerezci, 2015; Taşdemir, 2016; Yanık ve Gürgür, 2017; Drandic ve Paic, 2020; Uçar, 2021). ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların özellikle farklı uzmanlık alanlarından gelmesi durumunda bilgi eksiklikleri daha yoğun olabilmektedir. Bilgi eksikliklerinin giderilmesi için de iş birliği önemli araçlardan biridir. Genel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenlerin özel eğitim konusundaki bilgi eksikliklerinin giderilmesine katkı sağlayacak, özel eğitim öğretmenlerinin de akademik becerilerin kazandırılması ve pedagojik açıdan var olan eksikliklerinin giderilmesi konusunda paylaşımlarını arttıracak iş birlikleri geliştirerek karşılıklı yarar sağlanacaktır (Pugach ve Blanton, 2009). Bu nedenlerle araştırmada ortaya çıkartılan çevrimiçi platformda paydaşların yapacakları paylaşımlarla birlikte birbirlerini destekleyerek bilgi ihtiyaçlarını azaltabilecekleri söylenebilir. Özellikle çevrimiçi platformla gerçekleştirilen uygulama deneyimi sonrasında paydaşlar çevrimiçi platformla birlikte kendilerine düzenli bilgi sağlayabildiklerini ifade etmişlerdir. Paydaşların ihtiyaç analizinde ortaya koyduğu iş birliği nedenlerinden biri olan bilgi ihtiyacının araştırmada ortaya çıkartılan çevrimiçi platform ile birlikte karşılandığı söylenebilir. Araştırmada çocuğun iyilik halini gözeterek kader birliği içerisinde iş birliğine ihtiyaç duydukları ortaya konmuştur. Bu durum ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların ortak hedefler üzerinde ortak kararlar alarak ilerlemeleri, ÖG öğrencinin eğitimden en üst düzeyde yararlanarak yanlış uygulamalardan kaçınılması, böylelikle öğrencinin eğitim ortamından en iyi şekilde yararlanması açısından gereklidir (Erten Kekik, 2022). Bunun için de paydaşların aralarındaki paylaşım önemli olacaktır. ÖG öğrencinin aldığı eğitimden daha fazla verim alabilmesi için de paydaşların sürekli iletişim halinde bulunması gerektiği vurgulanmaktadır (Damasco, 2013; Erden ve Nuri, 2023; Reyes, 2010). Araştırmada ortaya konulan çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılmasının ardından paydaşlar aralarında daha fazla paylaşım gerçekleştiği ve daha fazla öğrenciyi destekledikleri belirtilmiştir. Bu açılardan ele alındığında iş birliğini düzenlemek için paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan bir çevrimiçi platformun paydaşların farklı ihtiyaçlarına çözümler getirebildiği söylenebilir.

İş birliği sürecinde paydaşların ihtiyaçlarından bahsedilirken ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşlar kimlerdir, iş birliği hangi paydaşlar arasında kurulmaktadır ve rol sorumlulukları nelerdir sorularına yanıt aranmaya çalışılmıştır. Çünkü ÖG öğrencinin eğitiminde rol ve sorumlulukların paylaşımıyla birlikte ortaya çıkan güçlüklerin aşılmasında daha etkili olunabildiği ve paydaşların üzerindeki yüklerin azaltıldığı vurgulanmaktadır

(Eisenman vd., 2011; Pettersson ve Ström, 2017). Araştırmada elde edilen bulgular paydaşların; aile, okul öğretmenleri (sınıf ve branş öğretmenleri), özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi, özel ders öğretmeni, doktorlar, psikolog-psikiyatrist, farklı uzmanlık alanlarında yer alan terapistler, tercüman, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve belediyeler gibi resmi kurumların olduğunu ortaya koymuştur. Uçar (2021) ise araştırmasında iş birliği sürecinde yer alması gereken paydaşların aile, normal gelişim gösteren akranlar, branş öğretmenleri, destek eğitim öğretmenleri, okul yönetimi, yardımcı personel, RAM çalışanları, rehabilitasyon merkezi çalışanları, rehber öğretmenler, sağlık çalışanları, sınıf öğretmenleri ve toplum içerisinde ÖG bireylerle etkileşim halinde olan bireyler olması gerektiğini vurgulamıştır. Araştırmada elde edilen bulgularla benzerlik gösterse de katılımcıların kendi ihtiyaçlarına göre ve ÖG öğrencinin gereksinimlerine göre iş birliği ihtiyaçlarının değişebildiği ve buna göre süreçte yer alması gereken paydaşların farklılaşabildiği düşünülmektedir. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu olan her paydaşın sürecin içerisinde olması öğrencinin eğitimden aldığı başarıyı en üst düzeye çıkartabilmek için oldukça önemlidir (Óskarsdóttir vd., 2020). Ancak iş birliği sürecinde yer alan ya da almayan her bir paydaşın var olması iş birliği sürecini etkilemektedir. Bu nedenle çevrimiçi platforma üye olabilecek ve ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu her bir paydaşın düşünülerek her bir paydaşın kendisini tanımlayabileceği profil seçimlerine yer verilmesi bir tasarım ilkesi olarak belirlenmiş ve çevrimiçi platformda uygulamaya konulmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgular ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği kurmalarının yararlarını ise paydaşlar arasında etkili bir iletişime dayalı ortak bir dil oluşturarak paylaşımlar yapılabilme ve öğrenilenlerin pekiştirilerek her paydaşa katkı sağlama olarak ortaya koymuştur. Etkili bir iletişim kurulması özel eğitim ve diğer alanlar arasındaki başarılı iş birliği için gereklidir ve genellikle değerlendirme sonuçları, müfredat ihtiyaçları ve davranışsal süreçlerle ilgili kritik konuların çözümlenmesine odaklanır (Dieker ve Murawski, 2013). Ancak iş birliği sürecinde ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların kendi alanlarına özgü dil kullanmaları aralarındaki iletişimde zorluklara neden olmaktadır (Pürsün, Okutan ve Atbaşı, 2022). ÖG öğrencilerle çalışan ve farklı disiplinlerden gelen paydaşların kullandığı dilin farklılığı, paylaşımların gizliliği ya da açıklığı, kavramların kullanımı gibi durumlar uzmanları birleştirebilir, ayırabilir, sınırlandırabilir ya da ebeveynleri hayal kırıklığına uğratarak birlikte çalışmanın önünde engel oluşturabilmektedir (Rainforth ve York-Barr 1997; Sloper 2004; Strogilos vd., 2011). Ayrıca paydaşların eğitim süreçlerinde farklı modellerden yetismeleri (tıbbi ve eğitimsel) nedeniyle işe yaklaşımlarında temel farklılıklar yaratmaktadır (Miller, 1999; Sloper 2004; Forbes 2006). Bu durum araştırmada elde edilen bulgularda da ortaya çıkmış, iş birliği sürecindeki problemlerden birinin disiplinler arası

farklılıklar olduğu belirtilmiştir. Bu farklılıkların en aza indirilebilmesi için ÖG öğrenciyle çalışan paydaşlar arasında ortak bir dil oluşturulması önemli olacaktır. Araştırmada paydaşlar çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılmasının aralarında ortak bir dil kullanımı sağladığını belirtmişlerdir. Çevrimiçi platformun paydaşlara getirdiği bu özelliklerin paydaşların daha fazla paylaşımda bulunarak ortak bir dil oluşturmaya ve ortak amaç doğrultusunda hareket edebilmeyi getirdiği söylenebilir. Öğretmenlerin ortak bir amaç çerçevesinde oluşturacakları iş birliklerini sıklıkla yaptıklarında ise daha fazla desteklenme hissi ve böylelikle daha az stres yaşadıkları ifade edilmektedir (Wolgast ve Fischer, 2017). Bu nedenle iş birliği sürecini desteklemeye yönelik olarak ortaya konulan çevrimiçi platformun paydaşların sorunlarına çözüm getirebildiği söylenebilir.

Araştırmada elde edilen bulgular iş birliği sürecinde paydaşların yaşadıkları sorunları diğerine yüklediğini, iş birliğini tanımlamada sorunlar yaşadıklarını, iş birliğinden karşılıklı olarak ne anladıkları konusunda farklı düşüncelere sahip olduklarını göstermiştir. İş birliğinde yer alan farklı paydaşlarla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; öğretmenlerin okul- aile iş birliğiyle ilgili öğretmenler sürekli kendilerinin talepte bulunduğunu ebeveynler tarafından iş birliğine ilişkin girişimlerin olmadığı (Koçak, 2021; Cincioğlu, 2023); ailelerin eğitsel tanılama ve değerlendirme sürecinde RAM ile kendileri arasında iş birliğinin ve kendilerinin katılımının istenen düzeyde olmadığı şeklinde değerlendirdikleri (Dayı, Ataman ve Kösetaş, 2022); ÖERM’de çalışan öğretmenlerin hem kurum içinde hem de kurum dışında iş birliği ve iletişim kurmada sorunlar yaşadıkları (Yenigün ve Odluyurt, 2020); ÖERM çalışanları kurum içerisinde iş birliği kurabilmelerine karşın sınıf öğretmenleriyle ve RAM ile işbirliği kuramadıklarını ifade ettikleri görülmektedir (Gürgür, Büyükköse ve Kol, 2016). Bu durum, paydaşların “*sorun benden kaynaklı değil diğerinden kaynaklı*” şeklinde tanımladıklarını göstermektedir. Bunun nedeni olarak ortaya çıkan bulgulardan da biri olan iş birliği sürecinde paydaşların rollerini bilmemesiyle de ilişkili olduğu düşünülmektedir. İş birliği sürecinin başarılı bir şekilde yürütülmesi gereken durumlarda paydaşların ortak planlama yaparak, sorumlulukların paylaşılmasını sağlamayı, rol ve sorumlulukları çerçevesinde öğretimi desteklemeleri gerekmektedir (Patel, Pettitt ve Wilson, 2012). Ancak genel ve özel eğitim öğretmenleri arasındaki iş birliği süreçleri incelendiğinde özel ve genel eğitimde müfredat planlaması koordine edilmekten ziyade birbirinden ayrıldığı, iki öğretmen grubunun geleneksel ve kısmen ayrı rolleri benimsediği ve birlikte plan yapmak yerine bireysel olarak planlama yapma eğiliminde olduğu belirtilmektedir (Nielsen, 2017). İş birliği sürecinde farklı kurumlar ve programlar arasındaki rol kalıpları ve profesyonellerin ekip içinde sahip olmayı bekledikleri statü, bilgi paylaşımı konusunda isteksizliğe ve bunu yaparken tehdit altında olma hissine neden

olmaktadır (Miller 1996). Ülkemizde yürütülen özel eğitim hizmetleri sürecinde iş birliği yapılabilmesi için farklı statülerdeki kurumların ve bu kurumlarda çalışanların bir araya gelerek hizmetleri yürütmeleri gerekmektedir. Bu hizmetlerin yürütülmesinde yol gösterici olacak ve düzenlemeleri sağlayacak yönetmelikler incelendiğinde ise iş birliği sürecinin açık bir şekilde tanımlanmadığı görülmektedir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2018) özel eğitimin temel ilkelerinden başlayarak ilgili personellerin ve kurumların iş birliği yapması gerekliliğiyle ilgili maddeler yer alırken bu iş birliğinin nasıl yapılacağı ile ilgili herhangi bir bilgi veya düzenlemeye yer verilmemiştir. *“Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerini sürdürebilmeleri için kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılması”* yönetmelikte bir temel ilke olarak yer alırken ayrıca öğrencinin tanımlanmasından yerleştirilmesine BEP hazırlanmasından farklı kademelere geçiş süreçlerinde iş birliği yapılması belirtilirken bu iş birliği sürecini açık bir şekilde tanımlamayarak kişi ve kurumların kendilerine bırakılmıştır. Bu durumun da iş birliği sürecinin kurulamamasına neden olduğu düşünülmektedir. Meslekler arası çalışma için önemli olan dört temel yetkinlik tanımlanırken de rollerin üzerinde durulmuş ve temel yetkinlikler meslekler arası değerler ve etik, meslekler arası iletişim, roller ve sorumluluklar ve ekip çalışması olarak ifade edilmiştir (Interprofessional Education Collaborative 2011). İş birliğinin hem ÖG öğrenci hem de paydaşlara yararının sağlanabilmesi için rol ve sorumlulukların açık bir şekilde tanımlanması gerekmektedir (Demirörz, 2021). Araştırmalarda elde edilen bulgular farklı uzmanlık alanlarından olan paydaşların iş birliğine yönelik algıları ele alındığında iş birliğini gerekli görseler bile özellikle karşılıklı sorumluluklarını bilmemeleri nedeniyle iş birliğine karşı olumsuz tutumlar geliştirdikleri ifade edilmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular ayrıca iş birliği sürecindeki problemler arasında kurum kaynaklı sorunlarında olduğunu ortaya koymuştur. Özel eğitim öğretmenleriyle diğer öğretmenler arasında yürütülen iş birliği sürecinin sahip olması gereken özelliklerden rol paylaşımı, hesap verilebilirlik, sürdürülebilirlik gibi özellikleri taşımadığı ifade edilmektedir (Elçi, 2019). Öğretmenlerin iş birliği sürecinde karşılaştıkları zorluklar arasında birlikte çalışmaya alışık olmama ve zaman yetersizlikleriyle birlikte kurumsal ve yapısal sorunlardan kaynaklı problemler belirtilmiştir (Forte ve Flores, 2014). Ülkemizde yürütülen ve destek eğitim hizmeti denildiğinde ilk akla gelen kurumlardan biri olan ancak uluslararası alanda değerlendirildiğinde bir destek eğitim türü olarak ÖERM’lerin karşılığının bulunmadığı söylenebilir (DESÖP, 2013; Keser, 2016; Yenigün ve Odluyurt, 2020). Bu kurumlar ile öğrencilerin her kademede devam ettiği örgün eğitim kurumları arasında iş birliği gerçekleştirilerek ÖG öğrencinin eğitim sürecinde aldığı hizmetlerden en iyi şekilde

yararlanmasının sağlanması gerekmektedir. Ancak bu kurumlar arasında iş birliği ve iletişimin yetersiz olduğu, hizmetlerin birbirlerini desteklemek yerine ayrı ayrı sunulduğu vurgulanmıştır (Pürsün, Okutan ve Atbaşı, 2021; DESÖP, 2013; Yenigün ve Odluyurt, 2020). Ancak bakıldığında iş birliği kurması beklenen ve istenilen kurumlardan biri devlet kurumuyken biri ticari kaygıları olan kuruluştur. ÖG öğrencilerin eğitim süreçlerinde okullar örgün eğitimin sürdürüldüğü resmi kurumlarken ÖERM bu örgün eğitime destek vermesi gereken destek eğitim kurumlarıdır. MEB'e bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren kurumlar olsalar da eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesindeki mevcut yapı nedeniyle kurum kaynaklı sorunların devam edeceği düşünülmektedir. Ayrıca ÖERM'lerde yaşanan öğretmen değişiklikleri de iş birliği sürecini olumsuz etkilediği ifade edilmektedir (Pürsün, Okutan ve Atbaşı, 2021). Bu araştırmada elde edilen bulgularda da iş birliği süreciyle ilgili yaşanan problemlerden biri olarak öğretmen değişikliklerinin olması ortaya konmuştur. Çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanımı sonrasında elde edilen bulgular platformun paydaşlara öğrenci bilgilerinde kalıcılık sağlaması açısından yararlı olduğunu göstermektedir. Bu açıdan ele alındığında iş birliği sürecinde çevrimiçi platformun kullanılmasıyla birlikte öğretmen değişiklikleri yaşansa bile öğrenci hakkında bilgilerin kalıcı olabileceği ve diğer paydaşlara aktarılabilceği söylenebilir.

İş birliğinin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için süreçte bulunması gereken bazı özellikler tanımlanmıştır. Bu özellikler; gönüllülük, eşitlik, ortak amaç, süreçte ve sonuçta sorumluluk paylaşımı ile kaynakların paylaşımıdır (Cook ve Friend, 2010). Görüldüğü üzere iş birliği süreci için gerekli özelliklerden birisi ortak amaç olarak ifade edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde ise paydaşlar arasında ortak amaç eksikliğinin olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca elde bulgular iş birliğini geliştirmek için paydaşlar arasında sağlanacak koordinasyon için paydaşların ortak hedeflerde birleştirilmesi ortaya konmuştur. ÖG öğrencilerle çalışan paydaşların üzerinde ortaklaşabilecekleri bir amacın bulunduğu söylenebilir: ÖG öğrencinin performansının arttırılarak olabildiğince bağımsız bir yaşam sürebilmesi. Paydaşlar arasında etkili bir iş birliğinin oluşturulabilmesi için öğrencinin akademik başarısını desteklemek ve tutarlı bir eğitim programı sağlamak için paydaşların gönüllü olarak katkı sağlaması ve ortak amaçlara sahip olmaları gerekmektedir (Hamilton-Jones ve Vail, 2014; Ketterlin-Geller, Baumer ve Lichon, 2015). Araştırmada çevrimiçi platform üzerinden kurulan iş birliğinin özellikle düzenli bilgi sağlayarak her paydaşa katkı sağladığı görülmüştür. Çevrimiçi platform üzerinden ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelen paydaşların birbirlerine katkı sundukları söylenebilir. ÖG öğrenciyle çalışan paydaşların iş birliği için gerekli olan süreçleri yürütebilmelerinde gerekli olan içsel durumlardan birisi de

motivasyondur (Alduais ve Deng, 2022). İş birliğinin önündeki engellerden biri olarak paydaşların iletişim düşüklüğü ve motivasyon sorunları olduğu belirtilmektedir (Kaptan, 2019). Ayrıca özel eğitim öğretmenlerinin motivasyon eksikliklerinin önüne geçilebilmesi için iş birliği bulunan çalışma ortamlarının oluşturulması gerektiği belirtilmektedir (Farrish, 2017). Araştırmada ortaya çıkan bulgular paydaşlara motivasyon sağlayacak durumlardan birinin ise çocuğun iyilik hali olduğunu ortaya koymuştur. Çevrimiçi platform üzerinden iş birliği sürecinin kurulmasıyla birlikte öğrencinin desteklendiği böylelikle de iş birliği kurularak çocuğun iyilik halinin sağlanmaya çalışıldığı söylenebilir.

Araştırmada elde edilen bulgular paydaşlar arasındaki iş birliğinin koordinasyonu için ortak bir platform ya da bir kişinin olması gerektiği ortaya konmuştur. ÖG eğitiminden sorumlu tüm paydaşların katılımını ve iş birliğini sağlayan bir danışmanlık uygulamasının okullarda tesis edilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır (Öztürk, Şahin ve Vuran, 2022). Pürsün, Okutan ve Atbaşı (2022) ÖERM ile özel eğitim okullarında gerçekleştirilen iş birliği süreçleriyle ilgili araştırmalarında elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenler arasındaki iletişim sorunlarının ortadan kaldırılması amacıyla paydaşlar arasındaki beklenti, görev ve sorumlukları paylaşabilecekleri platformların düzenlenmesinin gerekliliğini ifade etmişlerdir. Ayrıca giderek artan sayıda ülke özellikle kapsayıcı eğitim ortamları sağlayabilmek için özel eğitim ihtiyaçları koordinatörlerini okullara yerleştirmektedir. Bu koordinatörler rollerine uygun olarak sağladıkları destekler yanında kendilerini ÖG öğrencilerin savunucuları, sorun çözücüleri, savaşıları ve iş birlikçileri olarak ifade etmektedirler (Lin, Hill ve Grudnoff, 2022). Bu koordinatörlerin rolü, ÖG öğrencilerin tespiti, kaynaklara ve hizmetlere erişimi, ÖG öğrencilerle çalışma, öğretmenlerle ve diğer kurumlarla iş birliği kurarak süreci raporlaştırma ve kayıt tutma olarak tanımlanmaktadır (Fitzgerald ve Radford 2017; Rosen-Webb 2011). Bu koordinatörler özellikle paydaşlar arasındaki iş birliği sürecinin düzenlenmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Araştırmada yer alan bulgular paydaşların bu rollere sahip kişilerin okullarda yer alması gerektiğini önerdiklerini göstermektedir. Böylelikle paydaşların en büyük sorunlarından biri olan zaman problemi için de bir çözüm olarak sunulabilecektir. İş birliği sürecinde paydaşlar tarafından belirtilen en önemli engelin zaman olduğu vurgulanmaktadır (Aucoin, 2015; Santoli vd., 2008). Paydaşlar çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılmasının kendileri açısından zaman kolaylığı sağladığını ifade etmişlerdir. Çevrimiçi platform üzerinden sağlanacak iş birliği paydaşlara fazladan bir zaman kazandırmasa da en azından belirli bir süre ve mekandan bağımsız olarak iş birliği kurmalarını sağlaması nedeniyle önemli olduğu ifade edilebilir. Ancak çevrimiçi platformla birlikte paydaşlar web sitesine bağımlı kaldıklarını ve etkileşimlerinin azaldığını belirtmişlerdir. Yüz yüze gerçekleştirilen

toplantılar yaşamın merkezinde bir rol oynarken iş birliği ve iletişimin temeli olarak ifade edilmektedir (Schwartzman, 1989; Julsrud, Hjorthol ve Denstadli, 2012). Yüz yüze gerçekleştirilen toplantılar bilgi paylaşımı yapma, karar alma ve ortak bir anlayış geliştirmek için birçok nedene sahiptir (Skopp, WorkmanAdler ve Gahm, 2015). Özellikle uzaktan eğitime geçilen pandemiyle birlikte paydaşların hayatlarında daha fazla yer edinen uzaktan eğitim uygulamalarıyla birlikte teknoloji bağımlılığının arttığı, paydaşların deneyimleri artsa da öğretmenler ile öğrenciler, öğretmenler ile aileler arasındaki etkileşimi ve iletişimi en aza indirdiği belirtilmektedir (Taş, 2021). Elde edilen bulgular incelendiğinde paydaşların teknolojiyle birlikte çevrimiçi platformların bilgiye hızlı erişim konusunda yarar sağlayacağını ifade ettikleri görülmüştür. Teknolojinin ve internetin kullanıcılara sunduğu imkanlarla birlikte farklı gereksinimleri olan öğrencilere ulaşarak ihtiyaçlarını karşılama, bilgiye hızlı erişim, uzmanlara ulaşabilme ve farklı etkileşimler kurabilmeleri açısından önemlidir (Güneş, 2016). Teknolojideki gelişmeler bilgi edinme ve öğrenme şeklimizi etkilemekte, farklı alanlardaki bilgi teknolojilerine hızlı erişim sağlayarak verimliliği artırmakta ve zamandan tasarruf sağlamaktadır. Online teknolojinin önemi özellikle yeni bilgi edinme ve eğitim yöntemlerinde de vurgulanmaktadır (Szymkowiak vd., 2021). Teknolojik gelişmenin sağladığı bilgi ve kaynak seli, insanların öğrenme, kendilerini eğitme, işlerini yürütme, bağlantılarını sürdürme, bilgiye hızlı ve verimli bir şekilde erişme biçimlerini tamamen değiştirmektedir (Haleem vd., 2022).

Araştırmada elde edilen bulgular iş birliğini geliştirebilmek amacıyla yapılması gerekenleri de ortaya koymaya çalışmış ve paydaşların iş birliğini geliştirmek amacıyla sağlanması gereken imkanların destekleri belirlemek olduğu vurgulanmıştır. Olufemi, Josiah ve Kehinde, (2015) gerçekleştirdikleri çalışmada ortaya çıkan bulgular özellikle kaynaştırma uygulamalarında başarılı olunabilmesi için paydaşların deneyimlerini işin içerisine dahil ettikleri, iş birliğine dayalı bir sürecin yürütülmesi gerektiğini ve bununla birlikte ihtiyaç duyulan desteklerin hizmet içi eğitim, materyal, program ve maddi desteklerin sağlanması olduğunu ortaya koymuşlardır. Öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarında aldıkları kişisel desteklerin kaynaştırmaya yönelik bakış açılarını değiştirdiği ifade edilmektedir (Chiner ve Cardona, 2013). Araştırmalardan elde edilen bulgular okul yöneticilerinin yeterince destek alamadıklarını (İran ve Ayan, 2016) öğretmenlerin de okul müdürü ve diğer personellerden yeterince destek almadığını belirtilmektedir (Bilen, 2007). Başarılı bir iş birliği paydaşların birbirlerini destekledikleri bir çabaya dönüşmektedir (Cook ve Friend, 2010). Bu nedenle ÖĞ öğrencilerin başarılı destekler alabilmeleri için sorunlar daha duyarlı olunarak tüm kaynakların kullanıldığı ve cesaretlerinin arttırıldığı destekleyici ortamların oluşturulması gerekmektedir (Avramidisand Norwich, 2002). Paydaşların alabileceği desteklerden birisi de uzmanlara

danışabilme olduğu söylenebilir. İş birliği sürecinde hem genel hem de özel eğitim öğretmenlerinin bilgi ve becerileri çeşitli alanlarda ortaklık gösterse de bu profesyoneller kendi uzmanlık alanlarına göre birbirlerine destek olabilmektedirler (Mock ve Kauffman, 2002; Conderman ve Johnston-Rodriquez, 2009). Özel eğitim öğretmenleri için baktığımızda özel eğitim öğretmenlerinin iki kat daha fazla uzman olması gerektiği beklenmekte ve alanındaki uzmanlaşmasının yanında iyi danışmanlık yapabilmesi için de etkili iletişim becerilerine sahip olması gerektiği ifade edilmektedir. Bu nedenle özellikle genel eğitim okullarında çalışan özel eğitim öğretmenlerinden beklentiler öğretim, danışma ve arka planda çalışma olarak kategorize edilmektedir (Takala, Pirttimaa ve Törmänen, 2009). Araştırmada elde edilen bulgular iş birliğini geliştirmek amacıyla gerçekleştirilecek kişisel düzenlemeler arasında etkili iletişim becerilerine sahip olmayı da ortaya koymuştur. Özel eğitim öğretmenlerinin de diğer paydaşlardan öğreneceği ve birbirlerini destekleyecekleri alanların olduğu da açıktır. İş birliği süreciyle birlikte sorumlulukların tanımlandığı ve paydaşların birbirlerine danışabilecekleri bir sistemin oluşturulmasıyla birlikte paydaşların iş yükünün de azalacağı düşünülmektedir. Araştırmada da paydaşların görüşleri doğrultusunda paydaşları bir araya getirecek bir çevrimiçi platform oluşturulmuş ve çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde getirecekleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara özellikle çevrimiçi platformla birlikte paydaşların birbirlerine ulaşabilecekleri ve erişilebilirliğin artmasıyla birlikte paydaşların birbirlerine katkı sağlayabileceğini ortaya koymuştur. Pürsün, Okutan ve Atbaşı (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada iş birliğiyle karşılıklı olarak yarar sağlamakla birlikte öğrencinin kazanımlarında daha hızlı ilerlemeler sağlanacağını ve kalıcılığın artacağını ortaya koymuşlardır. Yener ve Dayı (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada destek eğitim kurumları olan ÖERM ile okul arasında bir iş birliğinin olmadığını, öğrenciyle ilgili görüşmelerin yılda bir kez yapıldığını ifade etmişlerdir. Bu durumda ÖG öğrenciyle ilgili bir yıl içerisinde yapılacak tek bir toplantının yetmeyeceği açıktır ve bu nedenle paydaşları bir araya getirerek iş birliğini destekleyecek platformlara ihtiyaç vardır. Çevrimiçi platformlarla birlikte gerçekleştirilecek iş birliklerinde paydaşlara katkı sağlamasıyla birlikte, ÖG öğrenciye sağlayacağı katkılar da göz ardı edilmemelidir. ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu olan tüm taraflar arasında kurulacak etkileşim ve iletişim bağlantılarının destekleyici ve güçlü olması hem süreci hem de öğrenciyi olumlu yönde etkileyeceği belirtilmektedir (Strnadová ve Cumming, 2016). Çevrimiçi platformların getireceği veri saklama, iletme ve ulaşma kolaylığı ÖG öğrenciyle ilgili bilgilerin paydaşlar arasında kolay ve hızlı bir şekilde aktarılmasını sağlayacaktır. Bu durum çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılmasının ardından elde edilen bulgulara da görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgulara paydaşlar çevrimiçi platformla birlikte öğrenci hakkında

düzenli bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgular da göstermiştir ki paydaşlar çevrimiçi platformların iş birliği sürecinde sağladığı yararlar ile birlikte ortaya çıkabilecek sorunları da tanımlamışlardır. İş birliği sürecinde çevrimiçi platformların kullanılması iletişimi kolaylaştırmasıyla birlikte iletişimle ilgili bazı sorunları da beraberinde getireceği araştırmada elde edilen bulgular da belirtilmiştir. Araştırmada ÖG öğrencilerle çalışan paydaşlar arasında iş birliğinin çevrimiçi platform üzerinden sürdürülmesinin paydaşlar arasında etkileşimi azaltacağı ve yaşanan deneyimlerin tamamının aktarılamayacağını ortaya koymuştur. Ayrıca duygusal bağların kurulması ve zenginleştirilmesini de zorlaştırabilir. Geleneksel iş birliklerinde ise gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler ya da toplantılar paydaşlar arasında güçlü bağlar oluşturabilir ve karşılıklı olarak anlayışı arttırabilmektedir (Al-Busaidi, Ragsdell ve Dawson, 2017). Bu nedenle çevrimiçi platformların iş birliği sürecinde kullanılmasıyla ilgili paydaşlar görüşlerinin ilgili literatür tarafından desteklendiği söylenebilir. Araştırmada ortaya konulan sorunlar paydaşların süre ayırarak çevrimiçi platforma veri girmemeleri olarak da ifade edilmiştir. Genel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenlerin ÖG öğrencilerin getirdiği BEP, sınıf içi düzenlemeler, toplantılar gibi işlerin getirdiği iş yükleri nedeniyle sınıflarında ÖG öğrenci istemedikleri ifade edilmektedir (Can ve Kara, 2017; Metin, 2018; Esmer vd., 2017). Çevrimiçi platform üzerinden paydaşlarla bilgi paylaşımının yapılması ve veri girilmesinin beklenmesi belirli süreden sonra paydaşlar için bir yük oluşturabileceği ve bu nedenle olumsuz tutumların oluşabileceği gözden kaçırılmamalıdır. Paydaşlar çevrimiçi platformların yararlarını ifade etseler bile bu konuda kendilerinden beklentilerin artmasıyla birlikte buna karşı olumsuz tutumlar oluşturabilirler.

Çevrimiçi platformlar birlikte gelen teknoloji okur yazarlığı ve veri güvenliği de araştırmada paydaşlar tarafından sorunlar olarak belirtilmiştir. İş birliği sürecinde çevrimiçi platformların kullanılmasının paydaşların yaşayacağı teknolojik sorunlar, bağlantı sorunları veya yazılımsal sorunların iş akışını aksatabileceği söylenebilir. Öğretmenlerin dijital veri güvenliği farkındalıklarıyla ilgili yapılan araştırmalarda dijital veri güvenliği farkındalıklarının yüksek olduğu ve branşa göre değişmediği ortaya konulsa da (Öztürk ve Çakır, 2022; Yılmaz, Şahin ve Akbulut, 2015) çevrimiçi platformların iş birliği sürecinde kullanılmasında veri güvenliğinin sağlanması her zaman ön planda tutulmalıdır. Özellikle hassas bilgilerin paylaşıldığı durumlar, siber saldırılar ve veri sızıntıları gibi olumsuz durumlar farklı sorunlara yola açabilmektedir (Alexei ve Alexei, 2021). Bu nedenle çevrimiçi platformu kullanacak paydaşların veri güvenliği konusunda yeterli donanıma sahip olması gerekeceği açıktır. Kullanıcıların sahip olması gereken özelliklerle birlikte paydaşların çevrimiçi platformu iş birliği sürecinde kullanması için belirli tasarım özelliklere de sahip olması gerekmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular çevrimiçi platformda bulunması gereken tasarım özelliklerinden erişilebilirlik ve kolay kullanım özelliklerinin yer aldığını ortaya koymuştur. Çevrimiçi ortamların hayatımızda kullanımının arttığı pandemiyle ilgili yapılan araştırmalarda öğretmenlerin çevrimiçi ortamların yararlarını zaman tasarrufu, farklı duyu organlarına hitap edebilme, zamandan ve mekândan bağımsız öğretim, ve bilgiye hızlı bir şekilde erişim sağlaması olarak belirtilmiştir (Bakırcı, Özcan ve Kara, 2021). Ayrıca artan cep telefonu kullanımıyla birlikte kullanıcılar çevrimiçi ortamlara mobil cihazlarıyla daha yoğun ulaşmaktadırlar (Cisnero, 2015). Bu nedenle çevrimiçi platformun cep telefonlarıyla uyumlu bir şekilde çalışmasına dikkat edilmiş ve erişilebilir bir platform ortaya konulmuştur. Çevrimiçi ortamların kullanılabilirliğiyle ilgili yapılan araştırmalarda çevrimiçi ortamın etkinlik, etkililik, öğrenilebilirlik, tasarım, erişim, gezinme ve kullanım kolaylığı boyutlarını taşıması gerektiği ortaya konmuştur (Rubin ve Chisnell, 2008; Çakmak, Güneş ve Tahsin, 2011; Allison vd., 2019). Bu boyutlardan erişim, gezinme ve kullanım kolaylığı boyutları kullanıcının çevrimiçi ortamı kullanıcının amaçlarına uygun olarak en az yardımla kullanıyor olması şeklinde özetlenebilmektedir. Tasarım boyutu ise kullanıcıların çevrimiçi ortamla etkileşimini sağlayacak görsel düzenlemelerin yer almasıdır (Sözer, Özdamar ve Pilancı, 2020). İş birliği için oluşturulacak çevrimiçi platform için paydaşların kullanılabilirlik boyutlarına uygun olarak özellikler ortaya koydukları söylenebilir. Ayrıca elde edilen bulgular platformda bu boyutların olmasıyla birlikte paydaşların platformu kullanmaya yönelik teşvik edileceğini de göstermektedir. İş birliği için paydaşların platformu kullanması için teşvik edecek noktalardan birisi de platform içerisinde yer alan bilgilerdir. Kullanıcıların işine yarar bilgilerin yer alması ve bu bilgilere kullanılabilirlik boyutları dikkate alınarak platforma yerleştirilmesi paydaşların kullanımını arttıracığı düşünülmektedir.

ÖĞ öğrencinin paydaşları arasındaki iş birliği süreci için çevrimiçi platform içerisinde yer alması gereken başlıklar araştırmanın bulgularıyla ortaya konulmuştur. ÖĞ bir öğrencinin BEP, amaçlar, paydaşlar, paydaş görüşleri ve paydaşların paylaşımlarını sağlayacak başlıkların olması önemli görülmektedir. ÖĞ öğrenci için oluşturulacak BEP öğrencinin eğitim sürecini etkileyen tüm hizmetlerin planlandığı ve iş birliği ile ortaya çıkartılan bir yapı olarak ele alınmaktadır (ÖEHY, 2018). ÖĞ öğrencinin eğitiminde iş birliğinin görüldüğü ya da iş birliğinin görülmesi gereken en önemli yapının BEP hazırlama süreci olduğu söylenebilir. Bu nedenle iş birliği için oluşturulan bir platformda BEP'in paylaşılması bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. İş birliği sürecinde ÖĞ öğrenciyle çalışan paydaşların ortak amaçlarla yola çıkmaları gerekmekte (Hamilton-Jones ve Vail, 2014; Ketterlin-Geller, Baumer ve Lichon, 2015) ve paydaşların birbirlerinden haberdar olmamaları nedeniyle farklı amaçlar

çalışabildikleri ifade edilmektedir (Yener ve Dayı, 2021). Paydaşların birbirlerinden haberdar olmamaları nedeniyle sorun yaşanan alanlardan birisi de ÖG öğrencilerin sahip olabileceği problem davranışlardır. Problem davranışlar sınıf yönetiminde öğrenciden kaynaklı etmenlerden en önemlilerindendir (Akalin, 2015). Problem davranışlarının önlenmesinde ÖG öğrenciyle etkileşimi olan her paydaşın arasında iş birliği olması gerekmekte ve problem davranışlarda etkili müdahalelerden birisi iş birliğidir (Cavkaytar, 2012; Özgan ve Aydın, 2010). Paydaşların iş birliği yapması beklenen ÖG öğrencilerin eğitimindeki en önemli noktalardan birinin problem davranışlar olduğu söylenebilir. Bu nedenle iş birliği için oluşturulacak çevrimiçi platformda problem davranışların ayrı bir başlık olarak yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir. İş birliği sürecinde en iki kişinin gönüllü olması ve ortak amaçlar için etkileşime girerek kaynakları paylaşması gerekmektedir (Friend, 2021). İş birliği sürecinin etkili şekilde yürütülebilmesi için paydaşların eğitim sürecinde planlama ve sürdürmede karşılıklı paylaşım içerisinde bulunması gerekmektedir (Kayhan ve Işıkdogan Ugurlu, 2022). İş birliği sürecinde her bir paydaşın paydaşların her birinin kaynak ihtiyaçları olabilmekte ve var olan kaynakların öğrenci yararına olacak şekilde paylaşılması gerekmektedir (Friend ve Cook, 2006). İş birliği sürecinde paydaşların birbirlerinden öğrenme fırsatlarının da oluşturulması gerektiği belirtilmektedir (Geijssel vd., 2009; Weddle vd., 2019). Çevrimiçi platform üzerinde paydaşların birbirleriyle paylaşım yapabileceği farklı başlıklar yer almıştır. Paydaşlar ödevler, etkinlikler, materyaller gibi ÖG öğrencinin eğitiminde kullandıklarını diğerleriyle paylaşabileceklerdir. Bu açıdan ele alındığında çevrimiçi platformun paydaşlara katkısı olacağı düşünülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde çevrimiçi platformda iş birliği için yer alması gereken başlıkların yukarıdaki özellikleri ortaya koyacak başlıklar olduğu söylenebilir. Bu nedenle bulgular sonucunda ortaya konulan başlıkların iş birliği sürecinde paydaşlara bilgi sağlayabileceği ifade edilebilir. İş birliği sürecinde paydaşların birbirlerinden de bilgi almaları olağandır ve bunun için etkileşimlerini sürdürmelidirler. Çevrimiçi platform üzerinde ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların etkileşimini ve iletişimini sağlayacak farklı özellikler yer almıştır. Çevrimiçi platform üzerinde paydaşlar birbirlerinin paylaşımlarına yorum yapma, aralarındaki iletişimi arttıracak ve etkileşimlerini sağlayacak mesajlaşma özelliklerine de ulaşabilmektedirler. Böylelikle paydaşlar aralarında iletişim halinde olabilmekte, uzmanlık alanıyla ilgili bilgileri diğer paydaşa aktarabilmekte ve sürekli iletişim halinde olabilmektedirler (Josilowski ve Morris, 2019).

ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği için oluşturulan çevrimiçi platformun paydaşlar tarafından kullanılmasını teşvik etmek amacıyla platform içerisinde bir

oyunlaştırma özelliği oluşturulmuştur. Oyunlaştırma süreci oyun içinde var olan tasarım öğelerinin bağlam dışındaki durumlarda kullanılması (Deterding vd., 2011). Oyunlaştırma bireyde motivasyon artışı sürecin çekici hale gelmesini sağlar ve katılma isteğini artırır (Xu, 2011). Oyunlaştırma ile birlikte durağan süreçlerin daha etkili, verimli ve çekici olması sağlanabilmektedir (Sezgin vd., 2018). Oyunlaştırma süreçlerinin eğitim içerisinde yer alması iş birliği, rekabet ve motivasyonu arttırdığı ifade edilmektedir (Alsancak Sarıkaya, 2020; Bicen ve Karakoyun, 2018; Bolat, Şimşek ve Ülker, 2017; Sarı ve Altun, 2016; Yıldırım, Yıldırım, Çelik ve Kara, 2014; Domínguez vd., 2013). İş birliği için oluşturulan çevrimiçi platforma paydaşların veri girdikçe puan ve rozetler kazandığı basit bir oyunlaştırma eklenmiştir. ÖG öğrenciyle çalışan ve platformda kayıtlı olan paydaşlar her bir başlığa veri girdikçe sistem üzerinden belirlenmiş puanları kazanmakta ve kazandıkça belirli iş birliği seviyeleri artmaktadır. ÖG öğrenciyle çalışan paydaşların çevrimiçi platforma veri girerek bu rozetleri toplaması beklenmektedir. Çevrimiçi platformlar için basit bir oyunlaştırma olarak nitelendirilebilecek bu özellik çevrimiçi platforma eklenerek paydaşların kendi aralarındaki rekabetinin ve iş birliğine yönelik motivasyonlarına olumlu katkılar sunması beklenmektedir.

Sistemin kullanılabilirliğiyle ilgili elde edilen sonuçlar ise çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde kullanılabilir olduğunu göstermiştir. Oluşturulan eğitim-öğretim sistemleri için kullanılabilirlik kavramları önemlidir ve kullanılabilir sistemlerin öğrenci ve öğretmenlerin başarısını olumlu olarak etkilerken sistemin kullanışsız olmasının da olumsuz etkilerinin olduğu ifade edilmektedir (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2008). İş birliği için oluşturulan çevrimiçi platformun kullanılabilirliğinin paydaşlar tarafından iyi olarak değerlendirildiği, özellikle ÖG çocuğa sahip ailelerin sistemi daha kullanılabilir bulduğu görülmüştür. Ailelerin ÖG öğrencinin değerlendirilmesinden yerleştirilmesine kadar her aşamada ailelerin katılımcı oldukları ve ailelerle deneyim, sonuç, beklenti ve önerilerin paylaşılması gerektiği ifade edilmektedir (Friend ve Cook, 2013; Dayı, Ataman ve Köşretiş, 2022). Özellikle teknoloji kabulü ve kullanımıyla ilgili gerçekleştirilen araştırmalarda erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre teknoloji kabul ve kullanımının yüksek olduğu ortaya konulurken (Avcu ve Gökdaş, 2012; Sırakaya, 2019; Aktürk ve Delen, 2020); Sancer vd (2023) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin teknoloji okuryazarlıklarının kadınlar lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çevrimiçi platformun tasarım açısından yapılan kullanılabilirliğiyle ilgili değerlendirmede ise hem nitel hem de nicel veriler platformun erişim ve kullanım kolaylığı sağladığını göstermiştir. Sistemlerin tasarlanmasıyla ilgili elde edilen bulgular incelendiğinde çevrimiçi sistemler tasarlanırken sistemin oldukça sade tasarlanması, estetik bir görünüme sahip olması, resim, bilgi ve başlıkların olabildiğince az olması gerektiği

vurgulanmaktadır (Çetin, 2016). Kullanılabilirlikle ilgili yapılan değerlendirmeler çevrimiçi platformun kullanılabilirlik açısından paydaşlar tarafından yeterli görüldüğünü ortaya koymuştur. Bu nedenle çevrimiçi platformun önerilerle birlikte geliştirilmeye devam ederek ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların iş birliği için kullanılabilir bir sistem olarak ele alınabileceğini söylenebilir.

5.2. Kurumlara, Eğitimcilere ve Ebeveynlere Yönelik Öneriler

- ÖG öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşların görüşleri doğrultusunda ortaya çıkartılan ve farklı süreçler sonucunda geliştirilen çevrimiçi platformun ÖG öğrencilerin eğitim aldığı farklı ortamlar arasında iş birliğini sağlamak için kurumlarda düzenli ve kalıcı uygulamaları gerçekleştirilebilir.
- ÖG öğrencilerin eğitimlerini düzenleyen ve denetleyen kurum olan MEB tarafından özellikle okullar ve destek eğitim kurumlarında iş birliğini sağlamak, paydaşlar arasında iletişimi arttırmak, öğrenci hakkında bilgi düzeyini arttırmak amacıyla araştırmada geliştirilen çevrimiçi platform kullanılabilir.
- ÖG çocuğa sahip aileler tarafından çocuklarının eğitim aldığı uzmanlara platform hakkında bilgilendirme yapılarak paydaşları arasında iletişimi sağlanabilir ve öğrenci hakkında bilgilerin kalıcı olması sağlanabilir.

5.3. Teknoloji Alt Yapısına Yönelik Öneriler

- ÖG öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşları bir araya getirmek amacıyla geliştirilen çevrimiçi platforma benzer tasarımlara araştırma sonucunda ortaya çıkan çevrimiçi platform öncülük edebilir ve farklı özelliklere sahip çevrimiçi platformlar tasarlanabilir.
- Çevrimiçi platformun iş birliği sürecinde verimliliğini ve kullanılabilirliğini arttırmak amacıyla geliştirilmesine devam edecek araştırmalar planlanabilir.
- Çevrimiçi platforma sağlanacak farklı desteklerle birlikte araştırmada ortaya çıkan farklı önerilerin de platforma dahil edilmesi sağlanarak kullanılabilirliğini arttıracak araştırmalar planlanabilir.
- Bir web sitesi olarak tasarlanan ve paydaşların kullanımına sunulan çevrimiçi platformun daha fazla kullanılabilir olabilmesi için bir mobil uygulamaya dönüşmesi sağlanabilir.

5.4. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Çevrimiçi platform kullanılarak paydaşların çevrimiçi platform üzerinden dönemlik ya da yıllık olarak iş birliği sürecini değerlendirmek amacıyla araştırmalar planlanabilir.

- Çevrimiçi platform kullanılarak ÖG öğrencinin eğitim sürecinde yer alan ve farklı uzmanlık alanlarından gelen paydaşların da dahil olduğu araştırmalar planlanabilir.
- Çevrimiçi platform üzerinden ÖG öğrenciyle ilgili girilen bilgilerin değerlendirilmesini içeren ve bu bilgilerin paydaşlara sağladıklarını değerlendiren araştırmalar planlanabilir.
- Platform üzerinden iş birliğinin öğrencilerin ilerlemesine ya da başarısına katkılarını ortaya koymak amacıyla eylem araştırması ya da nicel araştırma süreçlerinin işe koşulduğu araştırmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA

- Adamson, D., Dyke, G., Jang, H., & Rosé, C. P. (2014). Towards an agile approach to adapting dynamic collaboration support to student needs. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 24, 92-124. <https://doi.org/10.1007/s40593-013-0012-6>
- Akalın, S. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan rehber öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin gereksinimleri. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 6 (1), 115-142. [10.20489-intjecse.51226-91578](https://doi.org/10.20489-intjecse.51226-91578)
- Akbaşlı, S. & Kavak, Y. (2008). Ortaöğretim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 1-21. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/400/382>
- Akçamete, G., Büyükkarakaya, H., Bayraklı, H., & Yıldırım, E. (2012). Eğitim politikalarının yansımaları:Genel ve özel eğitim. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 11(22), 191-208. <https://eds.p.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=479a08d2-6b83-4363-8fc7-6348fb0610b3%40redis>
- Aktürk, A. O., & Delen, A. (2020). Öğretmenlerin teknoloji kabul düzeyleri ile öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki. *Bilim Eğitim Sanat Ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, 4(2), 67-80. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bestdergi/issue/54949/625962>
- Avçu, D. Ü. ve Gökdaş, İ. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin kabul ve kullanım niyetleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 42-59. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/33889/375236>
- Al-Busaidi, K. A., Ragsdell, G., & Dawson, R. (2017). Barriers and benefits of using social networking sites versus face-to-face meetings for sharing knowledge in professional societies. *International Journal of Business Information Systems*, 25(2), 145-164. <https://doi.org/10.1504/IJBIS.2017.083681>
- Aldoobie, N. (2015). ADDIE model. *American International Journal of Contemporary Research*, 5(6),68-72. https://www.aijcrnet.com/journals/Vol_5_No_6_December_2015/10.pdf
- Alduais, A., & Deng, M. (2022). Expansion of special education and promotion of inclusive education in China: conflict or cooperation? Stakeholders' views. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 22(2), 188-205. <https://doi.org/10.1111/1471-3802.12559>

- Alexei, L. A., & Alexei, A. (2021). Cyber security threat analysis in higher education institutions as a result of distance learning. *International Journal of Scientific and Technology Research*, 3, 128-133. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/163773
- Alghazo, E. M., & Alkhazaleh, M. S. (2021). Collaboration between special education teachers and regular education teachers: Implications for professional development. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE)*, 13(1): 35-41. <https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V13I1.211005>
- Al-Natour, M., Amr, M., Al-Zboon, E., & Alkhamra, H. (2015). Examining collaboration and constraints on collaboration between special and general education teachers in mainstream schools in Jordan. *International Journal of Special Education*, 30(1), 64-77. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1094801>
- Allison, R., Hayes, C., McNulty, C. A., & Young, V. (2019). A comprehensive framework to evaluate websites: literature review and development of GoodWeb. *JMIR Formative Research*, 3(4), 43-72. [doi:10.2196/14372](https://doi.org/10.2196/14372)
- Alsancak Sırakaya, D. (2017). Oyunlaştırılmış tersyüz sınıf modeline yönelik öğrenci görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 114-132. <https://doi.org/10.7822/omuefd.327393>
- Alton-Lee, A. (2003). Quality teaching for diverse students in schooling: Best evidence synthesis June 2003. Wellington, New Zealand: Ministry of Education. https://www.educationcounts.govt.nz/_data/assets/pdf_file/0019/7705/BES-quality-teaching-diverse-students.pdf
- Amiel, T., & Reeves, T. C. (2008). Design-based research and educational technology: Rethinking technology and the research agenda. *Journal of Educational Technology & Society*, 11(4), 29-40. <https://www.jstor.org/stable/jeductechsoci.11.4.29>
- Amr, M., Al-Natour, M., Al-Abdallat, B., & Alkhamra, H. (2016). Primary school teachers' knowledge, attitudes and views on barriers to inclusion in Jordan. *International Journal of Special Education*, 31(1), 67-77. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1099989>
- Anderson, T., & Shattuck, J. (2012). Design-based research: A decade of progress in education research? *Educational Researcher*, 41(1), 16-25. <https://doi.org/10.3102/0013189X11428813>
- Aucoin, D. (2015). *Assessing collaboration: How teachers in Montessori public schools incorporate collaborative constructs for students in inclusion*. Published Doctoral Dissertation, Northcentral University, USA.

- Avcu, D. Ü. & Gökdaş, İ. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin kabul ve kullanım niyetleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 42-59. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aduefebder/issue/33889/375236>
- Avramidis, E. & Norwich, B. (2002). Teachers' attitudes towards integration/inclusion: A review of the literature. *European Journal of Special Needs Education*, 17(2), 129-147. <https://doi.org/10.1080/08856250210129056>
- Bakırcı, H., Özcan, Ö., & Kara, Y. (2021). Salgın döneminde ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 4(3), 155-170.
- Balo, E. D. (2015). *İlkokullarda kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bangor, A., Kortum, P., & Miller, J. (2009). Determining what individual SUS scores mean: Adding an adjective rating scale. *Journal of Usability Studies*, 4(3), 114-123. https://uxpajournal.org/wp-content/uploads/sites/7/pdf/JUS_Bangor_May2009.pdf
- Bauer, K. L., Iyer, S. N., Boon, R. T., & Fore, C. (2010). 20 ways for classroom teachers to collaborate with speech-language pathologists. *Intervention in School and Clinic*, 45(5), 333-337. <https://doi.org/10.1177/1053451208328833>
- Beaumont-Bates, J. R. (2017). E-Portfolios: Supporting collaborative partnerships in an early childhood centre in Aotearoa/New Zealand. *New Zealand Journal of Educational Studies*, 52(2), 347-362. <https://doi.org/10.1007/s40841-017-0092-1>
- Bicen, H. & Kocakoyun, S. (2018). Perceptions of students for gamification approach: Kahoot as a case study. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 13(2), 72-93. [10.3991/ijet.v13i02.7467](https://doi.org/10.3991/ijet.v13i02.7467)
- Bilen, E. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Birleşmiş Milletler. (1948). *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*.
- Birleşmiş Milletler. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. *Ga Res*, 61, 106.
- Bolat, Y. İ., Şimşek, Ö. ve Ülker, Ü. (2017). Oyunlaştırılmış çevrimiçi sınıf yanıtlama sisteminin akademik başarıya etkisi ve sisteme yönelik görüşler. *Abant İzzet Baysal*

- Bowling, A. (2002). *Research methods in health: Investigating health and health services*. Philadelphia: Open University Press
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S., & Skogen, K. (2019). Inclusion for pupils with special educational needs in individualistic and collaborative school cultures. *International Journal of Special Education*, 34(1), 68-82. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1237128>
- Brown, D., Pryzwansky, W. B., & Schulte, A. C. (2011). *Psychological consultation and collaboration: Introduction to theory and practice (7th ed.)*. Boston, MA: Pearson
- Brown, H. K., Ouellette-Kuntz, H., Hunter, D., Kelley, E. and Cobigo, V. (2012). Unmet needs of families of school-aged children with an autism spectrum disorder. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 25 (6), 497-508. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2012.00692.x>
- Calcott, B. (2008). The other cooperation problem: Generating benefit. *Biology & Philosophy*, 23, 179-203. <https://doi.org/10.1007/s10539-007-9095-5>
- Calderón-Almendros, I. (2018). Deprived of human rights. *Disability & Society*, 33(10), 1666-1671. <https://doi.org/10.1080/09687599.2018.1529260>
- Can, E., & Kara, Z. (2017). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi öğrencilerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Trakya University Journal of Social Science*, 19(2), 71-96.
- Cavkaytar, A. (2019). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim. İ. H. Diken (Ed.), *Özel Eğitime Gereksinim Duyan Çocuklar ve Özel Eğitim içinde* (3-29). Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Cavkaytar, A., Ardıç, A. ve Aksoy, V. (2014). Aile gereksinimlerini belirleme aracının geçerlik ve güvenirliğinin güncellenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 15(2) 1-12. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000195
- Cincioğlu, Ş. (2023). Sınıf öğretmenlerinin çocuğu kaynaştırma eğitimi alan ailelerin katılımı hakkındaki görüşleri. *ISPEC International Journal of Social Sciences & Humanities*, 7(3), 713-726. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8358784>
- Cinisli, N. A., Vuran, S., & Olçay Gül, S. (2016). An assessment of the 'image of disability' in the national press in terms of social model. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40(2), 1-26.

- Conderman, G., & Johnson-Rodriguez, S. (2009). Beginning teachers' views of their collaborative roles. *Preventing School Failure*, 53(4), 235-244.
<https://doi.org/10.3200/PSFL.53.4.235-244>
- Çerezci, Ö. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan kaynaştırma eğitimi uygulamalarının kaynaştırma kriterleri açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetin, İ. (2016). *Çevrimiçi akademik kaynakların erişim problemlerinin tespiti ve ara yüzlerinin kullanılabilirlik değerlendirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Chiner, E. & Cardona, M. C. (2013). Inclusive education in Spain: How do skills, resources and supports affect regular education teachers' perceptions of inclusion?. *International Journal of Inclusive Education*, 17(5), 526-541.
<https://doi.org/10.1080/13603116.2012.689864>
- Çakmak, E. K., Güneş, E., & Tahsin, M. (2011). Web sitesi kullanılabilirlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik, güvenirlik analizi ve uygulama sonuçları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 31-40.
- Çoban, M. (2017). ADDIE tasarım modeli. Erişim tarihi: 05.02.2024
<http://mrlcoban.blogspot.com/2017/05/addietasarimmodeli.html#:~:text=ADDIE%2C%20bu%20pop%C3%BClariteyi%20kullan%C4%B1m%C4%B1%20kolay,b%C3%B6ylelikle%20son%20%C3%BCr%C3%BCn%C3%BCn%20kalitesini%20geli%C5%9Ftirir>
- Cook, L., & Friend, M. (2010). The state of the art of collaboration on behalf of students with disabilities. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 20(1), 1-8.
<https://doi.org/10.1080/10474410903535398>
- Collier, M., Keefe, E. B., & Hirrel, L. A. (2015). Preparing special education teachers to collaborate with families. *School Community Journal*, 25(1), 117-136.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Crompton, H., Jones, M.V., Sendi, Y., Aizaz, M., Nako, K., Randall, R. and Weisel, E. (2023), Examining technology use within the ADDIE framework to develop professional training. *European Journal of Training and Development*, 48(3/4), 422-454.
<https://doi.org/10.1108/EJTD-12-2022-0137>

- Damasco, J. P. (2013). *The relationship between teacher self-efficacy and attitude toward collaboration in an inclusion setting*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Minneapolis: Capella University. Education Resources Information Center.
- Dayı, E., & Töret, Z. (2021). Özel Eğitim Öğretmeni Adaylarının İş Birliğine İlişkin Metaforik Algıları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 863-877. <https://doi.org/10.33206/mjss.793039>
- Dayı, E., Ataman, S., & Köşretaş, B. (2022). Özel gereksinimli bireylerin eğitsel tanılama ve değerlendirme sürecinde iş birliği: Aile deneyimleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2663-2693. Doi: 10.17152/gefad.1150770.
- Demirel-Kaya, E. (2019). *Millî Eğitim Bakanlığının temel eğitim kademesindeki dezavantajlı öğrencilere yönelik kapsayıcı eğitim politika ve uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deniz, E., & Çoban, A. (2019). Kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 18(70), 734-761. <https://doi.org/10.17755/esosder.448379>
- Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: Defining “gamification. In *Proceedings of the 15th international academic MindTrek conference on envisioning future media environments - MindTrek '11* (pp. 9–15). <https://doi.org/10.1145/2181037.2181040>
- Da Fonte, M. A., & Barton-Arwood, S. M. (2017). Collaboration of general and special education teachers: Perspectives and strategies. *Intervention in School and Clinic*, 53(2), 99-106. <https://doi.org/10.1177/1053451217693370>
- Design-Based Research Collective. (2003). Design-based research: An emerging paradigm for educational inquiry. *Educational Researcher*, 32(1), 5-8.
- Destek Özel Eğitim Hizmetlerinin Verimliliğinin Araştırılması Projesi (DESÖP). (2013). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. <http://kutuphane.aile.gov.tr/uploads/pdf/zds8NQhiGbgrTz3r.pdf> Erişim tarihi: 10.10.2023
- Dillon, S., Armstrong, E., Goudy, L., Reynolds, H., & Scurry, S. (2021). Improving special education service delivery through interdisciplinary collaboration. *Teaching Exceptional Children*, 54(1), 36-43. <https://doi.org/10.1177/00400599211029671>
- Dominguez, A., Saenz-de-Navarrete, J., de-Marcos, L., Fernandez-Sanz, L., Pages, C. ve Martinez-Herraiz, J. (2013). Gamifying learning experiences: Practical implications and outcomes. *Computers & Education*, 63, 380 – 392. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.12.020>

- Drandic, D. and Paic, M. R. (2020). cooperation in inclusive schools: How do learning support teachers evaluate their cooperation with class teachers?. *Studijski Centar Socijalnog Rada. Ljetopis*, 27 (1), 151-179.
- Elmira, A., & Negmatzhan, A. (2022). The role of school and family cooperation in inclusive education. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 14(2), 498-506. <https://doi.org/10.18844/wjet.v14i2.6976>
- Eisenman, L. T., A. M. Pleet, D. Wandry, and V. McGinley (2011).Voices of special educationteachers in an inclusive high school: Redefining responsibilities. *Remedial and Special Education*, 32(2), 91–104. <https://doi.org/10.1080/13603116.2020.1846799>
- Erden, N., & Nuri, C. (2023). Covid-19 pandemi sürecinde özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam eden özel gereksinimli çocukların ailelerinin beklentisi. *Turkish Special Education Journal: International*, 5(1), 59-92.
- Esmer, B., Yılmaz, E., Güneş, A. M., Tarım, K., & Delican, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitimine ilişkin deneyimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1601-1618.
- Farrish, C. (2017). *Cooperating teachers in a special education professional development partnership program: Examination of the benefits, challenges and perception of the role*. New Jersey: Drexel University, Doctor of Education.
- Fitzgerald, J., and J. Radford. 2017. The SENCO role in post-primary schools in Ireland: victims or agents of change? *European Journal of Special Needs Education*. 32(3), 452–466. <https://doi.org/10.1080/08856257.2017.1295639>
- Forbes, J. (2006). Types of social capital: Tools to explore service integration? *International Journal of Inclusive Education*. 10(2), 565–80.
- Forlin, C. (2012). *Future directions for inclusive teacher education: An international perspective*. New York, NY: Routledge.
- Frederick, J. K., Raabe, G. R., Rogers, V. R., & Pizzica, J. (2020). Advocacy, collaboration, and intervention: A model of distance special education support services amid COVID-19. *Behavior Analysis in Practice*, 13(4), 748-756. <https://doi.org/10.1007/s40617-020-00476-1>
- Friend, M. (2000). Myths and misunderstandings about professional collaboration. *Remedial & Special Education*, 21(3), 130-160. <https://doi.org/10.1177/074193250002100301>
- Friend, M., & Cook, L. (2006). *Interactions: Collaboration skills for school professionals (4th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.

- Friend, M., Cook, L., Hurley-Chamberlain, D., & Shamberger, C. (2010). Co-teaching: An illustration of the complexity of collaboration in special education. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 20(1), 9-27. <https://doi.org/10.1080/10474410903535380>
- Friend, M., P. (2021). *Interactions: Collaboration skills for school professionals*. 9th edition. New Jersey: Pearson
- Gause, C. P. (2011). *Diversity, equity, and inclusive education: A voice from the margins* (Vol. 65). Springer Science & Business Media.
- Gavarkovs, A. G., Blunt, W., & Petrella, R. J. (2019). A protocol for designing online training to support the implementation of community-based interventions. *Evaluation and Program Planning*, 72, 77-87.
- Genç, S. Z., & Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 89-102.
- Geijsel, F. P., Slegers, P. J., Stoel, R. D., & Krüger, M. L. (2009). The effect of teacher psychological and school organizational and leadership factors on teachers' professional learning in Dutch schools. *The Elementary School Journal*, 109(4), 406-427. <https://doi.org/10.1086/593940>
- Girgin Akın, G. (2023). *Okul Öncesi Dönemdeki Özel Gereksinimli ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Ebeveynlerinin Eğitimden Beklentileri ile Beklentilerinin Karşılanma Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Goldman, S. E., & Burke, M. M. (2017). The effectiveness of interventions to increase parent involvement in special education: A systematic literature review and meta-analysis. *Exceptionality*, 25(2), 97-115. <https://doi.org/10.1080/09362835.2016.1196444>
- Gonçalves, A. M. (2015). *Perceptions of collaboration: Speech language pathologists and special education teachers*. Southern Connecticut State University New Haven, Connecticut.
- Gordon, J. S. (2013). Is inclusive education a human right? *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 41(4), 754-767. <https://doi.org/10.1111/jlme.12087>
- Gökmen, F. (2007). Türkiye’de özürlü haklarının gelişimi. *Başbakanlık Özürliüler İdaresi Başkanlığı, ÖZ-VERİ Dergisi*. 4(2), 1085-1106
- Griffin, C. C., Jones, H. A., & Kilgore, K. L. (2006). A qualitative study of student teachers' experiences with collaborative problem solving. *Teacher Education and Special Education*, 29(1), 44-55. <https://doi.org/10.1177/088840640602900106>

- Gustafson, K. L., & Branch, R. M. (1997). Revisioning models of instructional development. *Educational Technology Research and Development*, 45(3), 73-89.
- Gustafson, K., & Branch, R. (2002). *Survey of instructional development models (4th ed.)*. New York: Clearinghouse of Instructional Technology, Syracuse University.
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 654-700. <https://doi.org/10.18039/ajesi.682130>
- Gürgür, H. (2019). Kapsayıcı eğitimin felsefi temelleri. H. Gürgür (Ed.), *Kapsayıcı eğitim Özel Eğitimde Bütünleştirme* (2-14). Ankara: Pegem Akademi.
- Hamilton-Jones, B. M., & Vail, C. O. (2014). Preparing special educators for collaboration in the classroom: Pre-service teachers' beliefs and perspectives. *International Journal of Special Education*, 29(1), 76–86.
- Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: A review. *Sustainable Operations and Computers*, 3, 275-285. <https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004>
- Harris, J. (2001). One principle and three fallacies of disability studies. *Journal of Medical Ethics*, 27(6), 383-387. <https://doi.org/10.1136/jme.27.6.383>
- Harvey, M. W., Yssel, N., Bauserman, A. D. and Merbler, J. B. (2010). Preservice teacher preparation for inclusion: An exploration of higher education teacher-training institutions. *Remedial and Special Education*, 31(1), 24-33. <https://doi.org/10.1177/0741932508324397>
- Hernandez, S. J. (2013). Collaboration in Special Education: Its History, Evolution, and Critical Factors Necessary for Successful Implementation. *US-China Education Review B*, 3(6), 480-498.
- Interprofessional Education Collaborative (IPEC). (2011). *Core competencies for interprofessional collaborative practice: report of an expert panel*. Washington, DC: Individuals with Disabilities Education Act.
- İnce, M. & Karabulut, H.A. (2023). Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan öğretmenlerin iş memnuniyetlerinin belirlenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 732-747. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1287457>
- İra, N., & Gör, D. (2018). Eğitim fakültesi öğretim üyelerinin kapsayıcı eğitime yönelik görüşleri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling*. 7(2), 29-38.

- Kaptan, Ö. (2019). *Kaynaştırma okullarındaki özel gereksinimli bireylere destek eğitim odasında eğitim veren öğretmenlerin süreç içerisinde karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kayhan, N., & Işıkdoğan Uğurlu, N. (2022). Meslek öncesi ve sırası süreçte özel eğitim personeli işbirliği: özel eğitim aday öğretmenlerinin deneyimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 751-780. <https://doi.org/10.29299/kefad.987474>
- Ketterlin-Geller, L. R., Baumer, P., & Lichon, K. (2015). Administrators as advocates for teacher collaboration. *Intervention in School and Clinic*, 51(1), 51–57. <https://doi.org/10.1177/1053451214542044>
- Klein, E., & Hollingshead, A. (2015). Collaboration between special and physical education: The benefits of a healthy lifestyle for all students. *Teaching Exceptional Children*, 47(3), 163-171. <https://doi.org/10.1177/0040059914558945>
- Koçak, E. (2021). *Özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi: Kayseri ili örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kuzu, A., Çankaya, S., & Mısırlı, Z. A. (2011). Tasarım tabanlı araştırma ve öğrenme ortamlarının tasarımı ve geliştirilmesinde kullanımı. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 1(1), 19–35.
- Lakkala, S., Galkienė, A., Navaitienė, J., Cierpiałowska, T., Tomecek, S., & Uusiautti, S. (2021). Teachers supporting students in collaborative ways—An analysis of collaborative work creating supportive learning environments for every student in a school: Cases from Austria, Finland, Lithuania, and Poland. *Sustainability*, 13(5), 2804. <https://doi.org/10.3390/su13052804>
- Lamar Dukes, P. and Dukes, C. (2005). Consider the roles and responsibilities of the inclusion support teacher. *Intervention in School and Clinic*, 41(1) 55–61. doi: 10.1177/10534512050410011501
- Levitt, J. M. (2017). Exploring how the social model of disability can be re-invigorated: in response to Mike Oliver. *Disability & Society*, 32(4), 589-594. <https://doi.org/10.1080/09687599.2017.1300390>
- Lin, H., Hill, M., & Grudnoff, L. (2022). Constructing special educational needs coordinators' identities through emotions. *Journal of Education for Teaching*, 48(1), 89-101. <https://doi.org/10.1080/02607476.2021.1928481>

- Liu, Z. Y., Lomovtseva, N., & Korobeynikova, E. (2020). Online learning platforms: Reconstructing modern higher education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(13), 4-21.
- Lukkari, O. (2021). *Home-school cooperation during the COVID-19 pandemic: the perspective of elementary school special education teachers in Finland*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Jyväskylä: University of Jyväskylä, Faculty of Education and Psychology.
- Julsrud, T. E., Hjorthol, R., & Denstadli, J. M. (2012). Business meetings: Do new videoconferencing technologies change communication patterns? *Journal of Transport Geography*, 24, 396–403. <https://doi.org/10.1177/0021943611425237>
- Mitchell, D., & Desai, I. (2005). Diverse socio-cultural contexts for inclusive education in Asia. In D. Mitchell (Ed.), *Contextualising inclusive education: Evaluating old and new international perspectives* (pp. 166-201). Routledge.
- MEB (2013). Birlikte başarırız bütünleştirme kapsamında eğitim uygulamaları öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı, MEB. (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği_07072018.pdf Erişim tarihi: 14.06.2018.
- Metin, N. (2018). Okul öncesi kaynaştırma sınıfında öğretmen. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 428-439.
- Miller, C. (1999). Teachers and speech and language therapists: A shared framework. *British Journal of Special Education*, 26(39), 141–6.
- Mlakar, Š., Gasparič, R. P., & Zuljan, M. V. (2023). Challenges of cooperation between parents and special and rehabilitation teachers during remote schooling. T. Devjak, L. Vujičić ve P. P. Papak. in *Modern Challenges in Education*(91-123). Ljubljana: Center for Childhood Research.
- Mock, D. R., & Kauffman, J. M. (2002). Preparing teachers for full inclusion: Is it possible? *Teacher Educator*, 37(3), 202–215.
- Mulholland, M., & O'Connor, U. (2016). Collaborative classroom practice for inclusion: Perspectives of classroom teachers and learning support/resource teachers. *International Journal of Inclusive Education*, 20(10), 1070-1083. <https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1145266>
- Murawski, W., & Hughes, C. (2009). Response to intervention, collaboration, and co-teaching: A logical combination for successful systemic change national center for education

- sciences. *Integrated Post-Secondary Education Data System (IPEDS)*, 53(4), 267-277.
<https://doi.org/10.3200/PSFL.53.4.267-277>
- İra, N. & Ayan, B.C. (2016). Ortaöğretim okullarındaki kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (31), 145-160.
- Nilsen, S. (2017). Special education and general education–coordinated or separated? A study of curriculum planning for pupils with special educational needs. *International journal of Inclusive Education*, 21(2), 205-217.
<https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1193564>
- Oliver, M. (2013). The social model of disability: Thirty years on. *Disability & Society*, 28(7), 1024-1026. <https://doi.org/10.1080/09687599.2013.818773>
- Olufemi, S., Josiah, O. and Kehinde, O. (2015). Determinants of successful inclusive education practice in Lagos State Nigeria. *World Journal of Education*, 5 (2), 26- 32.
- Orakçı, S., Aktan, O., Toraman, Ç., & Çevik, H. (2016). The influence of gender and special education training on attitudes towards inclusion. *International Journal of Instruction*, 9(2), 107-122. [10.12973/iji.2016.928a](https://doi.org/10.12973/iji.2016.928a)
- Óskarsdóttir, E., Donnelly, V., Turner-Cmuchal, M., & Florian, L. (2020). Inclusive school leaders–their role in raising the achievement of all learners. *Journal of Educational Administration*, 58(5), 521-537. <https://doi.org/10.1108/JEA-10-2019-0190>
- O'Toole, C., & Kirpatrick, V. (2007). Building collaboration between professionals in health and education through interdisciplinary training. *Child Language Teaching and Therapy*, 23(3), 325-352.
- Özdamlı, F., & Yıldız, E. P. (2017). Opinions and expectations of parents on integration of mobile technologies to education and school family cooperation. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 11(4), 136-148.
- Özerbaş, M. A. ve Kaya, A. B. (2017). Öğretim tasarımı çalışmalarının içerik analizi: ADDIE modeli örnekleme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 26-42.
- Özgan, H. ve Aydın, Z. (2010). Okul-aile işbirliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1169-1189.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/185809>
- Öztürk, İ., & Çakır, R. (2022). Öğretmenlerin sınıf ortamında dijital oyunlardan yararlanmaları ve dijital veri güvenliği farkındalıkları. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 123-146.
- Öztürk, H., Şahin, V., & Vuran, S. (2022). Özel gereksinimli çocuklarla ilk karşılaşma ve özel eğitim öğretmen adaylarının eğitimlik deneyimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri*

- Pacheco, T. L., Morgan, R. L., & McKnight-Lizotte, M. C. (2022). Collaboration between secondary special education teachers and community rehabilitation service providers: A focus group analysis. *Developmental Disabilities Network Journal*, 2(2), 65-82. doi: [10.59620/2694-1104.1046](https://doi.org/10.59620/2694-1104.1046)
- Park, J., Lee, S., Kim, Y. (2018). Pre-service special educators' perceptions about collaboration with general educators in Korea: Implications for personnel preparation programs. *KEDI Journal of Educational Policy*, 15(1), 43-58.
- Patel, H., Pettitt, M., & Wilson, J. R. (2012). Factors of collaborative working: A framework for a collaboration model. *Applied Ergonomics*, 43(1), 1-26. <https://doi.org/10.1016/j.apergo.2011.04.009>
- Palabıyık, T., & Oral, B.(2023). Uzaktan eğitim sürecinde ADDIE öğretim tasarımı modelinin kullanılmasına yönelik içerik analizi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 104-113. <https://doi.org/10.51725/etad.1233218>
- Paloniemi, A., Björn, P. M., & Kärnä, E. (2023). Special education teachers' views on their agency in teacher collaboration. *European Journal of Special Needs Education*, 38(3), 349-362.
- Pantic, N., Closs, A., and Ivosevic, V. (2011). *Teachers for the future: Teacher development for inclusive education in the Western Balkans*. Torino: European Training Foundation.
- Pettersson, G., & Ström, K. (2017). Consultation in special needs education in rural schools in Sweden: an act of collaboration between educators. *Journal of Education and Training*, 4(1), 8–26.
- Porter, G. L., & Smith, D. (2012). *Exploring inclusive educational practices through professional inquiry*. New York: Springer Science & Business Media.
- Puncreobutr, V. (2016). Education 4.0: New challenge of learning. *St. Theresa Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(2), 1-4.
- Reeves, T.C., Herrington, J. & Oliver, R. (2004) A development research agenda for online collaborative learning. *ETR&D* 52, 53–65. <https://doi.org/10.1007/BF02504718>
- Reeves , D. B. (2006) . *The learning leader: How to focus on school improvement for better results*. Alexandria, VA : Association for Supervision and Curriculum Development .
- Reyes, R. E. (2010). *A descriptive study of collaboration in general and special education in two school districts: Perceptions of the principals and teachers toward sustainability*. Yayınlanmamış Doktora Tezi.Madison: Edgewood College.

- Ritzman, M. J., Sanger, D., & Coufal, K. L. (2006). A case study of a collaborative speech-Language pathologist. *Communication Disorders Quarterly*, 27(4), 221-231. <https://doi.org/10.1177/15257401060270040501>
- Roberts, N. C., & Bradley, R. T. (1991). Stakeholder collaboration and innovation: A study of public policy initiation at the state level. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 27(2), 209-227. <https://doi.org/10.1177/0021886391272004>
- Rosen-Webb, S. M. 2011. Nobody tells you how to be a SENCo. *British Journal of Special Education*. 38(4), 159–168. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8578.2011.00524.x>
- Rous, B., Hallam, R., Harbin, G., McCormick, K., & Jung, L. A. (2007). The transition process for young children with disabilities: A conceptual framework. *Infants & Young Children*, 20(2), 135-148. doi: [10.1097/01.IYC.0000264481.27947.5f](https://doi.org/10.1097/01.IYC.0000264481.27947.5f)
- Sands, M. M., & Meadan, H. (2022). A successful kindergarten transition for children with disabilities: Collaboration throughout the process. *Early Childhood Education Journal*, 50(7), 1133-1141. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01246-6>
- Santoli, S. P., Sachs, J., Romey, E. A., & McClurg, S. (2008). A successful formula for middle school inclusion: Collaboration, time, and administrative support. *Rmle Online*, 32(2), 1-13. <https://doi.org/10.1080/19404476.2008.11462055>
- Sahay, A., Prakash, J., Khaique, A. and Kumar, P. (2013). Parents of intellectually disabled children: a study of their needs and expectations. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 2(7), 1-8.
- Sauro, J. (2011). A practical guide to the system usability scale: Background, benchmarks & best practices. Measuring Usability LLC.
- Sarı, A. ve Altun, T. (2016). Oyunlaştırma yöntemi ile işlenen bilgisayar derslerinin etkililiğine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(3), 553-577. doi: [10.16949/turkbilmat.277871](https://doi.org/10.16949/turkbilmat.277871)
- Schwartzman, H. (1989). *The meeting: Gathering in organizations and communities*. New York, NY: Plenum.
- Seels, B., & Richey, R. C. (1994). Redefining the field: A collaborative effort. *TechTrends: Linking Research and Practice to Improve Learning*, 39(2), 36-38. <https://www.learntechlib.org/p/164618/>.
- Sezgin, S., Bozkurt, A., Yılmaz, E. A., & Van Der Linden, N. (2018). Oyunlaştırma, eğitim ve kuramsal yaklaşımlar: Öğrenme süreçlerinde motivasyon, adanmışlık ve sürdürülebilirlik. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (45), 169-189. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.339909>

- Shamberger, C. T., & Friend, M. (2013). Working together for learning together: Supporting students and teachers with collaborative instruction. *Journal of the American Academy of Special Education Professionals*, 15, 119-133.
- Skopp, N. A., Workman, D. E., Adler, J. L., & Gahm, G. A. (2015). Analysis of distance collaboration modalities: Alternatives to meeting face-to-face. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 31(12), 901-910. <https://doi.org/10.1080/10447318.2015.1072786>
- Sırakaya, M. (2019). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin teknoloji kabul durumları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 578-590. <https://doi.org/10.17679/inuefd.495886>
- Simon, C., Echeita, G., Sandoval, M., & Lopez, M. (2010). The inclusive educational process of students with visual impairments in Spain: An analysis from the perspective of organizations. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 104(9), 565-570. <https://doi.org/10.1177/0145482X1010400909>
- Simon, B. D. (2017). *Successful collaboration between general education and special education teachers: A case study*. Doktora Tezi, Northcentral University, Abraham S. Fischler College of Education.
- Sloper, P. 2004. Facilitators and barriers for co-ordinated multi-agency services. *Child: Care, Health and Development*, 30(6), 571–80. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2004.00468.x>
- Snell, M., & Janney, R. (2005). *Collaborative teaming*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes Publishing Co.
- Snell-Rood, C., Ruble, L., Kleinert, H., McGrew, J. H., Adams, M., Rodgers, A., ... & Yu, Y. (2020). Stakeholder perspectives on transition planning, implementation, and outcomes for students with autism spectrum disorder. *Autism*, 24(5), 1164-1176. <https://doi.org/10.1177/1362361319894827>
- Sözer, B., Özdamar, N., & Pilancı, H. (2020). Yabancı dil öğrenimi için hazırlanan e-öğrenme ortamlarına ilişkin kullanılabilirlik araştırmalarının incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 174-207.
- Sucuoğlu, B. (2006). *Etkili kaynaştırma uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2006). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. Ankara: Morpa Kültür Yayınları.

- Stapa, M. A., & Mohammad, N. (2019). The use of ADDIE model for designing blended learning application at vocational colleges in Malaysia. *Asia-Pacific Journal of Information Technology and Multimedia*, 8(1), 49–62.
- Stubbs, S. (2008). *Inclusive education. Where there are few resources*. Oslo: The Atlas Alliance Publ.
- Strogilos, V., Lacey, P., Xanthacou, Y., & Kaila, M. (2011). Collaboration and integration of services in Greek special schools: two different models of delivering school services. *International Journal of Inclusive Education*, 15(8), 797-818.
- Spector, J. M., Merrill, M. D., Elen, J., & Bishop, M. J. (2014). *Handbook of research on educational communications and technology*. New York: Springer.
- Szymkowiak, A., Melović, B., Dabić, M., Jeganathan, K., & Kundi, G. S. (2021). Information technology and Gen Z: The role of teachers, the internet, and technology in the education of young people. *Technology in Society*, 65, 101-565. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101565>
- Şenyurt, Ö., & Önal, H. İ. (2019). Türk millî eğitim sisteminde bilgi okuryazarlığı: Politikalar, öğretim programları, öğretmenler ve öğrenciler üzerine bir araştırma. *Bilgi Dünyası*, 20(1), 25-63. <https://orcid.org/0000-0001-5563-2185>
- Şimşek, A. (2014). *Öğretim tasarımı (3. bs.)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Takala, M., Pirttimaa, R., & Törmänen, M. (2009). RESEARCH SECTION: Inclusive special education: the role of special education teachers in Finland. *British Journal of Special Education*, 36(3), 162-173. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8578.2009.00432.x>
- Taşdemir, H. (2016). *Zihinsel engelli çocukların kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunların ve aile gereksinimlerinin sosyal hizmet perspektifinden değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Teddlie, C. & Tashakkori, A. (2009). *Foundations of mixed methods research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences*. Los Angeles: Sage.
- Tessmer, M. (2013). Planning and conducting formative evaluations. New York: Routledge.
- Troen, V., & Boles, K. C. (2011). Rating your teacher team: Five conditions for effective teams. *Harvard Education Letter*, 27(6), 1-6.
- Ünal, R., & Aladağ, S. (2020). Investigation of problems and solution proposals in the context of inclusive education practices. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 2(1), 23-42.

- Tunalı-Erkan, D. (2018). Ortaöğretim kurumlarındaki destek eğitim odası uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 2(2), 17-30.
- Türkoğlu, Y. K. (2007). *İlköğretim okulu öğretmenleriyle gerçekleştirilen bilgilendirme çalışmalarının öncesi ve sonrasında öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uça Güneş, E. P. (2016). Toplumsal değişim, teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-206.
- van den Akker, J., Gravemeijer, K., McKenney, S., & Nieven, N. (2006). Introducing educational design. In J. van den Akker, K. Gravemeijer, S. McKenney, & N. Nieven (Eds.), *Educational design research* (pp. 3–7). Routledge Chapman & Hall.
- Yazıcıoğlu, T. (2020). Destek eğitim odalarında görev yapan öğretmenlerin gözüyle destek eğitim odaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21 (2), 273-297. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.584392>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E. ve Kara, A. (2014). Dijital rozetlere yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 208-216.
- Yin, R. K. (2004). *The case study anthology*. Sage.
- Wallace, T., Anderson, A. R., & Bartolomay, T. (2009). Collaboration: An element associated with the success of four inclusive high schools. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 13(4), 349-381. https://doi.org/10.1207/S1532768XJEPC1304_05
- Wang, F., & Hannafin, M. J. (2005). Design-based research and technology-enhanced learning environments. *Educational Technology Research and Development*, 53(4), 5-23.
- Weddle, H., Lockton, M., & Datnow, A. (2019). Teacher collaboration, differing expectations, and emotions in school improvement: “it’s always take, take, take”. *Journal of Professional Capital and Community*, 4(4), 325-343.
- Whitten, E., & Zebchazy, K. (2003). Collaboration between special schools and local education agencies: A progress report. *Journal of Visual Impairment and Blindness*, 97(2), 73-84.
- Winter, E., & O’Raw, P. (2010). *Literature review of the principles and practices relating to inclusive education for children with special educational needs*. Northern Ireland: National Council for Special Education.

- Wolgast, A. & Fischer, N. (2017). You are not alone: colleague support and goal-oriented cooperation as resources to reduce teachers' stress. *Social Psychology of Education*, 20(1), 97–114. <http://doi:10.1007/s11218-017-9366-1>
- Yanık, Ş. ve Gürgür, H. (2017). Procedures in Turkey for guiding students with special needs into inclusive settings. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17 (5), 1649-1673.
- Yılmaz, E., Şahin, Y. L., & Akbulut, Y. (2015). Dijital veri güvenliği farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 6(21), 23-40.
- Yücesoy Özkan, Ş., Kırkgöz, S., & Beşdere, B. (2019). Normalleştirmeden kapsayıcı eğitime: Tarihsel gelişim. In H. Gürgür & S. Rakap (Eds.), *Kapsayıcı Eğitim Özel Eğitimde Bütünleştirme* (pp. 17-53). Pegem Akademi.
- Zagona, A. L., Kurth, J. A., & MacFarland, S. Z. (2017). Teachers' views of their preparation for inclusive education and collaboration. *Teacher Education and Special Education*, 40(3), 163-178.
- Xu, Y. (2011). *Literature Review on Web Application Gamification and Analytics*. CSDL Technical Report 11-05. [https:// csdl-techreports.googlecode.com/svn/trunk/techreports/2011/11-05/11-05.p](https://csdl-techreports.googlecode.com/svn/trunk/techreports/2011/11-05/11-05.p)

EKLER

Ek-1: Etik Kurul Belgesi

Evrak Kayıt Tarihi: 12.04.2021

Protokol No: 58674

Tarih: 27.04.2021

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	BAP Projesi-Doktora Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Sezgin VURAN
TEZ YAZARI:	Halil ÖZTÜRK
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
Prof. Dr. Saim ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
Prof. Dr. Gülsün KURUBACAK (Açıköğretim Fak.)	Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
KATILMADI Prof. Hayri ESMER (Güzel Sanatlar Fak.)	Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (İkt. ve İdari Bil. Fak.)
Prof. Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	Prof. Dr. Oktay Cem ADIGÜZEL (Eğitim Fak.)

Ek-2: Araştırmanın İhtiyaç Analizi Aşamasında Yer Alacak Katılımcılara İlişkin Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu

Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi başlıklı bir araştırma çalışması olup kapsayıcı eğitim yaklaşımı bağlamında özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliği sürecinin incelenmesi ve iş birliği sürecini geliştirmede bir model önerisinin geliştirilmesi amacıyla taşımaktadır. Çalışma, Halil Öztürk tarafından Prof. Dr. Sezgin Vuran'ın danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın sonuçlarının özel gereksinimli öğrencilerle çalışan farklı paydaşlar arasında iş birliği sürecinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, görüşmeler yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- Süreçte verileri zenginleştirmek amacıyla saha notları ve araştırmacı günlüğü tutulacaktır. Bunlar sadece araştırmacının gözlemlerini içerecektir.
- İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler bilgisayar ortamında dosyaların şifrelenmesi yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünden Arş. Gör. Halil Öztürk'e yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı-Soyadı: Halil Öztürk

Adres:

Tel:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

Ek-3: İhtiyaç Analizi Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Öğretmenler İçin Oluşturulan Görüşme Soruları

Görüşme Sorusu

1. Kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?
2. ÖG öğrencilerin eğitimlerinde paydaşlar arasındaki iş birliğiyle ilgili neler söylersiniz? Bu süreci nasıl tanımlarsınız?
 - 2.a. *ÖG öğrencinin eğitimi için kimlerle iş birliği yapıyorsunuz ya da iş birliği yapmaya ihtiyaç duyuyorsunuz? Hangi araçları kullanıyorsunuz?*
 - 2.b. *Hangi kurum veya kişilerin iş birliği sürecinde yer alması gerektiğini düşünüyorsunuz?*
 - 2.c. *İş birliği gerçekleşmediği için yaşadığınız herhangi bir sorun oldu mu? Bir örnek verir misiniz?*
3. ÖG öğrencinin eğitiminde sorumlu öğretmenlerden biri olarak siz, diğer paydaşlarla iş birliği sürecini nasıl tasarladınız?
 - 3.a. *İş birliği sürecine kimleri dahil ederdiniz? Nasıl bir yol izlersiniz?*
4. Çevrimiçi bir platform üzerinden özel gereksinimli öğrencinizin eğitiminden sorumlu paydaşlarıyla iş birliği kurma konusunda neler söylersiniz?
5. İş birliği süreci için oluşturulacak bir platformda sizce neler yer almalı? Bir web sayfasının tasarımı size verilse bu web sayfasında neler olmasını isterdiniz?
 - Tasarım açısından,
 - İçeriğinde işinizi kolaylaştırıcı yer alması gereken bilgiler açısından
 - Kullanım kolaylığı açısından,
6. Çevrimiçi ortamda diğer paydaşlarla iş birliği kurmanızı ya da bu platformu kullanmanızı ne sağlar? Sizi ne teşvik eder/motive eder?
6. a. Çevrimiçi platformu kullanmaya ne kadar zaman ayırabilirsiniz? Telefonda mı bilgisayarda mı kullanmak istersiniz?

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler İçin Oluşturulan Görüşme Soruları

Görüşme Sorusu

1. Kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?
2. Çocuğunuzun eğitiminden sorumlu paydaşlar arasındaki iş birliğiyle ilgili neler söylersiniz?
Bu süreci nasıl tanımlarsınız?
 - 2.a. Çocuğunuzun eğitimi için kimlerle iş birliği yapıyorsunuz ya da iş birliği yapmaya ihtiyaç duyuyorsunuz? Hangi araçları kullanıyorsunuz?
 - 2.b. Hangi kurum veya kişilerin iş birliği sürecinde yer alması gerektiğini düşünüyorsunuz?
 - 2.c. İş birliği gerçekleşmediği için yaşadığınız herhangi bir sorun oldu mu? Bir örnek verir misiniz?
3. Siz çocuğunuzun eğitiminden sorumlu paydaşlarla iş birliği sürecini nasıl tasarladınız?
 - 3.a. İş birliği sürecine kimleri dahil ederdiniz? Nasıl bir yol izlersiniz?
4. Çevrimiçi bir platform üzerinden çocuğunuzun eğitiminden sorumlu paydaşlarıyla iş birliği kurma konusunda neler söylersiniz?
5. İş birliği süreci için oluşturulacak bir platformda sizce neler yer almalı? Bir web sayfasının tasarımı size verilse bu web sayfasında neler olmasını isterdiniz?
 - Tasarım açısından,
 - İçeriğinde işinizi kolaylaştırıcı yer alması gereken bilgiler açısından
 - Kullanım kolaylığı açısından,
6. Çevrimiçi ortamda diğer paydaşlarla iş birliği kurmanızı ya da bu platformu kullanmanızı ne sağlar? Sizi ne teşvik eder/motive eder?
 6. a. Çevrimiçi platformu kullanmaya ne kadar zaman ayırabilirsiniz?

Bilişim Uzmanları İçin Oluşturulan Görüşme Soruları

Görüşme Sorusu

1. Bir öğrencinin eğitiminden sorumlu farklı paydaşların çevrimiçi bir platform üzerinden bilgi paylaşma, eğitimi planlama ve uygulama için bir araya gelmesi konusunda neler söylersiniz?
 - 1.a. Sizce bu platformun eğitim ve iş birliği açısından ne gibi katkıları olabilir?
 - 1.b. Bu platformun eğitim ve iş birliği açısından oluşturacağı engeller var mıdır? Bunlar neler olabilir?
 - 1.c. Bu platformun ne gibi sorunlara çözüm getireceğini düşünüyorsunuz?

2. Bir çevrimiçi platform üzerinden farklı kişilerin bir araya gelerek iş birliği yapabilmesi konusunda neler söylersiniz?
3. Eğitim ve iş birliği için oluşturulacak çevrimiçi bir platform tasarlariken dikkat edilmesi gereken öncelikli noktalar konusunda neler söylersiniz?
4. Bir öğrencinin eğitiminden sorumlu farklı paydaşların öğrencinin eğitim sürecini izlemek ve paylaşmak için oluşturulabilecek bir çevrimiçi platformda neler yer yer alabilir?
5. Paydaşların çevrimiçi platforma katılımları nasıl teşvik edilebilir?

Özel Eğitim Alanında Çalışan Akademisyenler İçin Oluşturulan Görüşme Soruları

Görüşme Sorusu

1. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimden sorumlu paydaşlar arasındaki iş birliği sürecini nasıl tanımlarsınız?
2. Özel gereksinimli öğrencinin eğitimi sürecinde paydaşlar arasındaki iş birliğini sürecini nasıl arttırabiliriz?
3. Paydaşlara ve öğrenciye katkı sağlaması için iş birliği sürecinin nasıl düzenlenmesi gerekebilir?
4. İş birliği sürecinin geliştirilmesi için çevrimiçi platformların kullanılması için neler söylersiniz?
- 4.a. İş birliği sürecine olumlu/olumsuz katkı ya da engel hususlarında çevrimiçi platform hakkında neler düşünüyorsunuz?
5. Paydaşların iş birliğine katılması için çevrimiçi bir platform oluşturulacak olsa bu platform nasıl düzenlenmelidir?
- 5.a. İş birliğini geliştirmek için bu platform içerisinde neler yer almalıdır?
6. Paydaşların çevrimiçi platform üzerinden iş birliği sürecine katılımını teşvik etmek için platformda neler yer alabilir? Platform nasıl düzenlenebilir?

Ek-4: Birinci Prototipin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alacak Katılımcılara İlişkin Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu

Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi başlıklı bir araştırma çalışması olup kapsayıcı eğitim yaklaşımı bağlamında özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliği sürecinin incelenmesi ve iş birliği sürecini geliştirmede bir model önerisinin geliştirilmesi amacını taşımaktadır. Çalışma, Halil Öztürk tarafından Prof. Dr. Sezgin VURAN'ın danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın sonuçlarının özel gereksinimli öğrencilerle çalışan farklı paydaşlar arasında iş birliği sürecinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, görüşmeler yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- Süreçte verileri zenginleştirmek amacıyla saha notları ve araştırmacı günlüğü tutulacaktır. Bunlar sadece araştırmacının gözlemlerini içerecektir.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler bilgisayar ortamında dosyaların şifrelenmesi yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünden Arş. Gör. Halil Öztürk'e yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı-Soyadı: Halil Öztürk

Adres:

Tel:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

Ek-5: Birinci Prototipin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alan Katılımcılar İçin Oluşturulan Değerlendirme Listesi

No	Tasarım İlkesi	Katılımcı Görüşü
1	Çevrimiçi platformun alan adı www.isbirligim.com olmalıdır.	
2	Çevrimiçi platform telefon, tablet ve bilgisayar gibi farklı araçlar tarafından erişilebilir olmalı ve bu araçların herhangi biriyle aktif bir şekilde kullanılabilmesi.	
3	Kullanıcılara kullanım açısından kolay bir ara yüz sunmalı ve çevrimiçi platforma erişen kullanıcılar istediği alanlara kolayca ulaşabilmeli.	
4	Çevrimiçi platforma üye olarak dahil olacak kullanıcılar üyelik için basit bir şekilde üye olabilmeli ve kolay bir şekilde platforma giriş yapabilmeli	
5	Her kullanıcının ne yapacağını anlayabildiği basit bir tasarım ile birlikte pratik bir kullanım sunulmalı.	
6	Katılımcıların ihtiyacı olan başlıklar yer almalı ve bilişsel yükü arttırmadan kullanıcıların ihtiyaçlarının yer aldığı bir platform oluşturulmalı	
7	Çevrimiçi platforma ÖĞ bir öğrencinin eğitiminden sorumlu olabilecek her paydaşın düşünülerek her bir paydaşın kendisini tanımlayabileceği profil seçimlerine yer verilmeli.	
8	ÖĞ öğrenci paydaşlarının öğrenciyi takip edebilmesi için profilde her paydaşın öğrenciyle çalışılmayı hedeflediği amaçları girilebildiği bir başlık yer almalıdır.	
9	ÖĞ öğrenciyle bir dönem boyunca çalışılacak ve üzerinde karar verilen bireyselleştirilmiş eğitim programının (BEP) yüklendiği bir başlık bulunmalıdır. Bu başlıkta yüklenen BEP her paydaş tarafından görüntülenebilmelidir.	
10	ÖĞ öğrencinin paydaşlarının kendi aralarında eğitim sürecinde yer alacak gelişmeleri birbirlerine aktarabilmeleri için bir duyuru başlığı yer almalıdır.	
11	ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların ÖĞ öğrenciye verdikleri ödevleri paylaşabilecekleri bir ödev başlığı yer almalıdır.	
12	ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu olan paydaşlarla ilgili bilgilerin yer aldığı ve her paydaşın birbirleriyle ilgili bilgileri görebildiği bir paydaşlar başlığı bulunmalıdır.	
13	ÖĞ öğrenciyle çalışan paydaşların gözlemlediği öğrencide görülen problem davranışların girilebildiği bir başlık platform üzerinde ayrıca yer almalıdır.	
14	ÖĞ öğrencinin eğitiminden sorumlu paydaşların kendi aralarından paylaşım yaparak yararlanabilecekleri etkinlik ya da kaynakları yükleyebildikleri bir başlık yer almalıdır.	
15	ÖĞ öğrenciyle ilgili paydaşların düzenli olarak bilgi girebilecekleri ve paydaşların yaşanan gelişmeleri takip edebilecekleri bir haftalık görüşler başlığı bulunmalıdır.	
16	ÖĞ öğrenciyle ilgili her bir paydaşın görüşlerini aktarabileceği ve birbirlerine danışabilecekleri bir paydaş paylaşımları başlığı yer almalıdır.	

17	Çevrimiçi platformda paydaşların eş zamanlı olarak bir araya gelmesini sağlayacak bir canlı görüşme ortamı bulunmalıdır.	
18	Çevrimiçi platformda paydaşların zorlandıkları noktalarda ulaşabilecekleri bir danışman bulunmalıdır.	
19	Çevrimiçi platforma dahil olan kullanıcıların kişisel bilgilerini korumaya yönelik olarak bir gizlilik sözleşmesi yer almalı ve kullanıcılar bu sözleşmeyi onayladıktan sonra kullanıcı olabilmelidir.	
20	Çevrimiçi platformun ÖĞ öğrencinin gelişimi ve paydaşların yararına olduğunun platform üzerinde vurgulanması gerekmektedir.	

Ek-6: Araştırmanın Birinci Prototipinin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alan Katılımcılar İçin Oluşturulan Görsel Taslak Değerlendirme Listesi

Görsel Taslağın Değerlendirilmesi

Değerlendirme Alanı	Başlık	Katılımcı Görüşü
Ana Sayfa	Görseller	
	İçerik	
	Ekibimiz	
	İletişim	
Çevrimiçi Platforma Kayıt Olma	Görseller	
	İçerik	
	Bilgiler	
Öğrenci Kaydetme ve Öğrenci Ekleme	Görseller	
	İçerik	
Öğrenci Takip Platformu	Görünüm	
	Bireyselleştirilmiş eğitim programı	
	Çocukla kimler çalışıyor?	
	Neleri kazandırmayı hedefliyorum?	
	Bu hafta ne çalıştım? Ne gördüm?	
	Problem davranışlar	
	Duyurular	
	Kullandığım materyaller	
	Etkinlik havuzumuz	
	Ödevlerimiz	
	Bu beceriyi nasıl çalışırım?	
	Ayarlar	

Ek-7: İkinci Prototipin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alacak Katılımcılara İlişkin Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu

Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi başlıklı bir araştırma çalışması olup kapsayıcı eğitim yaklaşımı bağlamında özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliği sürecinin incelenmesi ve iş birliği sürecini geliştirmede bir model önerisinin geliştirilmesi amacını taşımaktadır. Çalışma, Halil Öztürk tarafından Prof. Dr. Sezgin VURAN'ın danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın sonuçlarının özel gereksinimli öğrencilerle çalışan farklı paydaşlar arasında iş birliği sürecinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, görüşmeler yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler bilgisayar ortamında dosyaların şifrelenmesi yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünden Arş. Gör. Halil Öztürk'e yöneltebilirsiniz.

İletişim:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

Ek-7: İkinci Prototipin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alan Katılımcılar İçin Oluşturulan Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu

1- Cinsiyetiniz

Erkek

☐

Kadın

☐

2- Yaşınız

25-30

☐

31-35

☐

36-40

☐

41-45

☐

45-50

50 ve üzeri

☐☐

3- Özel gereksinimli bir çocukla çalışma deneyimim ...

Var

☐

Yok

☐

4- Özel gereksinimli bir çocuğun eğitiminde sorumluluğunuzu düşündüğünüzde hangisi bu konuda sizi en iyi tanımlar?

Sınıf Öğretmeni

☐

Rehabilitasyon Merkezi Öğretmeni

☐

Aile

☐

Okul Öncesi Öğretmeni

☐

Branş Öğretmeni

☐

Rehber Öğretmen

☐

Okul/Kurum Yöneticisi

☐

Doktor

☐

Dil Konuşma Terapisti

☐

Özel Ders Öğretmeni

☐

Gölge Öğretmen

☐

Danışman Akademisyen

☐

Diğer (Yazınız)

☐

5- Özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde iş birliğine ihtiyaç duyuyor musunuz?

İş birliğine ihtiyaç duyuyorum

☐

İş birliğine ihtiyaç duymuyorum

☐

6- Özel gereksinimli öğrenciyle çalışan diğer paydaşlarla iş birliğini nasıl kuruyorsunuz?

Yüz yüze

☐

Telefon

☐

İletişim defteri

☐

Aile

☐

Mail

☐

Online Görüşme

☐

WhatsApp, BİP, Telegram vb.

☐

7- Özel gereksinimli öğrenciyle çalışan diğer paydaşlarla iş birliği sürecini yeterli buluyor musunuz?

Yeterli buluyorum

☐

Yeterli bulmuyorum

☐

Ek-8: İkinci Prototipin Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alan Katılımcılar İçin Oluşturulan Görev Listesi

Görev 1: İnternet Sitesinde Gezinme

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	YORUM
1. İnternet tarayıcınızı açınız ve adres bölümüne www.isbirligim.com adresini yazınız.			
2. Anasayfada aşağıya doğru inip yazılanları okuyup görselleri inceleyiniz.			
3. Sağ üst köşede bulunan “ Hakkımızda ” sekmesine tıklayınız. Açılan sayfayı inceleyiniz ve bölümde bulunan yazıları okuyunuz.			
4. Sağ üst köşede bulunan “ Ekibimiz ” sekmesine tıklayınız. Sekmede bulunan özgeçmişleri okuyunuz.			
5. Sağ üst köşede bulunan “ İletişim ” sekmesine tıklayınız. İletişim bölümünde yer alan bilgileri okuyunuz.			
6. Sağ üst köşede bulunan “ Nasıl Kullanırım? ” sekmesine tıklayınız. Sitenin nasıl kullanılacağına ilişkin bilgileri okuyunuz.			

Görev 2: Kayıt Olma ve Hesap Oluşturma

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Sağ üst köşede bulunan “ İş Birliğine Giriş ” butonuna tıklayınız. Size açılan sayfada yer alan “ Hemen Katıl ” sekmesine tıklayınız.				
2. Açılan kayıt ekranında istenilen bilgileri girerek kaydolunuz.				

3. Kayıt olduktan sonra gelen giriş sayfasından bilgilerinizi girerek giriş yapınız.				
--	--	--	--	--

Görev 3: Öğrenci Kaydetme

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Açılan sayfada “+Yeni Kayıt” bölümüne tıklayınız.				
2. Açılan ekranda istenilen alanları doldurunuz. NOT: TC Kimlik numarası bölümüne öğrencinin ister gerçek TC numarasını isterseniz 11 haneli bir sayı giriniz.				
3. “Kaydet” butonuna basarak kaydı tamamlayınız.				

Görev 4: Öğrenci Takip Panelini Kullanma

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Öğrencinin üzerine tıklayarak öğrencinin sayfasına geçiniz.				
2. Öğrencinin profilinde yer alan “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden öğrenciye ait elinizde varsa BEP’i yükleyin.				
3. Öğrencinin profilinde yer alan “Çocukla Kimler Çalışıyor?” başlığına tıklayın ve paydaşların kimler olduğunu inceleyin.				

4. Öğrencinin profilinde yer alan “Neler Kazandırmayı Hedefliyorum” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden öğrenciyle çalışmayı planladığınız bir amaç/kazanım/hedef ekleyin.				
5. Öğrencinin profilinde yer alan “Bu Hafta Ne Çalıştım? Ne Gördüm?” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden öğrenciyle o hafta içinde çalıştığınız bir amaç/kazanım/hedef veya gözlemleyebileceğiniz herhangi bir durum ekleyin.				
6. Öğrencinin profilinde yer alan “Problem Davranışlar” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden öğrencide gördüğünüz bir problem davranış ekleyin.				
7. Öğrencinin profilinde yer alan “Duyurular” başlığına tıklayın ve bir duyuru ekleyin.				
8. Öğrencinin profilinde yer alan “Kullandığım Materyaller/Kaynaklar” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden bir başlık girip kaynak tipini seçerek bilgi girin. Bu kısımda yazı yazabilir, herhangi bir dosya ya da video yükleyebilirsiniz.				
9. Öğrencinin profilinde yer alan “Etkinlik Havuzumuz” başlığına tıklayın ve “Yeni Ekle” bölümünden bir başlık girip kaynak tipini seçerek bilgi				

girin. Bu kısımda yazı yazabilir, herhangi bir dosya ya da video yükleyebilirsiniz.				
10. Öğrencinin profilinde yer alan “ Ödevlerimiz ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir ödev ekleyin.				
11. Öğrencinin profilinde yer alan “ Bu Beceriye Nasıl Çalışırım? ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir bilgi ekleyin.				
12. Sağ üstte yer alan “ Öğrenci Seçimi ” bölümüne tıklayarak öğrencinizin olduğu bölüme ulaşın.				
13. Sağ üst köşede yer alan profil resmine tıklayın ve açılır menüden “ Çıkış Yap ” tıklayarak panelden çıkın.				

Ek-9: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alacak Katılımcılara İlişkin Bilgilendirilmiş Gönüllü Katılım Formu

Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi başlıklı bir araştırma çalışması olup kapsayıcı eğitim yaklaşımı bağlamında özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminden sorumlu paydaşlar arasında iş birliği sürecinin incelenmesi ve iş birliği sürecini geliştirmede bir model önerisinin geliştirilmesi amacını taşımaktadır. Çalışma, Halil Öztürk tarafından Prof. Dr. Sezgin VURAN'ın danışmanlığında yürütülmektedir. Çalışmanın sonuçlarının özel gereksinimli öğrencilerle çalışan farklı paydaşlar arasında iş birliği sürecinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, görüşmeler yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler bilgisayar ortamında dosyaların şifrelenmesi yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünden Arş. Gör. Halil Öztürk'e yöneltebilirsiniz.

İletişim:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

Ek-10: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alacak Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu

8- Cinsiyetiniz

☐ Erkek ☐ Kadın

9- Yaşınız

☐ 25-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 45-50 ☐ 50 ve üzeri

10- Eğitim durumunuz

☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

11- Özel gereksinimli bir çocukla çalışma deneyiminiz ...

☐ Var ☐ Yok

12- Özel gereksinimli bir çocuğun eğitiminde sorumluluğunuzu düşündüğünüzde hangisi bu konuda sizi en iyi tanımlar?

☐ Sınıf Öğretmeni ☐ Rehabilitasyon Merkezi Öğretmeni ☐ Aile ☐ Okul Öncesi Öğretmeni
☐ Branş Öğretmeni ☐ Rehber Öğretmen ☐ Okul/Kurum Yöneticisi ☐ Doktor
☐ Dil Konuşma Terapisti ☐ Özel Ders Öğretmeni ☐ Gölge Öğretmen ☐ Danışman Akademisyen
☐ Diğer (Yazınız)

13- Özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde iş birliğine ihtiyaç duyuyor musunuz?

☐ İş birliğine ihtiyaç duyuyorum ☐ İş birliğine ihtiyaç duymuyorum

14- Özel gereksinimli öğrenciyle çalışan diğer paydaşlarla iş birliğini nasıl kuruyorsunuz?

☐ Yüz yüze ☐ Telefon ☐ İletişim defteri ☐ Aile Aracılığıyla ☐ Mail
☐ Online Görüşme ☐ WhatsApp BLP, Telegram vb.

15- Özel gereksinimli öğrenciyle çalışan diğer paydaşlarla iş birliği sürecini yeterli buluyor musunuz?

☐ Yeterli buluyorum ☐ Yeterli bulmuyorum

16- Siteye giriş için kullandığınız araç hangisidir?

☐ Telefon ☐ Dizüstü Bilgisayar ☐ Masaüstü Bilgisayar ☐ Tablet Bilgisayar

17- Siteye giriş için kullandığınız internet tarayıcısı hangisidir?

☐ Google Chrome ☐ Internet Explorer ☐ Microsoft Edge ☐ Safari

Ek-11: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Yer Alan Katılımcılar İçin Oluşturulan Görev Listesi

Görev 1: Çevrimiçi Platformda Gezinme

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	YORUM
1. İnternet tarayıcınızı açınız ve adres bölümüne www.isbirligim.com adresini yazınız.			
2. Anasayfada aşağıya doğru inip yazılanları okuyup görselleri inceleyiniz.			
3. Sağ üst köşede bulunan “ Hakkımızda ” sekmesine tıklayınız. Açılan sayfayı inceleyiniz ve bölümde bulunan yazıları okuyunuz.			
4. Sağ üst köşede bulunan “ Ekibimiz ” sekmesine tıklayınız. Sekmede bulunan özgeçmişleri okuyunuz.			
5. Sağ üst köşede bulunan “ İletişim ” sekmesine tıklayınız. İletişim bölümünde yer alan bilgileri okuyunuz.			
6. Sağ üst köşede bulunan “ Nasıl Kullanırım? ” sekmesine tıklayınız. Sitenin nasıl kullanılacağına ilişkin bilgileri okuyunuz.			

Görev 2: Kayıt Olma ve Hesap Oluşturma

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Sağ üst köşede bulunan “ İş Birliğine Giriş ” butonuna tıklayınız. Size açılan sayfada yer alan “ Hemen Katıl ” sekmesine tıklayınız.				
2. Açılan kayıt ekranında istenilen bilgileri girerek kaydolunuz.				
3. Kayıt olduktan sonra gelen giriş sayfasından bilgilerinizi girerek giriş yapınız.				

Görev 3: Öğrenci Kaydetme

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Açılan sayfada “ +Yeni Kayıt ” bölümüne tıklayınız.				
2. Açılan ekranda istenilen alanları doldurunuz. NOT: TC Kimlik numarası bölümüne öğrencinin ister gerçek TC numarasını isterseniz 11 haneli bir sayı giriniz.				
3. “ Kaydet ” butonuna basarak kaydı tamamlayınız.				

Görev 4: Öğrenci Takip Panelini Kullanma

GÖREV ADIMLARI	✓	✗	Bölüm işlevsel mi?	YORUM
1. Sayfanızda yer alan Örnek Kullanıcı Profili 1 ve Örnek Kullanıcı Profili 2 profillerini inceleyiniz.				
2. Öğrencinin üzerine tıklayarak öğrencinin sayfasına geçiniz.				

3. Öğrencinin profilinde yer alan “ Çocukla Kimler Çalışıyor? ” başlığına tıklayın ve paydaşların kimler olduğunu inceleyin.				
4. Öğrencinin profilinde yer alan “ Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden öğrenciye ait elinizde varsa BEP’i yükleyin.				
5. Öğrencinin profilinde yer alan “ Neler Kazandırmayı Hedefliyorum ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden öğrenciyle çalışmayı planladığınız bir amaç/kazanım/hedef ekleyin.				
6. Öğrencinin profilinde yer alan “ Bu Hafta Ne Çalıştım? Ne Gördüm? ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden öğrenciyle o hafta içinde çalıştığınız bir amaç/kazanım/hedef veya gözlemleyebileceğiniz herhangi bir durum ekleyin.				
7. Öğrencinin profilinde yer alan “ Problem Davranışlar ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden öğrencide gördüğünüz bir problem davranış ekleyin.				
8. Öğrencinin profilinde yer alan “ Duyurular ” başlığına tıklayın ve bir duyuru ekleyin.				
9. Öğrencinin profilinde yer alan “ Kullandığım Materyaller/Kaynaklar ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir başlık girip kaynak tipini seçerek bilgi girin. Bu kısımda yazı yazabilir, herhangi bir dosya ya da video yükleyebilirsiniz.				
10. Öğrencinin profilinde yer alan “ Etkinlik Havuzumuz ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir başlık girip kaynak tipini seçerek bilgi girin. Bu kısımda yazı yazabilir, herhangi bir dosya ya da video yükleyebilirsiniz.				
11. Öğrencinin profilinde yer alan “ Ödevlerimiz ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir ödev ekleyin.				
12. Öğrencinin profilinde yer alan “ Bu Beceriyi Nasıl Çalışırım? ” başlığına tıklayın ve “ Yeni Ekle ” bölümünden bir bilgi ekleyin.				
13. Sağ üstte yer alan “ Öğrenci Seçimi ” bölümüne tıklayarak öğrencinizin olduğu bölüme ulaşın.				
14. Sağ üst köşede yer alan profil resmine tıklayın ve açılır menüden “ Çıkış Yap ” tıklayarak panelden çıkın.				

Ek-12: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Kullanılan Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği İzni

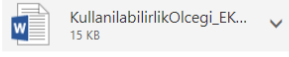

Ebru Kılıç Çakmak

15.08.2022 (Pzt), 23:03

Halil ÖZTÜRK ✓

🔒 Tümünü yanıtla | ▼

İndir

Halil merhaba,

Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeğini kullanmanızdan mutluluk duyarız. Ancak ölçek geliştirildiğinde statik web sayfaları kullanılıyordu. Umarım işinize yarar. Ölçeği ekte paylaşıyorum.

İyi çalışmalar ve kolaylıklar dilerim.

Prof. Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

Halil ÖZTÜRK

12 Ağu 2022 Cum, 12:40 tarihinde şunu yazdı:

Sayın Prof. Dr. Ebru Kılıç Çakmak;

Hocam ben Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünde doktora öğrenciyim ve yine aynı bölümde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktayım. Doktora tezim kapsamında özel gereksinimli öğrencilerle çalışan paydaşların iş birliği sürecini desteklemeye yönelik bir web sitesi oluşturuyoruz. Oluşturduğumuz web sitesinin değerlendirilmesi aşamasındayız. Araştırmalarım sonucunda sizin ilk yazar olduğunuz "Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik, Güvenirlik Analizi ve Uygulama Sonuçları" makalesine ulaştım. Ölçeği kullanma konusunda izninizi ve uygun görürseniz ölçeği paylaşmanızı rica ediyorum. Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Ek-13: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Kullanılan Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği

1: Kesinlikle Katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4: Katılıyorum; 5: Kesinlikle Katılıyorum

No	Ölçek Maddesi	1	2	3	4	5
1	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar bulunmaktadır.					
2	Sitede, site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinmeye yardımcı araçlar uygun yerleştirilmiş.					
3	Site haritası, gezinme çubuğu, önceki ve sonraki sayfaya geçiş gibi gezinme araçlarının yerleşimi sayfalar arasında tutarlılık gösteriyor.					
4	Sitede rahatlıkla geziniyorum.					
5	Sitede yenilikler hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılıyor.					
6	Menülerdeki başlıklar ile içerik tutarlı.					
7	Sayfadaki bağlantılar kolaylıkla ayırt edilebiliyor.					
8	Sitenin adresini kolaylıkla hatırlıyorum.					
9	İlişkili bilgiler gruplandırılmış.					
10	Sayfalarda dikey kaydırma çubuğunun kullanılması en aza indirilmiş.					
11	Metinlerin hizalamaları tutarlı.					
12	Kullanılan yazı tipleri tutarlı.					
13	Yazı tipi ve büyüklüğü okumayı kolaylaştırıyor.					
14	Arkaplan rengi okumayı kolaylaştırıyor.					
15	Arkaplan-metin renk uyumu okumayı kolaylaştırıyor.					
16	Sayfanın ekrandaki yerleşimi uygun.					
17	Sayfaların yerleşimi tutarlı.					
18	Site hızlı yükleniyor.					
19	Bağlantılar sorunsuz çalışıyor.					
20	Site, farklı tarayıcılarda (Internet Explorer, Netscape, Firefox vb.) aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.					
21	Site, farklı ekran çözünürlüklerinde aynı şekilde ve sorunsuz çalışıyor.					
22	Siteyi karmaşık buluyorum.					
23	Sitenin kullanımını öğrenmek çok zaman alıyor.					
24	İçeriği henüz tamamlanmamış sayfa veya sayfalar var.					
25	Siteyi kullanırken teknik desteğe ihtiyaç duyuyorum.					

Ek-14: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Kullanılan Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği İzni

Denizhan DEMIRKOL DEMIRKOL
3.10.2022 (Pzt), 15:42
Halil ÖZTÜRK: Cagla Seneler <

 Tümünü yanıtla |

 SUS-TR.docx
14 KB

 Demirkol et al., Technolo...
495 KB

 Sistem Kullanılabilirlik ...
1 MB

3 ekin (2 MB) Tümünü indir

Sayın Halil Öztürk;

Öncelikle Türkçe'ye profesyonel tekniklerle uyarladığımız (ölçeğin asıl sahibi Dr. John Brooke' izin alarak) Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği'ni kullanmak istemenizden mutluluk duyduk.

Çağla Hoca'm'la birlikte Türkçe'ye uyarladığımız SUS ölçeği, sistem kullanılabilirliğinin değerlendirilmesinde altın standart ölçekler arasındadır.

Size SUS-TR ölçeğinin bulunduğu makalemizi ve SUS-TR ölçeğini (içerisinde ölçeğin puanlaması ile ilgili bilgilerin ve çalışmalarımızın referanslarının yer aldığı) Word dokümanı olarak iletiyorum. İlaveten, 2020 yılında Technology in Society Dergisinde yayınlanmış olan SUS-TR ölçeğinin bulgularına ilişkin makalemizi de faydalı olabileceğini düşünerek iletiyorum.

Ölçeğin kullanımı ile ilgili sorularınız veya ilgili konuda destek talebiniz olursa çekinmeden bana ulaşabilirsiniz.

Kolaylıklar

Saygılarımla

Dr. Denizhan Demirkol

Halil ÖZTÜRK, 3 Eki 2022 Pzt, 10:44 tarihinde şunu yazdı:

Sayın Arş. Gör, Denizhan Demirkol;
Hocam ben Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünde doktora öğrenciyim ve yine aynı bölümde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktayım. Doktora tezim kapsamında özel gereksinimli öğrencilerle çalışan paydaşların iş birliği sürecini desteklemeye yönelik bir web sitesi oluşturuyoruz. Oluşturduğumuz web sitesinin değerlendirilmesi aşamasındayız. Araştırmaların sonucunda sizin ilk yazar olduğunuz "A TURKISH TRANSLATION OF THE SYSTEM USABILITY SCALE: THE SUS-TR " makalesine ulaştım. Ölçeği kullanma konusunda izninizi ve uygun görürseniz ölçeği paylaşmanızı rica ediyorum. Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederim. İyi çalışmalar dilerim.

Ek-15: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Kullanılan Sistem Kullanılabilirlik Ölçeği

1: Kesinlikle Katılmıyorum; 2: Katılmıyorum; 3: Kararsızım; 4: Katılıyorum; 5: Kesinlikle Katılıyorum

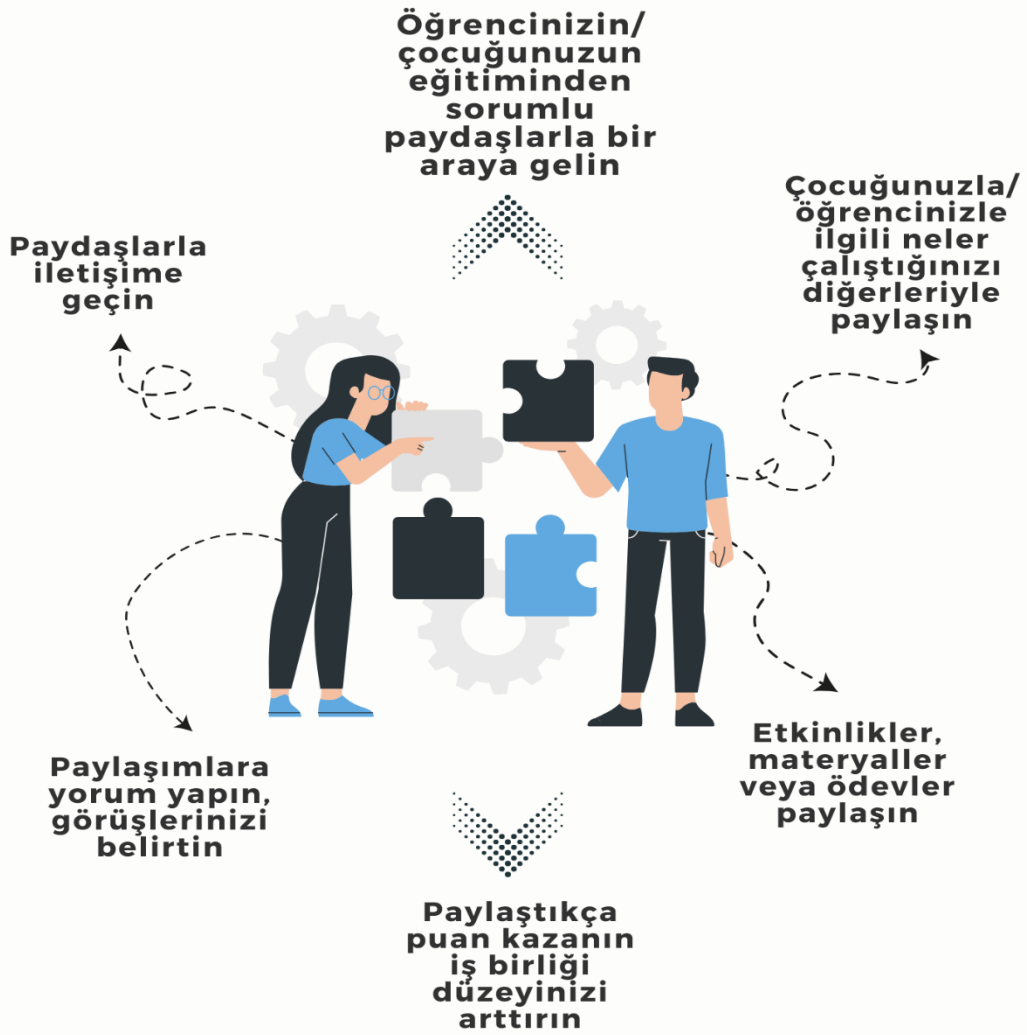
No	Ölçek Maddesi	1	2	3	4	5
1	Bu sistemi sıklıkla kullanmak isteyeceğimi düşünüyorum.					
2	Bu sistemi gereksiz bir şekilde karmaşık buldum.					
3	Bu sistemin kullanımının kolay olduğunu düşündüm.					
4	Bu sistemi kullanabilmek için daha teknik bir kişinin desteğine ihtiyaç duyacağımı düşünüyorum.					
5	Bu sistemdeki çeşitli fonksiyonları iyi entegre edilmiş buldum.					
6	Bu sistemde çok fazla tutarsızlık olduğunu düşündüm.					
7	Birçok insanın bu sistemi kullanmayı çok çabuk öğreneceğini sanıyorum.					
8	Bu sistemin kullanımını çok elverişsiz buldum.					
9	Bu sistemi kullanırken kendimden çok emin hissettim.					
10	Bu sistemde bir şeyler yapabilmek için öncelikle bir çok şey öğrenmem gerekti.					

Ek-16: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Uygulama Adımında Yer Alan Katılımcılara Gönderilen Tanıtım

www.isbirligim.com

BURADA

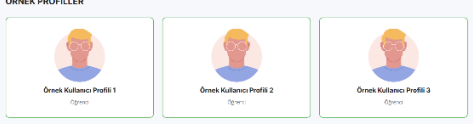
NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Sayın Kullanıcı;

<https://www.isbirligim.com/> adresinde çocuğunuzun/öğrencinizin eğitimden sorumlu paydaşlarla bir araya gelerek çocuğunuzun/öğrencinizin eğitim sürecini takip edebilirsiniz.

Bunun için;

- Sağ üst köşede bulunan **İş Birliğine Giriş** sekmesine tıklayın.
- **Hemen Katıl** sekmesinden çocuğunuzun ya da öğrencinizin eğitim sürecinde hangi profil sizin için uygunsa o profili seçerek bir üyelik başlatın.
- Üyeliğini başlatırken kullandığınız mail adresi ve belirlediğiniz şifreyi girerek **Giriş Yap →** butonuna basarak giriş yapın.
- Çocuğunuzu/öğrencinizi ilk defa sisteme kaydedecekseniz **+ Yeni Kayıt** sekmesinden profilini oluşturun. Belirlemiş olduğunuz TC Kimlik Numarasını diğer paydaşların çocuğunuzu/öğrencinizi profillerine ekleyebilmesi için paylaşın.
- Çocuğunuz/öğrenciniz daha önceden sisteme kaydedilmişse **T.C. Kimlik No Giriniz** bölümünden belirlenen TC kimlik numarasını ilgili bölüme girerek çocuğunuzu/öğrencinizi profilinize ekleyin.
- Çocuğunuzun/öğrencinizin profiline girerek yer alan bölümlerine kendi çalışmalarınıza uygun şekilde doldurun. İlgili başlıklarda paylaşım yaptıkça puan kazanın ve iş birliği düzeyinizi arttırın. (İş birliği düzeyinizi **Çocukla Kimler Çalışıyor?** Başlığında görebilirsiniz.)
- Çocuğunuzla/öğrencinizle çalışan diğer paydaşlara mesaj atabilmek için **Çocukla Kimler Çalışıyor?** başlığına girerek adının yanında bulunan simgesine tıklayabilirsiniz.
- Çocuğunuzun/öğrencinizin profilini nasıl doldurabileceğinizle ilgili Panelde bulunan **ÖRNEK PROFİLLER** Örnek Öğrenci Profillerini inceleyerek öğrenebilirsiniz.
- Çocuğunuzun/öğrencinizin başarısını arttırmak için diğer paydaşlarla etkileşiminizi arttırın ve neler yaptığınızı diğerleriyle paylaşın.

Ek-17: Son Ürünün Değerlendirilmesi Aşamasında Uygulama Adımında Yer Alan Katılımcılara Yönelik Hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

- 1- Öğrencinizin/çocuğunuzun eğitiminden sorumlu paydaşlarla iş birliği kurmada teknolojinin kullanımı konusunda neler söylersiniz?
- 2- Paydaşlar arasında iş birliği sürecini desteklemek için oluşturulan ve kullandığınız çevrimiçi platformun genel tasarımı hakkında neler söylersiniz?
- 3- Çevrimiçi platforma kayıt olma sürecinizi düşündüğünüzde bu süreçle ilgili neler söylersiniz?
 - Kendi hesabınızı oluşturmak ve öğrencinizi/çocuğunuzu sisteme eklemek sizin için nasıl bir deneyimdi? Zorlandığınız bir nokta oldu mu?
- 4- Öğrenciniz/çocuğunuzun eğitim sürecini takip ettiğiniz panelin kullanımıyla ilgili neler söylersiniz?
 - Panelde yer alan başlıklar sizin için yeterli miydi?
 - Eklenmesi ya da çıkartılması gereken başlıklar var mıdır?
 - Beğendiğiniz ve beğenmediğiniz özellikler nelerdir?
- 5- Çevrimiçi platformda var olan eksiler veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz noktalar nelerdir?
 - Görseller, içerik, başlıklar, site hızı gibi noktalar için geliştirilmesi gereken bir öneriniz var mı?
- 6- Geliştirilen çevrimiçi platformun öğrencinizin/çocuğunuzun paydaşlarıyla olan iş birliği sürecinize etkisi ile ilgili neler söylersiniz?
 - Zaman olarak kullanıma etkisi oldu mu?
 - Öğrencinize/çocuğunuza katkıları nelerdir?
 - Paydaş olarak siz kullanıcılara katkıları nelerdir?
- 7- Görüşmeyi sonlandırmadan önce eklemek ya da belirtmek istediğiniz herhangi bir şey var mı? Varsa paylaşır mısınız?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Adı Soyadı : Halil Öztürk

2. Akademik İlgi Alanları : Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar, Öğrenme Güçlüğü, Okuma-Yazma Becerilerin Öğretimi

3. Google Scholar Profili: <https://scholar.google.com/citations?user=IeF9G4oAAAAJ&hl=tr>

4. Site: <https://www.isbirligim.com/>

AKADEMİK GÖREVLER

1. **Görev Yeri:** Anadolu Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Özel Eğitim Bölümü/Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı)

Görevi: Araştırma Görevlisi

Görev Tarihi: 2017- Devam ediyor

2. **Görev Yeri:** Dokuz Eylül Üniversitesi/Buca Eğitim Fakültesi/Özel Eğitim Bölümü/Zihin Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı)

Görevi: Araştırma Görevlisi

Görev Tarihi: 2014- 2017

3. **Görev Yeri:** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi/Özel Eğitim Bölümü/Zihin Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı)

Görevi: Araştırma Görevlisi

Görev Tarihi: 2013- 2014

ÜNİVERSİTE DIŞI DENEYİM

1. Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeni, Parla Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Özel Eğitim Öğretmeni, (Ticari (Özel))

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Üniversite	Program	Yıl
Lisans	Ankara Üniversitesi	Zihin Engelliler Öğretmenliği	2007 - 2011
Yüksek Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Özel Eğitim	2014 - 2017
Doktora	Anadolu Üniversitesi	Zihin Engelliler Öğretmenliği	2017 -

YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA SÜRECİNDE ALINAN DERSLER

Yüksek Lisans Ders Döneminde Alınan Dersler (Tamamlandı)

- Öğrenme Güçlükleri (Ö.Ö.B ve D.E.H.B) Eğitim ve Sağaltımı (Children with Learning Disabled and Education)
- Özel Eğitim Uygulamaları (Special Education Practices)
- Engelli Bireylerin Ailelerinin (anne-baba ve kardeş) Eğitimi (Family Education) Özel Eğitimde Yaratıcı Drama
- Özel Eğitimde Tanı ve Değerlendirme, Yöntem ve Teknikler (Assessment in Special Education)
- Otizm Spektrum Grubunda Dil ve İletişim Becerileri (Teaching Communication Skills in Autism Spectrum Group)
- Engellilerin Cinsel Eğitimi (Sex Education for Disabled Children)
- Üstün Zekalılar Eğitiminde Öğretim Modelleri I: Analitik Düşünce Modelleri (Teaching Methods in Education of Gifted I: Analytical Thinking)

Doktora Ders Döneminde Alınan Dersler

Bilimsel Hazırlık

- Eğitim Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri (Research Methods in Education Sciences)
- Zihin Engelinin Kavramsal ve Kuramsal Temelleri (Conceptual and Theoretical Bases of Mental Retardation)
- Öğrenme Güçlükleri ve Giderilmesi (Learning Difficulties and Prevention)
- Uygulamalı Davranış Analizi (Applied Behavior Analysis)
- Özel Eğitimde Öğretim Yöntemleri (Instructional Methods in Special Education)
- Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlama (Developing Individualized Education Programs)

Doktora Ders Dönemi

- Olumlu Davranışsal Destek (Positive Behavior Supports)

- Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Oyun ve Öğrenme (Play and Learning in Children with Develop. Disabilities)
- Gelişimsel Yeter. Olan Çocuk. İçin Geçiş Süreci ve Geç. Hiz. (Trans. and Trans Servi. in Children with Deve. Disabili.)
- Uygulamalı Davranış Analizinde Tek Denekli Araştırmalar (Single-Subject Research Methods in Applied Behavior Analysis)
- Özel Eğitim Araştırmalarını Değerlendirme (Evaluating Special Education Research)
- Uygulamalı Aile Eğitimi (Applied Parental Training)
- Seminer (Seminar)
- Nitel Araştırma Yöntemleri (Qualitative Research Methods)
- Bilim Etiği ve Araştırma Teknikleri (Science Ethics and Research Methods) Otizmde Seçilmiş Konular (Selected Topics in Autism)

TEZ BİLGİLERİ

Bitirilen Yüksek Lisans Tezi:

Tez Adı: Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Öyküleme Yoluyla Ölçümlenen Yazılı İfadeleri ve Yazma Kaygıları Arasındaki İlişki

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Alev GİRLİ

Tez Başlama - Tamamlanma Yılı: Şubat,2014 - Ocak, 2017

YAYINLAR

SCI/SCI-Expanded, SSCI veya AHCI Tarafından Taranan Dergilerde Yayınlanmış Özgün Araştırma Makalesi

- 1- Saral, D., Olcay, S., & Ozturk, H. (2023). Autism spectrum disorder: When there is no cure, there are countless of treatments. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 53(12), 4901-4916.
- 2- Öztürk, H., Şahin, V., Vuran, S., & Gürses, İ. (2024). Özel Eğitim Alanında Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Etik İkilemleri Çözümleme Biçimleri. *Eğitim ve Bilim*, 49(218).

Ulusal Hakemli Dergilerde Yayımlanan/Yayımlanması Planlanan Makaleler

(ESCI):

- 3- Öztürk, H., Şahin, V., & Vuran, S. (2022). Özel gereksinimli çocuklarla ilk karşılaşma ve özel eğitim öğretmen adaylarının eğitimlik deneyimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 1-18.

SCI/SCI-Expanded, SSCI veya AHCI Dışında, Diğer Uluslararası Alan İndekslerince Taranan Dergilerde Yayımlanmış Özgün Araştırma Makalesi

- 4- Özbek, A. B., Girli, A., & Öztürk, H. (2017). Investigating the Opinions of Teachers on the Processes of Vocational Counselling, Training and Employment of Special Needs Students. *Journal of Education and Training Studies*, 5(12), 41-50.
- 5- Girli, A., & Öztürk, H. (2017). Metacognitive Reading Strategies in Learning Disability: Relations between Usage Level, Academic Self-Efficacy and Self-Concept. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(1), 93-102.
- 6- Öztürk, H., & Girli, A. (2017). Özel öğrenme güçlüğünde yazılı anlatım ve yazma kaygısı. *Journal of International Social Research*, 10(51).

ULAKBİM Tarafından Taranan Ulusal Dergilerde Yayımlanmış Yayınlar

- 7- Öztürk, H., & Girli, A. (2020). Özel öğrenme güçlüğü tanıli öğrencilerin yazılı anlatım düzeyleri. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 35-47.
- 8- Öztürk, H., Ballıoğlu, G., & Şen, G. (2014). Öğretmen adaylarının özel eğitimde kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-13.

KİTAPLAR

Alanında Ulusal Tanınırlığı Olan Bir Yayınevi Tarafından Yayımlanan Bilimsel/Mesleki Kitap Yazarlığı

- 1- Özel Eğitim Öğretmenleri İçin Etik İlkeler Kılavuzu (Vuran, S. (2020). Özel eğitim öğretmenleri için belirlenmiş etik ilkeler kılavuzu. *Ankara: Vize Akademik.*)

BİLDİRİLER

Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

1. Saral, D., Olçay, S. & Öztürk, H. (2021). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Ailelerin Alternatif ve Destekleyici Uygulamalara İlişkin Değerlendirmeleri. *Uluslararası Otizm Kongresi. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).*

2. Özbek, A. B., Çakıray, Ş.A., Erbil, D. G. & Öztürk, H. (2019). İş yeri sahiplerinin özel gereksinimli bireylerin istihdamına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. VIth International Eurasian Educational Research Congress (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
3. Saral D., Özdan Z., Öztürk, H. & Vuran, S. (2019). Olumlu davranış desteği (ODD) sunulan araştırmalarda teknoloji kullanımı. VIth International Eurasian Educational Research Congress (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
4. Öztürk, H., Saral, D., Zeydan, G. & Ergenekon, Y. (2019). Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocukların Erken Müdahaleden Okul Öncesine Geçiş Sürecini Destekleme: Öğretmen ve Yöneticilere Öneriler. VIth International Eurasian Educational Research Congress (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
5. Öztürk H., Karadağ, F. & Doğmaz, S. (2017). Özel eğitim alanında ücretli öğretmenlik. IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 728-728. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
6. Doğmaz, S., Öztürk, H. & Karadağ, F. (2017). Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri ile Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 722-723. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
7. Öztürk H., Doğmaz S. & Karadağ, F. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğüne İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Görüşleri. IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 729-730. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
8. Yıldız Demirtaş V., Öztürk H., Doğmaz S. & Karadağ F. (2017). Özel eğitim öğretmen adaylarının çalışacakları tanı gruplarına ilişkin metaforları. IVth International Eurasian Educational Research Congress, 1329-1330. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
9. Karadağ, F., Doğmaz, S., Öztürk, H. & Ercan, M. (2017). Özel yetenekli öğrenciler için yeni bir uygulama: destek eğitim odaları. IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 720-721. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
10. Özbek, A. B. ,Girli, A. & Öztürk, H. (2017). Özel gereksinimli öğrencilerin mesleğe yönlendirilme ve işe yerleştirilme süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
11. Doğmaz, S., Öztürk, H. & Karadağ, F. (2016). An Analyze of tThe Studies on Families of Individuals with Menthal and Physical Disabilities. 1. International Conference on Marriage Couple and Family Counseling (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
12. Öztürk, H., Karadağ, F. & Doğmaz, S. (2016). A study on families of individuals with learning difficulties. 1. International Conference on Marriage, Couplers anda Family Counseling (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)

13. Doğmaz, S., Girli, A., Karadağ, F. & Öztürk, H. (2016). Analysis of studies on families of gifted children. 1. International Conference on Marriage, Couples and Counseling (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
14. Karadağ, F., Yıldız Demirtaş, V. & Öztürk, H. (2016). The metaphor perceptions of pre service teachers for gifted children. X. European Conference on Social and Behavioral Sciences (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
15. Öztürk, H. & Girli, A. (2016). The examination of the reading strategies of student with learning disability in terms of some variables. X. European Conference on Social and Behavioral Science (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
16. Doğmaz, S., Yıldız Demirtaş, V. & Öztürk, H. (2016). The metaphor perceptions of special education department pre service teachers for special education teaching. X. European Conference on Social and Behavioral Science (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
17. Karadağ F., Girli, A., Doğmaz, S. & Öztürk, H. (2014). OSB olan çocuklarda eylem bildiren yönergeleri yerine getirme becerisinin gelişiminde drama yöntemi kullanılan eğitimin etkililiğinin incelenmesi. Uluslararası Otizm Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
18. Öztürk, H., Girli, A., Karadağ, F. & Doğmaz, S. (2014). Otizm grubundaki öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrencilerin empati zihin kuramı ve yalnızlık düzeylerinin karşılaştırılması. Uluslararası Otizm Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitaplarında Basılan Bildiriler

1. Şahin, V., Öztürk, H., Gürses, İ. & Vuran, S. (2023). Özel Eğitimde Aile Eğitimi: Aile Eğitimi Alanında Gerçekleştirilen Lisansüstü Tezlerin Betimsel Analizi. 33. Ulusal Özel Eğitim Kongresi. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
2. Vuran S., Öztürk, H., Şahin V. & Gürses, İ. (2022). Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin mesleki etik ikilemleri çözümleme biçimleri. 32. Ulusal Özel Eğitim Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
3. Öztürk, H., Şahin, V. & Vuran, S. (2020). Özel gereksinimli bir çocukla ilk karşılaşma ve gönüllü öğretmenlik deneyimi. 30. Ulusal Özel Eğitim Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
4. Doğmaz, S., Girli, A., Karadağ, F. & Öztürk, H. (2014). Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin sosyal beceri, benlik kavramı ve akademik öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. 24. Ulusal Özel Eğitim Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)

5. Karadağ, F., Girli, A., Öztürk, H. & Doğmaz, S. (2014). Üstün yetenekli asperger sendromlu ve normal gelişim gösteren bireylerin akademik öz yeterlik, benlik kavramı ve sosyal becerilerinin incelenmesi. 24. Ulusal Özel Eğitim Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
6. Karadağ, F., Girli, A., Doğmaz, S. & Öztürk, H. (2014). Üstün yetenekli asperger sendromlu ve normal gelişim gösteren bireylerin çıkarsama yeteneği ve zihin kuramı becerilerinin incelenmesi. IV. Ulusal Üstün Zekalı ve Yeteneklilerinin Eğitimi Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)
7. Doğmaz, S., Girli, A., Karadağ, F. & Öztürk, H. (2014). Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren 10 16 yaş grubu çocukların yalnızlık sosyal beceri ve empati düzeylerinin incelenmesi. IV. Ulusal Üstün Zekalı ve Yeteneklilerinin Eğitimi Kongresi (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).

PROJELER

- 1- **Proje Adı:** Özel Eğitim Öğretmenleri için Etik İlkeleri Geliştirme Projesi.
Destekleyen Kuruluş: Diğer kamu kuruluşları (Yükseköğretim Kurumları hariç).
Projedeki Görevi: Araştırmacı.
- 2- **Proje Adı:** Uluslararası Eğitimde İyi Uygulamalar ve Yenilikler Konferansı.
Destekleyen Kuruluş: Kalkınma Bakanlığı.
Projedeki Görevi: Araştırmacı.
- 3- **Proje Adı:** Specially Digitalised SLD (Special Learning Disability) TPM.
Destekleyen Kuruluş: Avrupa Birliği.
Projedeki Görevi: Araştırmacı.
- 4- **Proje Adı:** Yapay Zeka Öğretmen Adaylarına Karşı: Sosyal Öykü Karşılaştırması.
Destekleyen Kuruluş: TÜBİTAK 2209-A Projesi,
Projedeki Görevi: Danışman. 24/09/2023 (Devam Ediyor).
- 5- **Proje Adı:** Özel Gereksinimli Bireyler Bağlamında Kapsayıcı Eğitimde Paydaşlar Arası İş Birliği: Bir Model Önerisi.
Destekleyen Kuruluş: Yükseköğretim Kurumları tarafından destekli bilimsel araştırma projesi.
Projedeki Görevi: Araştırmacı. (Devam Ediyor).
- 6- **Proje Adı:** Bende Başarabilirim.
Destekleyen Kuruluş: Kalkınma Bakanlığı.
Projedeki Görevi: Araştırmacı.

DERS VERME DENEYİMLERİ

1- **Ders Adı:** Meslek Etiği

Ders Dönemi: 2022-2023 Bahar Dönemi

2- **Ders Adı:** Öğretmenlik Uygulaması

Ders Dönemi: 2020-2021 Güz ve Bahar, 2021-2022 Güz ve Bahar, 2022-2023 Güz ve Bahar, 2023-2024 Güz

ÖDÜLLER

1- **Ödül Adı:** Makale Performans Ödülü

Ödül Organizasyonu: Anadolu Üniversitesi 2022 Yılı Akademik Performans Ödülleri

2- **Ödül Adı:** Sözlü Bildiri Ödülü

Ödül Organizasyonu: Uluslararası Otizm Kongresi

BELGE ve SERTİFİKALAR

1- Küçük Adımlar Sertifikası, Gelişimsel Geriliği Olan Çocuklar İçin Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı Uygulama Sertifikası

2- Erken Okur Yazarlık Testi Uygulamacı Sertifikası